

ANTUN ŠKVORČEVIĆ

»RIJEČ BOŽJA
NIJE OKOVANA«

PISMA, PORUKE I HOMILIJE
U VRIJEME PANDEMIJE KORONAVIRUSA

ANTUN ŠKVORČEVIĆ

»RIJEČ BOŽJA NIJE OKOVANA«

Pisma, poruke i homilije u vrijeme koronavirusa

ANTUN ŠKVORČEVIĆ

»RIJEČ BOŽJA
NIJE OKOVANA«

PISMA, PORUKE I HOMILIJE
U VRIJEME PANDEMIJE KORONAVIRUSA

Požega, 2021.

Antun Škvorčević
»RIJEČ BOŽJA NIJE OKOVANA«
Pisma, poruke i homilije u vrijeme pandemije koronavirusa

Izdavač:
POŽEŠKA BISKUPIJA

Uredio:
IVICA ŽULJEVIĆ

Lektura i korektura:
Anđa Jakovljević

Fotografije:
Goran Vranić
Paolo Mofardin
Marijan Pavelić

Grafičko uređenje i priprema za tisak:
Tomislav Koščak

Tisak:
DENONA, Zagreb

Naklada:
1000 primjeraka

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 001102237.

ISBN 978-953-7647-36-0

Uvodna riječ

U vrijeme prvoga vala pandemije koronavirusa u Hrvatskoj Nacionalni stožer civilne zaštite donio je odredbu o obustavi svih javnih okupljanja, među njima i vjerskih, od 19. ožujka do 2. svibnja 2020. Bilo je to teško iskustvo, jedinstveno u životu Katoličke Crkve, ne samo u Hrvatskoj, nego diljem svijeta kada su se liturgijska slavlja održavala u crkvenim prostorima bez sudjelovanja vjernika, a pastoralno djelovanje odvijalo veoma otežano. Tijekom navedenih okolnosti biskup msgr. Antun Škvorčević i svećenici Požeške biskupije nastojali su u ograničenim mogućnostima vršiti svoje poslanje, služeći se među ostalim i digitalnim sredstvima komunikacije da bi doprli do vjernika i naviještali im radosnu vijest, napose u Velikom tjednu i za Uskrs.

Polazeći od toga da je *salus animarum suprema lex* (»spasenje duša vrhovni zakon«) u poslanju Crkve, biskup Antun proglasio je za vrijeme pandemije načelo »ne dokidati – nego prilagoditi«. Na taj način očitovao je s jedne strane prvenstvo koje i u najtežim životnim situacijama ima pastoralno djelovanje te s druge strane osjetljivost za očuvanje ljudskog zdravlja poštivanjem pete Božje zapovijedi i preporuka medicinskih i drugih stručnjaka. Sam biskup Antun djelovao je u skladu s navedenim načelom te je među ostalim predvodio neka redovita liturgijska slavlja u kapeli sv. Josipa Biskupskoga doma u Požegi, a većinu u katedrali sv. Terezije, koja su marom vlč. Marijana Pavelića i vlč. Roberta Kupčaka bila izravno prenošena putem platforme na

mrežnoj stranici Požeške biskupije, a dijelom i Laudato televizije. Na poticaj biskupa Antuna istim medijskim putem provodile su se i korizmene kateheze u okviru Godine Božje riječi u Požeškoj biskupiji, koje je priredio Pastoralni centar u suradnji s vjeroučiteljima, kao i župne kateheze u pripravi za primanje prve svete pričesti i sakramenta svete potvrde. Na temelju iskustva školske *online* nastave, u izvođenju tih kateheza bili su od posebne pomoći vjeroučitelji, uključujući u njih i roditelje u njihovim domovima. Svojim homilijama, pismima, čestitkama, odredbama, poticajima i porukama, upućivanim različitim skupinama vjernika Požeške biskupije, biskup Antun je zajedno sa svećenicima, vjeroučiteljima i drugim suradnicima svjedočio kako »Riječ Božja nije okovana« (1 Tim 2,9) ni u vrijeme *lockdowna*. Njezino naviještanje održavalo je živom povezanost između pastira i vjernika u izvanrednim okolnostima ograničena kretanja i okupljanja, služilo zajedništvu požeške mjesne Crkve. Spomenuta građa na svoj način oslikava život i poslanje Požeške biskupije u izvanrednim okolnostima.

Određene osobe koje su u vrijeme *lockdowna* pratile nastupe biskupa Antuna ili bile uključene u ostvarivanje pojedinih pastoralnih projekata Požeške biskupije predložile su da se biskupovi govori i zapisi iz toga vremena tiskaju te tako budu dostupni i onima koji radije čitaju tiskanu građu nego u digitalnom obliku. Ta riječ, naime, svjedočanstvo je vjerničkoga pristupa teškim pandemijskim zbivanjima te u svom sadržaju nadilazi prigodu u kojoj je bila izrečena. Svojim navjesticima nastojanjima biskup je posredovao ljudima snagu, utjehu i ohrabrenje Božje riječi te ona imaju nemalo značenje i za situaciju u kojoj se trenutačno nalazimo.

Skupili smo i tiskali tekstove dokumenata i govora biskupa Antuna iz vremena *lockdowna* pod naslovom *Riječ Božja nije okovana*. Dodali smo poneke biskupove govore u vrijeme pandemije nakon *lockdowna*, napose prigodom smrti pojedinih svećenika, jer su oni sastavni dio pastoralnoga događanja, uvjetovanog izvanrednim okolnostima. U ovu knjigu nismo uključili homilije biskupa Antuna održane na hodočašćima tijekom pandemije, osim one od 2. svibnja 2020. kada je na dan završetka *lockdowna* u Voćinu zahvalio Gospi za njezinu majčinsku

pomoć tijekom spomenutoga razdoblja. Tiskanje navedenih homilija i drugih tekstova biskupa Antuna iz toga vremena ostavili smo za neku drugu prigodu. Zahvaljujemo svima koji su svojim doprinosom omogućili da ova knjiga ugleda svjetlo dana.

Urednik

Požega, 8. svibnja 2021.

1

PISMA PORUKE ČESTITKE

Pismo vjernicima o opasnosti koronavirusa

»Budni budite i u svako doba molite«

(Lk 21,36)

Časna braćo svećenici i đakoni,
cijenjeni redovnici i redovnice,
dragi vjernici!

Ovogodišnja korizma u Godini Božje riječi popraćena je strahom od zaraze nedovoljno poznatim koronavirusom koji je zahvatio većinu zemalja svijeta, pa i Hrvatsku. Nadležne državne službe kod nas svakodnevno upoznaju građane s mjerama koje trebaju provoditi da bi se izbjeglo njegovo širenje. I vjerske zajednice primile su preporuke s obzirom na okupljanja vjernika, napose na liturgijskim slavljinama, koje dostavljam u prilogu kako bi bile postavljene na crkvenom oglasnom prostoru u našim župama. Peta Božja zapovijed obvezuje nas čuvati vlastito zdravlje i štititi zdravlje bližnjega te je u navedenim okolnostima potrebno činiti sve što je s obzirom na to moguće. No i u trenutačnim okolnostima trebamo imati na pameti da je »spasenje duša, najviši zakon« (Zakonik kanonskoga prava, kan. 1752). Stoga Crkva u ovom trenutku ne može biti samo provoditeljica onoga što joj mjerodavna državna tijela preporučaju ili naređuju, nego vršiti ono što je njezino vlastito pastoralno poslanje u teškom stanju kojega smo dionici i u koje kao vjernici trebamo unositi Božje svjetlo.

1. Sve ono što se u posljednje vrijeme događa u svijetu i kod nas svjedoči o tome kako je naš ovozemaljski život krhka stvarnost te jedan virus može staviti u pitanje sustav sigurnosti i blagostanja na kojem suvremeni čovjek gradi svoju egzistenciju i društveni poredak. U tom stanju imaju posebnu izazovnu snagu Isusove riječi: »Vjerujte u Boga i

u mene vjerujte!« (Iv 14,1). Kao vjernik usuđujem se ustvrditi da je koronavirus svojevrsna Božja kušnja kojom on provjerava našu vjernost i oslonjenost na njega. Stoga se u nastojanju oko obrane vlastitoga i susjedova zdravlja ne smijemo ograničiti samo na ljudske sustave i mogućnosti, nego se obnoviti u živoj vjeri u Boga, voditelja povijesti i ravnatelja naše sudbine. Poslušni Isusovoj riječi: »Budni budite i u svako doba molite« (Lk 21,36), pojačajmo *osobnu i obiteljsku molitvu, činimo djela milosrđa, zauzetije oblikujemo život u skladu s Božjim načelima, očitujemo vjernost u vršenju kršćanskih dužnosti*. To je sastavni dio zadace koju smo preuzeli na početku korizme i naš odgovor na Isusov poticaj: »Obratite se i vjerujte evanđelju!« (Mk 1,15). Pozivam vjernike Požeške biskupije da na čelu sa svojim svećenicima u sadašnjim okolnostima posvjedoče veliko povjerenje u Boga i predanje svoga života u njegove ruke, na taj način očituju oslobođenost od pretjerana straha i panike, unose mir među pojedince, obitelji i društvo te budu odgovorni u svom djelovanju, primjereno stanju ugroženosti.

2. U navedenom duhu vjernici se neće olako odreći *sudjelovanja na svetoj misi* jer nas u njoj uskrsli Gospodin, pobjednik nad zlom i smrću, pohađa svojom riječju, hrani svojom žrtvom ljubavi i ispunja snagom uskrsnuća, osposobljuje da nosimo teškoće sadašnjega trenutka te medicinskom osoblju i drugima koji rade u prilog bolesnika svojom duhovnom i drugom solidarnošću pomognemo nositi križ. Napose je važno da svećenici u okviru postavljenih sigurnosnih mjera traže mogućnost posvjedočiti blizinu Isusa Krista onima koji su izravno pogođeni koronavirusom, nalaze se u karanteni ili samoizolaciji te im po svetim sakramentima donesu utjehu vjere i okrepu duše, imajući na pameti da im time čine najveće dobro, kako su to shvaćali mnogi sveti pastiri, spremni u svom služenju darovati i vlastiti život za spas drugih.

3. S obzirom na *pružanje mira u svetoj misi*, napomene u Rimskom misalu kažu: »Ako je zgodno, svećenik doda: 'Pružite mir jedni drugima.'« Stoga navedenu gestu kao mogući izvor zaraze treba zasada ispustiti. *Sveta pričest* najdublje nas povezuje s Isusom Kristom, ostvaruje u nama njegovo djelo spasenja i ugrađuje u zajedništvo Crkve te joj valja pristupati s dubokom vjerom i pobožnošću kao preduvjetom

da ona u nama bude plodna. Svećenici koji predvode sveta slavlja protumačit će vjernicima kako je u sadašnjoj opasnosti od zaraze prikladno primati svetu pričest na ruke. Redoviti i izvanredni djelitelji svete pričesti trebaju pomno paziti na čistoću svojih ruku te pružati vjernicima kruh života tako da im ne nanesu zdravstvenu štetu. U slučaju kad pojedini vjernici iz strahopoštovanja prema Presvetom Otajstvu ne žele primiti pričest na ruku, djelitelji svete pričesti trebaju s posebnom pozornošću stavljati hostiju u njihova usta, pomno pazeći da izbjegnju svaki mogući fizički dodir.

4. Svaki župnik prosudit će stanje u svojoj župi te u skladu s općim preporukama nastojati organizirati one pastoralne programe koji po njegovu razboritu sudu neće izvrnuti opasnosti zdravlje sudionika slavlja. Procjenjujući rizičnost pojedinih okupljanja na biskupijskoj razini, donesena je odluka *da se ne održi Križni put mladih Požeške biskupije*, najavljen za 21. i 22. ožujka ove godine na relaciji Lužani – Pleternica – Požega. Pozivam župnike da u subotu 21. ožujka 2020. okupe u župnoj crkvi one mlade koji su se iz njihove župe prijavili za navedeni Križni put, obave s njima spomenutu pobožnost te ih tako duhovno povežu sa svima drugima koji su željeli biti njegovim dionicima. *Dan obnove čišćenja pamćenja i spomena mučenika* 3. travnja 2020. održat će se u svim našim župama. O biskupijskom programu tom prigodom u Staroj Gradiški i Jasenovcu Novogradiški i Novljanski dekanat primit će naknadno obavijest. Biskupijsko hodočašće osnovnoškolske djece u Voćin 2. svibnja 2020. ovisit će o trenutačnom stanju povezanom s koronavirusom.

5. *Korizmene programe u Godini Božje riječi* nastojat ćemo ostvarivati kako je predviđeno. U nastalim okolnostima prikladno je da svaki župnik, dok sa suradnicima pripravlja *korizmene kateheze petkom*, povezane s pobožnošću Križnoga puta u župnoj crkvi, dostavi internet-skim putem građu za *lectio divina* s mrežne stranice Požeške biskupije što većem broju župljana kako bi oni u obitelji, »kućnoj Crkvi«, mogli razmatrati Božju riječ, njom se ispunjati i u njezinu svjetlu oblikovati svoju svakodnevicu. Na taj način trenutačna nevolja i otežano sudjelovanje na župnim programima u crkvi može biti prigoda za snažniju

kršćansku izgradnju u našim obiteljima. S obzirom na *uskrсне ispovijedi vjernika*, neka dekani dogovore sa svećenicima način na koji će slaviti sakrament pomirenja u pojedinoj župi, nastojeći da sami oni budu zaštićeni od mogućnosti zaraze, a jednako tako i pokornici. Zasigurno će trebati organizirati ispovijedi u manjim skupinama vjernika, u ispovjedaonicama koje na rešetkama imaju plastične folije ili neko drugo zaštitno sredstvo. O stanju ugroze koronavirusom ovisit će način na koji ćemo slaviti ovogodišnje *Sveto trodnevlje i samu svetkovinu Isusova uskrsnuća*, o čemu će na vrijeme stići upute.

6. Pred nama su *slavlja prve svete pričesti i svete potvrde*. Hoće li se ona održati u najavljenom vremenu odlučit će situacija u kojoj ćemo se tada naći, o čemu će također biti na vrijeme informirani svi župni uredi. No što se tiče pripreme kandidata za navedene svete sakramente, zacijelo će biti poteškoća s njihovim okupljanjima u župnim prostorima. Radi toga Pastoralni centar u Požegi pripravit će određeni broj temeljnih kateheza, koje će župnici moći preuzeti s mrežne stranice Požeške biskupije i dostaviti ih putem interneta kandidatima za svete sakramente kako bi se oni mogli kod kuće pripravljeti za njihovo slavlje. Pri tom će biti važna riječ koju će od vremena do vremena župnici ili vjeroučitelji *e-mailom* uputiti kandidatima. Neposredno prije slavlja svetih sakramenata okupit će ih u crkvi i uputiti u događaj kojega postaju dionici u liturgiji. U navedenom načinu pripreme veliku ulogu imaju roditelji koje potičem da budu djeci obiteljski voditelji pripreve za svete sakramente.

Neka nas i u sadašnjim nevoljama zagovara i za nas moli vjerna Isusova Majka te prati Božji blagoslov, koji na sve vas zazivam. Uz srdačan pozdrav u Gospodinu.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 12. ožujka 2020.

Pismo o obvezi provođenja odredaba biskupa HBK
u vezi sa sprječavanjem širenja bolesti COVID-19

Vršiti svećeničko poslanje u okviru trenutačnih mogućnosti

Poštovana i draga braćo svećenici!

U prilogu dostavljamo svim župnim uredima Požeške biskupije dokument pod naslovom *Odredbe biskupa Hrvatske biskupske konferencije u vezi sa sprječavanjem širenja bolesti COVID-19*, čije provođenje u cijelosti postaje obvezno 20. ožujka 2020. za sve svećenike u Požeškoj biskupiji.

1. Neka svećenici u sadašnjem izvanrednom stanju budu vjerni i ustrajni molitelji za one koji su im povjereni i za sve koji su u nevoljama te vrše svoje pastoralno poslanje u okviru trenutačnih mogućnosti. Služeći u župnoj crkvi dnevnu svetu misu bez naroda, svećenici će je prikazati na nakanu koju su unaprijed primili od vjernika te će pronaći mogućnost da ih o tome obavijeste. Zbirne svete mise, uobičajene u pojedine dane, svećenici mogu prikazati samo ako su im za taj način slavljenja njihove nakane dali pristanak oni vjernici koji su od njih to zatražili. U skladu s Direktorijem župnici su dužni nedjeljom i zapovijedanim blagdanima prikazati svetu misu *pro populo*.

2. U trenutačnom izvanrednom pastoralnom stanju napose je važno da ne napustimo bolesne, starije, siromašne i osamljene sugrađane. Neka svećenici pronađu mogućnost da telefonski, elektroničnim medijima ili na neki drugi siguran i dopušten način budu u kontaktu s njima te im budu ohrabrenje i jamstvo da nisu sami, pruže im snagu i

utjehu svetih sakramenata pričesti i bolesničkoga pomazanja, poštujući sve mjere sprečavanja zaraze. Ondje gdje svećenici poznaju susjede spomenutih osoba, zamolit će ih da kao bližnji suosjećajnom solidarnošću, povezani sa župnim Caritasom i njegovim volonterima, vode o njima brigu te da odgovore na njihove potrebe u okviru župnih mogućnosti ili ih preporuče socijalnim službama.

3. Volonteri Caritasove kuhinje u Požegi, poštujući sve sigurnosne mjere s obzirom na zarazu, i dalje će nastaviti dnevno dostavljati objed onima koji si ga ne mogu sami prirediti. Pri tom će postupati prema uputama Crvenoga križa i Caritasa. Njima se također povjerava da vode brigu kako bi svaki primatelj hrane od Caritasa imao potrebne lijekove i druge potrepštine, koje će im nastojati pribaviti na propisan način.

4. S obzirom na duhovnu potporu vjernicima, župnici će s vjeroučiteljima elektroničkim putem organizirati povezanost sa što većim brojem župljana kako bi im od vremena do vremena uputili svoju pastirsku riječ i dostavili građu za *lectio divina*, koja će im pomoći da u obitelji ili pojedinačno mogu nastaviti s korizmenim katehezama u našoj Biskupiji prigodom Godine Božje riječi, kako je to naznačeno u *Biskupovu pismu vjernicima o opasnosti koronavirusa* »Budni budite i u svako doba molite« (Lk 21,36) od 12. ožujka 2020. te kako je dogovoreno na nedavnoj duhovnoj obnovi za svećenike u Požegi.

5. Jednako tako, župnici će s vjeroučiteljima elektroničkim putem nastojati biti u kontaktu s *kandidatima za prvu svetu pričest i svetu potvrdu* te im od sljedećega tjedna dostavljati građu za pet kateheza koju je priredio Pastoralni centar naše Biskupije i po kojima će se uz pomoć roditelja kod kuće pripravljati za navedene sakramente. Slavlje tih sakramenata bit će organizirano kad prestane izvanredno stanje po rasporedu koji će Biskupski ordinarijat pravodobno dostaviti svim župnim uredima. Vjernici će tijekom ovoga vremena nastojati biti povezani sa svojom župom i biskupijom uključujući se u spomenute programe i pobožnosti putem javnih medija. Moguće im je pratiti svetu misu i iz požeške Katedrale, koja se svakoga dana prenosi uživo putem interneta

u 18.30. Poveznica za pristup prijenosu nalazi se na mrežnoj stranici Požeške biskupije.

Povezan s vama u molitvi i u nastojanju oko vršenja pastoralnoga poslanja u izvanrednim okolnostima, sve vas od srca u Gospodinu pozdravljam i blagoslivljam.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 18. ožujka 2020.

Dokumenti Apostolske pokorničarne o sakramentu pomirenja i mogućnosti potpuna oprosta u stanju pandemije koronavirusa

Poštovana i draga braćo svećenici!

U izvanrednim pastoralnim okolnostima, uvjetovanim opasnošću koronavirusom te ograničenih mogućnosti našega služenja vjernicima, dostavljam vam u prilogu dokumente Apostolske pokorničarne u Rimu koji donose odredbe i upute s obzirom na slavljenje sakramenta pomirenja i postizanje potpuna oprosta u nastaloj situaciji. Molim vas da elektroničkim ili nekim drugim dopuštenim putem upoznate vjernike u svojim župama s mogućnostima da ni u najtežem stanju koje ih može snaći ne budu lišeni duhovne pomoći Crkve koja ih kao brižna majka prati u njihovim nevoljama.

S obzirom na slučajeve velike potrebe, o kojima govori dokument o slavljenju sakramenta pomirenja, a u kojima je dopušteno podijeliti opće odrješenje vjernicima u životnoj opasnosti, u ovom trenutku na području Požeške biskupije još ne postoji stanje u kojem bi trebalo primijeniti navedenu mogućnost. Bolnički dušobrižnici pratit će situaciju zaraženih vjernika koronavirusom te će procijeniti je li potrebno za njih primijeniti opće odrješenje te će za to prethodno zatražiti dopuštenje dijecezanskoga biskupa.

Dok svećenici svakodnevno slave svetu misu u župnim crkvama bez naroda, kako je to do daljnega propisano, neka prikazuju Isusovu žrtvu ljubavi za sve one koji su povjereni njihovoj pastoralnoj skrbi, napose za bolesne, teško ugrožene i medicinsko osoblje koje im požrtvovno služi. Budući da je u tabernakulima ostao određeni broj posvećenih hostija, svećenici će ih što prije konzumirati te za bolesnike čuvati manji broj novoposvećenih hostija.

Pratio nas u sadašnjim nevoljama Božji blagoslov i posebna zaštita Presvete Bogorodice, Zdravlja bolesnih. Uz srdačan pozdrav u Gospodinu.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 21. ožujka 2020.

Celestin Medović, *Uznesenje sv. Terezije u nebo*, freska na svodu svetišta požeške Katedrale

»Molimo da nam se Bog smiluje te
odvrati od nas opasnost koronavirusa,
potresa i drugih zala«

Poštovana i draga braćo svećenici!

Ovih dana svjedoci smo kako se mnogi u Hrvatskoj nesebično žrtvuju u pronalaženju prikladnih načina zaštite od zaraze koronavirusom, u liječenju oboljelih, kao i u nastojanju oko spašavanja radnih mjesta u ugroženom gospodarstvu te zbrinjavanju ljudi i popravljanju materijalne štete nakon potresa u Zagrebu i okolici. Dugujemo im duboku zahvalnost. Oni nas svojim primjerom potiču na dublje razmišljanje o čovjekovoj povezanosti s cjelokupnom stvarnošću kojoj on pripada i njegovu utjecaju na prirodni i društveni okoliš. Dok svakodnevno slušamo o važnosti čovjekove fizičke dezinfekcije i sredstvima kojima se ona postiže, istodobno trebamo svratiti pozornost na naše duhovno stanje i pronalaženje putova za njegovu dezinfekciju. Valja nam poslušati Isusa, najizvrsnijega poznavatelja čovjeka, koji kaže: »Ta iznutra, iz srca čovječjega, izlaze zle namisli, bludništva, krađe, ubojstva, preljubi, lakomstva, opakosti, prijevara, razuzdanost, zlo oko, psovka, uznositost, bezumlje. Sva ta zla iznutra izlaze i onečišćuju čovjeka« (Mk 7,21.23). Znači li to da su zla koja nas sustižu Božja kazna za naše grijeha? I u tom pogledu Isus je jasan. Prigodom Pilatova ubojstva Galilejaca i iznenadnoga pada kule u Siloamu, pod čijim je ruševinama skončalo 18 ljudi, Isus je zanijekao uzročno-posljedičnu povezanost između počinjenih grijeha i stradanja koja su ih pogodila, ali je te događaje protumačio kao Božji poziv na obraćenje: »Mislite li

da ti Galilejci, jer tako postradaše, bijahu grešniji od drugih Galilejaca? Nipošto, kažem vam, nego ako se ne obratite, svi ćete slično propasti« (Lk 13,2-3). Dok ljudi fizički ginu, Isus upozorava na propast koja svakom čovjeku prijeti iz njegova nečista srca. Stoga na Isusov poticaj, čitajući trenutačna stradanja kao znakove vremena kojima nas Bog poziva na obraćenje, želimo na *Dan obnove čišćenja pamćenja i spomena mučenika u Požeškoj biskupiji* pojedinačno i zajednički učiniti taj važan korak duhovnoga ozdravljenja. Obraćenje se može dogoditi samo ako svatko od nas uvidi vlastita zla opredjeljenja, prizna ih sebi i Bogu, za njih se kaje i odlučno ih se odriče te – vjeran Bogu – hodi s njime putem života.

Pozivam svećenike i vjernike Požeške biskupije da se ovogodišnjega »*Žalosnog petka*« prije nedjelje *Cvjetnice*, 3. travnja 2020., na *Dan čišćenja pamćenja i spomena mučenika*, kao i prijašnjih godina, spomenu zlodjela koja su totalitarni sustavi tijekom XX. stoljeća nanijeli brojnim nedužnim ljudima te mole Božje milosrđe i praštanje za zločince, a zahvale Bogu za one koji su bili žrtve i postali pobjednici u Isusu Kristu. Pozivam da spomenute pobožne čine *povežemo sa sadašnjim stanjem* te toga istog dana molitvom, postom, pokorom i žrtvom posvjedočimo iskreno kajanje i odluku da promijenimo svoj život, zatražimo Božje smilovanje i praštanje za naše vlastite grijehе i grijehе čovječanstva, za koje smo zaslužili kaznu. Dok Bogu upravljamo vapaj »usliši i oprosti« (1 Kr 8,30), molimo ga da nam se u svojoj bezgraničnoj ljubavi smiluje te odvрати od nas opasnost koronavirusa, potresa i drugih zala, ozdravi oboljele, dadne snagu onima koji im služe, utjehu nastradalima u zagrebačkom potresu, otvoreno srce i pruženu ruku pomoćnicu u obnovi materijalne štete, mudrost vodstvu naše Domovine u donošenju gospodarskih mjera kojima će sačuvati radna mjesta te da nam Gospodar ljudskih srdaca i svemirskih prostranstava udijeli mirna vremena, oslobođena straha i ispunjena nadom. Neka Gospodin primi pokoru našu i usliša molitvu!

1. Svaki će župnik u svećeničkoj dobrohotnosti *za sebe osobno prihvatiti navedeni duhovni program* te internetom ili na druge moguće i dopuštene načine *upoznati s njime što veći broj vjernika svoje župe*

i potaknuti ih da se navedenoga dana, 3. travnja 2020., u svojim domovima pridruže iskrenim nastojanjima oko obraćenja ispitom savjesti, molitvom, postom i pokorom u koju će uključiti i teškoće povezane s opasnošću zaraze koronavirusom, očitovanjem savršena kajanja, koje se ostvaruje kad to činimo iz posvemašnje ljubavi prema Bogu te donošenjem odluka za popravak vlastitoga života vjernošću evanđeoskim vrijednostima. Na taj način ostvarit ćemo uvjete za postizanje *potpuna oprosta* u skladu s *Dekretom Apostolske pokorničarne o podjeljivanju posebnoga oprosta vjernicima u sadašnjem stanju pandemije*, dostavljenoga svim župnim uredima dopisom Biskupskoga ordinarijata broj 628/2020. od 21. ožujka 2020.

O uvjetima za postignuće *potpuna oprosta* u spomenutom *Dekretu* među ostalim piše: »Podjeljuje se *potpuni oprost* vjernicima oboljelima od koronavirusa, onima koji se po nalogu zdravstvene vlasti nalaze u izolaciji (karanteni) u bolnicama ili u svojim domovima ako se, duhom udaljeni od bilo kojega grijeha, posredstvom medija budu duhovno pridružili slavlju svete mise, molitvi svete krunice, pobožnosti križnoga puta ili drugim pobožnim činima ili ako barem budu izmolili Vjerovanje, Očenaš i pobožni zaziv Blaženoj Djevici Mariji, prikazujući tu kušnju u duhu vjere u Boga i ljubavi prema braći, sa željom ispuniti uobičajene uvjete (ispovijed, pričest i molitva na nakane Svetoga Oca), čim to bude bilo moguće. (...) K tome ova Apostolska pokorničarna u aktualnom stanju svjetske epidemije rado pod istim uvjetima podjeljuje *potpuni oprost* i onim vjernicima koji pohode presveti oltarski sakrament, ili izvrše euharistijsko klanjanje, ili najmanje pola sata čitaju Sveto pismo, ili izmole svetu krunicu ili pobožnost križnoga puta ili Krunicu Božjega milosrđa, da od svemogućega Boga mole prestanak epidemije, ozdravljenje onima koji su njome pogođeni i vječno spasenje onima koje je Gospodin pozvao k sebi.« U nemogućnosti da se sakramentalnim putem postigne oproštenje grijeha, spomenutim načinom u pripravi za Uskrs postajemo u našoj Biskupiji dionici plodova Isusove muke i smrti te njegova slavnoga uskrsnuća. Pozivam vas da u smislu navedenoga zajednički učinimo sljedeće:

2. Na Dan čišćenja pamćenja i spomena mučenika 3. travnja 2020. putem platforme mrežne stranice Požeške biskupije *iz požeške Katedrale izravno će se prenosi sveta misa u 18.30* tijekom koje će biskup s nazočnim svećenicima u *Pokajničkom činu, Molitvi vjernih i na kraju u Činu povjere svih vjernika Požeške biskupije Isusovoj Majci spomenuti se povijesnih i sadašnjih stradanja te moliti Božje milosrđe za žrtve totalitarnih sustava i naše obraćenje*. Pozivam svećenike da se putem interneta pridruže tom slavlju i pozovu vjernike da i oni na taj način budu njegovim dionicima, kao i pobožnosti Križnoga puta koja će također izravno biti prenesena neposredno prije svete mise zajedno s korizmenom katehezom.

3. Neka *svaki svećenik* toga dana, 3. travnja o. g., *slavi svetu misu u župnoj crkvi* po obrascu »*Za oprostjenje grijeha*« (Rimski misal, str. 744) te za Pokajnički čin, Molitvu vjernih i za Čin predanja Isusovoj Majci nakon popričesne molitve upotrijebi obrasce koje dostavljamo u prilogu. Navedenu molitvenu građu, napose Čin predanja Isusovoj Majci, moguće je preuzeti s mrežne stranice Požeške biskupije, na što će župnici upozoriti vjernike i po mogućnosti dostaviti je na njihovu *e-mail* adresu kako bi ga i oni u svojim domovima mogli moliti.

4. U Marijinu svetištu *u Voćinu i u Pleternici* župnici i voditelji svetišta slaviti će svetu misu navedenoga dana na isti način kao i župnici u drugim župnim crkvama. Nakon popričesne molitve *upalit će biskupijsku zavjetnu svijeću* pred likom Blažene Djevice Marije te joj uputiti *Čin povjere*, uključujući u njega cijelu našu Biskupiju, napose vjernike hodočasnike. Neka u tom činu Isusova Majka prepozna našu odanost i pouzdanje u njezin zagovor te nam u sadašnjim nevoljama pritekne u pomoć.

5. Budući da nije moguće u *jasenovačkoj župnoj crkvi* organizirati *središnju biskupijsku proslavu Dana obnove čišćenja pamćenja i spomena mučenika*, kako to činimo svake godine, župnik će navedenoga dana u župnoj crkvi uputiti molitve Bogu i Isusovoj Majci u ime cijele Biskupije, posebno se spomenuvši svećenika i vjernika hodočasnika iz Novljanskoga dekanata.

6. Prethodnoga dana, 2. travnja 2020., nije moguće u župnoj crkvi u Staroj Gradiški održati *biskupijsko slavlje spomena zatočenih svećenika* te će starogradiški župnik slaviti svetu misu kao i u drugim župnim crkvama, a završiti slavlje *Molitvom za utamničene svećenike*. Neka svi župnici toga dana *na svršetku svete mise* u svojim župama na spomen utamničene braće svećenika upute Bogu istu molitvu, koju dostavljamo u prilogu.

Draga braćo svećenici! Zahvaljujem vam što u izvanrednim okolnostima i ograničenim mogućnostima sa svom strpljivošću i razumijevanjem nastojite njegovati međusobnu povezanost uzajamnom molitvom i provodite zajedničke pastoralne programe koji nas ne ostavljaju samima, nego snažno potvrđuju u zajedništvu naše mjesne Crkve. Zahvaljujem vam za zauzeto i požrtvovno pronalaženje načina održavanja povezanosti s vjernicima svoje župe i pružanja duhovne potpore preplašenim dušama, napose po svakodnevnom slavljenju svete mise u župnim crkvama. Naime, »kad god se slavi spomen Kristove žrtve, vrši se djelo našega otkupljenja« (Druga nedjelja kroz godinu, darovna molitva). To se ostvaruje i onda kad svećenik slavi svetu misu bez naroda, koja nikada nije njegov privatni čin, nego djelo Crkve. Zahvalnost upućujem i vjeroučiteljima koji zajedno sa župnicima putem *e-maila* dostavljaju vjernicima građu korizmenih kateheza, a kandidatima za prvu pričest i svetu potvrdu kateheze u pripravi za navedena slavlja.

Neka Božji blagoslov krijepi i ispunja mirom svakoga svećenika i vjernika Požeške biskupije i neka Isusova Majka bdije nad svima nama da se u sadašnjim izvanrednim okolnostima duhovno ne izgubimo. Uz srdačan i bratski pozdrav u Gospodinu.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 28. ožujka 2020.

Misa posvete ulja na Veliki četvrtak u požeškoj Katedrali

Pismo svećenicima o proslavi Velikoga tjedna 2020.

»Strpljivo i s pouzdanjem služimo vjernicima u izvanrednim okolnostima«

Poštovana i draga braćo svećenici!

Ovogodišnji Veliki tjedan Isusove muke, smrti i uskrsnuća povezan je s posebnom žrtvom jer zabrana okupljanja zbog opasnosti zaraze koronavirusom priječi da svete obrede slavimo u našim crkvama uz sudjelovanje Božjega naroda. Valja nam i to sjediniti s Isusovom žrtvom i s patnjom svih onih koji su pogođeni trenutačnim nevoljama. To stanje poziv je nama svećenicima da slavljima Velikoga tjedna pristupimo s posebnim vjerničkim raspoloženjem srca i pobožnošću te u njih duhovno saberemo sve one koji su povjereni našoj brizi. Vjernici će se zasigurno truditi u svojim domovima da se duhovno pridruže obredima Velikoga tjedna u svojim župama. Pored toga imaju mogućnost pratiti njihove prijenose na javnim medijima ili se izravnim internetskim prijenosom sjediniti sa svetim slavljima u vlastitoj župnoj crkvi ako on postoji ili iz požeške Katedrale, odakle se on svakodnevno prenosi putem mrežne stranice Požeške biskupije. Na taj način u sadašnjim prilikama ostvarit će dragocjeno zajedništvo naše mjesne Crkve i potvrditi se u svom duhovnom identitetu, što ima i nemalo psihološko značenje u vrijeme izolacije.

Sve župne crkve tijekom Svetoga tjedna bit će otvorene u određeno vrijeme za osobnu pobožnost vjernika, uz poštivanje odredaba koje su s time povezane, a sva slavlja održat će se u zatvorenoj crkvi. Liturgijski prostor u crkvi uredit će se u skladu s propisima te i na taj način omogućiti vjernicima koji je posjećuju ili su virtualno u njoj putem prijenosa da budu dionici svetih otajstava.

Potrebno je i ovom prigodom pripomenuti kako sveta slavlja, napose sveta misa, i onda kad je ograničena samo na zaređene službenike bez okupljanja Božjega naroda, ima u vjeri Crkve svoju neumanjenu vrijednost kao djelo uskrsloga Krista u snazi njegova Duha te ih svećenik treba redovito održavati i kao sastavni dio vlastite duhovnosti. Dostavljamo u prilogu obrazac svete mise *In tempore universali contagii – U vrijeme pandemije*, primljen od Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, te preporučujem da se njime služite u skladu s liturgijskim propisima. U navedenom duhu župnici će i u sadašnjim prilikama svakodnevno slaviti u župnoj crkvi svetu misu i druge obrede u isto vrijeme kako to čine u redovitim prilikama, najavit će ih uobičajenim zvonjenjem, koje je vjernicima znak da Crkva po svećeniku vrši svoje najvažnije poslanje i poziva ih da se – u nemogućnosti fizičkoga sudjelovanja – duhovno združe sa slavljem.

Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata nedavno nam je dostavila *Dekret* kojim određuje način na koji će se ove godine proslaviti Sveti tjedan, uvjetovan mjerama obrane od koronavirusa. Na temelju toga svim župnim uredima Požeške biskupije upućujem naputak prema kojem će župnici organizirati pojedina sveta slavlja ovogodišnjega Velikog tjedna.

1. *Nedjelja muke Gospodnje – Cvjetnica* proslavit će se u zatvorenoj župnoj crkvi po *trećem obliku: Običnim ulazom bez procesije*, predviđenim u Rimskom misalu (str. 172). Ovisno o službenicima koji će biti uz svećenika, obdržavajući propis o zabrani okupljanja, slavlje će biti popraćeno pjevanjem, a navještaj Evandjelja muke Gospodnje raspoređen po ulogama na tri čitača. Preporučuje se tom prigodom uresiti oltar s vazom maslinovih ili drugih grančica, koje će predvoditelj na početku slavlja blagosloviti i na svršetku podijeliti sudionicima, a njihov glavni dio sačuvati za Čistu srijedu sljedeće godine, od kojega će dobiti pepeo za obred pepeljenja toga dana. Bit će znakovito da korizmu sljedeće godine započnemo s pepelom iz grančica ovogodišnje Cvjetnice, koja ima posebne oznake pokore i trpljenja zbog ugroze koronavirusom.

U *požeškoj Katedrali* slavlje na Cvjetnicu predvodit će dijecezanski biskup u 11.00 sati s izravnim prijenosom preko mrežne stranice Požeške biskupije.

2. Na *Veliki četvrtak u požeškoj Katedrali* u 10.00 sati dijecezanski biskup u zajedništvu s ordinarijatskim svećenicima i iz Župe sv. Terezije Avilske predvodit će *Misu posvete ulja*. Svi svećenici u Požeškoj biskupiji, dijecezanski i redovnički, nastojat će pridružiti se ovom slavlju putem izravna internetskoga prijenosa sa spomenute biskupijske platforme, duhovno se sjediniti sa svećenicima u Katedrali te u sadašnjim posebnim okolnostima obnoviti svoja svećenička obećanja. Sveto ulje bit će podijeljeno župama kad završi izvanredno stanje u kojem se nalazimo i upotrijebljeno za slavlje svećeničkoga ređenja, svete krizme, krštenja i bolesničkoga pomazanja.

Toga istog dana, na *Veliki četvrtak*, svi svećenici zbog izvanrednoga stanja imaju od Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata *dopuštenje slaviti Misu večere Gospodnje u župnoj crkvi bez sudjelovanja naroda*. Predvodit će je svaki župnik u svojoj župnoj crkvi sa službenicima u isto vrijeme kako je to bilo prijašnjih godina. Na »Slava Bogu« zazvonit će zvona i zašutjeti do »Slava Bogu« u bdjenju Velike subote, ispustit će se obred pranja nogu, a na kraju će Presveto bez procesije biti pohranjeno u tabernakul na uobičajenom mjestu.

Slavlje *Mise večere Gospodnje u Katedrali* predvodit će dijecezanski biskup u 19.00 sati s izravnim internetskim prijenosom.

3. *Veliki petak* dan je sabranosti, posta i molitve. Obred muke Gospodnje slaviti će župnik s potrebnim službenicima u župnoj crkvi, čije svetište treba biti uređeno u skladu s liturgijskim propisima za taj dan. Usred svetišta ispred oltara postaviti će dovoljno velik križ s korpusom zastrtim ljubičastim velom, koji redovito služi za ljubljenje na Veliki petak. Bogoslužje bez ulazne procesije započinje svećenikovim prostiranjem pred oltarom i križem. Nastavlja se Službom riječi s navještajem Isusove muke i smrti u zapisu evanđelista Ivana, po mogućnosti podijeljeno trojici čitača po ulogama, a završava velikom Molitvom vjernih u koju po odredbi Kongregacije pod broj 9b treba dodati nakanu *Za one koji trpe u vrijeme pandemije*, koju dostavljamo u prilogu. Središnji dio slavlja Velikoga petka jest čašćenje Isusova križa. Svećenik će doći pred postavljeni križ u svetištu, skinuti s njega ljubičasti veo te izgovoriti ili zapjevati riječi: »Evo drvo križa na kom Spas je svijeta visio. Dođite, poklonimo se!« Potom će zajedno s nazočnim

službenicima kleknuti i u tišini zamoliti Raspetoga da njemu osobno, župljanima i svemu svijetu oprosti grijeha, posvjedočiti mu zahvalnost za žrtvu ljubavi i izreći slavu njegovu spasonosnom križu. Slijedi zatim sveta pričest, kako je predviđeno u Rimskom misalu.

Toga istog svetog dana prema župnom običaju u određeno prijednevno vrijeme župnik će u zatvorenoj župnoj crkvi sa službenicima moliti pobožnost križnoga puta.

U *požeškoj Katedrali* obred muke Gospodnje prevodit će dijecezanski biskup u 18.00 sati s *izravnim internetskim prijenosom*, a prije podne u 9.00 sati predvodit će pobožnost križnoga puta s izravnim prijenosom.

U skladu sa župnim običajima, župnik će nakon obreda muke Gospodnje postaviti u župnoj crkvi »Božji grob«, bez križa za ljubljenje. Neće biti organizirano noćno bdjenje pokraj njega, nego će ga vjernici pojedinačno pohoditi tijekom Velike subote u vrijeme kad je crkva otvorena, pridržavajući se odredaba o okupljanju.

4. *Velika subota* dan je tišine, razmatranja otajstva Isusova počivanja u grobu i molitve. Vazmeno bdjenje dopušteno je samo u katedralama i župnim crkvama te će ga svaki župnik predvoditi u župnoj crkvi, a ono započinje u večernjim satima, kao i prethodnih godina. U sadašnjim izvanrednim okolnostima izostavit će se blagoslov vatre i procesija svjetla s uskrsnom svijećom. Župnik će započeti sveto slavlje tako da već postavljenu uskrsnu svijeću u svetištu zapali po mogućnosti upaljačem od kremenca, kojim će označiti kako se vatra, svjetlost i toplina rađaju iz mrtve kamene stvarnosti, te upaljena svijeća svojim svjetlom predstavlja Isusa Krista koji je svojim uskrsnućem iz smrti i groba upalio vatru života što pobjeđuje mrak. Na pjevani ili govorni način navijestit će potom pohvalu uskrsnoj svijeći. Slijedi Služba riječi za koju će župnik izabrati biblijska čitanja, primjerena okolnostima bdjenja u župnoj crkvi. Na »Slava Bogu« zazvonit će zvona, oglašavajući osmodnevno slavlje Uskrsa kao jedan dan i početak vazmenoga vremena, koje traje pedeset dana. Krštenja katekumena u bdjenju Svete subote neće biti zbog toga što se u sadašnjim prilikama nije mogla ostvariti njihova redovita priprava, kako predviđaju crkveni propisi. Župnik će blagosloviti vodu pomno pripremljenu u čistoj posudi i predvoditi službu

obnove krsnih obećanja te će nakon toga njome poškopiti sebe i nazočne službenike. Euharistijska služba teče zatim kako je predviđeno u Rimskom misalu.

Vazmeno bdijenje u požeškoj Katedrali predvodit će dijecezanski biskup u 20.00, koje će biti izravno prenošeno na platformi mrežne stranice Požeške biskupije.

5. Nedjelja uskrsnuća Gospodnjega proslavit će se u svakoj župi Požeške biskupije na način kako to omogućuju izvanredne prilike. U otajstvo koje slavimo posebno uključimo sve koji trpe zbog sadašnjega stanja, među njima i vjernike koji nisu u mogućnosti sudjelovati u crkvi na svetoj misi.

U požeškoj Katedrali svečano euharistijsko slavlja Uskrsnuća Gospodnjega predvodit će dijecezanski biskup u 11.00 sati, a izravno će ga internetski prenositi platforma biskupijske mrežne stranice.

Draga braćo svećenici! Međusobno povezani vjerom u otajstvo Isusove muke, smrti i uskrsnuća, vjerni poslanju koje nam je povjerenno, strpljivo i s pouzdanjem služimo vjernicima u izvanrednim okolnostima u kojima se svi nalazimo, svjesni da smo sada na poseban način molitelji u ime i za Božji narod i njegovu duhovnu snagu. Svojim vjernim svakodnevnim slavljenjem svete mise, služeći se obrascem »U vrijeme pandemije«, kad je to po liturgijskim propisima moguće, klanjanjem pred Presvetim, molitvom Časoslova i svete krunice te drugim pobožnostima budimo uzdignute ruke i srce naših vjernika koje vapije da nam se Bog smiluje, oslobodi ugroze i podari zdravlje duše i tijela. Zasigurno s nama moli i zagovara nas Presveta Bogorodica, naša Odvjetnica i Majka, koja nikada nije napustila svoje odane štovatelje. Želim vam od srca blagoslovljen i milošću obdaren Sveti tjedan. Uz bratski pozdrav u Gospodinu.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 1. travnja 2020.

»Ne prestajem Bogu zahvaljivati za vas«

(Ef 1,16)

Poštovana i draga braćo svećenici!

1. Ove godine, zbog izvanrednih okolnosti ugroze koronavirusom, niste u mogućnosti okupiti se na Veliki četvrtak u našoj Katedrali na slavlje Mise posvete ulja. Želio bih stoga ovim Pismom posvjedočiti svima vama da »ne prestajem Bogu zahvaljivati za vas« (Ef 1,16), izraziti vam svoju blizinu, čestitati Dan ustanove svete euharistije i svećeništva, očitovati zahvalnost za vjerno i požrtvovno služenje Božjem narodu. Naše zajedništvo ovoga svetog dana neće biti »na daljinu« jer sam uvjeren da će se svaki od vas internetskim putem rado pridružiti spomenutom slavlju u požeškoj Katedrali u 10.00 sati te sabranim srcem zajedno s biskupom, ordinarijatskim svećenicima i svećenicima iz Župe sv. Terezije obnoviti svoja svećenička obećanja i potvrditi raspoloživost za Boga i njegov narod, koju smo očitovali prigodom svoga svećeničkog ređenja. Pored toga, vjerujem da će se svaki od vas, slaveći na Veliki četvrtak Misu večere Gospodnje u župnoj crkvi, obnoviti u svijesti koliko velikom Gospodinovu daru služi u svetoj euharistiji u zajedništvu s biskupom, drugim svećenicima i Božjim narodom te povjeriti sebe i svoje poslanje Onom koji je sebe predao za nas i čiju žrtvu ljubavi slavimo na oltaru.

2. Veliki četvrtak *dan je naše svećeničke radosti* što je Gospodin ušao u naš život na tako snažan božanski način. To je *dan zahvalnosti* što nas je on prepoznao dostojnima svoga poziva, *dan ponosa* što možemo biti njegovi suradnici u naviještanju radosne vijesti, u slavljenju

svetih otajstava po kojima snagom svoje ljubavi, praštanja i milosrđa zahvaća slabe i grešne ljude. *Dan je to ispita naše vjernosti*, kajanja za hladnoću i ravnodušnost, individualizam i sebičnost kojima smo ranili ljubav na križu, svoje vlastito dostojanstvo, svećeničku subraću i povjereni nam Božji narod. To je *dan ohrabrenja* jer Gospodin, unatoč našoj slabosti i grešnosti, računa s nama, daje nam milost ustrajnosti kad nastojimo oko vlastite svećeničke izgradnje i poslanja, jača nas da možemo podnijeti sve teškoće, nerazumijevanja, promašaje i neuspjeha na našem svećeničkom putu. Neka Veliki četvrtak bude *dan uzdizanja hvale Gospodinu* iz svakoga našeg svećeničkog srca zbog toga što nas on nikada ne napušta, nego nas tješi i hrabri u nevoljama i osami, bolesti i slabosti. Recimo mu danas jednostavno, a iskreno s Petrom: »Gospodine, tebi je poznato da te volim!« (Iv 21,17). Još mu dodajmo neka računa s nama i u ovom izvanrednom trenutku odvojenosti od vjernika i osamljenosti, pa i u još težim životnim situacijama koje nas mogu snaći jer smo se bez pridržaja posvema njemu posvetili u svetom ređenju kad nas je on zagrljio, položio svoju ruku na nas i kazao: »Vi ste prijatelji moji« (Iv 15,14). Usrdno ga zamolimo da nam ne uskrati svoga svjetla i snage na našem putu. U prilogu vam dostavljam *Molitvu za svećenike* o 160. obljetnici smrti sv. Ivana Marije Vianeya, zaštitnika župnika i svećenika, koje se spominjemo, da je sami češće molite i pozovete vjernike da vam se pridruže te vam na taj način budu potpora, napose u sadašnjem trenutku izolacije.

3. Veliki četvrtak dan je u kojem se trebamo sjetiti *koliko dugujemo Isusovoj Majci* te joj zahvaliti za ljubav kojom nas kao svoga Sina trajno privija k svome majčinskom srcu i zagovorom prati u našem poslanju. U prilogu vam dostavljam *Svećeničku molitvu Isusovoj Majci* da je danas i svakoga dana uputite Presvetoj Bogorodici. *Zahvalimo danas i našim vjernicima* koji nam pomažu živom vjerom i molitvom da ustrajemo u vjernosti Isusu Kristu, izgrađujući zajedništvo njegove Crkve u našim župama. Molimo Gospodara žetve i danas neka nam *daruje novih svećeničkih zvanja* da Isusovo djelo spasenja može doprijeti do svakoga čovjeka u Požeškoj biskupiji i svijetu. U našoj molitvi neka danas nađu mjesto i *bolesna braća svećenici*, napose oni u najtežem stanju, da ih Gospodin krijepi i pridigne u slabosti, obdari zdravljem.

Riječ biskupa Antuna svećenicima na Veliki četvrtak

A sve naše *preminule svećenike* povjerimo Božjem milosrđu, osobito nedavno preminuloga Marijana Goleca, čije tijelo zbog izvanrednih okolnosti još nismo mogli ispratiti na vječni počinak.

4. Kao i prethodnih godina na Veliki četvrtak želio bih vas podsjetiti na onu braću među nama koja ove godine *slave svoje svećeničke jubileje*. Prvi je prelat Vjekoslav Marić koji se spominje *69. obljetnice* svećeništva (ređen 1951. godine), a zatim apostolski protonotar Josip Devčić, koji upravo na ovogodišnji Uskrs, 12. travnja, slavi *zlatni jubilej*, *50. obljetnicu* misništva (zaređen 1970. godine). S njime je kod slavljeničkoga oltara trebao biti i nedavno preminuli Marijan Golec, bebrinski i dubočaćki župnik. Potom slijede: *45. obljetnica*: Stjepan Bakarić i Antun Capan (ređeni 1975. godine); *40. obljetnica*: Josip Klarić (ređen 1980. godine); *30. obljetnica*: Josip Bogović i Mijo Lasović (ređeni 1990. godine); *25. obljetnica*: Robert Mokri i Milan Vidaković (ređeni 1995. godine); *20. obljetnica*: Goran Kovačević (ređen 2000. godine);

10. obljetnica: Josip Marić, Marijan Pavelić i Augustin Tašić (ređeni 2010. godine). Svima im od srca čestitam godišnjicu ređenja i sve preporučujem vašoj bratskoj radosti i molitvenoj potpori.

5. Nakon zabrane javnih okupljanja zbog opasnosti od zaraze koronavirusom, trpimo i mi i Božji narod zbog toga što ne možemo u crkvi imati zajednička sveta slavlja, napose na Uskrs. Upravo nam se u tim okolnostima valja podsjetiti kako je svaki svećenik »od ljudi uzet, za ljude se postavlja u odnosu prema Bogu da prinosi darove i žrtve za grijeh« (Heb 5,1). Vjerni narod to zna te se u ovom teškom vremenu pouzda u naše požrtvovno vršenje poslanja, primjereno mogućnostima, osobito po svakodnevnom prinošenju svete mise u crkvi za sve ljude. U tom duhu zastupništva pred Bogom za narod, sukladno dopisu Biskupskoga ordinarijata u Požegi broj 660/2020. od 1. travnja 2020., svaki će svećenik u svojoj župnoj crkvi vjerno slaviti sve obrede Svetoga trodnevlja i redovito dnevnu svetu misu bez naroda, sve do prestanka izvanrednih okolnosti. Svjesni Isusove opomene: »Ostanite u meni i ja u vama. (...) Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa« (Iv 15,4.5), u danima kada nam posebno prijete osjećaj osame, pronađimo više vremena za sabranost pred euharistijskim Gospodinom, u molitvi i klanjanju, kajanju i zahvaljivanju, za sebe i za narod. Svoje služenje molitelja Crkve za narod i s narodom vršimo i u Časoslovu, kojem trebamo dati ono mjesto koje mu svakodnevno po našoj službi pripada. Povjermi Gospodinu naše zajedničke nemoći, strahove i nesigurnosti, osjećaje gorčine i beznađa, uključujući i onu braću svećenike koji u Zagrebu i okolici trpe zbog posljedica potresa, da nas on ojača, ohrabri i utješi. Još bih samo dodao: ne zaboravite u ovim izvanrednim okolnostima siromaha, bolesnih, osamljenih i umirućih te sa svojim suradnicima pronađite mogućnost pružiti im utjehu i pomoć.

Draga braćo svećenici! Sjedinjen s vama u molitvi i žrtvi, od srca vas bratski i s poštovanjem u Gospodinu pozdravljam i blagoslivljam.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 8. travnja 2020.

Uskrsna čestitka papi Franji

Sveti Oče!

U nemogućnosti da se na Veliki četvrtak zbog pandemije koronavirusa okupimo u požeškoj Katedrali, mi, svećenici i đakoni, redovnici i redovnice, vjeroučitelji i bogoslovi te predstavnici ovogodišnjih krizmanika i drugi vjernici, sjedinili smo se s dijecezanskim biskupom u izravnu prijenosu slavlja Mise posvete ulja putem biskupijske mrežne stranice. Na taj način i u sadašnjim posebnim okolnostima želimo očitovati naše svećeničko i biskupijsko zajedništvo, zahvaliti Isusu Kristu za dar euharistije i svećeništva, obnoviti vjernost svećeničkim obećanjima i kršćanskom poslanju u svojoj požeškoj mjesnoj Crkvi. U ovoj dragoj prigodi želimo posvjedočiti Vašoj Svetosti svoje sinovsko poštovanje i duboku odanost, zahvaliti Bogu za sedam godina pontifikata te Vam od srca čestitati svetkovinu Gospodinova uskrsnuća. Sretan Uskrs!

Zahvalni smo Vašoj Svetosti za riječi ohrabrenja koje ste nedavno s mjesta Petrova mučeničkoga svjedočanstva uputili *Urbi et Orbi*, uvjeravajući nas da duboko sjedinjeni s Gospodinom nećemo doživjeti brodolom na uzburkanom moru života jer je s nama Pobjednik nad zlom i smrću. S osobitom spremnošću srca primili smo Vaš poziv na djelotvornu solidarnost s ljudima u nevolji i njegovanje nade u vrijeme pandemije, utemeljene na pouzdanju u Gospodina.

Potaknuti Vašim Apostolskim pismom u obliku motu proprija *Aperuit illis*, cijelu sadašnju pastoralnu godinu proglasili smo Godinom Božje riječi. U želji da tijekom toga vremena što većem broju vjernika približimo Sveto pismo, nastojali smo minule korizme ostvarivati različite programe, među kojima su bile korizmene kateheze petkom s pobožnošću križnoga puta, priprava kandidata za prvu svetu pričest i potvrdu u skladu s katekumenskim hodom prema Svetom trodnevlju, program promicanja službe liturgijskih čitača u našim župama. S nastankom pandemije koronavirusa nastavljamo provoditi pastoralne programe posredstvom biskupijske mreže kako bi se i dalje u okolnostima izolacije podržala napose molitvena povezanost između svećenika i drugih vjernika te jedni drugima bili potpora i ohrabrenje.

Sveti Oče! Dok u ovim danima posebne kušnje Uskrsnom Gospodinu povjeravamo Vašu službu nasljednika svetoga Petra, ponizno molimo za sva naša pastoralna nastojanja Vaš poseban apostolski blagoslov.

U zajedništvu uskrsne radosti, sinovskom odanošću od srca Vas pozdravljamo.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 9. travnja 2020.

Uskrsna čestitka svećenicima

»Uskrsli Gospodin vodi posebnu brigu o nama svećenicima, njegovim najbližim zabrinutim učenicima«

Poštovana i draga braćo svećenici,
dijecezanski i redovnički!

Usred zbunjenosti, nesnalaženja i straha mnoštva ljudi u svijetu i kod nas zbog ugroze koronavirusom, i mi svećenici nalazimo se u stanju neizvjesnosti i zabrinutosti. Nakon Isusove smrti u sličnu ozračju našli su se i njegovi učenici. Prvi su oni za koje Uskrsli očituje brigu, ukazuje im se, upućuje pozdrav »Mir vama«, pokazujući im svoje preobražene rane, znakove teškoga stradanja, nepravdne osude i okrutne smrti. Uvjeren sam da Uskrsli Gospodin jednakom pažnjom i nježnošću vodi u sadašnjem stanju posebnu brigu o nama svećenicima, njegovim najbližim zabrinutim učenicima.

To je razlog da ovoga Uskrsa svaki pojedini od nas pronade trenutke sabranosti u svom svećeničkom srcu kako bismo prepoznali njegovu prisutnost i osluhnuli pozdrav: »Mir vama!« On i nas želi uvjeriti kako je s nama u ovim danima izolacije i osame, ohrabriti nas u poteškoćama, posvjedočiti da su one sastavni dio njegova pashalnoga otajstva, rađanja novoga neba i nove zemlje. Pridružuje nam se kao dvojici učenika na putu u Emaus te nam tumači dimenzije događaja u koje smo upleteni da bi nam darovao nadu. S njime nikada nismo osamljeni, na njega se uvijek možemo osloniti, s njime računati. Takav je naš uskrsli Gospodin Isus! Neka se stoga ovih dana nitko od nas ne isključi iz

ustrajna molitvenoga dijaloga s njime, da nam otvori pamet i srce te povjerujemo u njega i shvatimo ono što drugi ne mogu shvatiti.

U tom raspoloženju želim vam radostan Uskrs, ispunjen Gospodinovim mirom u srcu i predanjem vlastite sudbine u njegov pobjednički zagrljaj.

Povezan s vama u molitvi, s osobitim bratskim poštovanjem i odaošću, srdačno vas u uskrsnom Gospodinu pozdravljam.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 11. travnja 2020.

Đuro Seder, *Isusovo uskrsnuće*, požeška Katedrala

»Tko se ponizuje, bit će uzvišen«

(Mt 23,12)

Časna braćo svećenici i đakoni,
poštovani redovnici i redovnice,
bogoslovi i vjeroučitelji, djelatnici katoličkih škola,
dragi vjernici!

Patnje prouzročene koronavirusom i potresom u Zagrebu te druge trenutačne nevolje naš su život oslobodile plitkoće, iskustvo učinile dubljim, promišljanja cjelovitijima, a Božji pohod najmračnijom stranom našega postojanja u Isusovoj muci i smrti shvatljivijim. Od srca vam čestitam Uskrs sa željom da vam nikada ne ponestane Isusova pobjedničkoga svjetla na trnovitom životnom putu.

Smrtno razorna moć koronavirusa

1. Potaknut stanjem koje je u svijetu i kod nas stvorio koronavirus ili COVID-19, želio bih ovoga Uskrsa podijeliti s vama nekoliko misli. Ne ubrajam se među one koji se bave teorijama zavjere, ali se usuđujem postaviti pitanja na koja naoko nema odgovora. Jedno me od njih posebno muči: Otkud maloj, nevidljivoj, jedva uhvatljivoj stvarnosti koja se zove koronavirus, tako podmukla i smrtno razorna moć koja prijeti čovjeku do te mjere da diljem svijeta zaustavlja njegov redoviti tijek života? Sitni virus ranio je suvremenu kulturu, koja svom snagom teži za onim što je veliko, voli pobjednike i slavne ljude, ponosno se hvali blagostanjem i uspjesima, planirajući sve veći i veći rast i napredak. Možda je presmiono reći da je koronavirus ponizio suvremenu civilizaciju.

Još nam, naime, nisu poznate sve njegove posljedice na zdravstvenoj, gospodarskoj i drugim razinama, ali zasigurno imaju pravo oni koji tvrde da nakon svega ništa u svijetu neće ostati isto.

»Vi ćete biti kao bogovi« – smrtna doza duhovnoga otrova

2. Vjerujem da će nakon iskustva koronavirusa čovječanstvo imati mudrosti da svoju gotovo isključivu pozornost za veliko i vidljivo usmjeri k malom i nevidljivom. Kao što se trenutačno svijet na svim razinama posvetio obrani od nevidljivoga virusa, moćna ucijepiti u naše tijelo smrtnu dozu otrova od koje fizički umiremo, nije li potrebno jednakim općim dosluhom pristupiti nevidljivom i neuhvatljivom Zlom, koji ubrizgava u naše duhovno biće smrtonosni otrov sebičnosti i pokvarenosti, ubijajući naš duh? Oni koji ne mare za nevidljivu, a moćnu stvarnost, niječu i Zloga i Boga. Ne prepoznaju skrivenu zavodničku taktiku kojom Zli uvjerava čovjeka od njegovih prapočetaka: »Vi ćete biti kao bogovi« (Post 3,5). Ne uviđaju prevaru: sitni i nevidljivi neprijatelj čovjeka zauzima se za to da on zlim putem postane velik kao Bog! Nije teško prepoznati kako je naša civilizacija na različite načine upletena u njegove mreže. Ta se umreženost među ostalim očituje pogubnom na gospodarskoj razini, kako često ističe papa Franjo, kad pomama za dobiti postane prvi i najvažniji cilj, te sebični prohtjevi pojedinaca i skupina iskorištavaju zemlju i njezine izvore do te mjere da je uništavaju, a njihova želja za trajnim rastom u bogatstvu i blagostanju uvećava siromaštvo velikoga dijela stanovništva našega planeta.

Ljekovita strategija Božje i ljudske poniznosti

3. Odgovor na to stanje jest poniznost pred stvorenom stvarnošću i skromnost u vlastitim zahtjevima. U raspravi o tome tko je velik Isus oslobađa pozivom da budemo maleni kao djeca: »Zaista, kažem vam, ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko« (Mt 18,3). On se zauzima za pravilo ponašanja koje nije u skladu s općim društvenim pristupom: »Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj« (Mk 9,35). Valja nam graditi civilizaciju malenosti da bi ona postala velika, o čemu u prirodi

svjedoči i zrno pšenice i svako sjeme koje bacamo u zemlju da bi se iz njegova umiranja rodio život. Poseban izazov malenosti ima gorušičino zrno, poput praha, iz kojega raste velika biljka, koju je Isus volio uzimati za primjer (usp. Mk 4,31). Pritisnuti koronavirusom i izolacijom već smo se uvjerali da možemo živjeti bez puno toga što smo donedavno smatrali nužnim, usredotočili se na bitno, oslonili se na Boga kao temelj našega postojanja. Tako smo na neki način postali di-onici one drame koja se odigrava na poprištu velikoga i malog u koju se uključio sam Bog te se na nama ostvaruje Isusova riječ: »Tko se god uzvisuje, bit će ponižen, a tko se ponizuje, bit će uzvišen« (Mt 23,12). Sveti ili Veliki tjedan podsjeća nas kako je Bog u Isusu Kristu izabrao navedeni put malena, neznatna čovjeka, koji prihvaća trpljenje kao čin posvemašnje ljubavi kojom nas je bez kalkulacija uzdigao do Božjih visina. Njegova ponizna ljubav usmrtila je smrt! Isusovo djelo sv. Pavao jednostavno opisuje riječima: »Ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu. Zato ga Bog preuzvisi i darova mu ime, ime nad svakim imenom« (Fil 2,8-9). Ljubav je uvijek malena, neznatna, povezana sa žrtvom i patnjom, uzdiže i osmišljava ljudsko postojanje. Pravi život ostvaruje se na spomenutoj razini u obitelji i društvu te mu treba ponovno dati i kod nas prvo mjesto da po njemu pobijedimo i koronavirus.

Solidarnošću pobijediti koronavirus

4. Upravo se to trenutačno događa po svima onima koji u Hrvatskoj ne prave račun, nego su stali na prvu crtu obrane ljudi od zaraze i pružanje pomoći nastradalima od potresa. Zahvalno se divimo medicinskom osoblju u bolnicama, djelatnicima u ljekarnama i trgovinama, policajcima na cesti, vojnicima u javnim radovima, vatrogascima na posebnom zadatku, radnicima različite vrste, koji izlažu sebe da bi spasili živote drugih. Svjedoci smo kako val solidarnosti među ljudima može zaustaviti mnoge javne prijepore, svađe i sukobe, a energiju usmjeriti na čovjeka u nevolji i njegove potrebe, pokrenuti brojne volontere koji posjećuju i pomažu starijima, bolesnima i osamljenima, ulaze u oštećena zdanja da bi procijenili njihovu sigurnost, ujediniti političare i gospodarstvenike u nastojanju oko spašavanja radnih mjesta

i pronalaska financijskih sredstava za plaće onih čija su poduzeća zauzavljena u radu ili su izgubili radna mjesta. Postali smo svjesniji kako nas samo međusobna solidarnost može izvući iz teških životnih stanja te da ćemo tim putem biti pobjednici i u ovom trenutku naših stradanja, kao što je to bilo i u Domovinskom ratu. Ako nam koronavirus pomogne da bolje shvatimo kako život i čovjekovo dostojanstvo pobjeđuje putem malenosti i neznatnosti, ljudske blizine i solidarnosti, a ne putem bahatosti i moći, i to u djelo provedemo, uskrсна karantena ima smisla.

Božja solidarnost s čovjekom do u smrt

5. Granica naše solidarnosti je smrt, gdje prestaju sve ljudske mogućnosti. Ali ona nam to zornije stavlja pred oči izazov Božje solidarnosti s nama u Isusu Kristu, kojoj smrt nije granica nego prostor ostvarenja pobjede života. Ovoga Uskrsa, usred obrane od smrtnе zaraze koronavirusom i borbe s posljedicama potresa u Zagrebu, postaje nam jasnija Božja strategija po kojoj je njegov Sin prihvatio zarazu smrti da bi pobijedio smrt. Božja solidarnost s nama u Isusu Kristu nije tek izvanjski čin, nego je Sin Božji po utjelovljenju ušao u našu prolaznost te je u naše smrtnе gene ubrizgao moć svoje ljubavi i ozdravio nas svojom besmrtnošću da i mi budemo njezini dionici. On je u svetom krštenju smrtnost svakoga od nas odjenuo u svoju besmrtnost, a raspadljivost u neraspadljivost, kako nas uvjerava apostol Pavao (usp. 1 Kor 15,54).

6. Dragа braćo i sestre! Vjerujem da nije slučajno što ovoga Uskrsa, zahvaljujući koronavirusu, moramo ostati u svojim domovima te ga ne možemo proslaviti u crkvi kako bismo i po tom iskustvu nazreli svu dubinu onoga što je Isus Krist za nas ostvario svojom mukom, smrću i uskrsnućem, i poželjeli vjerodostojnije biti njegovom braćom i sestrama. To je među ostalim i poticaj da snagom njegova Duha čvršće izgrađujemo zajedništvo vjere, nade i ljubavi u Crkvi, s većom revnošću sudjelujemo na nedjeljnoj svetoj misi i u svetoj pričesti primamo lijek njegove besmrtnosti. Usred straha koji nas prati ovih dana snažno odzvanja riječ Pobjednika nad smrću: »Mir vama!« (Iv 20,19).

»Ne bojte se!« (Mt 28,10). »Ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta« (Mt 28,20). Uskrsli nam je dao spoznati kako je u njemu istinska nada svijeta, i naša hrvatska nada, zbog čega i u sadašnjem trenutku stradanja smijemo biti radosni.

U tom uskrsnom raspoloženju na sve zazivam Božji blagoslov sa željom da vas nitko i ništa ne obeshrabri jer s vama je na putu Onaj koji je pobijedio smrt. Sve vas od srca pozdravlja – vaš biskup

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 6. travnja 2020.

Odredba o zvonjenju na Uskrs u podne i blagoslov uskrsnoga jela

Neka se oglase sva crkvena zvona i vjernike podsjetite na radost Isusove pobjede nad zlom i smrću

Poštovana i draga braćo svećenici!

Vjernici u izolaciji zbog opasnosti od koronavirusa nisu u mogućnosti sudjelovati u župnim crkvama na proslavi Svetoga trodnevlja Gospodinove muke, smrti i uskrsnuća, što stvara određenu tjeskobu u njihovoj i vašoj duši. Potrebno je nastojati oko znakova duhovne povezanosti, koji imaju za njih i psihološko značenje. U tom smislu 12. travnja 2020. *na svetkovinu Uskrsa, nakon podnevnoga zvona Anđeoskog pozdravljenja, neka se na svim župnim crkvama Požeške biskupije oglase sva crkvena zvona te u trajanju od deset minuta vjernike podsjetite na radost Isusove pobjede nad zlom i smrću te mu prije uskrsnoga obiteljskog objeda odgovore zahvalnošću i molitvom.*

Nastojte ih prethodno obavijestiti da ćete se na Uskrs u podne nakon svete mise u crkvi bez naroda pridružiti molitvi u njihovim obiteljima te *blagosloviti sve jelo što će ga staviti na uskrsni stol*, da ono bude korisno za tijelo i učvrsti njihovo obiteljsko zajedništvo s uskrsnim Gospodinom. Tom prigodom svaki će župnik upotrijebiti obrazac molitve *Blagoslov jela za Uskrs* iz Rimskoga obrednika »Blagoslovi«.

Uz želju za obiljem Božjega mira u svim našim obiteljima za Uskrs, na sve zazivam Božji blagoslov.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 10. travnja 2020.

Veliko zvono požeške Katedrale

Nastojati neumanjenim žarom oko svoje cjelovite izgradnje

Poštovani i dragi bogoslovi!

Ovogodišnju korizmu i Uskrs proslavili smo u izvanrednim okolnostima ugroze koronavirusom i stradanja od potresa u Zagrebu i okolici. Iznenada smo se našli pred izazovima koji ulijevaju strah, uzrokuju nesnalaženje i postavljaju brojna pitanja na koja još uvijek nema cjelovitih odgovora. U navedeno stanje uključeni ste i vi, dijeleći patnje sa svim drugim ljudima zbog brojnih ograničenja koja su vas snašla. Među ostalim, napustili ste i Bogoslovno sjemenište – osim rimskih bogoslova – i svoja teološka učilišta. Nalazite se kod svojih roditelja, proživljavajući obiteljski sve ono što je sa sobom donijelo spomenuto stanje.

U uskrsnoj Poruci uputio sam i vama svoju riječ te vam čestitao Uskrs. Ovim pak Pismom želio bih vam posvjedočiti da ste u mojim mislima, molitvama i nadama te vas želim ohrabriti. Uvjeren sam da vam okolnosti u kojima se nalazite nisu dušu pomutile, nego pomažu razbistriti mladenačke duhovne obzore. Dok vas izvana pritišću neizvjesnost i patnja, uvjeren sam, još će se snažnijom očitovati snaga vašega zvanja, pročišćena Isusovom uskrsnom pobjedom nad zlom i smrću. Činjenica da vas je Gospodin svojim božanskim naumom prepoznao vrijednima, iskazao vam povjerenje i pozvao da krenete putem svećeništva, od takva je značenja da vam treba ulijevati sigurnost i u najneizvjesnijim situacijama vašega života. Kad se umnože nevolje, poput sv. Pavla bez dvojbe recite: »Znam komu sam povjerovao« (2 Tim 1,12) i

hrabro idite naprijed, sigurni da vas on voli te svojom ljubavlju osvjetljuje vaše korake i daje im čvrstinu, pa i u životnim slabostima.

Vjerujem da će mu svaki od vas znati u sadašnjim okolnostima posvjedočiti zahvalnost i odanost. Ponajprije, nalazeći se izvan Bogoslovijske, potrebno je da molitvom sačuvate svakodnevnu povezanost s Gospodinom, nahranite svoju nutrinu Božjom riječju, čitajući i razmatrajući Sveto pismo, da u dogovoru sa župnikom nastojite svakodnevno sudjelovati na svetoj misi, da često ispitujete svoje misli, želje i opredjeljenja, jesu li u skladu s vašim pozivom. Tako ćete izbjeći opasnost praznine u vašem srcu i nevjere Onom koji vas je pozvao!

Pored toga, valja vam savjesno ostvarivati zadaće koje ste primili na vašim teološkim učilištima te pratiti *online* ili na drugi način predavanja i iskoristiti vrijeme za učenje kako nitko od vas ne bi izgubio semestar. Pri tom se svakodnevno obnavljajte u uvjerenju: »Sve mogu u Onome koji me jača!« (Fil 4,13). Ostanite povezani i sa svojim poglavarima i jedni s drugima te neka vam ovo vrijeme bude prilika za očitovanje vašega neumanjena mladenačkog žara u nastojanju oko svoje cjelovite izgradnje.

Moleći Gospodina da njegovom pomoću što prije završi sadašnje izvanredno stanje izolacije, unaprijed se radujem budućim susretima s vama, napose na našim redovitim biskupijskim duhovnim postajama. Na sve zazivam Božji blagoslov te vas od srca u uskrsnom Gospodinu pozdravljam.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 10. travnja 2020.

Molba za ukidanje obustave vjerskih okupljanja za Požeško-slavonsku i Virovitičko-podravsku županiju

Poštovani gospodine načelniče
Stožera civilne zaštite RH!

Zelio bih Vam iskazati zahvalnost za sve ono što ste zajedno s drugim članovima Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske do sada učinili u nastojanju oko očuvanja hrvatskih građana od zaraze koronavirusom. *Odlukom o mjerama ograničavanja društvenih okupljanja, rada u trgovini, uslužnih djelatnosti i održavanja sportskih i kulturnih događaja* od 19. ožujka 2020. obuhvatili ste i vjerske zajednice te u njezinoj točki III. tražite i obustavu vjerskih okupljanja. Navedena mjera stavila je u težak položaj katoličke vjernike kojima je za duhovni život bitno sudjelovanje na euharistijskom slavlju, primanje svete pričesti i drugih sakramenata. Nije mali broj onih koji smatraju da potrebe njihova duhovnoga života ne bi smjele biti ispod 16 nabrojanih potreba u točki III. spomenute Odluke, izuzetih od zabrane okupljanja. U Požeškoj biskupiji, koja se prostire na području šest županija, Požeško-slavonska županija od početka pandemije do danas ima samo tri zaražene osobe koronavirusom, a Virovitičko-podravska dvije, odnosno četiri, ako se računa po sustavu središnje baze podataka. U petak 17. travnja 2020. primarijus Krunoslav Capak, ravnatelj Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo, gostovao je u središnjem Dnevniku HRT-a te je među ostalim kazao kako se u Stožeru razgovara o tome da postoji nekoliko županija koje imaju jako dobru epidemiološku situaciju,

spomenuvši Požeško-slavonsku županiju, koja ima najnižu incidenciju, te Virovitičko-podravsku županiju. Istaknuo je kako »postoji mogućnost da se kod njih nešto više mjera olabavi, odnosno relaksira s obzirom da imaju odličnu epidemiološku situaciju«.

Ovim Vas na temelju toga molim da Nacionalni stožer civilne zaštite u okviru trenutalnoga popuštanja epidemioloških mjera što prije donese odluku o *dokidanju mjere obustave vjerskih okupljanja za katoličke župe na području Požeško-slavonske i Virovitičko-podravske županije u Požeškoj biskupiji*, uz obdržavanje *Preporuke za postupanje vezano uz pojavu COVID-19 bolesti uzrokovane novim koronavirusom i vjerska slavlja i druga vjerska okupljanja*, koje je izdao Hrvatski zavod za javno zdravstvo 11. ožujka 2020. Zahvaljujem Vam za razumijevanje sa željom da i dalje uspješno vodite Stožer civilne zaštite.

Uz izraze osobita poštovanja.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 20. travnja 2020.

Pojašnjenje zahtjeva za ukidanje obustave okupljanja u crkvama

Važnost duhovnoga imuniteta

U emisiji *Izdvojeno* Laudato televizije 20. travnja na temu *Jesmo li spremni za vrijeme nakon koronavirusa* telefonski je nastupio i požeški biskup Antun Škvorčević. Na pitanje voditeljice Mirte Marinić o njegovu današnjem zahtjevu da se ukine obustava okupljanja vjernika Požeške biskupije u župama na području Požeško-slavonske i Virovitičko-podravske županije, biskup je podsjetio na povoljnu epidemiološku situaciju u navedenim županijama gdje u jednoj imaju tri, u drugoj četiri oboljele osobe, a posljednjih dvadeset dana nitko nije novozaražen. Kazao je kako je, polazeći od takve situacije i teškoga stanja vjernika pogođenih obustavom vjerskih okupljanja u crkvama, promišljao o načinu kako pastoralno krenuti naprijed. Ustvrdio je da je vjernicima bitno njihovo sudjelovanje na euharistijskim slavljinama, primanje svete pričesti i drugih sakramenata te teško prihvaćaju da bi svih 16 izuzetih područja u Odluci o mjerama ograničenja društvenih okupljanja koje je izdao Stožer civilne zaštite bilo važnije od njihova života po vjeri. Biskup je podsjetio kako je prošloga petka, 17. travnja, u središnjem Dnevniku HRT-a primarius Krunoslav Capak, ravnatelj Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo, osvrćući se na situaciju u Požeško-slavonskoj i Virovitičko-podravskoj županiji, kazao: »Postoji mogućnost da se kod njih nešto više mjera olabavi, odnosno relaksira s obzirom da imaju odličnu epidemiološku situaciju.« To je bio poticaj, istaknuo je biskup, da pošalje molbu Stožeru civilne zaštite RH da se u okviru trenutačnoga popuštanja epidemioloških mjera što prije donese odluka o dokidanju mjera obustave vjerskih okupljanja za katoličke župe na području navedenih županija, uz pridržavanje preporuka

koje je Hrvatski zavod za javno zdravstvo 11. ožujka 2020. dao za takva okupljanja.

Biskup je spomenuo kako nije bio sretan što se od početka razgovora o ograničavanju mjera okupljanja vjernika u crkvama rasprava uglavnom svela na to da su blagoslovljena voda, sveta misa s narodom i pričest mogući izvori zaraze te je sve ostalo na pitanju tehničke provedbe obustave okupljanja. Istaknuo je da se nije uzelo u obzir kako je duhovna dimenzija u sadašnjim okolnostima od velike važnosti i za čovjekov imunitet u obrani od virusa, i ostalo samo na provedbi mjera fizičke naravi. Izrazio je mišljenje da je zbog cjelovitosti čovjekove obrane od koronavirusa bilo dobro u Stožer civilne zaštite uključiti i osobu koja bi zastupala duhovnu dimenziju u mjerama protiv zaraze. Spomenuo je važnost molitve, koja je otvaranje naših situacija nemoći onostranom, njihovo povezivanje s Bogom od kojega očekujemo pomoć te je ona prvi način na koji vjernik nastupa u teškim situacijama. Ukratko je prikazao nastojanja Požeške biskupije da se komunikacija vjernika i svećenika u sadašnjem izvanrednom stanju ne prekine te da Crkva ostane vjernicima duhovni oslonac u izolaciji. Dodao je kako biskupi i svećenici i u ovim okolnostima nastoje činiti onoliko koliko mogu. U crkvi se i dalje redovito slave svete mise, istina bez okupljanja naroda, ali time nije umanjena njezina vrijednost, jer u njoj slavimo Isusovu žrtvu ljubavi na križu kojom je pobijedio smrt te se vjernici u toj svijesti značajnim brojem uključuju u prijenose internetskim putem.

Biskup je napomenuo kako se u Požeškoj biskupiji tijekom posljednjih korizmenih tjedana nastojalo i u izvanrednim okolnostima održavati u župama korizmene kateheze, koje su internetskim putem stizale župnicima iz Biskupije, a oni ih na isti način prosljedili vjernicima kako bi im pomogli da žive povezani s Božjom riječju. Istaknuo je da Pastoralni centar Požeške biskupije nastoji oblikovati kateheze pripreme za prvu svetu pričest i svetu potvrdu te ih župnici i vjeroučitelji elektroničkim putem upućuju kandidatima za navedene sakramente. Zaključio je kako nas ova situacija uči djelovati na nov način i da će to imati pozitivno značenje za pastoralni rad i kad stanje postane redovito. Na pitanje postoje li razgovori na razini Hrvatske biskupske konferencije

o dokidanju obustave vjerskih okupljanja u cijeloj Hrvatskoj, biskup je odgovorio da ih – koliko znade – vode msgr. Puljić, predsjednik HBK, i msgr. Palić, generalni tajnik HBK, te je izrazio nadu da će oni uroditi plodom koji će olakšati vjernički pristup svetim misama u crkvi. Na kraju biskup je zahvalio Laudato televiziji za suradnju s Požeškom biskupijom i za promicanje povezanosti s brojnim vjernicima iz cijele Hrvatske i svijeta.

»Nevolja je pomogla da se po vama
čudesno umreži Crkva u obitelj,
a obitelj u Crkvu«

Poštovani i dragi vjeroučitelji!

Uvrijeme izvanrednih okolnosti zbog ugroze koronavirusom očitovali ste požrtvovnu spremnost u pronalaženju načina da budete povezani s djecom i mladima te im pomognete da i u ovim vremenima žive zajedništvo s Isusom Kristom. To ne biste mogli u pravom raspoloženju ostvarivati bez svakodnevne uronjenosti u molitvu, prijateljevanja s Božjom riječju, ukorijenjenosti u euharistijsko zajedništvo Crkve i suradnje sa svojim župnicima. Od srca vam zahvaljujem za to dragocjeno služenje!

Želio bih vam očitovati duhovnu blizinu i podijeliti s vama radost što ste izabrali evanđelje kao svoje zvanje, a njegovo naviještanje kao poslanje te i u nastalim uvjetima s Apostolom svjedočite svijest: »Jao meni ako evanđelja ne navješćujem« (1 Kor 9,16). Već ste iskusili smisao koji vam pruža vjernost evanđelju, Riječi, Isusu Kristu, njegovoj Crkvi i čovjeku te vas to pokreće da budete uporni navjestitelji »bilo to zgodno ili nezgodno (...) sa svom strpljivošću i poukom« (2 Tim 4,2). U svetom nemiru znadete značenje Pavlova poziva: »Zlopati se zajedno sa mnom za evanđelje« (2 Tim 1,8) te surađujete sa svima onima koji u našoj Biskupiji pristupaju čovjeku na Isusov način. Susreo sam mnoge od vas koji ponosno svjedočite: »Ne stidim se, uistinu, evanđelja: ono je snaga Božja na spasenje svakomu tko vjeruje« (Rim 1,16), što ste na poseban način očitovali u sadašnjim prilikama. Po vašem redovitu

poučavanju vjeronauka Crkva je prisutna u školi. Trenutačne izvanredne okolnosti povezale su vas putem održavanja *online* nastave s učenicima u njihovim domovima te ste na svoj način postali članovima njihovih obitelji, uveli Crkvu u njezino zajedništvo. Nevolja je pomogla da se po vama čudesno umreži Crkva u obitelj, a obitelj u Crkvu.

To me ohrabruje da vas pozovem na posebnu suradnju u pripravi ovogodišnjih kandidata za prvu svetu pričest i potvrdu u našim župama. O tome sam progovorio u Pismu vjernicima o opasnosti koronavirusa (broj 619/2020. od 18. ožujka 2020.) gdje sam napisao: »Što se tiče pripreme kandidata za navedene svete sakramente, zacijelo će biti poteškoća s njihovim okupljanjima u župnim prostorima. Radi toga Pastoralni centar u Požegi pripravit će određeni broj temeljnih kateheza, koje će župnici moći preuzeti s mrežne stranice Požeške biskupije i dostaviti ih putem interneta kandidatima za svete sakramente kako bi se mogli kod kuće pripravljeti za njihovo slavlje. Pri tom će biti važna riječ koju će od vremena do vremena župnici ili vjeroučitelji *e-mailom* uputiti kandidatima. Neposredno prije slavlja svetih sakramenata okupit će ih u crkvi i uvesti u događaj kojega postaju dionici u liturgiji. U navedenom načinu pripreme veliku ulogu imaju roditelji koje potičem da budu djeci obiteljski voditelji pripreme za svete sakramente.«

Dragi vjeroučitelji! Vaše iskustvo održavanja *online* nastave školskoga vjeronauka moguće je primijeniti i u župnoj katehezi te vas molim da upravo vi u suradnji sa župnicima budete nositelji pripreme ovogodišnjih kandidata za prvu svetu pričest i potvrdu u vašim župama. Sami svećenici bez vas teže bi mogli ostvarivati navedenu zadaću jer im nedostaje vaše poznavanje virtualne komunikacije u okviru organiziranja nastave na daljinu. Skupina vjeroučitelja na čelu s voditeljem Pastoralnoga centra naše Biskupije vlč. Robertom Kupčakom izradila je građu za pet temeljnih kateheza pripreme za prvu pričest, a jednako tako i za svetu potvrdu, koje vam spomenuti Centar dostavlja elektroničkim putem te ćete ih nastojati provesti po njegovu napatku, priloženu ovom Pismu. Tako će se ostvariti još jedna važna povezanost između naših obitelji i župa, koju je rodila sadašnja nevolja. U prilogu vam dostavljam svoje Pismo pripravnici za prvu svetu pričest i potvrdu

sa zamolbom da ga u dogovoru sa župnikom internetski uputite kandidatima za navedene sakramente u vašoj župi.

Zahvaljujem vjeroučiteljima koji su izradili građu, a svima vama za požrtvovnost kojom prihvaćate navedenu zadaću te na sva vaša evangelizacijska nastojanja zazivam Božji blagoslov.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 20. travnja 2020.

Pismo pripravnicima za prvu svetu pričest i potvrdu

Po primanju svetih sakramenata Isus ulazi duboko u vaša mladenačka bića

Dragi pripravnici za prvu svetu pričest i potvrdu!

Zajedno s vama i vašim roditeljima nestrpljivo iščekujem trenutak završetka izvanrednoga stanja uzrokovanog koronavirusom da možemo u radosti i miru održati i slavljia prve svete pričesti i potvrde. Obavijestit ćemo vas o datumima navedenih slavlja, čim ih bude moguće odrediti. Zahvalan sam svima koji vam omogućuju pripremu za spomenuta sveta slavlja putem interneta. Pastoralni centar naše Biskupije s požrtvovnom ekipom vjeroučitelja pripremio je građu po kojoj će svećenici i vjeroučitelji zajedno s vama i vašim roditeljima raditi kako biste se na vrijeme pripravili za tako važan duhovni događaj kao što je slavlje svete pričesti i potvrde. Želim posebnu zahvalnost iskazati vašim roditeljima što vam u svojoj ljubavi nastoje omogućiti da se izgrađujete i rastete u povezanosti s Bogom te postanete duhovno veliki hrvatski ljudi.

Priprava za sakrament prve svete pričesti i potvrde ne sastoji se samo u tome da nešto naučite, nego da se uputite u život po vjeri. Dostavljena katehetska građa pomaže vam da promislite od kolike je važnosti da Boga snažno uključite u svoju svakodnevicu. Među svoje drage obveze uvrstite molitvu, čitanje Svetoga pisma, razmišljanje o životu kao Božjem daru, sudjelovanje u svetoj misi i provođenje u život onoga na što vas Isus poziva. Na taj način postići ćete dragocjeno iskustvo dubine, punine i smisla svoga postojanja. Ne zaboravite da vam je to potrebnije negoli steći određene tehničke vještine kojima ćete se snalaziti

na različitim razinama života. Jer oblikujući život u zajedništvu s Bogom, oslanjate ga na čvrst temelj koji vam je potreban napose u teškim situacijama vašega života. Bila bi šteta propustiti biti dionik duhovnoga bogatstva u koje vas može uvesti samo Isusu Kristu po služenju Crkve. Po vašem slobodnu i radosnu sudjelovanju u slavljinama svetih sakramenata Isus ulazi duboko u vaša mladenačka bića. On po daru Duha Svetoga postaje vaše svjetlo, pokretač i snaga za sve ono što je plemenito i dobro te tako rastete do mjere koju je Bog ostvario u Isusovoj pobjedi nad smrću. Radujem se životu s Isusom Kristom u koji ćete zakoračiti po prvoj svetoj pričesti i potvrdi te suradnji s njime nakon toga.

Neka Bog blagoslovi vas, vaše roditelje, svećenike, vjeroučitelje i druge koji vas vole, čine vam dobro i pomažu da budete Božji. Sve vas od srca pozdravljam.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 20. travnja 2020.

Priprava kandidata za prvu svetu pričest i potvrdu internetskim putem

Poštovana i draga braćo župnici!

Dopisom Biskupskoga ordinarijata broj 619/2020. od 18. ožujka 2020. te *Biskupovim pismom vjernicima o opasnosti koronavirusa »Budni budite i u svako doba molite« (Lk 21,36)*, najavljena je priprava kandidata za prvu svetu pričest i potvrdu u svim župama putem interneta. Prve kateheze već su probno održane u nekim župama te držimo da je nakon uskrsnih blagdana pravo vrijeme da ih održimo u svim našim župama. U prilogu vam dostavljamo na znanje biskupovo *Pismo vjeroučiteljima Požeške biskupije* te *Pismo pripravnicima za prvu svetu pričest i potvrdu* u kojima je program najavljen i povjereno vjeroučiteljima da ga u suradnji sa svećenicima idućih tjedana provode. Biskupovo Pismo mogu kandidatima za svete sakramente dostaviti svećenici ili vjeroučitelji, o čemu će se dogovoriti. Način pak ostvarivanja *online* kateheza predstavljen je u dopisu Pastoralnoga centra naše Biskupije svim župnicima i vjeroučiteljima (broj: 101/2020. od 15. travnja 2020.).

Pozivam sve župnike da u skladu s navedenim smjernicama u *Pismu vjeroučiteljima* nastoje dogovoriti i organizirati sve potrebno kako bi se mogla ostvarivati zadaća koja im je povjerena. Vjeroučitelji su u okviru školske nastave na daljinu već internetski povezani s pripravnicima za navedene sakramente te mogu tim putem djelovati, što je

za svećenike ponešto osjetljivije. Tim više što za *e-mail* kontaktiranje s djecom i mladima trebaju dobiti suglasnost njihovih roditelja. U župama gdje su svećenici uključeni u poučavanje vjeronauka u školi te su održavali nastavu na daljinu dogovorit će s vjeroučiteljima način zajedničkoga ostvarivanja programa. U svim nejasnoćama ili potrebama pomoći u izvođenju programa priprave kandidata za prvu svetu pričest i potvrdu Pastoralni centar naše Biskupije stoji na raspolaganju.

Očekuje se da će idućih dana Nacionalni stožer civilne zaštite objaviti određena olakšanja s obzirom na obustavu okupljanja vjernika u crkvenim prostorima te će u skladu s tim biti moguće razmišljati o datumima i načinu slavlja svete potvrde u našim župama. O tome će biti donesena odluka na biskupijskoj razini, o čemu će svi župni uredi biti obaviješteni.

Zahvaljujem vam za spremnost da u ograničenim okolnostima pastoralno zajednički nastojimo činiti ono što je moguće. Uz srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 20. travnja 2020.

Poziv na molitvu za kišu i blagoslov polja

»Kao vjernici želimo biti potpora poljoprivrednicima«

Poštovana i draga braćo svećenici!

Pored opasnosti od zaraze koronavirusom i mjera obrane koje su poduzete, naša trenutačna svakodnevica ispunjena je i drugim nevoljama, među kojima je nakon potresa prije mjesec dana u Zagrebu i okolici još uvijek prisutno značajno podrhtavanje tla. Ugroženo gospodarstvo s malim izgledom za turizam sljedećega ljeta na Jadranu očitivalo je koliko je u sadašnjem izvanrednom stanju što ga proživljavamo važna poljoprivreda i vlastite mogućnosti prehrane, koju je potrebno što prije oživjeti. Međutim, Slavoniju i druge dijelove pogodio je mraz i nanio veliku štetu voćarstvu, a potom trenutačna okovanost sušom ugrozila je i sve druge grane poljoprivrede te prijeti velikim smanjenjem ljetine, što će imati nemale posljedice i za stočarstvo, mljekarstvo i druge privredne grane. Kao vjernici duboko osjećamo to stanje i želimo biti potpora poljoprivrednicima, ponajprije svojom molitvom, a potom i na druge moguće načine.

O blagdanu Sv. Marka evanđelista, 25. travnja, tradicionalno se obavlja blagoslov polja. Pozivam vas da ne propustimo toga dana biti molitelji za dobar urod naših njiva, vapijući da nam Gospodin daruje potrebnu kišu i prikladne vremenske uvjete tijekom proljeća i ljeta. Neka svaki svećenik na blagdan Sv. Marka evanđelista, spriječen održati procesiju i molitvu u poljima, na početku svete mise u crkvi primijeni obred blagoslova polja i molitve za kišu, kako je predviđeno u Redu euharistijskih procesija, kvatri i prosnih dana (Bogoslužje prosnih

dana, str. 54–62). U skladu s preporukom uvodne točke 1 i završetka točke 4 navedenoga Reda, svećenik će umjesto pokajničkoga čina izmoliti Litanije svih svetih te će u okviru: »Grješnici, tebe molimo usliši nas!« uključiti zazive b) »Da se dostojiš usjeve blagosloviti...« i zaključiti Litanije molitvom (str. 61): »Molimo tvoju dobrostivost...« Potom se euharistijsko slavlje nastavlja na uobičajen način, ali tako da se u Molitvu vjernih uključi nakana za prestanak suše, za dar kiše te za Božji blagoslov poljoprivrednicima da njihov trud što ga ulažu u obradu zemlje urodi dobrim plodom.

Neka svaki svećenik pozove vjernike s kojima je u povezanosti da i oni mole i prikazuju žrtvu na navedenu nakanu.

Uz molitvu da nas Bog prati svojom blizinom tijekom trenutačnoga izvanrednog stanja, sve vas srdačno u Gospodinu pozdravljam.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 21. travnja 2020.

Pismo sestrama klarisama i članovima biskupijskoga
Djela za duhovna zvanja

»Vaše kucanje na vrata Božanskoga Srca
služba je posebna dostojanstva
u našoj biskupiji«

Poznato vam je koliko su važni dobri i sveti svećenici kako bi Crkva mogla izvršiti poslanje naviještanja Isusove radosne vijesti i služenja čovjekovu spasenju. Na to je nedavno podsjetio i papa Franjo prigodom 160. obljetnice smrti svetoga arškog župnika Ivana Marije Vianeya. Isus nas je upozorio da ne možemo računati s dovoljnim brojem radnika na Božjoj njivi ako ne budemo s njime surađivali i za to ga molili. Gospodinove su riječi: »Žetva je velika, ali radnika malo. Molite dakle gospodara žetve da radnike pošalje u žetvu svoju« (Lk 10,2). Smatrali smo kako na tako jasan Isusov poziv trebamo odgovoriti organizirano te smo pozvali siromašne sestre sv. Klare da u Požezi osnuju svoj samostan i budu s nama trajne moliteljice za duhovna zvanja i posvećenje naših svećenika. Njihov dolazak u Požegu bio je poseban dar koji je Bog udijelio našoj mladoj mjesnoj Crkvi prigodom Velikoga jubileja 2000. obljetnice kršćanstva. Dana 1. svibnja 2020. navršava se dvadeset godina sestarske blagoslovljene prisutnosti među nama, njihove molitve i žrtve za svećenike.

Drage sestre klarise! Od srca vam čestitam navedenu obljetnicu i zahvaljujem za vedrinu i ustrajnost kojom u strogoj klauzuri nastojite živjeti blizinu Gospodinu te u tišini svoga srca molite za nas i s nama za duhovna zvanja. Svoj boravak u Požeškoj biskupiji započele ste u marijanskom mjesecu svibnju te bih želio uskoro zajedno s vama hodočastiti u Voćin i zahvaliti Blaženoj Djevici Mariji što vas prati svojom

U samostanu požeških sestara klarisa

majčinskom ljubavlju. Po njezinu moćnom zagovoru i molitvi svetoga oca Franje i majke Klare ustrajale u svom daljnjem vjernu svjedočenju potpune predanosti Isusu Kristu u našoj mjesnoj Crkvi.

No vi niste same u navedenom važnom služenju. Godine 2004. osnovali smo *Djelo za duhovna zvanja* te su vam se pridružili brojni molitelji iz mnogih župa naše Biskupije. Želio bih prigodom Nedjelje Dobroga Pastira, 3. svibnja 2020., podijeliti radost s više od 1300 članova našega Djela za duhovna zvanja i izraziti duboku zahvalnost svima vama koji u jednostavnosti i skromnosti svoga života, ali velikim budnim vjerničkim srcem i spremnošću na žrtvu, upravljate Gospodinu molitvu za duhovna zvanja i za vjernost svećenika u njihovu poslanju. Vi ste zajedno sa sestrama klarisama uzdignute molitvene ruke i srce naše Biskupije te vjerujem da su one moćne poput Mojsijevih uzdignutih ruku po kojima je izabrani narod pobjeđivao u bitkama (usp. Izl 17,11). Još više, vi svojim molitvenim žarom vršite dragocjenu zadaću na koju nas je Isus pozvao: »Iđite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se!« (Mt 7,7). Vaše kucanje na vrata Božanskoga Srca služba je posebna dostojanstva u našoj Biskupiji, za koju vam iskreno čestitam i svesrdno zahvaljujem. Uvjeren sam da će Bog po

vašoj molitvi i žrtvi dovoljnom broju mladih ljudi darovati svjetlo svoga Duha kako bi prepoznali da ih on zove te se hrabro odazovu postati svećenici, suradnici Isusa Krista na djelu spasenja i posvema združeni s njime uložiti svoj život za čovjekovo vječno dobro. Uputimo Bogu svoju žarku molitvu na tu nakanu napose u Nedjelju Dobroga Pastira!

Svake prve subote u mjesecu spominjemo se u našoj Katedrali svih molitelja za duhovna zvanja, sestara klarisa i članova Djela za duhovna zvanja, kako živih, tako i preminulih. Pozivam vas da redovito toga dana nastojite na poseban način svi biti duhovno sjedinjeni s nama u molitvi za ustrajnost u vašem služenju duhovnim zvanjima i posvećenju svećenika. Neka vas Gospodin u vašoj zauzetosti za njegovo djelo obdari svojim mirom i drugim dobrima.

Sve vas od srca pozdravljam i blagoslivljam.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 26. travnja 2020.

»Neka Marija svojom majčinskom ljubavlju zagri napose sve prestrašene«

Marijin mjesec svibanj prirastao je srcu njezinih odanih štovatelja te im – nakon iskustva izolacije zbog opasnosti zaraze koronavirusom i spriječenosti sudjelovanja na zajedničkim svetim slavljima – valja omogućiti da ga u svakoj našoj župnoj crkvi molitveno što dublje iskuse. Od posebna je značenja što tijekom cijeloga ovogodišnjeg mjeseca svibnja traje uskršno vrijeme koje nam predstavlja Mariju kao služiteljicu i sudionicu Isusova otajstva spasenja i moliteljicu s apostolima u iščekivanju dara Duha Svetoga. U Djelima apostolskim evanđelist Luka bilježi: »Svi oni bijahu jednodušno postojani u molitvi sa ženama, i Marijom, majkom Isusovom, i braćom njegovom« (Dj 1,14). To nas podsjeća kako je molitveno zajedništvo s Marijom uvijek najdublje povezano s Isusom Kristom, zborom njegovih apostola i Crkvom. Molitva s Marijom uvijek je molitva Crkve i s Crkvom!

Pozivam župnike da u navedenoj svijesti organiziraju ovoga svibnja molitvena *okupljanja u župnim crkvama* te sveta krunica i Litanije BDM budu uvod u slavlje svete mise, spomena Isusove žrtve na križu i pobjede nad smrću, u kojoj na temelju liturgijskih čitanja valja vjernicima izlagati otajstvo Marijine sjedinjenosti s njegovim otajstvom spasenja. Pored toga, svaki će župnik razmotriti mogućnost da pod vodstvom određenoga člana župnoga pastoralnog vijeće organizira *molitvu svete krunice i Litanija BDM u mjesnim kapelama* za one koji ne mogu doći u župnu crkvu. To će pomoći da im molitva bude događaj u Crkvi, zajedništvu koje ima svoj vrhunac u svetoj misi. Od

velike je važnosti da naše obitelji budu ustrajne u molitvi, povezane s crkvom. Jedan od načina je *živa krunica* koja združuje više obitelji u snažno duhovno jedinstvo, koju također može organizirati netko od članova župnoga pastoralnog vijeća. Napokon, *molitvom svete krunice u obitelji i pojedinačno* otvaramo se snazi Isusove prisutnosti i njegova spasenjskoga djela. Župnici će nastojati da u svakoj župi marijanska pobožnost bude ugrađena u *deveticu prije svetkovine Pedesetnice – Duhova*, kojom završava ovogodišnji mjesec svibanj.

Zajednička molitva ovogodišnjega svibnja neka bude na nakanu da nas Bog zagovorom Isusove Majke oslobodi od tjelesnoga i duhovnog zla koje nam prijeti, učvrsti u zajedništvu Crkve, napose po vjernu slavljenju nedjeljne svete mise, da očuva naše mlade od zaraze nemorala te u nekima od njih probudi duhovno zvanje, svećeničko ili redovničko.

Neka Marija svojom majčinskom ljubavlju zagrlj ovoga svibnja napose sve prestrašene kojima su posebno potrebni Božja snaga, svjetlo i toplina, mir i utjeha.

Uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 26. travnja 2020.

Pismo o ublažavanju izolacijskih mjera s obzirom na vjernička okupljanja

»Strpljivo i s razumijevanjem svjedočiti svoju pripadnost Isusu Kristu i njegovoj Crkvi«

Poštovana braćo svećenici, dragi vjernici!

Izolacijske mjere, poduzete u Republici Hrvatskoj zbog opasnosti zaraze koronavirusom, obustavile su i okupljanja vjernika u crkvenim prostorima. S poboljšanjem epidemiološke situacije mjere su ublažene te su od subote 2. svibnja 2020. ponovno dopuštena slavljenja svete mise i drugih sakramenata uz sudjelovanje vjernika. U prilogu vam dostavljam dokument Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo pod naslovom *Preporuke za sprečavanje zaraze COVID-19 u crkvenim prostorima vezano za vjerska okupljanja*, kojih se treba pridržavati. Kao što sam istaknuo prigodom uvođenja mjera obustave okupljanja u crkva-ma, tako potičem i sada da imamo na pameti kako je »*Salus animarum suprema lex* – Spas duša vrhunski zakon«, ali da nam je u okolnosti-ma ugroze, koja još uvijek traje, tako nastojati organizirati pastoralna okupljanja da ne naškodimo ni svom zdravlju ni zdravlju onih čijim dušama služimo. Potrebno je ravnati se po načelu pastoralne razboritosti: Ne ukidati svetinje i služenje Crkve spasenjskom dobru ljudi, nego ga prilagoditi okolnostima.

Ne smijemo zaboraviti da ugrozu stvaraju socijalni kontakti te nji-ma treba posvetiti posebnu pozornost, napose u organiziranju prostora slavlja svete mise i drugih sakramenata. U tom smislu svaki će župnik dogovoriti sa svojim župnim pastoralnim vijećem kako će konkretno

primijeniti navedeno pastoralno načelo u svojim uvjetima, pridržavajući se mjera obrane od opasnosti zaraze koronavirusom, koje nisu dokinute nego ublažene.

Izvanredne okolnosti traže od nas veću pribranost duha, da ne nasjedamo površnim i jednostranim raspravama o pojedinim pitanjima vjerskoga života, ne podliježemo bolesnu kritizerstvu, nego svoje energije ulažemo u duhovno dobro i sve ono što mu u našim župama služi, napose u nastojanje oko pomaganja najslabijima među nama po organiziranom Caritasu i na druge načine. Nakon dužega vremena među ostalim treba omogućiti vjernicima da pristupe i sakramentu pomirenja te ih upoznati na koji će se način on slaviti u pojedinoj župi. O slavljima pak prve svete pričesti i svete potvrde naknadno ćemo dostaviti upute. Trenutačno je važno da svećenici i vjeroučitelji u dogovoru s roditeljima pripremaju kandidate za navedene sakramente po građi i na način kako je to svim župnicima i vjeroučiteljima dostavio Pastoralni centar naše Biskupije.

Od srca zahvaljujem braći svećenicima i svim vjernicima što – svjesni »da nam je kroz mnoge nevolje ući u kraljevstvo Božje« (Dj 14,22) – neumanjenim žarom i u izvanrednim okolnostima nastoje strpljivo i s razumijevanjem svjedočiti svoju pripadnost Isusu Kristu i njegovoj Crkvi, trajno pronalazeći način da po svetim sakramentima budu dionici Božjih dobara. U subotu 2. travnja 2020. na početku Marijina mjeseca svibnja, kad se ukida obustava okupljanja u crkvama i kad se trebalo održati hodočašće osnovnoškolaca naše Biskupije u Voćin, hodočastit ću u voćinsko svetište.

U ime svih vas zahvalit ću Isusovoj Majci što je do sada bdjela nad nama da nas ne zahvate veća stradanja od koronavirusa i drugih nevolja te joj povjeriti da nas i dalje čuva kao svoje odane sinove i kćeri u osobnim i obiteljskim teškoćama, posebno od opasnosti da mnogi ostanu bez radnoga mjesta. Zamolit ću je da našoj djeci i mladima pomogne u trenutačnim neredovitim uvjetima savjesno izvršavati školske obveze, duhovno rasti i izgrađivati se snagom Isusove uskrsne pobjede nad smrću te s pouzdanjem u Boga i bez straha iščekivati budućnost u kojoj će biti zauzeti čimbenici društvene

izgradnje. Pozivam vas da se u svojim župama napose na svibanjskim pobožnostima duhovno sjedinite s navedenim pobožnim činom.

Neka u ovom vremenu nemalih poteškoća side na sve vas Božji blagoslov, zalog svakoga dobra. Uz srdačan pozdrav u Gospodinu –

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 30. travnja 2020.

Pismo svećenicima o 100. obljetnici rođenja sv. Ivana
Pavla II., utemeljitelja Požeške biskupije

Papa putnik znakovito je postao papa patnik

Poštovana i draga braćo svećenici!

Na današnji dan, spomen Gospe Fatimske, 13. svibnja 1981. papa Ivan Pavao II. bio je pogođen pucnjem na Trgu sv. Petra u Rimu, kojim ga je Mehmet Ali Ağca namjeravao ubiti. Sveti Otac teško je ranjen, a do danas nije dokraja rasvijetljeno tko je naručitelj njegova ubojstva. Poruke fatimskih ukazanja, Papino marijansko gesla *Totus tuus* i sve ono što se zbivalo u svijetu, napose komunističkom, te način na koji je vršio poslanje nasljednika sv. Petra, potiču nas da navedenu ljudsku ubojitu namjeru čitamo u širem, Božjem svjetlu. Papa Wojtyła putnik nakon ranjavanja znakovito je postao papa patnik te je njegovo djelovanje do kraja života bilo na poseban način označeno Isusovim pashalnim otajstvom muke, smrti i uskrsnuća. Nedokučivi su Božji putovi! Vjernički ih naslućujemo, ali ih ne možemo dokraja shvatiti jer je spomenuto Isusovo otajstvo trajna Božja sastavnica, utkana u povijesti čovjeka i svijeta.

U navedenom ozračju, nakon svoga prvog pastoralnog pohoda Hrvatskoj 1994., a prije drugoga pohoda 1998. kada je u Mariji Bistrici proglasio blaženim Alojzija Stepinca, papa Ivan Pavao II. osnovao je 1997. godine Požešku biskupiju. Ona je po svom svetom Utemeljitelju uključena u navedeni otajstveni dinamizam i ostaje za svu budućnost njim označena kao baštinom vlastitih početaka, dubokih duhovnih korijena.

Stoti rođendan sv. Ivana Pavla II., 18. svibnja 2020., stoga je povijesna postaja naše mjesne Crkve na kojoj se želimo zaustaviti pred Papi-nim svetim likom. *U svim našim župama* zahvalit ćemo Bogu za sveto-ga Utemeljitelja, moliti njegov zagovor kako bismo još šire otvorili vrata Kristu te poput njega, povjereni Isusovoj svetoj Majci, uzmognemo biti vjerni Kristovi učenici da se po nama »preslavno djelo evangelizacije (...) sada nastavi novom snagom«, kako je to Ivan Pavao II. poželio u Apostolskom pismu o osnutku naše Biskupije.

U nedjelju 17. svibnja 2020., u predvečerje 100. rođendana sv. Iva-na Pavla II., svećenici će u svim župama i na svakoj svetoj misi podsje-titi vjernike na dar koji nam je Bog udijelio po životu i služenju pape Wojtyły. Pozvat će ih da mu zahvale za dobrotu, utjehu i ohrabrenje

Marija Ujević Galetović, brončani kip sv. Ivana Pavla II., kripta požeške Katedrale

koje nam je iskazivao tijekom Domovinskoga rata, priznanjem Hrvatske neovisnom državom, trima pastoralnim pohodima našoj Domovini, a napose osnutkom Požeške biskupije i krunjenjem lika Gospe Voćinske te poticajem da čišćenjem pamćenja pristupimo našoj teškoj prošlosti i s Bogom negujemo nade o našoj budućnosti. Navedene nedjelje svoju zahvalu očitovat ćemo u *Molitvi vjernih* i himnom *Tebe Boga hvalimo* prije završnoga misnog blagoslova, koji ćemo zaključiti *Molitvom sv. Ivanu Pavlu II.* i poklikom *Sveti Ivane Pavle, moli za nas!* U prilogu dostavljamo spomenutu Molitvu i Himan sv. Ivanu Pavlu II. koji je moguće zapjevati na početku svete mise ili u nekom njezinu drugom prikladnom dijelu.

U *požeškoj Katedrali* u nedjelju 17. svibnja 2020. bit će na navedeni način označena 100. obljetnica Papina rođenja. Na sam *stoti rođendan, 18. svibnja 2020., u 18.30 dijecezanski biskup predvodit će u kapeli sv. Ivana Pavla II. kripke Katedrale* pred relikvijom našega svetog Utemeljitelja *zahvalno euharistijsko slavlje* u zajedništvu sa svećenicima iz grada Požege.

Uz srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 13. svibnja 2020.

Poziv dekanima na slavlje preuzimanja svetih ulja u požeškoj Katedrali

»Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza!«

Poštovana i draga braćo dekan!

Obustava okupljanja vjernika u crkvama zbog opasnosti zaraze koronavirusom spriječila je svećenike naše mjesne Crkve da minuloga Velikog četvrtka sudjeluju na slavlju posvete ulja u požeškoj Katedrali i da ih dekanatski predstavnici preuzmu za župe. Nakon omogućena ponovnog okupljanja u crkvama i slavljenja svetih sakramenata, svetkovina Pedesetnice – Duhova, kada započinjemo s ovogodišnjim slavljima svete potvrde, prigoda je da sveta ulja prime sve župe naše Biskupije. Ulja su sakramentalna materija te je njihovo preuzimanje u tradiciji Crkve bilo svjedočenje eklezijalnoga zajedništva i ona zaslužuju posebnu pozornost, dostojan pristup i čuvanje. Ovim u tom smislu pozivam sve dekane Požeške biskupije na *slavlje preuzimanja svetih ulja* za župe njihovih dekanata koje će se održati u *požeškoj Katedrali, u subotu pred svetkovinu Pedesetnice, 30. svibnja 2020. u 10 sati*.

Na slavlju će sudjelovati i članovi Stolnoga kaptola kojima je povjerenom ovogodišnje predvođenje svete krizme u pojedinim župama prema objavljenom rasporedu te će i oni preuzeti sveto ulje.

Svi sudionici navedenoga slavlja u Katedrali trebaju biti *odjeveni u talar, roketu i štolu bijele boje*. Dekani će ponijeti dovoljno veliku i prikladnu posudu za katekumensko ulje, a drugu za bolesničko ulje, kako bi ih po mogućnosti još istoga dana u dovoljnoj količini mogli podijeliti

župama svoga dekanata, da ih župnici na svetkovinu Duhova svečano unesu u župne crkve i vjericima protumače njihovo značenje u smislu Isusove riječi: »Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza!« (Lk 4,18). Župnici su dužni preuzeti novoposvećena ulja i upotrebljavati ih za svete sakramente, a stara zapaliti. Čuvat će ih na dostojnu mjestu u posebnim posudicama za to predviđenima.

Uz srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 19. svibnja 2020.

Pismo svećenicima prigodom
Dana svećeničkoga posvećenja

»Sve je dar koji smo primili, za koji
poniznim srcem trebamo zahvaliti«

Poštovana i draga braćo svećenici,
dijecezanski i redovnički!

U petak, 19. lipnja ove godine, na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, Dan je svećeničkoga posvećenja, koji je uspostavio sv. Ivan Pavao II., utemeljitelj Požeške biskupije. Želio bih navedenoga dana zajedno s vama u sabranosti srca iskreno Gospodinu reći kako nam je iskustvo izolacije zbog ugroze koronavirusom, kao i druge osobne i zajedničke nevolje koje proživljavamo, pomoglo dublje shvatiti njegovu riječ: »Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa« (Iv 15,5). Naime, stanja kroz koja prolazimo izazovno nam postavljaju pitanja: Što smo mi svećenici bez Gospodinova milosnoga poziva i njegove pomoći da mu budemo vjerni, tko smo bez njegove Crkve koja nam je kao majka sve dala, što smo bez bratske povezanosti u prezbiterskom zboru svoje mjesne Crkve, a što bez vjernika kojima smo povjereni? Sve je dar koji smo primili, za koji poniznim srcem trebamo zahvaliti.

Želio bih zajedno s vama na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova poput svetoga župnika arškoga na koljenima Gospodinu zahvaliti za svećeništvo kao posebni dar ljubavi njegova Srca, zamoliti ga da nikada ne zaboravimo tko smo postali po tom daru te s drugom braćom svećenicima u dobrohotnosti i poštovanju dijelimo radost zajedništva dara i poslanja u Požeškoj biskupiji. Pored toga želio bih zajedno s vama zahvaliti Gospodinu što nas u našim svećeničkim poteškoćama, napose

u nedavnim okolnostima osame i spriječenosti da budemo zajedno s vjernicima na redovit način, nije napustio, nego nas je hrabrio u trenutcima malodušnosti uvjeravajući nas »vjeran je Bog koji vas pozva« (1 Kor 1,9), krijepio u duhovnim nemoćima, u žrtvi ispunjao radošću, trajno bio naša neprevarljiva nada. U svim teškim životnim iskustvima on nam je na svoj način svjedočio: »Ta vjeran je Bog: neće pustiti da budete kušani preko svojih sila« (1 Kor 10,13).

I navedene prilike uvjerile su nas kako nam je duhovnost silno potrebna, da svećeništvo bez nje postaje prazno, dovodi do ugroze identiteta. Svaka kriza svećeništva uzrokovana je krizom duhovnosti. Misao vodilja Godine Božje riječi u našoj Biskupiji: »Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka« (Ps 119,105) podsjetnik je i nama svećenicima da nema moćnije riječi od Svetoga pisma koja bi usred suvremenoga mraka mogla bolje osvijetliti našu životnu stazu i dati čvrstinu našim pastoralnim koracima te nam se valja većom revnošću njime služiti prije svake druge literature. Svakodnevna pak molitvena povezanost s Gospodinom, napose po Časoslovu, i njegova živa prisutnost u srcu po pobožnu slavljenju svete mise izvor su našega svećeničkog smisla, snaga vjernosti njegovu pozivu i zalog ustrajnosti u poslanju. Obnovimo se u toj svijesti te ostanimo hrabri i vjerni Gospodinovi suradnici na njegovoj njivi. On je rekao: »Doista, gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce« (Mt 6,21). Posvjedočimo mu danas da je on naše jedino blago i da nam je srce u njemu!

Na Dan svećeničkoga posvećenja sjetimo se i naše pokojne subraće, napose onih koji su preminuli u vrijeme nedavnoga izvanrednog stanja. Oni su svojim vjernim služenjem ugradili sebe u dobro Isusove Crkve u Požeškoj biskupiji i očitovali naše svećeničko dostojanstvo, postali molitelji za nas u vječnosti, vjerni pratitelji na našem životnom putu.

Ostajem s vama u trajnom molitvenom zajedništvu te vas sve bratskim poštovanjem srdačno u Gospodinu pozdravljam.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 16. lipnja 2020.

SVEČENIČKA MOLITVA ISUSOVOJ MAJCI

Marijo, Majko Velikoga Svećenika Isusa Krista! U svom krilu po Duhu Svetom začela si tijelo Sina Očeva od vijeka. Dok si bila s njim sjedinjena u patnji pod križem, povjerio ti je učenika Ivana za sina. Tako si postala i mojom svećeničkom Majkom. U dvorani posljednje večere molila si s Isusovim učenicima dar Duha Svetoga, bila na početku njihova apostolskoga služenja u Crkvi. Primi me u svoj majčinski naručaj. Izmoli mi vjernost u službi, radost u evanđeoskom poslanju, snagu u žrtvi i trpljenju. Budi uza me u trenutku prijelaza s ovoga svijeta i preporuč me milosrdnoj Božjoj ljubavi. Pomozi mi da svojim životom budem primjer mladim naraštajima, da se otvore Duhu Svetom, prihvate svećenički poziv, postanu služitelji radosne vijesti tvoga Sina i nastave djelo brojnih požrtvovnih svećenika. Amen.

MOLITVA ZA SVEĆENIKE

Gospodine Isuse Kriste! Ti si nam u svetom Ivanu Mariji Vianeyju darovao pastira duboke vjere i posvemašnjega predanja u služenju tebi i tvojoj Crkvi. Molimo te da naši svećenici, po njegovu primjeru i zagovoru, budu vjerni duhovnom pozivu koji su primili, ustrajni u poslanju koje si im povjerio. Prati ih svojom pomoću da mogu vjerodostojnim životom svjedočiti, riječju naviještati, a u svetim otajstvima slaviti tvoju neizmjernu ljubav za čovjeka i tako služiti izgradnji tvoga naroda. Daj, Gospodine, da nam obitelji budu zajednice molitve u kojima mladi mogu prepoznati i prihvatiti svećeničko zvanje. Sve naše svećenike povjeravamo tvojoj i našoj Majci Mariji. Koji živiš i kraljuješ – sada i u vijeke vjekova. Amen.

Pismo svećenicima i vjeroučiteljima o župnoj katezezi u uvjetima ugroze koronavirusom

Suradivati da djeci i mladima pomognemo rasti u vjeri

Poštovani i dragi svećenici i vjeroučitelji!

Poteškoće koje je minule pastoralne godine uzrokovala ugroza koronavirusom u organiziranju župne kateheze, napose u pripravi kandidata za prvu svetu pričest i potvrdu te iskustvo suradnje svećenika i vjeroučitelja u održavanju *online* župne kateheze, potaknuli su članove Prezbiterskoga vijeća naše Biskupije da na njegovoj posljednjoj sjednici donesu zaključak o potrebi pripreme građe za župnu katehezu u novoj pastoralnoj godini. Pastoralni centar u suradnji s tridesetak vjeroučitelja i nekoliko župnika te biskupijskim Povjerenstvom za medije izradio je nacrt odvijanja župne kateheze ove pastoralne godine u uvjetima ugroze koronavirusom te ga je predstavio na *Biskupijskom danu u Požegi, minuloga 26. rujna*, s posebnim naglaskom na pripravi kandidata za prvu svetu pričest i potvrdu.

Župna kateheza održava se u župama na način sličan nastavi u javnim odgojno-obrazovnim ustanovama prema tri modela: model A (župna kateheza okupljenima u župnim prostorima); model B (mješoviti oblik župne kateheze u župnim prostorima i na daljinu) i model C (župna kateheza na daljinu). Radi što uspješnijega ostvarivanja ciljeva župne kateheze, prednost ima model A koji podrazumijeva izravnu komunikaciju s okupljenim vjeroučenicima i ostvarivanje konkretnih programa njihova »uvođenja u život po vjeri« u župi i župnoj zajednici. No ukoliko okolnosti zbog zaraze ne dopuštaju redovito

odvijanje župne kateheze u župnim prostorima, treba je provoditi »na daljinu« ili *online*, o čemu će biti dostavljene detaljnije upute. Katehetska građa – o kojoj daje više informacija priloženi dopis Pastoralnoga centra – prilagođena je izvođenju župne kateheze prema sva tri spomenuta modela, a bit će dostupna na biskupijskoj web stranici te dostavljena i elektroničkom poštom.

Da bismo zaštitili zdravlje djece i mladih, držim važnim pripomenuti kako smo pri održavanju župne kateheze u župnim prostorima dužni pridržavati se propisanih ili preporučenih mjera za nastavu u školi, koje su izdali Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Ministarstvo znanosti i obrazovanja u dokumentu pod naslovom *Upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 vezane za rad predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola u šk. godini 2020./21*. Iz njih smo vam kao pomoć izdvojili ono što je bitno i čemu treba posvetiti punu pozornost pri organiziranju župne kateheze, što dostavljamo u prilogu.

Zahvaljujem svećenicima i vjeroučiteljima za dobrohotno prihvaćanje pomoći koju im u pogledu održavanja župne kateheze u izvanrednim okolnostima nastoje pružiti mjerodavne središnje ustanove naše Biskupije te za spremnost na suradnju da djeci i mladima pomognu rasti u vjeri i na vrijeme se pripreve za sakramente prve svete pričesti i potvrde.

Neka sva naša nastojanja prati svojim zagovorom i pomoću brižna Isusova Majka. Uz srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu!

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 28. rujna 2020.

Svjedočiti župljanima kršćansku blizinu, molitvom donijeti ohrabrenje, učvršćivati svoju povezanost s njima

Poštovana i draga braćo svećenici!

Na nedavnim jesenskim arhidakonskim susretima trajne formacije svećenika Požeške biskupije predmet rasprave bilo je i pitanje predbožićnih tzv. »velikih« ispovijedi vjernika i božićnoga blagoslova domova u okolnostima pandemije. U zaključcima razgovora o navedenim pitanjima očitovala se svećenička svijest kako ne bi bilo u skladu s vašim poslanjem izostaviti određene pastoralne programe u sadašnjem stanju ugroze koronavirusom te duhovno isprazniti proslavu Božića, nego da je potrebno i ovom prigodom primijeniti naše biskupijsko načelo »ne dokidati, nego prilagoditi«. Prilagodba epidemiološkoj situaciji traži od nas poštivanje propisanih ili preporučanih mjera zaštite od zaraze kako sebe, tako i onih kojima služimo te da pastoralno učinimo ono što je u tim okolnostima moguće. Na temelju zaključaka razgovora svećenika na susretima trajne formacije donosimo upute prema kojima se trebamo ravnati i o njima na prikladan način upoznati vjernike.

1. S obzirom na adventsku ispovijed i pričest bolesnih i starijih osoba u njihovim kućama razložno je da ih svećenik pohodi na početku došašća, o čemu će se s njima dogovoriti te slaviti svete sakramente tako da nitko ne bude izložen opasnosti zaraze.

2. Svaki župnik i drugi svećenici gdje ih ima, napose u većim župama, cijeloga će adventa prije misa zornica i nedjeljnih svetih slavlja omogućiti vjernicima da pristupe sakramentu svete ispovijedi kako bi na taj način smanjili broj onih koji će se ispovijedati na dan župne »velike« ispovijedi. Za tu prigodu župnik će oblikovati raspored ispovijedanja u svojoj župi po grupama tako da se izbjegnu veća istovremena okupljanja u crkvama i vremenski će nastojati produžiti mogućnost ispovijedanja, ako treba i na dva dana u većim župama. Uz nošenje zaštitne maske na licu i dezinfekciju ruku valja obratiti pozornost i na higijensko održavanje crkve, prozračivanje prostora te razmak između svećenika i vjernika. Ukoliko je moguće, na dekanatskoj razini pribavit će se zaštitne pregrade od »pleksiglasa« ili drugih prikladnih materijala, kao što smo imali na ljetnim hodočašćima u Voćin i Pleternicu, te ih upotrijebiti u svakoj župi za svetu ispovijed.

3. U vrijeme pandemije župnici neće tražiti strane svećenike za pomoć u blagoslovu obitelji koji ne poznaju župu i prilike u kojima se nalaze vjernici, nego će u vlastitoj župi, ako treba, produžiti vrijeme pohoda obiteljima te svjedočiti svojim župljanima kršćansku blizinu, molitvom donijeti ohrabrenje, učvršćivati svoju povezanost s njima i produbljavati župno zajedništvo vjere, nade i ljubavi. U župama Požeške biskupije nema većih gradova s visokogradnjama i opasnosti da se neposrednim ulaskom i izlaskom iz maloga prostora jednoga stana u drugi izloži većoj opasnosti zaraze, nego većina vjernika stanuje u obiteljskim kućama, što omogućuje da blagoslov domova obavimo na redovit način, uz sljedeće napomene. Osim obdržavanja epidemioloških mjera, za blagoslov obitelji neće sa svećenikom ulaziti u kuće veći broj ministranata, nego samo jedan odrasli pratitelj, po mogućnosti član Župnoga pastoralnog vijeća. Osim toga, oni će izbjegavati bliske kontakte s ukućanima i održati slavlje blagoslova na ulaznom dijelu kuće ili u nekom drugom prikladnom prostoru. Članovi kućanstva iskazat će svoje poštovanje Isusu Kristu poljupcem vlastitoga križa koji imaju u obiteljskom domu ili na neki drugi primjeren način. Svećenik će imati svoje škropilo s blagoslovljenom vodom, koju će čuvati čistom i izbjegavati škropljenje po nazočnim osobama. Valja u najavi blagoslova

kuća protumačiti vjernicima kako je blagoslovljena voda sakramental koji služi njihovoj vjeri i krsnoj pripadnosti Isusu Kristu te ona nije zarazno opasna, kao što bi mogla biti ona koju bi stavili u škropionicu na ulazu u crkvu u koju bi brojne osobe stavljale svoje ruke prije znaka križa. Ukoliko bi se u nekoj župi pojavilo ozbiljnije žarište epidemije u vrijeme blagoslova domova, valja ga odgoditi, a ne dokinuti.

Zahvaljujem svim svećenicima što i u sadašnjim izvanrednim okolnostima nastoje vjerno vršiti svoje poslanje i pomažu vjernicima da po svetim slavljinama budu što dublje dionici božićnoga otajstva.

Uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 23. studenog 2020.

Biskup Antun kod bolesnika u Općoj županijskoj bolnici u Požegi

Pismo prigodom Nedjelje Caritasa
i Dana molitve za žrtve koronavirusa

»Ljubavlju služite jedni drugima«

(GAL 5,13)

Poštovana i draga braćo i sestre,
dragi vjernici Požeške biskupije!

Epidemija koronavirusa promijenila je naš redoviti način života i zahtijeva poštivanje posebnih mjera o razdaljini među ljudima kako bi se spriječila zaraza. Pitanje je hoće li to umrtviti i našu osjetljivost jednih za druge. Poslušni Psalmistinu pozivu »ne budite srca tvrda« (Ps 95,8), u Nedjelju Caritasa, 13. prosinca 2020., a u pripravi za Božić, želimo provjeriti u kakvu je ono stanju. Naime, Božić može biti izvanjski skroman, siromašan, ograničen, ali onaj u srcu treba i u sadašnjim okolnostima biti duhovno bogat, obasjan Božjim svjetlom, ispunjen njegovim mirom. To postizemo zauzetijom molitvom, budnošću našega srca za druge i pruženim rukama prema bolesnima, siromašnima i osamljenima. Stoga je Apostolov poticaj: »Ljubavlju služite jedni drugima« (Gal 5,13) najbolji program i za ovogodišnje došašće.

Navedenu zadaću već smo nastojali vršiti tijekom *Mjeseca siromaha* u Požeškoj biskupiji, koji je trajao do Nedjelje Caritasa. Vjerujem da se nitko od vas nije isključio iz natjecanja dobrote i plemenitosti te vam zahvaljujem za svako, pa i najskromnije, djelo učinjeno Isusovoj »najmanjoj braći« (usp. Mt 25,40). No ne zaboravimo da svaki dan ostaje izvanredna prigoda za nastojanje oko dobra po Apostolovoj riječi: »Evo sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa« (2 Kor 6,2). Uvijek je potrebno tragati za vlastitim ljudskim dostojanstvom i veličinom u bogatstvu svoga srca otvorena napose siromasima i u njihovoj službi,

kako nas je podsjetio i papa Franjo u Poruci za *Dan siromaha*. Ako je ovoga došašća u javnom prostoru oko nas možda smanjen broj električnih lampica ili ugašeno umjetno svjetlo, neka dobra djela upale u nama božansko svjetlo u kojem ćemo prepoznati ljepotu Onoga koji je izabrao biti siromašan za nas u betlehenskoj štalici kako bismo u njemu otkrili vlastitu veličinu i ljepotu. Koliko smo dar za drugoga, toliko smo ispunjeni njegovim božanskim darom mira, radosti i smisla. Učinimo za Božić još koji korak na tom putu svjetla!

Pozivam vas, braćo i sestre, da se u Nedjelju Caritasa, okupljeni u crkvama ili u svojim domovima, sjetite svih žrtava koronavirusa i onih koji oplakuju preminule, kao i onih koji velikom požrtvovnošću služe bolesnima, izlažući se nemalopopasnoj opasnosti za vlastito zdravlje. Uputite Bogu molitvu za njih da im daruje snagu u dragocjenu pomaganju zaraženima koronavirusom, napose teško bolesnima. Molite pomoć Isusa Krista koji je za nas trpio na križu da svojom ljubavlju prati sve koji u našim bolnicama ili domovima leže na postelji boli te im podari zdravlje. Posvjedočite svoju molitvenu blizinu i pružite dar ljubavi onima koji su u bilo kakvoj drugoj nevolji, osobito siromašnima. Na svetim misama Nedjelje Caritasa darujte za njih svoj novčani prilog, koji će im naš Biskupijski Caritas uručiti i tako im uljepšati Božić, a vama srce. To možete učiniti svakoga dana do Božića milostinjom u crkvi ili darom koji ćete poslati u župni ured. Hvala vam i ovom prilikom što ne zaboravljate siromaha!

Zazivam Božji blagoslov na sve velikodušne darivatelje za »najmanju Isusovu braću« te sve u Gospodinu, »Učitelju dobrom«, od srca pozdravljam.

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 1. prosinca 2020.

»Za njih nije bilo mjesta u svratištu«

(Lk 2,7)

Kako slaviti Božić i biti vjernik u vrijeme pandemije?

Časna braćo svećenici i đakoni,
cijenjeni redovnici i redovnice,
poštovani bogoslovi i vjeroučitelji,
učenici i djelatnici katoličkih škola,
dragi vjernici!

Trenutačne izvanredne okolnosti zbog virusne ugroze pomogle su mi da dublje shvatim poruku zapisa evanđelista Luke o Isusu rođenju i pronađem odgovor na pitanje koje me ponešto mučilo: Kako slaviti Božić u sadašnjim brojnim ograničenjima i biti vjernik u doba pandemije?

Božićno djetešce u bolesničkom krevetu

1. U prijašnjim božićnim slavljima pozornost mi je privlačio evanđeoski opis samoga djetešca Isusa, Marije i Josipa, pastira i anđela, nebeskoga svjetla i navještaja radosti. Međutim, čitajući ga u uvjetima ugroze koronavirusom, otkrio sam koliko je aktualna tvrdnja sv. Luke da »za njih nije bilo mjesta u svratištu« (Lk 2,7), napose kad sam je povezo s Isusovom izjavom: »Što god učinite jednomu od ove moje najmanje braće, meni učinite« (Mt 25,40) te s njegovom žrtvom na križu. Spoznao sam da ovoga Božića Isus na svoj način leži na bolničkim krevetima oboljelih od COVIDA-19. Evanđeoski zapis o tome kako za

Đuro Seder, *Rođenje Isusovo*, požeška Katedrala

Isusa, Josipa i Mariju nije bilo mjesta u betlehemskom svratištu dobio je za mene posebno značenje pred činjenicom velika broja zaraženih i oboljelih kod nas i pitanjem hoćemo li ih moći sve smjestiti u bolnice, sadašnja najvažnija svratišta za ugrožene osobe u našoj Domovini. Na temelju toga jednostavnog, a snažnoga evanđeoskog prikaza jasnije sam razumio kako mnoga ljudska srca zbog omalovažavanja opasnosti zaraze koronavirusom i uvjeravanja da ne postoji nikakva ugroza, jer je to navodno sve obična prijevara, nisu sposobna biti svratišta samilosti, suosjećanja, spremnosti na žrtvu za bolesne, za nastojanja oko provođenja pandemijskih mjera kako bismo se svi zaštitili od zaraze.

Vjerom prepoznati dubinu pandemijskoga zbivanja

2. Ovogodišnji Božić potiče nas da budnom vjerom pristupimo onom što nam se ovih dana događa te se poklonimo Isusu Kristu konkretnim ponašanjem prema osobama koje su zaražene i boluju od COVIDA-19. Božić usmjerava našu vjerničku pozornost i osjetljivost i prema preminulima i njihovim najbližima, prema provoditeljima mjera očuvanja od zaraze, a napose zdravstvenim djelatnicima koji danonoćno u bolnicama ne štede sebe, nego se izvanrednom požrtvovnošću brinu o bolesnima i sve čine da pobijede smrtonosni virus. S pravom u njima možemo nazreti anđele koji silaze s neba kako bi navijestili radosnu vijest da je s nama, napose u bolesnicima, prisutan Sin Očev koji je na sebe preuzeo ljudske boli i smrt. Žrtva i brižnost bolničkoga osoblja svjedoči da zadnju riječ ima Ljubav koju je Isus unio u našu prolaznost te su svi patnici na nedokučiv Božji način dionici pobjede te iste Ljubavi, Slave Božje, objavljene u siromaštvu betlehemske štalice.

Pastiri pokraj bolničkih kreveta

3. Medicinski su djelatnici i svojevrsni pastiri pokraj bolesničkih kreveta, tih suvremenih jaslca u kojima trpi sâm Isus Krist. Oni svjedoče da onda kad nestanu sve mogućnosti bolničkoga, medicinskog i svakog drugog ljudskog svratišta i pomoći, naši bolesnici ostaju smješteni u Božje samilosno srce, očitovano u Isusu Kristu i njegovoj ljubavi na križu kao jedinoj pobjedničkoj snazi u našim najtežim životnim stanjima.

Osim toga, uvjeren sam kako ovoga Božića i naša ograničenost na obiteljski krug krije u sebi neke duboke dimenzije ljudskoga postojanja koje valja vjernički otkriti. Zajedničkom molitvom možemo u svoje domove i srca unijeti Božju blizinu, moćnu oživjeti međusobno razumijevanje i plemenitost. Tako osnaženi bit ćemo jači od svih postavljenih granica i omogućiti da se unatoč svemu i ove godine iskreno radujemo Božiću, snazi nikad uskraćene Božje neizmjerne ljubavi za nas u Isusu Kristu. U vjerničkom iskustvu otajstva svjetla, zasinuloga u Betlehemu, koje i u sadašnjim teškim okolnostima čovječanstva pobjeđuje mrak, od srca vam svima želim sretan Božić i blagoslovljenu 2021. godinu!

Protupandemijske mjere i ograničenja euharistijskih slavlja

4. Mogao bi netko pomisliti kako sam se u navedenom socijalnom pristupu Božiću odrekao svoga katoličkog identiteta za koji je ključan Isusov nalog na posljednjoj večeri: »Uzмите i jedite, uzмите i pijte – činite to meni na spomen« (usp. Mt 26,26; Mk 14,22; 1 Kor 11,25) povezan i s dolaskom na misu polnoćku i sudjelovanjem na božićnom euharistijskom slavlju. Važnost navedene liturgijske sastavnice proslave Božića obrazložio je II. vatikanski sabor tvrdnjom da je euharistija »izvor i vrhunac cijeloga kršćanskog života« (LG 11) iz kojega proistječe sva snaga Crkve (usp. SC 10) i po kojoj se ona očituje i ostvaruje. A Zakonik kanonskoga prava o njoj kaže: »Euharistijska žrtva, spomen-čin Gosподnje smrti i uskrsnuća, u kojoj se ovjekovječuje žrtva križa, vrhunac je i izvor svega bogoštovlja i kršćanskog života, kojom se označuje i ostvaruje jedinstvo Božjeg naroda i dovršava izgradnja Tijela Kristova« (kanon 897).

Ograničenja postavljena kod nas ovih dana za euharistijska slavlja i samu proslavu Božića zaoštrila su pitanje: Kako biti vjernik u doba pandemije? Nacionalni stožer civilne zaštite i hrvatska Vlada zaslužuju svaku pohvalu i zahvalu za sve što čine da očuvaju zdravlje hrvatskih građana i organiziraju zdravstveni sustav u teškim okolnostima. No epidemiološki stručnjaci i javni politički dužnosnici u donošenju mjera polaze gotovo isključivo od zdravstvenoga i gospodarskoga kriterija, stavljajući kršćane u nezavidan položaj. Oni se upuštaju u područje

vjere za koje nisu mjerodavni kad sudjelovanje vjernika na euharistijskom slavlju u crkvi stavljaju u istu ravan s odlaskom građana u trgovine, poduzeća, škole, gostionice, kafiće, teretane te od crkvenih službenika i drugih vjernika očekuju da provode iste ili slične mjere u crkvi i na svetim slavljima kao i u navedenim ustanovama. Ovdje se ne radi samo o pitanju ograničavanja broja vjernika na svetoj misi, nego o puno dubljem problemu mogućnosti kršćana da i u sadašnjim okolnostima ostvaruju svoj vjernički identitet u Crkvi kao ustanovi božanskoga podrijetla. Ako ponajprije zbog psiholoških razloga smatramo da se djeca i mladi trebaju u sadašnjim okolnostima okupljati u školi na nastavi, vjernicima se zbog istih, ali i spomenutih viših, razloga ne bi smjelo ograničavati sudjelovanje na svetoj misi u crkvi. Zbog primjene navedenih mjera na Crkvu, bez poštivanja njezine specifičnosti, nemali broj katolika ima bojazan mudroga Gamalijela kad je odvrćao židovske pravke da ne zabranjuju apostolima djelovati u ime Isusovo: »da se i s Bogom u ratu ne nađemo« (Dj 5,39).

Mjerodavnost vjere i stručni pristup pandemiji

5. Miješanje javnih dužnosnika u vjerske kompetencije nazire se i u njihovim mjerama kojima određuju ili preporučuju vrijeme u koje će se slaviti božićna misa polnoćka, koliko će vjernika na njoj sudjelovati i kako će biti u crkvi raspoređeni, što će se i kako pjevati, koliko će sveto slavlje vremenski trajati, koliko će duga biti homilija, na koji se način vjernici trebaju pričlašćivati. Sve navedeno očituje kako nije bilo dovoljne i kvalitetne komunikacije između Hrvatske biskupske konferencije i javnih dužnosnika o crkvenoj i vjerničkoj specifičnosti u trenutačnom izvanrednom stanju. Pri donošenju mjera koje se odnose na vjernike i na liturgijska slavlja nije se posvema pridržavalo autonomije znanstvene struke i autonomije Crkve u njezinu vjerskom poslanju niti pravila II. vatikanskog sabora (usp. SC 22) na koje je podsjetila Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata u svom *Pismu* od 15. kolovoza ove godine kada je ustvrdila: »Liturgijski propisi nisu područje na kojem građanske vlasti mogu vršiti svoju zakonodavnu vlast, već samo nadležne crkvene vlasti.« Valjalo bi učiniti kod nas sve što je potrebno

kako bi se potpunije ostvarila odredba spomenutoga *Pisma* Kongregacije za bogoštovlje: »Dužna pozornost na pridržavanje higijenskih i sigurnosnih mjera ne smije dovesti do sterilizacije gestâ i obredâ te u vjernicima, pa i na nesvjestan način, pobuđivati strah i nesigurnost. Povjера se razboritom, ali odlučnom, djelovanju biskupâ da javne vlasti ne označavaju sudjelovanje vjernika u slavljenju Euharistije tek kao neko 'okupljanje' i da ono ne bude izjednačeno ili čak smatrano manje važnim od okupljanja u rekreativne svrhe.« Taj je zahtjev to opravdaniји zato što crkvena okupljanja kod nas do sada nisu bila izvorom značajnijih žarišta zaraze. Poštivanje specifičnosti Crkve i vjerničkoga identiteta ne znači njihovo privilegiranje, kako to pokatkad nazivaju određeni krugovi u našem društvu. Na to upozorava ovih dana i Trajni odbor Komisije biskupskih konferencija Europske unije u dokumentu koji se osvrće na upute Europske komisije o slavljenju ovogodišnjih božićnih blagdana od 2. prosinca 2020. Dokument podsjeća javne dužnosnike na obvezu izvršavanja članka 17. *Ugovora o funkcioniranju Europske unije* po kojem je »ključno savjetovati se s Crkvama i religijskim zajednicama kad se razmatraju pitanja koja u dokumentima Europske unije imaju vjerski karakter«.

Poštivanje vjerničkoga identiteta

6. Smatram uputnim u ovim razmišljanjima spomenuti temelј vjerničke i crkvene specifičnosti, koju bi u sadašnjim okolnostima trebalo poštivati. U vrijeme svoga teološkog studija s nemalim oduševljenjem slušao sam izlaganja profesora fundamentalne teologije koji nam je tumačio kako kršćanstvo nije religija nego vjera. Ilustrirao nam je to na primjeru rasprave zapisane u Evandelјu koju je Ivan Krstitelj vodio sa Židovima o Isusu i njegova odlučna uvjeravanja: »Tko odozgor dolazi, on je iznad svijу, tko je sa zemlje, zemalјski je i zemalјski govori. Tko dolazi s neba, on je iznad svijу, što je vidio i čuo – za to svjedoči« (Iv 3,31–32). I završava tvrdnjom: »Tko vjeruje u Sina, ima vječni život: a tko neće da vjeruje u Sina, neće vidjeti života: gnjev Božји ostaje na njemu« (Iv 3,36). Još je upečatljivija izravna Isusova riječ: »Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će

uvijeke« (Iv 6,51). Kršćanstvo je prihvaćanje onoga što je Bog objavio, vjera u ono što dolazi odozgor, opredjeljenje za vjerno življenje u skladu s Božjom objavom u Isusu Kristu i ostvarivanje vlastitoga identiteta tim putem. Vjera nije jedna od aktivnosti, usputno zanimanje, radni zadatak, nego cjeloživotni identitet određene osobe, vrijednosno opredjeljenje za Isusa Krista i njegovo evanđelje, smisao u koji je netko uložio cijelu egzistenciju, ne privremeno nego za vječnost. Kršćanin se stoga trajno nalazi pred pitanjem koje su postavili apostoli židovskim prvacima: »Sudite je li pred Bogom pravo slušati radije vas nego Boga?« (Dj 4,19). Živjeti u društvu sukladno svojem vjerničkom identitetu nije pitanje samo ljudskih sloboda ili prava koja netko može ograničiti zbog određenih zemaljskih ciljeva, nego stvar dobro oblikovane savjesti koju moramo uvijek slijediti i na koju nitko nema pravo vršiti nasilje. Uz priziv savjesti u moralnim pitanjima mnogi su kršćani stoga to isto činili i s obzirom na svoju vjeru. Ovakav njihov stav nije slijepi fundamentalizam ili fanatizam, nego razumski obrazloženo opredjeljenje dosljedna životnoga svjedočenja sustava vrijednosti vlastitoga vjerskog identiteta, kojem su brojni kršćani tijekom povijesti bili vjerni sve do mučeništva.

Sudjelovanje na misi i pitanje savjesti

7. Zacijelo bi odgovorni društveni čimbenici u našem društvu pri donošenju odluka ili preporuka vezanih uz vjerničko sudjelovanje u crkvi na svetim slavljinama u vrijeme zaraze trebali imati na umu da obustava ili ograničavanjima okupljanja zadiru u područje savjesti te se zapitati mogu li očekivati od biskupa, svećenika i drugih vjernika da provode odredbe koje su u suprotnosti s njihovim vjerničkim identitetom. Naime, crkvenim službenicima zadaća je okupljati vjernike u crkvi, a ne ograničavati njihov dolazak te onaj tko izdaje propise vezane uz to pitanje treba provjeriti jesu li oni realni i provedivi. To se odnosi i na slučajeve kad javni dužnosnici donose preporuke o tome što će se pjevati u liturgijskim slavljinama, kako će se vršiti neki liturgijski čini, koliko će vjernika biti u crkvi i kako će se ondje ponašati, kad određuju prenošenje svetih slavlja putem digitalnih medija te očekuju da ih biskupi oblikuju u odredbe, a svećenici provode. Crkveni službenici

imaju poslanje promicati slavu Božju i služiti joj, a ne odvrćati vjernike od dolaska na sveta slavlja niti ih ograničavati, zabranjivati pjevanje ili bilo što drugo što im je obveza prema Bogu. U tom slučaju zavrijedili bi Isusov prijekor: »Napustili ste zapovijed Božju, a držite se predaje ljudske« (Mk 7,8). Sudjelovanje na svetoj misi nije disciplinsko, pravno ili samo moralno pitanje, nego identitetsko pitanje svakoga vjernika te ga crkveni službenici nemaju pravo osloboditi od toga da živi u skladu s biti svoje vjere, na isti način kao što ih mogu odriješiti od disciplinske obveze posta i drugih vjerskih dužnosti iste vrste. O tome može odlučiti samo vjernik po vlastitoj savjesti, provjerivši je li to za njega moguće ili nemoguće, je li spriječen to ostvariti ili nije.

Mjere sigurnosti i duhovni imunitet

8. Kako bi se izbjeglo zalaženje javnih dužnosnika na područje mjerodavnosti vjere u oblikovanju protupandemijskih mjera, bilo bi mudro među epidemiološke i druge stručnjake koji ih donose uključiti i stručnjake za pitanja vjerskoga identiteta. Naime, u vrijeme kad je ljudima potrebna posebna duhovna snaga koja pridonosi njihovu cjelovitom imunitetu, ne bismo se smjeli olako odreći dobrobiti kojoj pridonosi Crkva.

Ovo božićno razmišljanje o mogućnosti da se bude vjernik u doba pandemije ne želi ni najmanje obezvrijediti mjere koje se poduzimaju za obranu od zaraze koronavirusom i obeshrabriti ljude da ih provode, među ostalim i cijepljenjem koje će uskoro biti omogućeno, nego se zauzima da se pri tom poštuje specifičnost Crkve, kao što se to s pravom čini s bolnicama, školama, trgovinama i drugim ustanovama bitnima za naš život i društvenu zajednicu. Osim toga, navedenom razmišljanju cilj je potaknuti katolike i sve druge dobronamjerne građane da u oblikovanju javnoga mnijenja o pitanjima vezanima za zarazu koronavirusom uključe i vjernička mjerila u skladu s načelom koje smo zastupali od početka ugroze koronavirusom: »Ništa vjerničkoga ne dokidati, nego prilagoditi.« Katolik se zacijelo može tako prilagoditi poštivanju mjera protiv zaraze koronavirusom da se ne odrekne svoga vjerničkog identiteta i da to od njega nitko ne zahtijeva zbog bilo kojega razloga.

Molim Božji blagoslov za sve vjernike da u ovo izvanredno vrijeme ne oslabe u svojoj pripadnosti Bogu i Crkvi, nego u božićnom otajstvu pronadu nadahnuće i ohrabrenje za obnovljenu vjernost Bogu kojem su povjerali svoju sudbinu.

Uz srdačan pozdrav u Gospodinu –

✠ Antun Škvorčević
požeški biskup

Požega, 20. prosinca 2020.

2

HOMILIJE

Biskup Antun naviješta Božju riječ
u požeškoj Katedrali

Dan obnove čišćenja pamćenja i spomena mučenika
Dan molitve, pokore i žrtve, kajanja i obraćenja

KATEDRALA, 3. TRAVNJA 2020.

Božje je praštanje najveća svemirska moć

Liturgijska čitanja:

Jr 20,10-13

Ps 17,2-3a.3bc-4.5-6. 7

Iv 10,31-42

Draga braćo i sestre!

Još su duboke rane koje su tragični povijesni događaji ubojstva brojnih nedužnih ljudi na našim prostorima u vrijeme i nakon II. svjetskog rata utisnuli u memoriju hrvatskoga naroda. Nije samo pitanje kako doći do potpune faktografske istine o našoj prošlosti, nego kako nas očistiti od njezine težine, koja ne da slobodno disati, onemogućuje dostojno živjeti zajedništvo i izgrađivati Domovinu u oslobođenosti od njezine zarobljenosti. Ne radi se o akademskom pitanju niti se ono rješava osnivanjem povjerenstava koja bi nastojala pomiriti nepomirljivo. S obzirom na spomenute događaje još uvijek se nalazimo u svojevrsnu duhovnom grču. On se može razriješiti samo s Bogom u savjesti, koja prezrena peče, pogažena žari, a pòslušana oslobađa. Navedeno stanje potrebno je liječiti, ali ne slabim lijekovima, ideološkim opijatima, nego evanđeoskim kajanjem, praštanjem i pomirenjem. Samo očišćena memorija čini podnošljivim nepodnošljivi povijesni teret i nevine žrtve nasilja izdiže u dostojanstvu, kao i one koji su zlo počinili i one koji ih

se spominju. Isus je božanskom strategijom ušao u naše kaljuže zla i ranjenosti smrću. Snagom svoje žrtve ljubavi na križu, djela Božjega milosrđa i praštanja on – po našoj otvorenosti za njega vjerom, kajanjem, pokorom i žrtvom – može prodrijeti u naš duh i očistiti ga, osloboditi ga zarobljenosti i diktata počinjenoga zla, ostvariti pomirenje, unijeti mir u savjesti, među ljude i narode. Vjerujem da smo na Dan obnove čišćenja povijesnoga pamćenja i spomena mučenika u našoj biskupiji navedenim djelima omogućili Gospodinu da snažnije ostvari u nama takvu hrvatsku slobodu!

Braćo i sestre! Pored spomenutih, tište nas i druge nevolje, napose one što ih je ovih dana iznenada i iznenađujuće gotovo u cijelom svijetu stvorila neznatna, prezira vrijedna sitna stvarnost, nazvana koronavirus ili COVID-19. On svojom smrtonosnom zarazom bûdi strah, osjećaj nevjerice i nepovjerenja, zbunjenosti i nesnalaženje. Dok slušamo riječi odgovornih iz Nacionalnoga stožera civilne zaštite o stanju našega društva ugrožena navedenom zarazom i o provođenju mjera obrane, željno očekujući poboljšanje i slobodu od izolacije, osjećamo kako nam je srcu potrebna još koja riječ da u njegove nemire i strahove unese ohrabrenje i mir. »Ti imaš riječi života vječnoga« (Iv 6,69), obznanio je Petar o Isusu. Stoga je osobito utješno što se ovih dugih dana možemo u svojim domovima vjernije posvetiti njegovoj riječi u Svetom pismu da bismo u njoj pronašli istinu i za ove trenutke, svjetlo za korake u sadašnjem mraku (usp. Ps 119,105), kako pjevamo u geslu Godine Božje riječi u našoj Biskupiji.

Njegova nas riječ uvjerava da nam uvijek – i u najtežim nemoćima – ostaje mogućnost spasonosna koraka: raskajanom savješću i živom vjerom predati se u milosrdne Božje ruke, povjeriti se njegovu praštanju kao najvećoj svemirskoj moći te u smirenosti srca oblikovati svoju svakodnevicu, bez stresa koji stvara sadašnje stanje ugroze ili nameće sebičnost željna uspjeha, zahtjevi društva blagostanja u kojem se lako zagubi čovjek, ranjen mnogovrsnim neuspjesima, prezren u svom siromaštvu, bolesti ili osami. Položenost života u Božje ruke liječi najdublje korijene našega bića, zatrovane prevarama Zloga, očitovanih u svakovrsnu nezadovoljstvu i pobunama.

Braćo i sestre! Čudesno je da me Gospodin može osloboditi od mene samoga, od bremena moje savjesti, straha i nezadovoljstva, od nesigurnosti u sebe te da se nađem na onoj ravni postojanja na koju me samo on može smjestiti svojom neizmjernom ljubavlju, kamo pripadam po njegovu naumu. To mi može udijeliti samo Onaj koji je moja istinska sudbina jer me je pozvao u život i želi mi darovati vječnost! U njegove ruke predajmo našu ranjenu prošlost i uznemirenu sadašnjost te poput proroka Jeremije iz prvoga liturgijskog čitanja, u najtežem stanju borbe za čovjekovo dostojanstvo po Bogu, usred progona od onih kojima do njega nije stalo, i mi čujmo Božji glas: »Ja sam s tobom kao snažan junak« (usp. Jer 20,11). To je svojevrsni odjek onih riječi koje je Bog uputio Jeremiji kad ga je pozvao da bude njegov zastupnik u narodu: »Ja sam s tobom da te izbavim« (Jer 1,19). Položimo u Božje ruke svoju sadašnjost i budućnost poput Isusa u današnjem Evanđelju. U trenutku kada ga žele kamenovati, on tumači tko je on Ocu, a tko Otac njemu: »uvidite i upoznajte da je Otac u meni i ja u njemu« (Iv 10,38). Posvjedočimo Bogu tko mu želimo biti u ovom nerazumljivom trenutku našega postojanja u Hrvatskoj pa da se i na nas mogu primijeniti riječi starozavjetnoga mudraca: »Duše su pravednika u ruci Božjoj, i njih se ne dotiče muka nikakva. Očima se bezbožničkim čini da oni umiru, (...) ali oni su u miru« (Mudr 3,1-3). Neka vjerna, žalosna Majka Marija pod Isusovim i našim križem pomogne da tako bude. Amen.

ČIN PREDANJA BLAŽENOJ DJEVICI MARIJI NA DAN MOLITVE, POKORE I ŽRTVE, KAJANJA I OBRAĆENJA

Presveta Bogorodice i Majko naša Marijo! Danas, na Dan molitve, pokore i žrtve, kajanja i obraćenja u Požeškoj biskupiji, usred ugroze koronavirusom i drugim nevoljama, pred očima nam je tvoj majčinski lik, koji napose štujemo u Voćinu i Pleternici. U sabrnosti srca, sjedinjeni sa svojim biskupom i svećenicima, redovnicima i redovnicama, sa svim Božjim narodom požeške mjesne Crkve, napose tvojim hodočasnicima, svjedočimo ti svoju zahvalnost i odanost, ljubav i vjernost.

Zajedno s tobom, Gospo žalosna, uzdižemo oči na križ tvoga Sina Isusa Krista i molimo da primi naše tjeskobe, strah i trpljenje, posebno onih koji su pogođeni koronavirusom, stradanjem u nedavnom potresu, nesebičnu žrtvu onih koji im služe te ih on sjedini sa svojim patnjama, daruje zdravlje bolesnima, olakšanje unesrećenima, a svima nama snagu, utjehu i ohrabrenje. Iskrenim i raskajanim srcem priznajemo da smo svojim grijesima ranjavali Presveto Srce tvoga Sina i povrijedili tvoju majčinsku ljubav, a ravnodušnošću iznevjerili svoje krsno dostojanstvo i poslanje u zajedništvu njegove Crkve. Moli s nama da tvoj raspeti Sin primi naše molitve, pokoru i žrtvu, kajanje i obraćenje te nam pomozu da vjerni svojim odlukama ostanemo na njegovu putu. Zauzmi se, Majko, da nam Bog u svojoj beskrajnoj ljubavi i milosrđu po zaslugama Isusove muke i smrti oprostimo grijehe, da pomireni s Bogom i bližnjima u našim obiteljima i društvu nadvladamo sebičnost, koja nas udaljuje od njega, razara u dubini našega bića, stvara podjele, onemogućuje napredak, ranjava hrvatsku slobodu, oduzima nadu.

Pogledaj nas, Prečista Djevice, kao braću i sestre svoga Sina u našoj Požeškoj biskupiji i svakoga pojedinog od nas privini k svom majčinskom Srcu. Tvojem moćnom zagovoru povjeravamo svoje obitelji,

supruge i supružnike, djecu i mlade, starije i bolesne, ljude bez radnoga mjesta, osamljene i siromašne. Pomozi nam da jedinstvenim evanđeoskim žarom u zajedništvu sa svojim biskupom i svećenicima možemo biti u hrvatskom društvu vjerodostojni svjedoci Isusova križa i njegove pobjede nad smrću. O blaga, o mila, o slatka Bogorodice i Majko naša Marijo. Amen.

SVI: Evo ti Majke!

Biskup Antun moli molitvu predanja pred Gospom Voćinskom

Nedjelja Muke Gospodnje – Cvjetnica

KATEDRALA, 5. TRAVNJA 2020.

»Trpljenje nije znak odbačenosti nego izabranosti od Boga«

Liturgijska čitanja:

Iz 50,4-7

Ps 21,8-9.17-18a.19-20.23-24

Fil 2,6-11

Mt 26,14-27.66

Poštovana i draga braćo i sestre!

Nevolje koje ovih dana proživljavamo usmjerile su naše oči i svu pozornost na koronavirus, njegove opasnosti i posljedice u iščekivanju da sadašnje muke što prije završe te nastavimo s redovitim životom. Držim osobito važnim da u Svetom tjednu, koji započinje današnjom nedjeljom Muke Gospodnje ili Cvjetnicom, poslušamo poziv pisca Poslanice Hebrejima: »Uprimo pogled u Početnika i Dovršitelja vjere, Isusa, koji umjesto radosti što je stajala pred njim podnese križ, prezrevši sramotu« (Heb 11,2). U njem se, naime, razotkriva sva težina našega postojanja, označena najrazličitijim nevoljama i konačno smrću, te smisao koji se postiže hodeći s Isusom tamnom stranom našega života. Profil Isusova lika na svoj način nam predstavlja Izaija prorok u današnjem prvom čitanju po zagonetnom »Sluzi Gospodnjem«. Porok autobiografski tvrdi za sebe da je on čovjek Riječi kojem je Bog dao jezik da krijepi umorne, uho otvoreno da njega čuje te u životu oblikovanu u skladu s njom nije uzmaknuo ni pod cijenu progona i prijetnje smrću. Trpljenje je sudbina »Sluge Gospodnjega«!

Slavlje Nedjelje Muke Gospodnje u požeškoj Katedrali

Premda izvanredno mudar nositelj Riječi, udaran je po leđima kao luda, okružen je agresivnim prezirom, pljuvanjem u lice i čupanjem brade. On svjesno ide ususret tim posljedicama svoga proročkog služanja jer u njemu trpljenje postiže novo vrednovanje: ono nije više znak *odbačenosti* nego *izabranosti* od Boga.

Upravo na taj način sveti Pavao u drugom današnjem čitanju, pišući Filipljanima, prikazuje Isusovu muku i smrt kao proces njegova uzdignuća, od poniženja k uzvišenju, štoviše – k preuzvišenju. Trpljenje i smrt događaj su poništenja, »stanje Sluge«, Boga sakritoga, ali istovremeno u otajstvenim dubinama toga događaja ostvaruje se pozitivno:

uskrснуće, proslava, puni trijumf, posvemašnje spasenje, postiže se božansko »ime«. Iz ljudske tame, preuzete i posvema preobražene od Krista, uključujući konačno i smrt, prelazi se u svjetlo oslobođenja, u novoga čovjeka i novo stvorenje. To je trpljenje poroda u kojem se rađa novi čovjek na svijet (Iv 16,21), to je zrno pšenično palo da bi urodilo punim klasjem (Iv 12,24), to je znak podignut u pustinji, izvor vječnoga života (Iv 3,14-15): »Kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi« (Iv 12,32). Tako kršćanin u svom raspetom Otkupitelju otkriva otajstvenu plodnost boli i smrti. Stoga je sv. Pavao uvjeravao vjernike u Maloj Aziji »da nam je kroz mnoge nevolje ući u kraljevstvo Božje« (Dj 14,22). Sve nam to na svoj paradoksalno jednostavan, a upečatljiv način predstavlja sv. Matej u svom evanđeoskom izvještaju o Isusovoj mucii i smrti, koji smo upravo čuli.

Pogledom na Raspetoga prepoznajemo da naše sadašnje trpljenje od koronavirusa, potresa i drugih nevolja nije znak da nas je Bog odbacio, nego znak izabranosti, sjedinjenja s umrlim na križu, da bismo s njime bili uzdignuti u proslavu kojoj po njegovu naumu pripadamo. Činjenica da Bog nije pobjegao od našega trpljenja, nego ga preuzeo u Isusu Kristu, utjeha je i nada za sva naša trpljenja i naše umiranje. Nedjelja Cvjetnice i cijeli Sveti tjedan pozivaju svakoga kršćanina, kako naglašava II. vatikanski sabor, »da, slijedeći Krista, počelo života, postanu po radostima i žrtvama svoga zvanja, po svojoj vjernoj ljubavi, svjedoci onog misterija ljubavi što ga je Gospodin svojom smrću i uskrснуćem objavio svijetu« (GS 52). Neka se to ostvari i u životu svakoga do nas. Amen.

Veliki četvrtak – Misa posvete ulja

KATEDRALA, 9. TRAVNJA 2020.

»Koliko sam svjestan onoga što sam postao u svećeničkom ređenju?«

Liturgijska čitanja:

Iz 61,1-3a.8b-9

Ps 88,21-22.25 i 27

Otk 1,5-8

Lk 4,16-21

Draga braćo svećenici!

Ovogodišnji Veliki ili Sveti četvrtak slavimo u okolnostima izolacije te danas niste svi u mogućnost fizički sudjelovati na *Misi posvete ulja* u našoj Katedrali, stoga sam vam za ovu prigodu uputio Pismo. Vjerujem da ste ga već pročitali. Radujem se što ste se mnogi pridružili ovoj svetoj misi putem prijenosa na mreži Požeške biskupije te i na taj način potvrđujete zajedništvo prezbiterija požeške mjesne Crkve. Uključujem u ovo sveto slavlje sve svećenike kojima je u našoj Biskupiji povjerena određena pastoralna služba, kao i one koji su u mirovini ili na bolesničkom krevetu. Svima čestitam Dan ustanove presvete euharistije i svećeništva, u koje nas je Gospodin snagom svoga Duha postavio.

Uz poruku koju sam vam uputio Pismom, želio bih s vama podijeliti još nekoliko pitanja i misli poticaja i ohrabrenja. Je li svećeništvo moja profesija ili identitet? Profesija se može promijeniti, a identitet izgubiti. Prvo može obradovati, a drugo je žalosno. Veliki četvrtak, dan ustanove

i moga svećeništva, prigoda je ispitati se kako vršim svoju svećeničku službu, ali još više kakav sam u svom svećeničkom identitetu. Pomažu nam u tom naviještena sveta čitanja. Izaija u prvom čitanju ne opisuje svoj proročki identitet nečim izvanjskim – podrijetlom, školom, imanjem, socijalnim statusom – nego onim što se zbilo Božjim zahvatom u dnu njegova bića: »Duh Gospodnji na meni je, jer me Gospodin pomaza« (Iz 61,1). Tim istim riječima, čujemo u današnjem Evandjelju, Isus se predstavlja sugrađanima u nazaretskoj sinagogi, nastupajući javno prvi put. On povezuje svoje poslanje sa stvarnošću svoga nutarnjeg pomazanja Duhom, koje mu je dalo identitet, iznad svega onog što su njegovi sugrađani znali i pretočili u pitanje: »Nije li ovo drvodjelja, sin Marijin?« (Mk 6,3).

Svaki svećenik, nakon krštenja i svete potvrde, sakramentom svetoga reda u dubini svoga bića pomazan je Duhom Svetim. Time se dogodila njegova nutarnja preobrazba, suobličen je Isusu Kristu Glavi. Njegov identitet je sam Isus Krist, a poslanje utemeljeno u toj duhovnoj činjenici i u njoj ima svoju snagu. Sveta ulja koja danas posvećujemo bit će izvanjski sakramentalni znak onoga što će Duh Sveti svojim zahvatom ostvarivati u vjerničkom biću kad budu slavili pojedine sakramente, među njima i sakrament svetoga reda.

Svećenikova suobličenost Isusu Kristu Glavi po sakramentu svetoga reda snagom Duha Svetoga takve je duboke naravi da II. vatikanski sabor tvrdi kako on – ponajprije u liturgijskim slavljinama, napose euharistiji – djeluje *in persona Christi* – u osobi Kristovoj. Izbjegnuto je govor o svećeniku kao »drugom Kristu«, gdje se poistovjećuje svećenika s Kristom, što ne umanjuje najdublju povezanost Krista i svećenika. Ova sakramentalna povezanost ne odnosi se na svećenikovo dostojanstvo, koje je u Crkvi utemeljeno na svetom krštenju te je svima jednako, nego na ono što Krist, sakramentalno s njim sjedinjen, ostvaruje po njegovu služenju. Svećenici nisu gospodari, nego služitelji vjere Božjega naroda, suradnici njihove radosti, kako uvjerava sv. Pavao (usp. 2 Kor 1,24). Sve navedeno sadržaj je katoličke vjere o svećeniku. Stoga je on pozvan sa svom vjerničkom poniznošću omogućiti u svetim slavljinama prepoznatljivost Krista koji naviješta, slavi, krsti, snagom Duha Svetoga

daje euharistijskom otajstvu učinak. Osim toga, svećenik je pozvan i u svakodnevnom životu očitovati kako djeluje *in persona Christi* jer nije svećenik samo kad je pri oltaru. To postavlja pitanje što je s njegovim svećeničkim duhom i duhovnošću? Prvo što svaki svećenik treba učiniti svakoga dana prije nego što počne nešto raditi jest pitati se kako stoji s njegovim duhovnim bićem, s vlastitim identitetom po sjedinjenosti s Isusom Kristom, s vršenjem onoga što ga očituje.

Veliki četvrtak, dan ustanove svećeništva, dan je provjere našega svećeničkog identiteta: koliko sam svjestan onoga što sam postao u svećeničkom ređenju? Kako se odnosim prema Isusu Kristu koji me je izabrao i posvetio da bude po meni vidljiv? Jesam li vjeran daru što sam ga u ređenju primio? Raspirujem li milosni dar Božji koji je u meni po polaganju ruku, kako apostol Pavao potiče Timoteja (usp. 2 Tim 1,6)? Primljeni dar Božji ražaruje se po svetoj misi kad mi je ona središte dana, a euharistija najbolja hrana, po ustrajnoj molitvi, vjernosti Časoslovu, kad iskreno pročišćavam svoju nutrinu u svetoj ispovijedi, kad se trudim svjedočiti poniznost u odnosu prema crkvenim poglavarima, subraći i vjernicima, po nenavezanosti za materijalna dobra, osjetljivosti za najslabije u društvu – siromašne, bolesne, osamljene, obitelji s brojnom djecom, socijalno ranjenima – kad sam poput Samaritanca pun suosjećanja i milosrđa.

Draga braćo svećenici! Neka nam ovaj Veliki četvrtak pročisti duh od svega onoga što mu ne dopušta da bude jedno s Isusom Kristom i što priječi da on bude vidljiv po našem životu i djelovanju. A Isus Krist je potreban hrvatskom društvu više nego ikad. Ovisi o hrabrosti naše vjere i čistoći srca koliko će po nama biti prepoznat. Neka Isusova Majka bdije nad svakim od vas i ne dopusti da potonemo u malodušje, površnost ravnodušja, duhovnu eutanaziju i pomogne da Božjom milošću budemo svećenici čista i živa srca. U tom raspoloženju obnovimo svećenička obećanja koja smo dali prigodom ređenja.

Veliki četvrtak – Misa večere Gospodnje

KATEDRALA, 9. TRAVNJA 2020.

»Ne zaboravimo: euharistija je hrana jakih!«

Liturgijska čitanja:

Izl 12,1-8.11-14

Ps 116,12-13.15.16b-18

1 Kor 11,23-26

Iv 13,1-15

Neću vas ostaviti kao siročad; doći ću k vama (Iv 14,18). Utješno je čuti navedene Isusove riječi u trenutka kad se nad nas i čovječanstvo nadvio strah zbog neizvjesnosti koju stvara ugroza koronavirusom i zbog mogućega sloma gospodarstva, popraćeno i drugim nevoljama. Svjesni smo da nije najveći siromah onaj kojem puno toga materijalnog nedostaje, nego onaj tko je ostao bez nekoga na koga bi se u nevolji mogao osloniti. Svi vi znadete što to znači izgubiti najbliže voljene ljude: majku i oca, brata ili sestru, najboljega prijatelja. Njihov nestanak ostavlja prazninu, stvara u srcu gorčinu, u životu beznade. Kad djeci umru roditelji, redovito se čuje sažaljenje da su ostala siročad.

Isus je svjestan kako će njegov fizički odlazak s ovoga svijeta, i to na okrutan način osude i ubojstva, biti za učenike težak udarac te ih hrabri: »Neću vas ostaviti kao siročad; doći ću k vama« (Iv 14,18). To će se ispuniti nakon njegove pobjede nad smrću, kad im bude poslao Duha Svetoga, po kojem se ostvaruje njegovo obećanje: »I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta« (Mt 28,20). No valja se podsjetiti

kako je Isus na različite načine uvjeravao svoje učenike o svojoj prisutnosti među njima i nakon svoje smrti. Postoji prisutnost kojoj večeras želimo posvetiti posebnu pozornost. Kad god je Isus nakon uskrsnuća susretao svoje učenike, gotovo redovito uzimao je kruh u ruke, lomio ga i davao im ga blagovati. Svjedočio im je time kako je među njima trajno prisutan na način ustanovljen na Posljednjoj večeri kad je uzeo kruh i dao im ga uvjeravajući ih da u njemu primaju snagu njegova tijela žrtvovanoga za nas, a tako i kalež s vinom po kojem primaju njegovu krv prolivenu za nas.

Čuli smo u večerašnjem prvom čitanju kako su Židovi po godišnjem slavlju pashalne večere postajali dionici Božjega osloboditeljskog djela, izbavljenja otaca iz egipatskoga ropstva. Sveti Pavao nas u drugom čitanju podsjeća da su Isusova muka i smrt, njegovo tijelo za nas predano i krv prolivena na svoj način, dovršenje onoga djela što ga je Bog započeo u zahvatu oslobođenja Židova iz Egipta te slaveći euharistiju postajemo njegovim dionicima. Isusova je smrt izlazak iz stanja porobljenosti zlom i grijehom, iz naše osuđenosti na smrt, sklapanje novoga i vječnoga saveza, ulazak u konačnu zemlju obećanja. Moćnija je snaga krvi Kristove od krvi janjetove kojom su u noći oslobođenja Židova iz egipatskoga sužanjstva bili poštropljeni do vratci židovskih kuća i po tom znaku bili pošteđeni njihovi sinovi. U krvi Kristovoj moć je ljubavi koja nas čisti, oslobađa od grijeha, daruje ljepotu naše izvornosti na koju nas je Bog pozvao. Euharistija je prisutnost toga najmoćnijeg Božjeg djela, ostvarena po slabosti, trpljenju i smrti njegova Sina u našem tijelu. Euharistija je prisutnost Isusove žrtve ljubavi u snazi Duha Svetoga te je ona radi toga hrana. Njezina hranjivost nije u materijalnim krušnim sastojcima, nego u hranjivosti ljubavi koja je na križu išla za nas dokraja u smrt te zahvaća dublje i ima puno veći učinak u nama negoli kruh. Čuli smo, sveti Pavao stoga podsjeća Korinćane: »Kad god jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodnju navješćujete dok on ne dođe« (1 Kor 11,26). Taj euharistijski *jesti* i *piti*, premda izvanjski skroman, nadilazi naše svakodnevno jelo i piće jer u njemu postajemo dionici one Isusove moći kojom je pobijedio smrt. Euharistija je – govorili su oci – hrana besmrtnosti. Kakve li Božje blizine u euharistiji na našem ranjenom, nemoćnom, ugroženom i krhkom životnom putu, napose

kad navale nevolje svake vrste i konačno zaprijeti smrt! Kakve li ostvarene dalekosežnosti Isusova obećanja: »Neću vas ostaviti kao siročad« (Iv 14,18). Ono ima značenje za vječnost!

Svojim euharistijskim otajstvom Isus nam svjedoči: Niste sami na životnom putu. Ja sam s vama onom snagom ljubavi kojom sam pobijedio smrt. Ne bojte se! Osim toga, on nas po euharistiji okuplja u zajedništvo svoga tijela, koje je Crkva, a kojem pripadamo po svetom krštenju. Stoga sv. Pavao s pravom postavlja pitanje Korinćanima i nama: »Čaša blagoslovna koju blagoslivljamo nije li zajedništvo krvi Kristove? Kruh koji lomimo nije li zajedništvo tijela Kristova?« (1 Kor 10,16). Kad se okupimo na svetu misu, iskustveno dohvaćamo kako nismo siročad bez igdje ikoga, nego da pripadamo zajedništvu kojem je snaga moćna Isusova ljubav. Pored toga, onaj tko je u svetoj pričesti zahvaćen Isusovom ljubavlju, oslobođen je od privezanosti za sebe sama, postaje sav otvoren za bližnjega. Pranjem nogu učenicima na Posljednjoj večeri, o kojem smo čuli u Evanđelju, Isus im je dao primjer kakvi trebaju biti u odnosu prema drugima. Stoga je euharistijska prisutnost Isusove žrtve ljubavi u euharistiji izazov za društvo kojem nedostaje puno toga, napose one moći kojom je Isus pobijedio zlo i smrt.

Braćo i sestre! Poznato vam je da nakon nečije smrti slijedi ostavinska rasprava kako bi se utvrdilo što je pokojnik kome ostavio. Veliki je četvrtak na neki način dan Isusove ostavinske rasprave kad utvrđujemo kakvu smo ostavštinu od njega naslijedili. Ne zaboravimo da nam je ostavio svoju pobjedničku uskrsnu prisutnost u euharistijskom otajstvu, svoju žrtvu ljubavi kojom je pobijedio smrt. Stoga mu danas iskažimo zahvalnost za njegovu ljekovitu i utješnu euharistijsku blizinu ljubavi u koju se uvijek možemo pouzdati. Spriječeni biti večeras u crkvi, sabranim srcem očitujmo mu u našim domovima svoju vjeru, posvjedočimo živu nadu i učvrstimo se u opredjeljenju djelotvorne ljubavi. Kleknimo u duhu pred njegov tabernakul u crkvi i iskažimo mu svoje predanje, otvorimo mu svoje srce da se on u njemu snažnije nastani te postanemo jači na svom životnom putu. Ne zaboravimo: Euharistija je hrana jakih! Neka tako bude. Amen.

Velik petak – Križni put

POŽEŠKA KALVARIJA, 10. TRAVNJA 2020.

Uvodna riječ

Poštovana i draga braćo i sestre! Srdačno vas pozdravljam s požeške Kalvarije. Mnogi od vas koji nas internetski pratite rado ste na Veliki petak dolazili na našu Kalvariju da biste se, sjedinjeni s mnoštvom onih koji su se ovdje okupljali tijekom nekoliko stoljeća, divili proljetnoj prirodi, ubrali koju grančicu ili cvijet i s posebnim raspoloženjem srca sudjelovali u pobožnosti Križnoga puta. Ove godine Križni put na Kalvariji – jer ne može biti s vama – tim više je molitva za vas koji, ograničeni na svoje domove, slavite Veliki petak Muke Gospodnje. Zbog vaše spriječenosti da fizički sudjelujete na ovoj dragoj pobožnosti, ona je danas dobila dodatnu pokorničku dimenziju po kojoj smo bliži Isusu osuđenom, bičevanom i raspetom.

Sve vas u ovoj molitvi sabiremo u jedno, duhovno povezujemo s Isusovim patnjama, da u njemu vaša trpljenja nađu svoj smisao i vaše boli budu lakše. Dok se iz svojih domova sjedinjujete s nama u molitvi, idući od postaje do postaje Isusova križnoga puta, uključite u njih i postaje vlastitoga križnog puta, među kojima je i sadašnje trpljenje izolacije i straha, neizvjesnosti i osame, možda bolesti i siromaštva i svake druge nevolje. Povjerimo Isusovoj patnji i sve pogođene potresom u Zagrebu i okolici, kojima je potrebna i duhovna i materijalna pomoć. Svojim sabranim srcem, glasom i pjesmom budite u svom domu jedno s nama na požeškoj Kalvariji.

Đuro Seder, VIII. postaja križnoga puta u požeškoj Katedrali

Velik petak – Križni put – Homilija

POŽEŠKA KALVARIJA, 10. TRAVNJA 2020.

»Stavite danas Isusov križ u središte svoga doma, da se njegova ljubav snažnije nastani u vašem srcu«

Draga braćo i sestre! Prateći ovih dana patnje onih koji su pogođeni koronavirusom i nastradali u potresu te odgovor mnogih ljudi na to stanje, mogli ste primijetiti kako trpljenje nije isključivo negativno događanje. U njemu je moć koja mijenja one koji je podnose, a zbližava ljude oko njih, pokreće ih na snažniju povezanost, solidarnost koja ublažava bol i liječi trpljenje. U dubinu patnje i solidarnosti smjestila se ljubav, snaga koja pobjeđuje. Stojeći danas pred Isusovim križem usred naših stradanja, shvaćamo zašto se Bog nije odrekao patnje. Prepoznavamo kako se u njemu ispunila proročka riječ: »On slabosti naše ponije, naše boli uze na se« (Iz 53,4). Izabrao je patnju u Sinu svom Isusu Kristu da nam se po njoj posvema približi, s nama se združi, pokrene mnoštva da suosjećajno budu jedno s njim, probudio je energiju samilosne ljubavi koja se razlila na mnoštvo braće i sestara tijekom dva tisućljeća, pretvorila se u solidarnost s najmanjima, uspostavila civilizaciju ljubavi koja pobjeđuje. To nije zajedništvo po kojem se ostvaruje neki projekt materijalnoga učinka, nego Crkva, zajedništvo ljubavi koju je Sin Očev utisnuo u čovječanstvo kao jamstvo nerazorive naše sudbine, određene Isusovim sebedarjem, najmoćnije svemirske snage. Božja ljubav na križu zbližila je nebo i zemlju, izvela čovjeka iz zarobljenitva smrću. Ostvarilo se ono što je Isus prorekao: »A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući sebi« (Iv 12,32).

Braćo i sestre! Na Veliki petak bolje razumijemo kako su patnje Božja strategija kojom ne dopušta da ostanemo zarobljenicima individualizma ili sebičnosti na osobnoj i društvenoj razini te tako izgubimo život. One su oslobađajuće događanje! Stoga je otajstvo Isusove muke i smrti radosno otajstvo. U njemu je već prisutna pobjeda uskrsnuća za sve jer je s njim na križu bio uzdignut svaki čovjek. On se, kaže II. vatikanski sabor, u utjelovljenju na neki način sjedinio sa svakim čovjekom te je svaki s njim ujedinjen na križu i svaki je s njim već ustao od mrtvih. To je u svetom krštenju postalo stvarnost jer nas je u njemu Raspeti i Uskrsli odjenuo snagom svoje besmrtnosti. Treba se na nama to otajstvo još posvema očitovati. Stoga molite danas pred križem Isusovim da se ono i u vama ostvari, u vašim trpljenjima i nemoćima. Stavite danas Isusov križ u središte svoga doma, pogledajte Raspetoga Marijinim pogledom da se njegova ljubav s križa snažnije nastani u vašem srcu. U sadašnjim nevoljama počujte Isusa kako vam Mariju daje za Majku, a vas predaje Majci. Udijelite mu poljubac – nikada Judin – nego sjedinjeni s onima koji su mu tijekom tisućljeća tako povjerovali da su postali njegovi vjerni učenici. Predajte u njegove raspete ruke svoje živote, utisnite u njegove rane svoje krvave patnje da u njemu zablistaju sjajem uskrsne nepobjedivosti. Neka vam je u tom raspoloženju blagoslovljen ovogodišnji Veliki petak naše fizičke zapriječenosti biti s Gospodinom u crkvi, ali tim veće otvorenosti srca kojim ga primamo u svoj život.

Veliki petak – Obred Muke Gospodnje

KATEDRALA, 10. TRAVNJA 2020.

»Tvoje spasenje zove se Isus Krist«

Liturgijska čitanja:

Iz 52,13-53,12

Ps 31,2.6.12-13.15-17.25

Heb 4,14-16;5,7-9

Iv 18,1-19, 42

Draga braćo i sestre!

Kad čujemo vijest o nečijoj smrti, gotovo redovito zanimamo se za to kako je umro, koje je zadnje riječi na kraju života izgovorio. Što nam je preminula osoba bila bliža i draža, to je naše opisivanje njezine smrti šire. Čuli ste izvještaj o Isusovoj mucii i smrti iz zapisa sv. Ivana evanđelista koji ovako opisuje Isusov posljednji trenutak: »Čim Isus uze ocat, reče: 'Dovršeno je!' I naklonivši glavu, predade duh« (Iv 19,30). Sveti pak Matej nije smatrao da treba prenijeti ono što je Isus posljednje izrekao te piše: »A Isus opet povika iza glasa i ispusti duh« (Mt 27,50). Slično kaže i evanđelist Marko: »A Isus zavapi jakim glasom i izdahnu« (Mk 15,37). Međutim, evanđelist Luka o svršetku Isusova života bilježi: »I povika Isus iza glasa: 'Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!' To rekavši izdahnu« (Lk 23,46).

Vjerujem da ste zamijetili kako su evanđelisti jedinstveni te opisuju Isusov posljednji životni čas kao »predade duh« (Ivan), »predajem duh svoj« (Luka), »ispusti duh« (Matej) ili »izdahnu« (Marko). Višestruko je značenje navedenih izraza. S obzirom na Oca, Isusova smrt čin je

njegova posvemašnjega *predanja* poslanju koje mu je on povjerio, poslušnost njegovoj volji. Istoga je uvjerenja i sv. Pavao pišući da je Isus bio »poslušan do smrti, smrti na križu« (Fil 2,8). S obzirom pak na ljude, Isusova smrt čin je posvemašnjega *predanja* za čovjeka. Kad evanđelisti tvrde »predade duh«, »ispusti duh« ili »izdahnu«, ne označuju samo kraj Isusova zemaljskoga života, nego naznačuju djelo koje je on svojim predanjem u smrt ostvario za čovjeka: udahnuo je u njega svoga Duha i tako mu iznad smrti omogućio puno zajedništvo Božjega života. Judin slučaj upotpunjuje razumijevanje Isusova predanja u smrt. Naime, evanđelisti bilježe da se Judina izdaja Isusa dogodila tako što je on *predao* Učitelja židovskim glavarima za trideset srebrnjaka. Matej nekoliko puta ponavlja riječ »predati« (usp. Mt 26,15–16). Dok Juda *predaje* Isusa u smrt zbog sebična materijalnoga interesa, Isus se vlastitom slobodom *predaje* u »ruke grešničke« (Mt 26,45) zbog poslušnosti Ocu i iz ljubavi za čovjeka. Slično će evanđelist ustvrditi i za Pilata da zbog političkoga interesa Isusa »*preda* da se razapne« (Mt 27,26) dok Isus istovremeno dragovoljno predaje sebe, polaže život za čovjeka. Nigdje se nisu tako dramatično i duboko susreli Bog i čovjek kao u Judinoj i Pilatovoj izdaji Isusa i njegovoj predaji glavarima židovskim te istovremeno u Isusovu potpunu predanju Ocu u smrti na križu. Susrela se dva predanja: ljudsko gubitničko zbog sebičnosti, Isusovo pobjedničko zbog ljubavi. Jače je bilo Isusovo, ono je pobijedilo i Judinu i Pilatovu i našu zarobljenost zlom i smrću.

Draga braćo i sestre! Dok nas Isusov križ i ovoga Velikog petka podsjeća na njegovo posvemašnje predanje Ocu za nas ljude te na Judino i Pilatovo predanje Isusa u smrt, neka si svatko od nas postavi pitanje: gdje je moje mjesto u povijesti ljudskih izdaja i vjerna predanja života Bogu? Jesam li dovoljno otvorio srce za Kristovo potpuno predanje Ocu da dopre do mene snaga njegova Duha kojega je predao na križu te pobijedi moje izdaje i povrede Božjega nauma o meni? Iskreno zamolimo Raspetoga da nam oprostí te se raskajana i pobožna srca poklonimo njegovu križu. Usred trenutačnih teških ugroza koronavirusom i drugim nevoljama, čvrsto povezani s Isusovim predanjem Ocu na križu, povjerimo svoje živote u njegove blage, a moćne ruke. Recimo s Isusom: »Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!«

Slavimo Veliki petak o 75. obljetnici završetka II. svjetskog rata u kojem je počinjeno neizmjereno puno zla čovjeku, uključujući i hrvatska stradanja na tadašnjim križnim putovima. Čini mi se stoga prikladnim da današnji čin predanja Bogu popratimo riječima što ih je izrekao Dietrich Bonhoeffer, znameniti kršćanski borac protiv nacizma, vrijeđan i progonjen zbog vjerničke dosljednosti, ubijen 9. travnja 1945. u logoru Flossenbürg.

»Podnositi uvrede, biti predmetom izrugivanja zbog vjere, tisućljećima je obilježje vjernikâ. Ranjava tijelo i dušu kad ne prođe dan, a da Božje ime nije izloženo sumnji ili psovci. Gdje je tvoj Bog? Ja ispovijedam vjeru u njega pred svijetom i pred svim njegovim neprijateljima kad u bezdanu svoje bijede vjerujem u njegovu dobrotu, kad u grijehu vjerujem u njegovo oprostjenje, kad u smrti vjerujem u život, kad u porazu vjerujem u pobjedu, kad u napuštenosti vjerujem u njegovu prisutnost ispunjenu milošću. Tko je našao Boga u križu Isusa Krista, zna da se Bog na iznenađujuć način skriva u ovom svijetu i da je veoma blizu baš ondje gdje mislimo da je najudaljeniji. Tko je našao Boga u križu, oprašta i svim svojim neprijateljima jer Bog je njemu oprostio. O, Bože, nemoj me napustiti kad moram podnositi uvredu; oprosti svim bezbožnicima, jer si oprostio meni, i po križu tvoga ljubljenog Sina sve nas na koncu privedi k sebi. Odloži svaku tjeskobnu zabrinutost i čekaj! Bog poznaje čas pomoći i taj će čas doći, kao što je Bog istinit. On će biti spasenje tvoga lica jer te poznaje i jer te je ljubio još dok te nije stvorio. Neće te ostaviti da padneš. U njegovim si rukama. Na kraju ćeš mu moći samo zahvaliti za sve što ti se dogodilo jer ćeš se uvjeriti da je tvoj Bog svemogući Bog. Tvoje spasenje zove se Isus Krist. Trojedini Bože, zahvaljujem ti što si me izabrao i ljubio. Zahvaljujem ti za sve putove po kojima me vodiš. Zahvaljujem ti jer si moj Bog. Amen.«

Đuro Seder, XIV. postaja križnoga puta u požeškoj Katedrali

Velika subota – Vazmeno bdjenje

KATEDRALA, 11. TRAVNJA 2020.

»Po svetom krštenju prešao sam iz prolaznosti u vječnost«

Liturgijska čitanja:

Post 1,1-2. 2

Izl 14,15-15,1a

Iz 55,1-11

Rim 6,3-11

Mt 28,1-10

Poštovana i draga braćo i sestre!

Postoji jedna zanimljiva činjenica! Život je označen pokretom, on je trajno »prijelaz«. U majčinu krilu od embrionalnoga stanja prelazimo u susljedno stanje fetusa: umiremo kao embrij i pojavljujemo se kao fetus. Kad se to ne bi dogodilo, završili bismo svoj život. Postajemo djeca samo napuštajući majčino krilo, umirući stanju fetusa. Isto vrijedi i za sve susljedne »prijelaze«.

Osim čovjeka cjelokupna postojeća stvarnost pod znakom je »prijelaza« – priroda, povijest, napredak – od polazišnoga stanja k sljedećem. Treba napustiti jednu poziciju (umrijeti joj) ako želimo postići drugu (uskrsnuti, zauzeti novu poziciju): to je pitanje života. Zakonitost je to kojoj ništa i nitko ne može umaknuti. Ono što nazivamo pasha – po hebrejskoj riječi *pesah*, shvaćeno kao »prijelaz«, kao »umrijeti da bi uskrsnuli«, upisano je u sve postojeće i ništa se ne može oteti njegovu utjecaju.

Svaki čovjek, vjernik ili nevjernik, živi u znaku pashe. No postoji problem: Nije li taj trajni prijelaz možda znak nedovršenosti? Do kada će se on nastavljati? Ima li on svoj završetak? Je li zadnji prijelaz koji se ima dogoditi završetak u konačnoj smrti gdje nestajemo ili u život koji ne prestaje, to jest prijelaz prema punini?

Poznato vam je da Kristovu muku, smrt i uskrsnuće nazivamo pashom te nam ona daje odgovor na navedena pitanja. Isus svojim uskrsnućem objavljuje kako trajni »prijelazi« kao svoj konačni domet nemaju smrt nego život. Ovo uskrsno bdjenje ne želi nam samo o tome nešto progovoriti, nego nas učiniti dionicima toga otajstva. Pođimo putem kojim se to ostvaruje.

Braćo i sestre! Noć je. Ali ne zla noć, bez putova, nego dobra noć ispunjena Božjom blizinom, u kojoj nas vodi njegova Riječ, otkrivajući nam prijelaze koje je Bog ostvarivao u povijesti svojim zahvatima, a cilj im je novi čovjek u Isusu Kristu. Prvo naviješteno čitanje govori o početku svijeta, kad je Bog sve stvorio – prijelaz iz ništavila u postojanje; drugo o velikom Božjem zahvatu oslobođenja Židova iz egipatskoga ropstva – prijelaz iz stanja ropstva u slobodu; treće je proročki navještaj o Božjem zahvatu čišćenja čovjeka škropljenjem vodom čistom i stvaranja novoga čovjeka, novoga srca i novoga duha, te sabiranja novoga naroda – prijelaz od staroga u novo. Događaj za događajem svjedoči nam što je Bog naumio s nama. U naviještenom ulomku iz Pavlove poslanice Rimljanima i u svetom Evanđelju obznanjeno nam je: Isusovim prijelazom iz smrti u život Bog je uspostavio novoga čovjeka, u čije zajedništvo ulazimo poštropljeni vodom našega krštenja i postajemo njegov narod na putu prema novom nebu i novoj zemlji. Navedeni veliki slijed povijesnih događaja ide sve do ove noći kojoj u *Vazmenom hvalospjevu* kličemo: »O, zaista blažene noći« u kojoj Gospodin iz smrti i tame groba uskrsnu u slavu vječnoga života.

O tome u ovoj noći ne samo da slušamo, nego to i iskustveno proživljavamo po svjetlu uskrsne svijee koje čudesnom moći preotima tamu prostora – prijelaz iz mraka u svjetlo. Riječ koju smo slušali unijela je u nas Božju moć povijesnih događaja koje je ona pokretala i davala

im smisao – prijelaz iz nemoćna ljudskoga svijeta u Božji. Voda koju ćemo blagosloviti podsjetit će nas na život koji ona pokreće u prirodi, na njegov rast i zreo plod – prijelaz iz mrtvoga u živo – sve do krsne vode moćne Duhom Svetim, po kojoj nas Isus Krist čisti od svega što nas je od Boga udaljilo i snagom svoje pobjede nad smrću uspostavlja nas u dostojanstvo svojih sinova i kćeri, stavlja u najdublji i neraskidiv odnos s Bogom po pečatu utisnutu u naš duh – prijelaz iz smrti u život. U svetoj pak pričesti Uskrsli će nas nahraniti svojom besmrtnošću – prijelaz iz raspadljivosti u neraspadljivost.

Braćo i sestre! Sámno nas ovo noćno slavlje dovodi do onoga početka u kojem svaki pojedini od nas s ozbiljnošću i radošću nastupa kao neponovljivi i jedinstveni *ja*. To je onaj početak u kojem sam *ja* iz Božje stvoriteljske milosti u krštenju izronio na novi život – prešao iz smrti u život. U slavlju moga krštenja u meni je zablistala svjetlost – prešao sam iz tame u svjetlost. U meni je započeo onaj život koji će trajati čitavu vječnost – prešao sam iz prolaznosti u vječnost. Tako se u dubinu moga bića, u dušu moje duše nastanio Kristov život i tada sam preuzeo biti ono što iz toga slijedi: osoba koja ne živi bilo kakva čovjeka, nego onoga koji je primio Gospodinov pečat, pozvana to svjedočiti u svojoj svakodnevici po vjernosti savjesti, živeći po pravilima koja sam naučio od svoga Gospodina. Snagom njegova Duha osposobljen sam i uspostavljen pobjeđivati smrtna stanja uzrokovana sebičnošću i zauzimati se za pravedne i časne odnose u braku i obitelji, na gospodarskom području i u javnom političkom životu, u odgoju i obrazovanju, znanosti i kulturi, u pristupu bolesnima, starijima, siromašnima i osamljenima.

Jednom riječju, krsno otajstvo tako me je sjedinilo s Isusom Kristom da je premalo govoriti kako sam tek kršten, nego kako sam pokristovljen u dubini svoga bića i u svojem svakodnevnom životu. Krštenje, naime, ne smije postati ili ostati svojevrsna farsa kojom zavaravam sama sebe, zatvarajući se u okvire vlastitih sebičnih sudova i predrasuda, podliježući diktatu relativizma općega mnijenja, promičući na različite načine kulturu smrti. U krštenju sam postao biće svjetla te ga trebam očitovati i u svom ponašanju. Jer ne užiže se svjetiljka zato da se stavi na skriveno mjesto, nego »na svijećnjak da svijetli svima u

kući«. Stoga je najbolja uskrсна čestitka ove noći Isusov poziv: »Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima« (Mt 5,15-16). To zacijelo ima posebno značenje za mrak životne ugroženosti koronavirusom što ga ovih dana proživljavamo.

Draga braćo i sestre! Voda koju ćemo sada blagosloviti nije povezana s koronavirusom nego s Božjom ljekovitom blizinom. Sabranim i iskrenim srcem odrecimo se zla i Zloga, obnovimo svoja krsna obećanja i pošćropimo se blagoslovljenom vodom da se tako u našem srcu osvježi ona milost koju nam je Gospodin darovao po vodi svetoga krštenja.

Nedjelja Uskrsnuća Gospodnjega

KATEDRALA, 12. TRAVNJA 2020.

»Isus je svjetlo na kraju tunela naših umiranja«

Liturgijska čitanja:

Dj 10,34a.37-43

Ps 117,1-2.16av-17.22-23

Kol 3,1-4

Iv 20,1-9

Poštovana i draga braćo i sestre u uskrsnom Gospodinu!

Ovih – klimatski vedrih, a društveno tmurnih – dana mogli smo u hrvatskim medijima čuti različite procjene o završetku opasnosti zaraze koronavirusom i popravljaju šteta što ih je za sobom ostavio nedavni potres u Zagrebu i okolici. Ozračje u Hrvatskoj može se opisati kao mješavina straha i nade. S jedne strane katastrofičari koji ništa ne rade crtaju najcrnje scenarije na zdravstvenom i gospodarskom području. Stručnjaci pak i oni koji su se određenim putem založili za rješavanje ugroze najavljuju skori završetak izvanrednoga stanja u kojem se našao cjelokupni život, sveden na izolaciju ljudi u njihovim domovima. Utemeljeno tvrde: »Vidi se svjetlo na kraju tunela!« – Kojim putem? Tako da nitko od nas ne ostane po strani, nego svatko na svojoj razini učini ono što sadašnje stanje zahtijeva. O tome nam Stožer civilne zaštite svakodnevno daje odredbe i smjernice. Ono što svi trebamo trenutačno učiniti jest izbjegavanje socijalnih kontakata jer se po njima prenosi smrtonosni virus COVID-19. Od posebna

značenja za suprotstavljanje virusu kod zaraženih osoba jest zdravstveni sustav te se ulažu posebni naponi da on bude sačuvan od zaraze kako bi medicinski stručnjaci, liječnici, medicinske sestre i drugo osoblje mogli ostvariti ono što je potrebno.

Sprečavanje socijalnih kontakata čuva od zaraze, ali je zaustavilo društveni život, napose gospodarski, što bi za budućnost moglo imati nemale posljedice. Radi toga hrvatska Vlada ulaže značajna financijska sredstva da se sačuvaju radna mjesta, kako bi se po završetku ovoga stanja mogao pokrenuti radni ciklus te izbjeglo veliko osiromašenje naših ljudi. Slično je i s obzirom na štete nanesene potresom u Zagrebu i okolici. Dok jedni pripovijedaju, volonteri i drugi zauzeti ljudi raščišćavaju porušeno i pomažu onima koji su ostali bez doma, a stručnjaci razrađuju strategiju obnove razorenoga zagrebačkog centra i kuća u podsljemenskom dijelu njegove okolice. Očekuju se za to financijska sredstva iz vlastitih i europskih fondova. – Ima nade, vidi se »svjetlo na kraju tunela«!

Braćo i sestre! Dopustite mi postaviti pitanje: O kakvu je tunelu i o kakvu je svjetlu ovdje riječ? Radi se o nevoljama kojima se nazire kraj po našoj zauzetosti i dobroj organiziranosti. Ali postoji tunel koji se zove smrt. Vidi li se njegov kraj i nazire li se u njemu svjetlo? Odgovor

ima Onaj čiju pobjedu nad smrću danas slavimo: Isus Krist, Očev Sin odvijeka, rođen od Marije Djevice, osuđen i raspet pod Poncijem Pilatom koga je Otac životvornom snagom Duha Svetoga podigao iz groba te je sada »Gospodar gospodara, i Kralj kraljeva« (Otk 17,14).

»U pomućenom tijeku događajâ pronadeno je središte, otkrivena je uporišna točka: Krist je uskrsnuo! Postoji samo jedna istina: Krist je uskrsnuo! Postoji samo jedna istina upućena svima: Krist je uskrsnuo! Da Bogočovjek nije uskrsnuo, tada bi sav svijet bio potpuno besmislen i Pilat bi bio u pravu sa svojim prezrivim pitanjem: *Što je istina?* Da Bogočovjek nije uskrsnuo, tada bi bez ikakve sumnje najveća dragocjenost bio pepeo, a ljepota bi nepovratno bila izgubljena. Da Bogočovjek nije uskrsnuo, tada bi zauvijek bio srušen most između zemlje i neba. Mi bismo pak izgubili i jedno i drugo jer ne bismo upoznali nebo i ne bismo se mogli obraniti od uništenja zemlje. Ali uskrsnuo je Onaj pred kime smo svi vječno krivi, a Pilat i Kajfa pokriveni sramotom. Drhtaj radosti potresa stvorenje koje kliče od veselja jer je Krist uskrsnuo i poziva k sebi Crkvu, svoju Zaručnicu: *Ustani, dragano moja, ljepoto moja i dođi!* Ostvaruje se veliko otajstvo spasenja. Raste sjeme života i otajstveno obnavlja srce stvorenja« (P. Florenskij).

Braćo i sestre! Okolnosti u kojima se nalazimo svojevrzni su Božji poticaj da poput žena u Evanđelju sa »strahom i velikom radošću« (Mt 28,8) pristupimo Isusovu grobu. Poziv su da se poput Petra i Ivana iz današnjega evanđeoskog ulomka natječemo tko će prvi od nas zaviriti u Isusov prazan grob te nam poraste vjera koja Pobjednika nad smrću prepoznaje prisutnoga u našim stradanjima i umiranjima jer samo po njemu ona nisu beznadna. Težina ovih dana izolacije pomaže nam da spremnije odgovorimo na poziv sv. Pavla iz današnjega drugog čitanja: »Tražite što je gore! Za onim gore težite, a ne za zemaljskim« (Kol 3,1-2).

Služeći bolesnicima i pomažući stradalnicima u potresu, naši su medicinski djelatnici i brojni drugi požrtvovni ljudi sasvim konkretno zavirili u grob naših stradanja i uprli pogled gore »gdje Krist sjedi zdesna Bogu« (Kol 3,1). Svjesni da je on u naše stanje ranjenosti na smrt

investirao Božju ljubav jaču od smrti i postao svjetlo na kraju tunela naših umiranja i uvjereni u istinu: »Život je vaš skriven s Kristom u Bogu« (Kol 3,3), oni su u svojoj žrtvi ljubavi pronašli ispunjenje i smisao. S Isusova groba krenulo je mnoštvo takvih ljudi tijekom dvadeset stoljeća, među njima i brojni Hrvati u naših trinaest stoljeća povijesti. Pridružimo im se i mi, odvažno i vjerno! Sretan vam Uskrs, pun nade u Onom koji nas beskrajno voli i čeka da nas svojom pobjedničkom ljubavlju zagrlji na kraju naših smrtnih tunela. Amen.

Uskrсни ponedjeljak

KATEDRALA, 13. TRAVNJA 2020.

»Vjerom vidjeti ono što ljudima slijepe nutrine ostaje nepristupačno«

Liturgijska čitanja:

Dj 2,14.22-32

Ps 15,1-2a,5.7-8.9-10.11

Mt 28,8-15

Poštovana i draga braćo i sestre!

Iz iskustva znadete kako ne postoje jedinstveni pristupi određenim događajima. Svjedoči nam to i sadašnje stanje ugroženosti koronavirusom o kojem stručnjaci – i opet ne posve jedinstveno – govore na svoj način, drugi smišljaju svoje teorije, drugi opet pesimističnim bojama oslikavaju stanje, određeni pak optimisti ne vide u njem one poteškoće koje prepoznaju realisti. Ima i onih koji ovaj teški događaj gledaju samo pod vidom vlastite koristi, djeluju u smislu profita. – Pitanje je: što je na koncu neki događaj?

Sveta čitanja koja smo navijestili na drugi dan Uskrsa govore o tome kako se i Isusovo uskrsnuće, događaj koji nadilazi našu povijest, a koji je Bog ostvario u našoj povijesti, susreo s različitim tumačenjima, ovisno o polazištu. U Evandelju s jedne strane inicijativu ima glavni lik događaja: Isus Pobjednik nad smrću, koji pristupa prestrašenim ženama, svjedokinjama praznoga groba. Kaže im: »Ne bojte se!« (Mt 28,10) i šalje ih da jave njegovim učenicima kako je on živ te da imaju mogućnost vidjeti ga u Galileji. On će učenike na čelu s Petrom, nutarnjim

svjetlom i snagom Duha Svetoga, uvjeriti da je pobijedio sve ovozemaljske prepreke i uvjetovanosti te da živi na konačnoj i istinskoj Božjoj razini postojanja na koju su pozvani svi ljudi, poslavši ih da to naviještaju i svjedoče po svem svijetu.

Čujemo u današnjem prvom čitanju Petra koji upravo tako nastupa na dan Pedesetnice. Židovima, koji su bili očevici Isusovih čudesa i znamenja što ih je Bog po njemu učinio, on tumači da su njegovim ubojstvom posvjedočili veliko neznanje s obzirom na njega i Božji naum o nama u njegovu poslanju. Istaknuo je Petar: Isusa Nazarećanina »po rukama bezakonika razapeste i pogubiste« (Dj 2,23). Bezakonici ne prosuđuju dobro jer ih bezakonje osljepljuje. Ono najprije ubija samoga bezakonika u vlastitom duhu, a onda ne dopušta da pravilno vidi drugoga i svijet oko sebe jer ih prosuđuje mjerilom svoga sebičnog pristupa te i njih ubija. To snažno dolazi do izražaja i u današnjem Evanđelju, gdje glavari svećenički i starješine koji su osudili i ubili Isusa i ne pokušavaju razmotriti mogućnost da bi on mogao uskrsnuti, kako se širi vijest, nego na taj događaj primjenjuju jedino mjerilo kojim se služe: interes vlastite moći i materijalnoga probitka. Čuli ste ishod održanoga vijećanja: »Uzeše mnogo novaca i dadoše ga vojnicima govoreći: 'Recite: 'Noću dok smo mi spavali, dadoše njegovi učenici i ukradoše ga'« (Mt 28,13). Evanđelist zaključuje: »Oni uzeše novac i učiniše kako bijahu poučeni. I razglasilo se to među Židovima – sve do danas« (Mt 28,15). To je događaj Isusove smrti i uskrsnuća pogledom bezakonika! Tome valja dodati još jedan stav: vojnici koji su čuvali stražu kod Isusova groba – šute.

Ali već smo spomenuli žene u Evanđelju i Petra u prvom čitanju, koji vjerom dohvaćaju spomenuti događaj u njegovoj nutarnjoj istinitosti i snazi. Vjera je, naime, nutarnja budnost za stvarnost oko nas. Povjerenje je najdublja povezanost među osobama kojom vide ono što ljudima slijepe nutrine ostaje nepristupačno. Povjerenjem se prodire do razine misterija određene osobe, a vjerom do dubine stvarnosti. Isusov dar Duha bio je svjetlo koje je ženama i učenicima probudilo povjerenje i dalo da vide nevidljivu Božju dimenziju događaja u osobi Isusa Krista i udijelio sposobnost da je hrabro svjedoče. Tako je bilo tijekom dvadeset stoljeća sve do danas.

Tko nam može reći što se zbiva u dubini događaja koji se zove ugroženost koronavirusom? Čujemo prosudbe o njemu koje ne uspijevaju reći ni koliko je taj virus opasan ni kako ga možemo pobijediti jer još nema primjerena lijeka, niti kako će ugroza dugo trajati, kakve će sve posljedice imati, hoće li virus mutirati i recidivnim putem nanijeti još više zla. Važan je tehnički pristup tom stanju koji određuje što moramo učiniti da se očuvamo od virusne zaraze, povezano sa svim onim što medicinsko osoblje u tom pogledu s velikom požrtvovnošću čini. No vjerničkim pogledom prodornije se ulazi u to zbivanje i otkriva kako je ono Božji govor i kako je u njemu na djelu Isusova besmrtna prisutnost, koja nas poziva da mu se vratimo svim srcem te se odvažno odrekne pristupiti životu s polazišta vlastitih interesa i ne svoditi ga na izgradnju vlastitih sigurnosti, koje su krhke i začas se slome, nego svoj smisao otkrijemo u oslonjenosti na njega. »Isus Krist jučer i danas isti je – i uvijek!« (Heb 13,8). Dok poput učenika u prijatnijim brodolomima i mi u sadašnjoj ugrozi vapimo: »Gospodine, spasi, pogibosmo«, on nam uzvraća: »Što ste plašljivi, malovjerni?« (Mt 8,25-26). Poslušni Pavlovu pozivu »Duha ne trnite« (1 Sol 5,19) mnogi drže da su se mogla naći bolja rješenja u sadašnjoj krizi od zatvaranja crkava za vjerničko sudjelovanje na svetoj misi, ne zanemarujući propise o čuvanju od zaraze. Duboko osjećamo da nam je upravo sada potrebna duhovna snaga koju crpimo iz otajstva Isusove žrtve ljubavi na križu. Stoga je teško osuditi one svećenike i vjernike koji pokatkad na nespretni i neprihvatljiv način očituju svoju duboku vjeru kako nam je slavlje svete mise od izvanredne duhovne pomoći u ovom stanju, više od svega drugog. Dva zahtjeva – čuvanje od zaraze i život vjernosti Isusu Kristu po sudjelovanju na otajstvima u crkvi – moguće je i u sadašnjem trenutku uskladiti po Isusovu pravilu: »Ovo je trebalo činiti, a ono ne propustiti« (Mt 23,23).

Očekujemo da izvanredno stanje koje vjernike drži u spomenutoj situaciji neće još dugo potrajati. Za to vrijeme sa svetom Terezijom, zaštitnicom naše Katedrale, svakodnevno živimo od svijesti: »Sve prolazi, samo Bog ostaje. Samo je Bog dostatan!« Njemu molitvom i na druge načine iskreno povjeravamo sebe i svoje dane, svoje nevolje i strahove, da on u njima pobijedi onom snagom kojom je Isusa podigao iz sramotne osude i smrti. Neka tako bude. Amen.

Druga vazmena nedjelja – Nedjelja Božjega milosrđa

KATEDRALA, 19. TRAVNJA 2020.

»Milosrđe je savršena Božja sloboda«

Liturgijska čitanja:

Dj 2,42-47

Ps 117,2-4.13-15,22-24

1 Pt 1,3-9

Iv 20,19-31

Zelio bih, draga braćo i sestre, na drugu uskrсну nedjelju, podijeliti s vama jedno od svojih iskustava u vrijeme koronavirusa. Neki dan telefonskim putem dohvatio me je jedan moj poznanik. Ne da mi doći do riječi, nego mi gotovo naizust tumači: »Vidite li vi, gospodine biskupe, do kuda su nas doveli! Proglasili su nas opasnim a jedne za druge, zabranili nam da budemo fizički blizu, zatvorili u kućnu izolaciju, ne smiješ na ulicu, ne daju nam ni u crkvu. Nije to sve«, nastavio je. »Zaustavila su se poduzeća, ostali radnici bez posla, izgubljena turistička sezona. Još k tome potres u Zagrebu i okolici, puno nepravde prema onima koji su izgubili kuće i stanove, pa suša, propala ljetina. – Jednostavno beznadno!«

Uspio sam doći do riječi te sam se usudio kazati svom sugovorniku kako ne vidi dobro i da se samo djelomično mogu s njim složiti. Strogo mi je uzvratilo: »Što ćete vi meni pričati!« Zamolio sam ga da me poslušate sam nastavio: Tako je to kad se na pitanje kamo je stigla Hrvatska u doba koronavirusa odgovara nabrajajući samo ono što smo materijalno izgubili. Pokušavao sam ga uvjeriti kako nam je koronavirus pomogao da stignemo dalje na jednoj drugoj razini, koja je puno dublja, povezana

s novim nadama. Kazao sam mu da je zaboravio spomenuti brojne liječnike, medicinske sestre i druge djelatnike koji se s izvanrednom energijom posvemašnje predanosti, uz opasnost za vlastiti život, danonoćno žrtvuju za bolesnike. Još sam dodao kako je previdio one koji su nakon zagrebačkoga potresa navedenim raspoloženjem priskočili u pomoć stradalnicima, pristupili oštećenim zdanjima, popeli se na opasne krovove da bi utvrdili štetu i pomogli da se ona što prije popravi te omogućí povratak unesrećenima u vlastite domove. Među takve, dodao sam, valja ubrojiti i one koji se – da druge ljude poštede ugroze – izlažu velikoj opasnosti skidanja vrha oštećenoga sjevernog zvonika na zagrebačkoj katedrali. Ustvrdio sam kako se ovih dana u svemu mučnom i teškom događa svojevrсна preobrazba hrvatskoga društva po ozdravljujućoj nježnosti srca brojnih nesebičnih pojedinaca i skupina koju unose u živote ljudi, ranjenih svakovrsnim nevoljama. U stanju koje je fizički udaljilo ljude oni svjedoče stradalnicima izvanrednu vlastitu duhovnu blizinu. Moj poznanik je zašutio, a ja sam ga pozdravio i završio telefonski razgovor.

No potaknut današnjim svetim čitanjima, želio bih taj razgovor, draga braćo i sestre, nastaviti s vama. Evanđelje, kako ste čuli, prikazuje jedanaestoricu Isusovih učenika koji zbog straha borave iza zatvorenih vrata. Ali, gore od zatvorenih vrata kuće, bila su vrata njihova srca, napose Tomina, zatvorena nevjericom i nevjerom. Moguće je u tom prepoznati naše stanje zatvorenih vrata i izolacije zbog straha od zaraze koronavirusom. Među spomenute prestrašene ljude, vlastitom inicijativom, kroz zatvorena vrata dolazi Isus, osuđen i razapet, ali pobjednik nad smrću i otvara razgovor – ni manje ni više – nego o svojim ranama na tijelu kao putu kojim ih želi izvesti iz straha i izolacije srca. Isus uvjerava Tomu da treba staviti ruku u njegov probodeni bok, a prste u rane njegovih ruku i nogu da bi provjerio kojoj to konačnoj stvarnosti pripada njegov Gospodin nakon svoje muke i smrti, u kojega je polagao sve svoje nade. Rane očituju istovjetnost Isusova identiteta prije smrti i Krista uskrsloga te svjedoče kako su patnja i smrt put kojim se može stići do neslućene razine našega postojanja. Uvjeravajući Tomu u značenje svojih rana na tijelu, Gospodin je izveo Tomu iz zatvorenosti srca te mu se on posvema povjerio: »Gospodin moj i Bog moj!« (Iv 20,28).

Poštovana braćo i sestre! Može se učiniti neobičnim što je Isus u okviru razgovora o svojim ranama dahnuo u prestrašene učenike Duha Svetoga i darovao im moć praštati grijeha, liječiti najdublje čovjekove rane duha. On je time dao svojim učenicima razumjeti kako su njegove rane na tijelu znak Božjega milosrđa, jedino moćnoga liječiti sve ono što je čovjeka ranilo na smrt te ih uspostavlja služiteljima milosrđa. To na svoj način tumači sv. Petar u današnjem drugom čitanju tvrdnjom da nas je Bog »po velikom milosrđu svojemu uskrsnućem Isusa Krista od mrtvih nanovo rodio za životnu nadu, za baštinu neraspadljivu, neokaljanu i neuvelu, pohranjenu na nebesima za vas« (1 Pt 1,3-4). Apostol pak Pavao, ushićen otajstvom Božjega djela milosrđa u Isusu Kristu, piše Efežanima: »Ali Bog, bogat milosrđem, zbog velike ljubavi kojom nas uzljubi, nas koji bijasmo mrtvi zbog pristupa, oživje zajedno s Kristom – milošću ste spašeni!« (Ef 2,4-5). On Rimljane zaklinje milosrđem Božjim da oblikuju život u skladu s njime (usp. Rim 12,1).

Braćo i sestre! Milosrđe je savršena Božja sloboda od bilo kakve uvjetovanosti negativnošću, zlom i grijehom te se ona u Isusovoj muc i smrti očitovala prema čovjeku u praštanju, koje uspostavlja pomirenje, uvodi u stanje najdubljega životnog zajedništva s njime. Jedna nedjeljna zborna molitva praštanje i milosrđe naziva činom Božje svemoći: »Bože, ti svoju svemoć očituješ najviše praštanjem i milosrđem« (26. nedjelje kroz godinu). Božje je milosrđe u temelju svega postojećeg: čovjeka koji bi bez njega skončao u ništavilu grijeha i smrti, u razorenim međuljudskim odnosima, prirode u kojoj milosrđe ne dopušta da pobijedi zakon smrti te njegovoj moći duguje svoju ljepotu list i cvijet, cvrkut ptice i živost životinjskoga svijeta, svemirski sunčani i drugi sustavi. Jednostavno: činjenica da život neuništivo postoji u svojoj raznolikosti i bogatstvu, da on pobjeđuje i u umiranjima, utemeljena je u Božjem milosrđu te ga čovjekova zloća i sebičnost ne mogu uništiti, nego samo raniti. To je ona ljepota za koju Dostojevski tvrdi da će spasiti svijet, a očituje se napose u ljudskom srcu kad ga Božje milosrđe i praštanje po sakramentu pomirenja oslobodi od zarobljenosti zločinom i grijehom te on ustaje kao novo stvorenje.

Draga braćo i sestre! Isus se poistovjetio sa svakim patnikom rekavši: »Što god učinite jednomu od ove moje najmanje braće, meni učinite« (Mt 25,40). On nas potiče da zajedničkim hrvatskim pogledom prepoznamo njega prisutna u ugroženima koronavirusom, potresom u Zagrebu i okolici, u ranama siromaštva, gubitka radnoga mjesta, bolesti i osame te otkrijmo kako to nisu stanja izgubljenosti jer je Gospodin u njih unio snagu Božjega milosrđa pa mu s Tomom pred njima recimo: »Gospodin moj i Bog moj!« Pođimo i korak dalje te priđimo nevoljnima pomažući im s naslova besplatnosti, neuvjetovano, slobodni od sebičnih interesa te tako postanimo dionicima dinamizma kojim nas Bog uvodi u dubine svoga života, ostvarene u Isusovoj neuvjetovanoj i besplatnoj, milosrdnoj ljubavi na križu, kojom je pobijedio smrt. Tako ujedno odgovorimo na Isusov poziv: »Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan« (Lk 6,36). S posebnom zahvalnošću prepoznamo kako se to već događa u Hrvatskoj po medicinskim sestrama, liječnicima i drugim djelatnicima koji su se posvema stavili u službu zaraženima koronavirusom, po volonterima na ruševinama potresa, brojnim požrtvovnim ljudima koji su neuvjetovano slobodom pristupili pomaganju ljudima u nevolji te tako poput Tome stavili svoj prst u Isusove spasonosne rane, sjedinili se s Božjim milosrđem u Isusu Kristu. Posvjedočimo navedenim putem da u Hrvatskoj nemaju posljednju riječ strah i nemoć, nego hrabrost milosrđa, koja nas obdaruje dubljim iskustvom našega postojanja. Vjerujem da će do moga telefonskog sugovornika s početka homilije stići ovo naše promišljanje te se usred sadašnjih stradanja otvore u vjeri i vrata njegova zatvorena srca, koje prepoznaje prisutnoga Gospodina s nama na putu.

U ovoj svetoj misi slavimo Isusovu milosrdnu pobjedničku žrtvu ljubavi na križu i postajemo njezinim dionicima, snažnijima za svakodnevno djelovanje u nevoljama. Uključimo u nju sve one koji trpe zbog okolnosti u kojima se nalazimo, kao i one koji im nesebično služe. Neka moli s nama sv. Ivan Pavao II., apostol Božjega milosrđa, utemeljitelj Požeške biskupije, čiju relikviju s poštovanjem čuvamo i častimo u našoj Katedrali. Amen.

Blagdan sv. Marka evanđelista

KATEDRALA, 25. TRAVNJA 2020.

Svemirski najvažnija činjenica: Bog ljubi čovjeka

Liturgijska čitanja:

1 Pt 5,5b-14

Ps 88,2-3.6-7.16-17

Mk 16,15-20

Braćo i sestre!

Marko, čiji blagdan slavimo, sin je Marije iz Jeruzalema, u čiju se kuću sklonio Petar nakon što je oslobođen zatvora, kako izvješćuju Djela apostolska (Dj 12,12). Surađivao je s Pavlom u njegovu apostolskom djelu (Kol 4,10) i bio mu blizu i u rimskom zatvoru (Flm 24). No, prema tradiciji, Marko je ponajprije vjerni Petrov učenik. U današnjem prvom čitanju sâm Petar svjedoči da mu je Marko pratitelj, a i više od toga, jer ga naziva »sin moj«, te zajedno s njim upućuje pozdrav naslovnici svoje Poslanice (usp. 1 Pt 5,13). Ova bliskost Marka Petru poput sina urodila je Markovim Evanđeljem gdje je prikupljeno propovijedanje apostola Petra o Isusovim riječima i djelima.

Njegovo je Evanđelje općepriznato kao najstarije, upotrijebili su ga Matej i Luka kao predložak svoga Evanđelja i upotpunili ga. Očito je da Petrovo propovijedanje, posvjedočeno u njegovim govorima prvoga dijela Djela apostolskih, ima u Markovu Evanđelju svoj nastavak i sugestivni narativni razvoj. Od dana Pedesetnice Petar je na čelu onih koji

vjerno izvršavaju Isusov nalog iz današnjega ulomka Markova Evanđelja: »Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju. (...) Oni pak odoše i propovijedahu posvuda, a Gospodin surađivaše i utvrđivaše Riječ popratnim znakovima« (Mk 16,15.20).

U središtu Petrova i Markova pripovijedanja jest svjedočanstvo o Isusu Kristu koji je tim putem ušao u život nebrojenih ljudi tijekom dvadeset stoljeća sve do danas te ih ispunjao snagom uvjerljivosti kojoj je autor sam uskrslu Gospodin. Na taj je način Markovo Evanđelje došlo i do nas te služi našoj vjeri, uvodeći nas u zajedništvo s osobom Isusa Krista i Petra, njegova vjernoga učenika, i Crkve kojoj je Gospodin stavio Petra na čelo. Čudesna je moć Evanđelja kojoj smo svjedoci, a ona je sam Isus Krist u snazi Duha Svetoga. Dok danas zahvaljujemo sv. Marku za njegov evandeoski zapis, odlučimo se vjernije njime služiti kako bismo stigli do onih božanskih dubina u kojima se susreće svjetlo punine Božje istine o čovjeku, ostvareno u Isusu Kristu za naše spasenje.

Do tih se razina našega postojanja dolazi stavom poniznosti, bitne sastavnice vjere, te molitvom koja je očitovanje poniznosti. Petar, Markov učitelj, u današnjem prvom čitanju snažno poziva: »Predragi! Svi se, jedni pred drugima, pripašite poniznošću, jer Bog se oholima protivi, a poniznima daruje milost. Ponizite se, dakle, pred snažnom rukom Božjom, da vas uzvisi u pravo vrijeme« (1 Pt 5,5b–6). Poniznost je stav suzdržanosti prema samom sebi, po kojem razumijem Boga, čovjeka i svu stvarnost kojoj kao stvorenje pripadam te uspostavljam s njima odnos iz kojega rastem u istinskim dimenzijama svoga bića. Poniznost je dati Bogu prvo mjesto u vlastitom životu. Nije slučajno da Petar – govoreći o poniznosti – potiče na molitvu te poziva: »Svu svoju brigu povjerite njemu, jer on se brine za vas« (1 Pt 5,7).

Braćo i sestre! Uz blagdan sv. Marka evanđelista od davnine je povezana molitva za blagoslov polja da urode dobrim plodovima. U Pismu koje sam tom prigodom uputio svećenicima ustvrdio sam kako je gospodarstvo kod nas zbog mjera poduzetih s obzirom na obranu od zaraze koronavirusom ugroženo i da su mali izgledi za turizam sljedećega ljeta na Jadranu. Kazao sam da to očituje koliko je u sadašnjem izvanrednom stanju što ga proživljavamo važna poljoprivreda i vlastite

mogućnosti prehrane, koju je potrebno što prije oživjeti. Međutim, Slavoniju i druge hrvatske dijelove pogodio je mraz i nanio veliku štetu voćarstvu. Pored toga, trenutačna okovanost sušom ugrozila je i sve druge grane poljoprivrede te prijeti ozbiljnim smanjenjem ljetine, što će imati nemale posljedice i za stočarstvo, mljekarstvo i druge privredne grane. Kao vjernici duboko osjećamo to stanje i želimo biti potpora poljoprivrednicima, ponajprije svojom molitvom, a zatim i na druge moguće načine.

Svjestan sam da će poneki naš sugrađanin s podsmijehom popratiti moj navedeni poziv i današnju našu molitvu. Možda će se tako ponijeti i neki član Crkve, pa i svećenik. Oni na taj način očituju mentalitet velikoga dijela suvremenog svijeta koji je uvjeren da je sve njegovo, da sve može. Snažne su u tom pogledu riječi sv. Jakova apostola: »Ne varajte se, braćo moja ljubljena! Svaki dobar dar, svaki savršen poklon odozgor je, silazi od Oca svjetlila u kome nema promjene ni sjene mijene« (Jak 1,17). Nevolje u kojima se nalazimo podsjetnik su da je sve dar Božji. Jesmo li na to zaboravili i krenuli u tamu umišljenosti da je sve u našoj moći, kako sve mi određujemo i sve je naš proizvod pa ne shvaćamo dobro ni prepreke na koje smo naišli? Nisu li koronavirus, potres u Zagrebu i okolici, mraz i suša u prirodi te druge nevolje barijera koja nas potiče da s poniznošću pristupimo svom životu i cjelokupnoj stvarnosti? Molitva je čin poniznosti pred Bogom i stvorenjem kojega smo dio, čin poštovanja Božjega djela kojem nismo gospodari i vladari. »Božji smo suradnici!« (1 Kor 3,9), podsjeća Apostol. Molitva je priznavanje našega pogrešnog pristupa stvarnosti oko nas i očitovanje spremnosti da ga popravimo. Molitva je svjedočenje naše zahvalnosti Bogu za dar koji primamo i molba da nam udijeli ono što po svom ponašanju nismo zavrijedili. Molitva za kišu i urod polja svjedočenje je kako priroda nije naš proizvod niti nam je dana posvema na raspolaganje, nego kao Božje stvorenje ima dimenziju onostranosti, označena tajnom umiranja radi života i rasta. Eto zašto molitva za kišu i blagoslov polja nije nešto sporedno, kako bi pomislili oni koji smatraju da mogu sve, nego je čin usklađivanja nas ljudi s Bogom i njegovom zamisli o nama te s prirodom koja traži ponizne suradnike, a ne umišljene korisnike.

Braćo i sestre! Stanje u kojem se trenutačno nalazimo postavlja pitanje: Kako na svjetskoj razini posvjedočiti da smo na temelju sadašnjega iskustva odlučili svoj odnos bahatosti prema Božjem daru popraviti? Kako ugraditi poniznost u svjetski gospodarski sustav da budemo pravedni prema prirodi i svakom čovjeku? Molimo svjetskim vođama svjetlo Božje, da u savjesti prepoznaju što im je činiti i to u djelo provoditi. Amen.

Celestin Medović, *Sv. Marko evangelist*, freska na svodu požeške Katedrale

Treća vazmena nedjelja

KATEDRALA, 26. TRAVNJA 2020.

»Čežnje su proplamsaji vječnosti na našem strmom smrtnom putu«

Liturgijska čitanja:

Dj 2,14.22-33

Ps 15,1-2s i 5.7-8.9-10.11

1 Pt 1,17-21

Lk 24,13-35

Poštovana i draga braćo i sestre!

Jednoga dana moja pokojna majka Ljubica, već u svojim poznim godinama kad nije mogla izlaziti iz kuće, rekla mi je s posebnim naglaskom: »Kako bih voljela nekamo otići, otputovati!« Tada sam ponešto neozbiljno shvatio njezinu želju. Ali ovih dana, kad sam i sâm iskusio izolaciju zbog opasnosti od koronavirusa, istim riječima povjerio sam se suradnicima. Uvjeren sam kako je ta želja na svoj način prisutna i u svakom od vas koji ste nam se pridružili putem interneta i Laudato televizije. Ako pomnije promislimo zašto se – napose u težim životnim situacijama – putovanje pojavljuje kao rješenje određenoga stanja, moguće je otkriti kako to nije tek slučajna želja, nego čežnja za putom, utisnuta u naš duh. Trebalo bi joj odgonetnuti pravo značenje. Ne može se vlastitu dušu prevariti! Ono što je u nju upisano jače je od nas jer je Božje. Čežnje su proplamsaji vječnosti na našem strmom smrtnom putu, pokretači traganja za istinskim vlastitim identitetom i smislom. Mudro je stoga oslušivati kamo nas one usmjeravaju, porazgovoriti o njima s Isusom Kristom, najboljim poznavateljem čovjeka,

i onda se u svojoj svakodnevici ponašati u skladu s time. Koronavirus nas potiče i na taj ozdravljajući korak!

Sveti Luka, majstor pera, navedenu ljudsku čežnju smješta u današnjem Evandelju u raspravu koju je Isus poveo s beznadnom, duhovno izgubljenom dvojicom učenika upravo na putu, te otkriva njihovo pravo egzistencijalno značenje s nekoliko dubokih poruka. Nije jednostavno sve ih pretvoriti u riječ, ali pokušajmo barem neke uočiti i poneku od njih usvojiti. Evandelist navodi da je jednom učeniku na putu ime Kleofa, drugi je bezimen, a pridružuje im se treći neznanac. Dvojica učenika gradila su svoj vlastiti identitet i životnu sigurnost na Isusu, učitelju iz Nazareta, i na njegovoj osobi, čudotvorcu za kojim su hrlila mnoštva, te su smatrali da će s njim i oni postići značajno mjesto u onodobnom društvu. No on je sramotno osuđen na smrt i obješen na križ, srušene su sve njihove nade, izgubljen identitet. Pristupio im je neznanac, zapodjeo razgovor, tumačio im iz Pisma značenje događaja kojega su bili dionici, otkrio da su njegova muka i smrt Božji put k proslavi i punini života. Obznanio im je na taj način čovjekov identitet za vječnost, iznad svih njegovih pokušaja da si sam dadne značenje na društvenoj ljestvici, a na kraju skonča u smrti. U njemu su ispunjene sve ljudske čežnje za putom! Čudesno je imati nekoga tko vam – ne samo otkriva vlastiti identitet kad on izbledi ili se zagubi – nego vam ga božanski daruje za vječnost! To je naš Gospodin Isus! Ne vjerujem da je sv. Luka zaboravio ime drugoga učenika na putu u Emaus te ga ne spominje, nego je zacijelo htio da i ja i svaki od vas koji pratite ovo slavlje putem interneta i Laudato televizije, kad čujemo ovo Evandelje, prepoznamo u tom bezimenom sebe, dadnemo mu vlastito ime, uključimo se s Isusom u raspravu o putu i našem identitetu te ga još čvršće izaberemo za svoga prvog i najvažnijeg suputnika koji će dovesti do cilja i smisla naš životni hod.

Draga braćo i sestre! Izazovno je što je Isus upravo na putu otvorio raspravu s dvojicom učenika o tako važnu pitanju. Put je nešto provizorno, prolazno, tek sredstvo da bismo nekamo stigli. Nije važno u kakav smo automobil sjeli ni kakva je cesta kojom smo krenuli – po njima se i tako stiže samo do ograničenih ciljeva. Presudno je koga smo

uzeli za životnoga suputnika, o čemu s njim na putu raspravljamo i do kamo nas on može dovesti. Ako je to netko tko zna pripovijedati samo o ovozemaljskim pitanjima, premalo je jer nam je duša svojim čežnjama kodirana za više, usmjerena prema beskraj, neizmjernom, vječnom, punom, konačnom. Kako stići do tamo? Isus s dvojicom učenika – čuli ste – ne razgovara o zabavnim temama, nego upućuje na tvrdnu stvarnost svoje muke i smrti koju su i dvojica učenika na svoj način iskusila. Dok oni ostaju samo na mračnoj strani događaja, on poseže za Pismom i tumači kako su proroci predvidjeli sve što se zbilo i kako se u njemu ostvarila Božja zamisao o pobjedi nad grijehom i smrću te čovjekovu uzdignuću na razinu kojoj on po Bogu pripada. Od puta po kojem su hodile njihove noge poveo ih je na Put koji je osoba, on sam, kojim se stiže u vječni Očev zagrljaj. Pomogao je dvojici učenika da shvate njegovu raniju izjavu: »Ja sam Put i Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni« (Iv 14,6). Oni koji su kršteni postali su Kristovi te isti sv. Luka u Djelima apostolskim njihov život naziva Putom, a sam Pavao će ustvrditi: »Ovaj sam Put na smrt progonio« (Dj 22,4; usp. Dj 19,9). Kad stigne vrijeme ljudskih bespuća i gubitaka identiteta, kršćanin ostaje čvrsto na Putu kojem je ime Isus Krist.

Braćo i sestre! Nismo li ovih dana svi iskusili kako nije dovoljno to što nam pojedini stručnjaci tumače o zbivanjima kojih smo dionici? Osjećamo da se u njima krije nešto dublje te nas još manje zadovoljavaju površne katastrofične teze koje neki razvijaju. Isus Krist najbolje zna što se krije u dnu negativnosti svega onoga čemu smo svjedoci i što proživljavamo. Uvjerava nas koliko je važno da uzmemo Sveto pismo za polazište u njihovu tumačenju jer nam ono pomaže da ih prepoznamo kao znakove vremena u kojima Bog ostvaruje svoju zamisao o nama, vodi nas u dubinu stvarnosti. Godina Božje riječi u Požeškoj biskupiji prigoda je da s većim marom na taj način pristupamo Svetom pismu i u njemu iščitavamo istinu o nama, utemeljenoj na svemirski najvažnijoj činjenici zapisanoj u Evanđelju: »Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni« (Iv 3,16). Kad god nas snađu nevolje u vlastitom životu ili zajednička stradanja, valja nastupiti božanskim argumentom:

Bog ljubi svijet i svakoga od nas pojedinog, sve će završiti dobro ako mu vjerujemo i povjerimo svoju sudbinu! S takvim opredjeljenjem naš život ne može biti pogodak »u ništa«!

Dragi vjernici! Prikaz dvojice učenika na putu u Emaus završava snažnom scenom, gdje neznanac uzima u ruke kruh, lomi ga i daje im ga blagovati, na što im se otvore oči i prepoznaju u njemu ubijenoga Gospodina kao pobjednika nad smrću, oživjele su njihove nade, ali sada na onoj konačnoj razini njihova postojanja. Navedenim izvještajem sv. Luka svjedoči kako je sâm Gospodin na dan svoga uskrsnuća započeo okupljati svoje učenike na euharistijsko slavlje i po njemu na gotovo opipljiv način ostvaruje svoju prisutnost na našem životnom putu. U svetoj misi ostvaruje se Isusova prisutnost ponajprije po njegovu obećanju: »Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima« (Mt 18,20). On je potom prisutan u naviještenoj svetopisamskoj riječi, kojom ulazi u razgovor s nama o našem putu, zagrijava nam srca kao učenicima u Emausu. Po prinošenju kruha i vina on ponazočuje svoju ljubav na križu jaču od smrti te nam, lomeći kruh, otvara oči – ne samo za svoju prisutnost – nego za ono što smo postali po njegovoj mucu, smrti i uskrsnuću, a što smo započeli biti u svetom krštenju i na čemu imamo dioništvo po svetoj pričesti.

Činjenica da je Isus u Emausu pokrenuo euharistijsko okupljanje, povezano s njegovom smrću i uskrsnućem, uvjerava nas od koliko je velika značenja za naš vjernički život sudjelovanje na svetoj misi u crkvi, napose nedjeljom. Sam papa Franjo ovih je dana istaknuo kako praćenje svete mise putem elektroničkih medija, na koje smo trenutačno ograničeni zbog opasnosti zaraze koronavirusom, ima svoje značenje, ali ne može nadomjestiti događaj kojem smo dionici po aktivnu sudjelovanju na euharistijskom slavlju i pričesti. Stoga zajedno s vama nestrpljivo iščekujem najavljenу ponovnu mogućnost okupljanja na svetu misu u crkvi. Kad pritisnu razne nevolje i nadvije se mrak nad našim životnim putom, to revnije se okupljajmo na euharistijska slavlja u našim crkvama te s dvojicom učenika iz Emausa molimo Gospodina: »Ostani s nama jer zamalo će večer i dan je na izmaku!« (Lk 24,29). Neka vas sve prati svjetlo Uskrsloga, tješi njegova riječ i krijepi njegova blizina. Amen.

Dvadeset i peta obljetnica vojno-redarstvene akcije »Bljesak«

OKUČANI, 1. SVIBNJA 2020.

Sloboda koja prašta

Liturgijska čitanja:

Dj 9,1-20

Ps 116,1.2

Iv 6,52-59

Poštovana i draga braćo i sestre!

Ugroza koronavirusom otvorila je ovih dana u Hrvatskoj mnoge teme, među njima i one životno važne kao što je pitanje hrane. Po tko zna koji put istaknuto je kako Hrvatska u Slavoniji i drugim svojim plodnim dijelovima ima mogućnost proizvesti hrane i više negoli su potrebe njezina stanovništva. Zašto to ne uspijeva, nisam pronašao pravoga odgovora. Kruh je u pitanju! Kako ste čuli u Evanđelju, Isus se snažno uključio u raspravu o kruhu i na posve izazovan način sama sebe proglasio kruhom. Njegova tvrdnja: »Ja sam kruh života« (Iv 6,33) zvuči kao svojevrstan prosvjed protiv onoga što mi kruhom zovemo, a ne može zasititi našu glad, dublju od one u praznu želucu. Po čemu bi Isus bio kruh života, odgovorio je on sam i opet na iznenađujuć način: »Kruh koji ću ja dati tijelo je moje – za život svijeta« (Iv 6,51). Današnje dvije prigode – 25. obljetnica »Bljeska« i 1. svibnja, spomen-dan Sv. Josipa Radnika – blagdan rada – potiču nas da se zaustavimo na navedenoj Isusovoj tvrdnji te promotrimo kako je upravo otajstvo umiranja poveznica između otajstva tijela i kruha. O otajstvu je riječ!

Susrećemo se s dvostrukim izazovom: koliko puta treba umrijeti da bismo *pripremili kruh*, a koliko puta moramo umrijeti da bismo *postali kruh*? Da bismo dobili kruh, valja posijati zrno pšenice. Ono mora umrijeti kako bi iskljalo, rasla stabljika i donijela plod bogatiji od zrna bačenoga u zemlju. Tim putom dobivena zrna pšenice potrebno je zatim samljeti i pretvoriti ih u brašno, što je neke vrste njihovo umiranje. Zatim ga valja umijesiti u tijesto i staviti na vatru da se ispeče – opet svojevrсно umiranje. Kruh nema smisla ako ga ne potrošimo, pojedemo, a to znači ponovno umiranje po kojem on prelazi u moć od koje živimo. Koliko li umiranja da bi života bilo! Sva navedena umiranja svjedoče o smrti koja nije nestanak nego put pobjede života. U Isusovoj muc i smrti, tijelu položenom za nas, on je postao kruhom za život svijeta, ostvario se božanski paradoks pobjede života po umiranju. Podsjetio nas je na otajstvo: »Ako pšenično zrno, pavši u zemlju ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilan rod. Tko ljubi svoj život na ovome svijetu, izgubit će ga. A tko mrzi svoj život na ovome svijetu, sačuvati će ga za život vječni« (Iv 12,24-25). Uvjereni u istinitost navedene Isusove riječi, mnogi su tijekom povijesti s Tomom zvanim Blizanac donijeli odluku: »Hajdemo i mi da umremo s njime« (Iv 11,16).

Dragi vjernici! Danas, na 25. obljetnicu vojno-redarstvene akcije »Bljesak«, usudujem se ustvrditi da je najveći dio hrvatskih branitelja u Domovinskom ratu posvjedočio kako je za životno načelo usvojio zakonitost pšeničnoga zrna koje umire da bi života bilo. Pored toga, braniteljsku spremnost da umru za slobodu svoje Domovine, njihove položene živote iz ljubavi za dostojanstvo pojedinca, obitelji i društva, možemo usporediti s umiranjima povezanim s kruhom: kruh se pretvara u životnu moć kada bude blagovan, kada je potrošen i fizički nestane. Kruh je mjerilo kojim prosuđujemo ljude te za mnoge od njih kažemo: Dobar kao kruh! Naša sloboda nahranjena je braniteljskom žrtvom ljubavi te joj dugujemo zahvalnost. Činimo to na najbolji način kad u svetoj misi njihovu žrtvu združujemo s Isusovom pobjedničkom smrću i tako pronalazimo utjehu za patnje i boli koju je njihov odlazak s ovoga svijeta prouzročio roditeljima i drugima koji ih vole.

Usred rasprave o kruhu Isus je izjavio: »Radite, ali ne za hranu propadljivu, nego za hranu koja ostaje za život vječni: nju će vam dati Sin Čovječji« (Iv 6,27). U tom obećanju prepoznamo dar euharistijskoga kruha, lijek besmrtnosti. No možemo reći da je – slijedeći zakonitost pšeničnoga zrna – najveći dio naših hrvatskih branitelja svojom položenošću života za naše dostojanstvo i slobodu na svoj način radio za hranu nepropadljivu. Navedene Isusove riječi imaju značenje i za međunarodni blagdan rada. Svjesni smo od kolike je važnosti za pojedinca i obitelj imati radno mjesto kako bi mogli priskrbiti ono što je potrebno za dostojan život. Međutim, svjedoci smo kako se rad može pretvoriti u ropstvo kad postane samom sebi svrha te više ne služi čovjeku, nego čovjek radu. Pored toga, proizvodnja koja je u suprotnosti sa smislom čovjekova postojanja, u koju se ulažu ogromna sredstva, a služi ubijanju ljudi ili drugom nečasnom cilju, ostavljajući po strani mnoštva da gladuju, nije rad dostojan čovjeka. U dnu takva djelovanja sebičnost je koja u sve čega se dotakne utiskuje pečat propadljivosti. Hoće li se usred bučnih parola 1. svibnja moći čuti Isusov poziv: »Radite, ali ne za hranu propadljivu« (Iv 6,27)?

Braćo i sestre! Navedenoj Isusovoj tvrdnji današnje prvo čitanje iz Djela apostolskih daje još jednu dimenziju. Naime, sv. Luka predstavlja nam Židova imenom Savao koji se hranio propadljivim kruhom mržnje i sve svoje snage upotrijebio za progon i ubijanje onih koje je smatrao svojim neprijateljima. Uložio je život u besmisao. Njegovo sljepilo srca svladalo je svjetlo koje ga je oborilo na putu u Damask u namjeri da uhvati i pobije protivnike. To svjetlo bio je sâm Isus Krist, u kojem je prepoznao svoje dostojanstvo, izliječio se od sljepila mržnje i postao gorljiv Isusov učenik imenom Pavao. On se sav dao na naviještanje Isusa Krista raspetoga, kruha za život svijeta, pomažući ljudima da u njemu pronađu slobodu od sljepila zla, od zarobljenosti propadljivošću. U nedavnoj prošlosti mržnja je na ovim našim prostorima bila propadljiva hrana, sljepilo mnogih srdaca, spremnih na progon i ubijanje drugih kao vlastitih protivnika. Samo oni koji su se hranili nepropadljivom hranom nesebičnosti, spremni na različite načine za druge umirati, donijeli su slobodu i dostojanstvo svima. Želimo danas povjeriti

Isusu Kristu našu usrdnu molitvu da nam kao Pavlu pomogne odreći se otrova sebičnosti i mržnje kao hrane srca te, ohrabreni zakonitošću pšeničnoga zrna i kruha, živimo položenost života kao stil naših međusobnih odnosa u obitelji, u društvu, među pripadnicima različitih naroda i religija. U tom se krije tajna naše konačne pobjede.

Ostaje pitanje: koliko puta trebamo umrijeti da bi se navedeno ostvarilo? Ne znam broja, ali sam siguran da je potrebno kod nas prihvatiti i ono umiranje na koje su nas pozvali hrvatski biskupi *Pismom o 50. obljetnici završetka II. svjetskog rata*, koje su objavili na današnji dan prije 25 godina, ne znajući da će započeti vojno-redarstvena akcija »Bljesak«. Oni su nas u Pismu potaknuli na umiranje zvano priznavanje počinjenoga zločina i krivnje na kojoj god strani oni bili, poštivanje žrtava kojoj god naciji, vjeri ili svjetonazorskom opredjeljenju pripadali, na kajanje i praštanje kao preduvjet pomirenja, koje nas jedino može uzdići u dostojanstvo Božje slobode u srcu, ostvarene praštanjem i milosrđem u Isusu Kristu. Djelovati danas u Hrvatskoj, polazeći od navedene slobode, to je naša prava prilika. Tim putom moguće je izliječiti i ranu, još uvijek prisutnu u srcima brojnih građana Okučana, protjerenih iz banjalučkoga kraja prije 25 godina nakon vojno-redarstvene akcije »Oluja«. Oni sve do danas nose teret nanesene nepravde. Još se hranimo kruhom suza! (usp. Ps 80,6). Ali neka to ne budu suze zla uzrokovane otrovanim i slijepim srcem, nego suze provrele iz boli ljubavi koja prašta, pomiruje i ozdravlja! Neka za to veliko hrvatsko dobro moli s nama vjerna Isusova Majka, čiji mjesec svibanj danas započinje, i sv. Josip Radnik, čiji spomendan slavimo. Amen.

Hodočašće u Voćin

VOĆIN, 2. SVIBNJA 2020.

Zahvaliti majčinskoj ljubavi koja nas trajno prati i zagovara

Liturgijska čitanja:

Dj 9,31-42

Ps 115,12-13.14-15.16-17

Iv 6,60-69

Poštovana i draga braćo i sestre!

Ovih dana život je i u Hrvatskoj postao ugroženiji nego do nedavno. Mala, nevidljiva, naoko beznačajna pojava nazvana koronavirus zatvorila je ljude u izolaciju, zaustavila redovite životne tokove i postala središtem privatnih i javnih razgovora i aktivnosti, a još više nedoumica i straha. Naime, slutimo da se ispod vidljive i nama dohvatljive razine onoga što se događa zbiva nešto što ima dublje dimenzije koje nadilaze naše spoznajne i druge mogućnosti i pred kojima postavljamo pitanje: Gdje će završiti svijet? Za sada imamo samo jedan odgovor: Nakon koronavirusa neće sve biti isto kao do nedavno. A kada će doći to vrijeme koje ćemo moći nazvati da je »nakon virusa«, nitko ne zna, a još manje kako će svijet tada izgledati. Zbog zdravstvenih mjera do jučer su bila obustavljena i okupljanja u crkvama. Može se dobiti dojam da se i sam Bog uplašio koronavirusa, ili smo se prestrašili samo mi, te smo mu rezervirali mjesto u karanteni, računajući da je u privatnosti s nama sigurniji. Kako se kao vjernici trebamo ponašati u situacijama najrazličitijih ugroza, snažne naznake daje nam naviještena Božja riječ.

U prvom čitanju iz Djela apostolskih čujemo da je zajednica Isusovih učenika živjela svoju svakodnevnicu popraćenu mnogim životnim nevoljama, među kojima se spominje osmogodišnja bolest uzetosti nekoga Eneje u Lidi te smrt učenice Tabite u Jopi. U navedenim okolnostima tadašnji kršćani bili su uvjereni da je najvažnije što trebaju činiti, pozvati Petra kako bi on, snagom Duha Svetoga, primljenom od Isusa Krista na blagdan Pedesetnice, dozvao u stanja ljudskih nemoći pobjedničku moć uskrsloga Gospodina. To je lijek: u naše nemoći uvesti Isusovu moć uskrsnuća! Pozornu oku slušatelja navedenoga ulomka iz Djela apostolskih neće promaknuti da Petar bolesnom Eneji i preminuloj Tabiti upravlja poziv: »Ustani!« Ali bilježi sveti pisac: prvi »Petar usta i krenu« (Dj 9,39). Ustao je Petar onda kad je povjerovao u uskrsloga Gospodina, a krenuo kad je počeo živjeti od njegove snage. Eneji će zato reći: »Ozdravlja te Isus Krist! Ustani i prostri sam sebi!« Sveti Luka dodaje: »On umah usta« (Dj 39,34-35). Nije beznačajno žurno ozdravljenje stanja uzetosti. Ključ događaja nalazi se u navedenoj Petrovoj tvrdnji: »Eneja, ozdravlja te Isus Krist.« Taj »ozdravlja te« ima značenje za njegovu fizičku uzetost, ali nadasve za onu uzetost njegova duha kojoj je ime nevjera. Eneja je cjelovito »ustao« kad je stao na fizičke noge i kad je u srcu po vjeri ušao u zajedništvo s Isusom Kristom te on u njemu postao djelatatan svojom pobjedničkom moći. Njegovo ozdravljenje u Isusu Kristu nadilazi svako ljudsko liječničko nastojanje oko zdravlja jer je usmjereno na ostvarenje čovjekova stanja u vječnosti.

Snagu i dubinu događaja otkriva već spomenuti glagol »ustati«, koji se redovito u novozavjetnom izvorniku upotrebljava za Isusovo uskrsnuće. U vjeri se već dogodilo čovjekovo uzdignuće na razinu života uskrsloga Gospodina te za njegovu sudbinu nema više zadnju riječ fizička bolest ili smrt. Isti dinamizam vjere ostvario se i na preminuloj učenici kojoj je »Petar pun Duha Svetoga« (Dj 4,8) upravio riječ: »Tabita, ustani!« (Dj 9,2). U napomeni svetoga pisca: »Ona otvori oči« (Dj 9,41) treba razumjeti da je vjerom svojom ustala iz svoga smrtnoga stanja i progledala u životnoj stvarnosti uskrsloga Gospodina. I tako se prvi naraštaj Isusovih učenika, usred teških životnih stanja, vjerom svakodnevno smještao u naručje uskrsloga Gospodina i ugrađivao u

zajedništvo Crkve koja je – kako piše sv. Luka – »uživala mir, izgrađivala se i napredovala u strahu Gospodnjem te rasla utjehom Duha Svetoga« (Dj 9,31). Bili su, naime, uvjereni s Pavlom: »Ni smrt ni život (...) neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem« (Rim 8,38-39).

Draga braćo i sestre! Vjerujem da ste već i sami zaključili kako je potrebno da se i današnji kršćani, po navedenom modelu iz Djela apostolskih, u svakovrsnim nevoljama svoga života, pa i u ugrozi koronavirusom, živom vjerom otvaraju Gospodinu kako bi on svojom uskrsnom pobjedničkom moći po služenju Crkve mogao prodrijeti u ta stanja. Od iznimne je važnosti upravo u ugroženostima biti povezan s Isusom Kristom te po svetim sakramentima, napose po svetoj misi i pričesti, omogućiti Uskrsnom da uđe u naše nemoći. Čuli ste s kolikom odlučnošću Isus u današnjem Evanđelju nastupa s obzirom na svoje položeno tijelo i krv prolivenu, čiju snagu ponazočuje u euharistijskom otajstvu. U nevolji se prepoznaje tko je čiji! Dok Isusu mnogi učenici ne vjeruju, kako bilježi današnje Evanđelje, i napuštaju ga, smatrajući da je njegov govor tvrd, a nalog da blaguju njegovo euharistijsko tijelo i krv neprihvatljiv, on zna da je to otajstvo od presudne važnosti za naš vječni život te ne ublažava svoju tvrdnju pred ljudskom kratkovidnom logikom, nego i najbližu dvanaestoricu pita: »Da možda i vi ne kanite otići?« (Iv 6,67). Petar će odagnati svaku sumnju te u ime svojih sudrugova i za sve vjekove ispovjediti: »Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga!« (Iv 6,68-69). Kakva god nas nevolja snašla u prolazu ovim svijetom, valja nam se zaustaviti pred Isusovim euharistijskim otajstvom i s Petrom mu posvjedočiti: Gospodine, kome da idemo, jer samo ti si nas moćan prevesti preko svih granica na koje nailazimo, pa i preko same smrti, u zajedništvo Božjega vječnog života. Uskrsli Gospodin ostaje jedina istinska nada čovječanstva i svakoga od nas pojedinoga!

Braćo i sestre! Na temelju Isusova uvjeravanja svojih učenika u Evanđelju prepoznamo kolika je po njegovu božanskom naumu veličina euharistijskoga otajstva i koliko je za nas vjernike važno biti njegovim dionicima. Zbog toga smo se teško nosili s obustavom okupljanja

Hodočasničko slavlje svjetla u voćinskom svetištu

u crkvama na svetu misu i primanje svete pričesti te se s vama radujem što opet možemo biti zajedno u crkvi, uza sve mjere opreza za naše zdravlje. Želio bih upravo odavde iz Voćina zahvaliti svim svećenicima i brojnim vjernicima naše Biskupije koji se u izvanrednim okolnostima, poštujući sve ono što čuva naše zdravlje, nisu odrekli tražiti način da žive od euharistijskoga zajedništva sa svojim uskrsnim Gospodinom i Crkvom. Ali, na sasvim poseban način, iskrenim i odanim srcem u ime svih nas želio bih zahvaliti Blaženoj Djevici Mariji što nas svojom brižnom majčinskom ljubavlju, napose u svojim svetištima, trajno prati i zagovara da ne postanemo žrtve zla i nevolja koje nas snalaze, posredujući nam Isusovu uskrsnu snagu u trenucima kad smo najnemoćniji i najugroženiji, da s njim budemo pobjednici za vječnost. To je njezina dragocjena uloga i ovdje u voćinskom svetištu i u tom je smisao naših hodočašća.

Tradicionalnim hodočašćem osnovnoškolske djece u Voćin, koje se trebalo danas održati, svjedočimo kako želimo da Marija u živote naše djece i mladih posreduje Isusovu prisutnost i snagu, da se rastom u vjeri uzdižu na razinu njegove pobjede nad smrću, služenjem Crkve budu dionici Božjega svijeta po kojem već ovdje na zemlji postaju građani vječnosti. Svu našu djecu i mlade, napose ovogodišnje prvopričesnike i krizmanike, povjeravamo danas Isusovoj Majci, Gospi našoj Voćinskoj, da se ne izgube u nesigurnostima i zavodništvima današnjega svijeta i sačuvaju dostojanstvo Božjih sinova i kćeri. Neka Marija pomogne da tako bude. Amen!

Slika Gospe Voćinske u njezinu svetištu

Četvrta vazmena nedjelja – Nedjelja Dobroga Pastira

KATEDRALA, 3. SVIBNJA 2020.

Provala lopova, najamnika i kradljivaca u našu životnu dramu

Liturgijska čitanja:

Dj 2,14a.36-41

Ps 22,1-3a.3b-4.5.6.

1Pt 2,20b-25

Iv 10,1-10

Poštovana i draga braćo i sestre!

Postoje pojave prema kojima možemo biti neopredijeljeni, ne-svrstani ili čak ravnodušni. No s obzirom na činjenicu našega vlastitog postojanja, nikako ne bismo smjeli biti ravnodušni, moramo sa sobom nešto početi. To svjedoči i koronavirus koji je ugrozio svakoga od nas pojedinog i sve nas zajedno te zauzeto tražimo načine obrane vlastitoga života. S kolikom strašću znanstvenici trenutačno nastoje pronaći lijek protiv navedenoga virusa kako bi ponovno uspostavili neke nove granice sigurnosti našega postojanja. Naravno, samo do smrti jer ona još uvijek izmiče našim ljudskim mogućnostima.

No u današnjem prvom čitanju iz Djela apostolskih došlo je na red važno pitanje: Koji je naš odnos prema smrti jer se time očituje kakav je zapravo naš odnos prema životu. Na dan Pedesetnice Petar je pred mnoštvom Židova ustao svjedočiti kako su narodne vođe naočigled sviju čovjeka imenom Isus osudile na smrt i objesile na križ, ali on nije ostao zarobljenik groba, nego ga je Bog podigao od mrtvih i učinio

Gospodarom živih i mrtvih, omogućivši nam da i mi u njemu postanemo dionici života jačega od smrti. Sveti pisac bilježi veoma zanimljivu činjenicu: »Kad su to čuli, duboko potreseni rekoše Petru i drugim apostolima: 'Što nam je činiti braćo?'« (Dj 2,37). Nema ravnodušnosti, zavladała je duboka potresenost, duboka do duše! Petar ne nudi čarobni eliksir života o kojem sanjaju i pojedini naši suvremenici, nego zastupa način na koji se postaje dionikom novoga života u Isusu Kristu koji je on, sam Pobjednik nad smrću, uspostavio: »Obratite se i svatko od vas neka se krsti u ime Isusa Krista da vam se oprostite grijesi i primit ćete dar Duha Svetoga.« I dodaje Petar da je to obećanje za one »koje pozove Gospodin Bog naš« (Dj 2,38-39). Apostol nas stavlja pred ozbiljnu činjenicu kako nije dovoljno tek nešto učiniti s naše ljudske strane da budemo dionici više razine postojanja, nego trebamo na taj život biti od Boga pozvani. Susrećemo se s pitanjem pozvane slobode! Poslušajmo kako se to zbivalo spomenutoga dana.

Petar je u svojoj propovijedi s obzirom na Isusa upozorio na kontrast između onoga što je Bog učinio i onoga što je čovjek učinio: »Bog ga je postavio Kristom i Gospodinom«, a »vi ste ga raspeli« te je tako prodro u srca onih koji traže Boga iskrenim srcem. Za njih je započelo novo iskustvo života povezano s odlukom da nešto učine. »Što nam je činiti?« pitaju. Toj novoj raspoloživosti ljudske slobode, potresene Božjim zahvatom u Isusu Kristu i opredijeljene da krene putem kojim se u njega uključuju, Petar predlaže program kršćanskoga obraćenja, sastavnice moralne kateheze prvotne Crkve. Obraćanje je prvi, neizostavan korak koji preobražava cijelu životnu perspektivu vjernika, usmjerava ga prema krštenju »u Isusovo ime«. Ono nije tek obred simboličkoga čišćenja nego spasenjsko zajedništvo s Gospodinom. Iz krštenja koje je prodor Duha osloboditelja proistječe oprostjenje grijeha. Taj prekid sa zlom nije neki psiho-socijalni proces niti je samo neka osobna odluka, nego je Božji dar koji izvlači čovjeka iz njegova otuđenja pod vlašću grijeha. Tako vjernik prožet Božjim Duhom postaje novo stvorenje, pokretano novim i nadnaravnim životnim počelom, uključeno u Crkvu, novi mesijanski narod.

Braćo i sestre! Svaki od nas trebao bi provjeriti koji razlozi ili motivi pokreću našu slobodu da ona ne ostane po strani života. Podsjetimo

sažeto. Petar u propovijedi koju smo spomenuli svjedoči da je Isus Krist najveći izazov za moju slobodu i razlog za najbolja životna opredjeljenja zato što se u njemu sa mnom i za mene najviše dogodilo. On je uskrsnuo, nadvladao smrt te je u njemu i moja najveća životna prilika. Sveti pisac tvrdi da su se brojni ljudi na Petrovu riječ obratili, izišli iz stanja ravnodušnosti, krstili se i postali Kristovi, bili ispunjeni darom njegova Duha, pronašli sebe u najdubljim dimenzijama svoga bića i vremenski najdalekosežnije: za svu vječnost. Vječnost je u pitanju! Pokreće li me ona da budem vjernije i čvršće povezan s Kristom jer tako najviše činim za svoje dobro? Odgovor na to pitanje ne smije biti akademski, nego konkretan čin moje slobode, povezan s načinom života koji, osim krštenja, uključuje i sudjelovanje na svetim otajstvima, ponajprije svetoj misi i pričesti po kojima u moju prolaznost i smrtnost zalazi Isus Krist svojom besmrtnošću. Samo u njemu smrti je oduzeta moć ništavila. Iz navedene sakramentalne povezanosti s Isusom Kristom proizlazi život svjedočenja uskrsnoga opredjeljenja: poštenja, časnih odnosa prema ljudima, stvarima i pojavama na privatnoj i društvenoj razini.

Braćo i sestre! Želio bih vas upozoriti na još neke izazovne pojedinosti u današnjem Evanđelju koje osvjetljaju važne duhovne procese u nama. Isus tumači kako je svaki od nas biće u čijoj dubini srca odzvanja Božji glas. To se događa u trenucima kad najbolje razumijemo sebe, što je djelo prisutnosti u nama Onoga koji nas je pozvao u život. To nije tuđinčev glas, nego glas Onoga u kojem se razumijemo ja i Bog, glas sav usmjeren na moje konačno dobro i smisao postojanja. To nije najamnički glas, koji me stavlja u ponižavajući odnos, nego glas pastira kojem je stalo do ovce, sav usredotočen prema njoj i za nju. To je božanski glas Onoga koji je sebe dao za mene i uvjerava moju slobodu da krene za njim i da mu povjerim svoju sudbinu. U tom nutarnjem Božjem govoru mojoj slobodi krije se poziv na sasvim konkretan život u skladu s Božjim naumom, temelj svakoga duhovnog zvanja, svećeničkog i redovničkog.

Nedjelja Dobroga Pastira poziva me da provjerim: čiji glas čujem u dubini svoga bića? Je li Božji ili je nekoga stranca koji me je zaposjeo, a ne zna tko sam i koji ne može ni najmanje pridonijeti da budem u svom

duhu ishranjen onim što ga ispunja i daje smisao. Moje je srce svojevr-sni ovčinjak u koji se može ubaciti pravi pastir koji me pozna i izvodi na pravu pašu. Ali se u njega može ubaciti i lopov, najamnik ili kradljivac koji me samo želi iskoristiti i koji – po Isusovoj riječi – »dolazi samo da ukrade, zakolje i pogubi« (Iv 10,10). Drama moga identiteta i sudbine leži u prepoznavanju Božjega glasa koji se javlja u dubini moga srca i koji moja sloboda izabire i slijedi.

Dragi vjernici! Još je jedna slika o kojoj govori Isus u Evanđelju kojoj valja nakratko svratiti našu pozornost: vrata, odnosno izlazak i ulazak. Izišao sam iz krila majčina i trebam ući u svoju konačnost. Isus sebe naziva vratima kroz koja, kad uđeš, postaješ dionik onoga radi čega je on došao: »Da život imaju, u izobilju da ga imaju!« (Iv 10,10). Ako vjerom i predanjem ne ostvarujem svoj životni izlazak i ulazak u Isusu Kristu, tko je ili što postao moja vrata na koja ulazim i izlazim i kamo me ti ulasci i izlasci vode: do smisla ili besmisla, do punine ili praznine, do cilja ili propasti? U krštenju sam izišao iz života ranjena grijehom i smrću te postao Kristov i s njim ušao u stvarnost njegove pobjede nad smrću. Nisam se oslonio na klimav temelj, nego na stijenu koja mom životu daje čvrstinu za vječnost. Francuski filozof Henri Bergson, tragajući za sigurnošću svoga životnog puta, jednom je izjavio: »Stotine knjiga koje sam pročitao nisu mi pribavile toliko svjetla kao redci Psalma 23: 'Gospodin je pastir moj: ni u čem ja ne oskudijevam. Pa da mi je i dolinom smrti proći zla se ne bojim, jer si ti sa mnom.'« Ova filozofova ispovijest pjesma je vedrine i povjerenja usred tmina životnoga putovanja, između pogibli i provala lopova, najamnika i kradljivaca u našu životnu dramu. Usvajimo je u ugrozama svake vrste, pa i koronavirusa, te vjerom svjedočimo ukorijenjenost u Onoga koji je za nas umro i neće dopustiti da propadnemo u besmislu. Neka tako bude. Amen.

Peta vazmena nedjelja – Dan molitve o 75. obljetnici
završetka II. svjetskog rata

KATEDRALA, 10. SVIBNJA 2020.

»Ljubav je moćna svaki ljudski pakao
pretvoriti u nebo«

Liturgijska čitanja:

Dj 6,1-7

Ps 32,1-2.4-5.18-19

1Pt 2,4-9

Iv 14,1-12

Poštovana i draga braćo i sestre u Isusu Kristu!

Nedavni potres u Zagrebu i okolici pokrenuo je pitanje sigurnosti gradnje kuća i načina obnove razorenih ili oštećenih zdanja. U raspravu o tom uključili su se stručnjaci za različita područja: od političara, arhitekata, povjesničara umjetnosti, statičara, građevinara – sve do dimnjačara. Kažu da zakon o obnovi grada Zagreba nakon potresa još nije dozreo za glasovanje u Hrvatskom saboru prvenstveno zbog toga što je potrebno s posebnom pomnjom razmotriti problem statike u gradnjama kako bi se u mogućem novom potresu izbjegla razaranja. – Statika je u pitanju!

Današnja sveta čitanja unose u navedenu hrvatsku raspravu dalekosežnije izazove od izgradnje i obnove kuća, koje bi valjalo prihvatiti. Što je sa sigurnošću našega vlastitog postojanja? Koje mjere treba poduzeti da se učvrsti statika naše ljudske egzistencije kako život ne bi bio podložan razaranju i ne završi u konačnoj ruševini? Svaka gradnja, pa

tako i naša životna, počinje od temelja te je ona onoliko čvrsta koliko joj je on siguran. O tome nitko nije tako jasno progovorio kao Isus kad je ustvrdio: »Tko god sluša ove moje riječi i izvršava ih, bit će kao mudar čovjek koji sagradi kuću na stijeni. Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću, ali ona ne pada. Jer – utemeljena je na stijeni. Naprotiv, tko god sluša ove moje riječi, a ne vrši ih, bit će kao lud čovjek koji sagradi kuću na pijesku. Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću i ona se sruši. I bijaše to ruševina velika« (Mt 7,24-27). Najteže što se na svijetu može dogoditi jest da čovjek postane ruševina velika! Uočili ste, draga braćo i sestre: s obzirom na odnos prema životu, Isus ne govori o školovanim – pametnim ljudima, razlikujući ih od neškolovanih – manje pametnih, nego o mudrim i ludim ljudima. Mudri grade na čvrstu temelju, ludi na pijesku. Što bi se sve moglo nazvati pijeskom nesigurnosti na kojem suvremeni svijet gradi čovjekovo postojanje, zavrijedilo bi posebnu raspravu!

Poštovani i dragi vjernici! Ne bi bilo ni najmanje mudro povjeriti najboljim stručnjacima izradu statike naših zgrada nakon potresa, a nezalcima statiku naše vlastite duše i cijele egzistencije. Svjestan je toga Petar te u današnjem drugom čitanju nastupa s najjačim argumentom: Nitko nije čvršći temelj ljudskoga postojanja od onoga koji je pobijedio smrt – Isusa Krista. Nakon svoga uskrsnuća on osobno postao je riječ na kojoj valja graditi te jamči takvu statiku našem postojanju da ga ne može razoriti ni potres kojem je ime smrt. Premda su ga neki ljudi odbacili – tumači Petar – mudro je na njega osloniti svoj život jer ga je Bog izabrao da bude dragocjeni kamen živi, odabrani kamen ugaoni, kamen zaglavni. On je temelj na kojem svatko od nas postaje živi kamen, ugrađen u nerazorivo Božje duhovno zdanje, te smo po Petrovoj tvrdnji uspostavljeni za *rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni da naviještamo silna djela onoga koji nas iz tame pozva k divnom svjetlu svojemu* (usp. 1 Pt 2.9). Prava čvrstina našega postojanja ostvaruje se u zajedništvu Crkve koja je duhovna građevina uskrsloga Gospodina u snazi njegova Duha za život vječni.

Braćo i sestre! O svemu tome na svoj način progovara nam ulomak iz Djela apostolskih koji smo čuli u današnjem prvom čitanju.

Apostolsko svjedočenje uskrsloga Gospodina i molitva tako pokreću ljudska srca i savjesti da oni vjeruju u njega, krštenjem se ugrađuju u njegov živi organizam, postaju poput Stjepana ljudi »puni Duha i mudrosti«, »puni vjere i Duha Svetoga«, veliki ljudi. U tom organizmu ne nedostaje ljudskih napetosti koje su se u prvoj kršćanskoj zajednici očitovale kao svojevrsni nesporazumi među različitim – Židovima iz grčke dijaspore čije su udovice bile zanemarivane i domaćim Židovima. Nastupa Crkva u svojoj strukturiranosti: apostoli određuju da oni ostanu navjestitelji Isusa Krista Uskrsloga i molitelji, a za socijalno služenje udovicama Židova grčkoga jezika biraju sedmoricu po načelu vjere i punoće Duhom Svetim, kojima je na čelu Stjepan. To je Crkva kojoj pripadamo, u kojoj smo ugrađeni na temelj – Isusa Krista. Ona nas ne oslobađa ljudskih problema, ali ih rješava mjerilima punine Duha Svetoga, vjere i mudrosti.

Predraga braćo i sestre! Do kamo nas treba dovesti naša ugrađenost u živi organizam Crkve, tumači nam sam Isus u današnjem Evanđelju: »Idem pripremiti vam mjesto. (...) Ponovno ću doći i uzeti vas k sebi da i vi budete gdje sam ja« (Iv 14,2-3). Statičko pitanje našega postojanja rješava se tako da konačno budemo nastanjeni u Ocu kao što je on u Isusu te se ostvari savršena intimnost bez kraja, uronjenost u neizmjernost ljubavi zauvijek. To je nebo, naša domovina koju nam je otvorio Isus Krist svojom smrću i uskrsnućem, ljubavlju pobjednicom nad smrću. Stoga nije iznenađujuće što Isus upravo u navedenom oproštajnom govoru objavljuje svoj trostruki božanski »ja sam«: »Ja sam Put i Istina i Život« (Iv 14,6). Isus je osobni posrednik spasenja, to jest put. On je svojom božanskom objavom istina, koja dovodi u život s Bogom što ga već posjeduje u punini. Isus je istovremeno put i cilj kojem on vodi. Perspektiva je izazovna te Filip žuri s pitanjem: Na koji se način stiže do vječnih Božjih stanova. Isusov je odgovor jednostavan, ali zahtjevan: »Vjerujte u Boga i u mene vjerujte!« (Iv 14,1).

Draga braćo i sestre! Evo što i danas svatko od nas treba učiniti: provjeriti je li moja vjera u Isusa Krista takva da je uistinu on temelj moga postojanja, čvrstina kojom sam se već s njim nastanio u Ocu, a on u meni, pa je na zemlji započelo moje stanovanje u vječnosti.

Kršćanska je posebnost u tom što mi moju vječnost ne obećava netko o njoj ništa ne zna i za nju ništa nije učinio te smišlja vlastite teorije ili prenosi tuđe, nego je to jedinstvena osoba, Isus Krist u kojem je Bog postao čovjekom da bi me doveo do cilja moga puta. Ako on nije apsolutna istina, ne može biti temelj moga života. Još u starini neki su tvrdili: »Do apsolutne istine ne može se stići jednim putem, mogući su i nužni različiti putovi.« Pri tom su mislili na istinu kao teoretsko pitanje. Odgovorio im je sv. Augustin: »To jest tako jedino u slučaju ako sama istina nije postala put.« Budući da je Isus Krist Bog, on je osobna istina i život. Postavši čovjekom, on je put kojim se stiže do istine i života.

Braćo i sestre! Obrazložimo svom razumu, a još više srcu zašto i u sadašnjim okolnostima izabiremo Isusa Krista za temelj svoga života, čvrstinu usred tolikih zemaljskih nesigurnosti i zašto mu želimo cjelovito pripadati u njegovoj Crkvi Katoličkoj, poput našega bl. Ivana Merza čiji spomen danas slavimo. Crkva se od Petrova vremena do danas rađa naviještanjem radosne vijesti o Isusovu uskrsnuću, izgrađuje vjerom i krštenjem u njegovo ime, hrani u euharistiji njegovom ljubavlju, svjedoči djelotvornom ljubavlju prema najmanjoj braći. Na tom čvrstom temelju već ovdje na zemlji započinje nebo, »mjesto« koje nam je Isus pripravio u domu Očevu, gdje je vječnosti ime ljubav. Jer pakao je, po riječi Fjodora Mihajloviča Dostojevskoga, »muka ne biti sposoban ljubiti«!

Predraga braćo i sestre u Isusu Kristu! Drugi svjetski rat, čije se 75. obljetnice završetka ovih dana spominjemo, bio je pakao upravo zbog toga što je bio očitovanje zarobljenosti brojnih ljudi vlastitim sebljubljem, rasnom i nacionalnom samodopadnošću i samodostatnošću, predvođenih nekim tadašnjim upraviteljima država i čelnicima naroda. Oni su posvjedočili nesposobnost da prihvate druge i drugačije, strovalivši mnoštva nedužnih ljudi u smrt, koji i danas vape za pravdom. U svom *Pismu o pedesetoj obljetnici završetka Drugoga svjetskog rata* hrvatski biskupi zauzeli su se za Isusov evanđeoski put liječenja ratnih rana kajanjem, praštanjem, milosrđem i pomirenjem po kojima Bog prodire u naše nutarnje tmine i nemoći te nas osposobljuje za ljubav, moćnu svaki ljudski pakao pretvoriti u nebo. Sa svim vjernicima u našoj Biskupiji usrdno danas molimo i trajno djelujmo da tako bude. Amen.

Blagdan Sv. Leopolda Mandića

POŽEGA, CRKVA SV. LEOPOLDA MANDIĆA, 12. SVIBNJA 2020.

Veličina neprijetvorne i vjerodostojno življene malenosti

Liturgijska čitanja:

1 Iv 4,7-16

Ps 30,2-3.4-5.8-9.20

1Pt 2,20b-25

Iv 10,11-16

Poštovana i draga braćo i sestre!

Pita me neki dan jedan svećenik, ponešto u šali: Ima li u Hrvatskoj pišta drugo osim koronavirusa i politike? Otvorili smo razgovor o mjestu koje smo Bogu trenutačno dodijelili u našem društvu i kako mu svjedočiti vlastitu vjernost u izvanrednim okolnostima virusne ugroze koje priječe redovito sudjelovanje na euharistijskim slavlji- ma i primanje svetih sakramenata. Blagdan Sv. Leopolda Mandića daje mi prigodu zajedno s vama nastaviti taj razgovor pitajući se kako je taj naš hrvatski svetac u teškim zbivanjima, napose II. svjetskog rata, bio vjeran Bogu. Dok se ovih dana spominjemo 75. obljetnice završetka rata, vremena strašnih stradanja, mnoštva nedužnih ljudi ubijenih zbog ideoloških razloga, među njima i brojnih Hrvata, posebno na blajburškom Križnom putu, za kojima se suze još nisu osušile i heroja koji su se u to zlo vrijeme proslavili svojom čovječnošću, posebnom snagom svijetli nam lik našega Leopolda Bogdana Mandića, preminuloga usred ratne 1942. godine.

Nije lako opisati njegov zemaljski život jer je – ljudski gledano – prejednostavan, malen do neznatnosti. U tom i jest izazov! Kao da je i sam papa Pavao VI. očitovao određenu nedoumicu kad ga je ubrajao među blaženike te se u svom govoru više puta zapitao: »Tko je to tko nas danas okuplja? (...) Gledaj kako je siromašan, kako je skroman, kako je ljudski, (...) tako ponizan, vedar i sabran. (...) Gledaj, to je siromašni ponizni kapucin, boležljiv i slab, ali ipak tako čudnovato siguran da upravo osjećamo kako nas privlači i očarava. (...) To je slabašan, pučki, ali istinit lik Isusov. (...) A što Isus poručuje kroz proročku pojavu siromaška?«

Predlažem, braćo i sestre, da odgovor na ovo postavljeno pitanje pape Pavla VI. potražimo kod samoga Isusa u Evandjelju koje smo upravo čuli. Isus nas poziva da provjerimo koja su naša polazišta u prosudbi kakav je netko čovjek, koji je njegov istinski identitet. Jednostavnom, a snažnom slikom pastira i ovaca Gospodin daje uvjerljiv odgovor: Po odnosu prema drugom čovjeku prepoznaje se veličina nečije osobe. Danas se u stručnoj literaturi rado kaže da je čovjek relacionalno, odnosno biće! Čim za nekoga kažemo da je pastir, istovremeno smo ustvrdili da je on u odnosu prema ovcima. Nema pastira bez ovaca! Prema Isusovu evanđeoskom tumačenju, taj odnos može biti trostruk. Prva je opcija koju on usvaja za sebe: »Ja sam pastir dobri. Pastir dobri život svoj polaže za ovce« (Iv 10,11). Potom kaže da postoji najamnički odnos prema ovcima, kad ih netko želi upotrijebiti samo za vlastitu korist: »nije mu do ovaca«. Najamnik se napose prepoznaje u trenutku kad su ovce u opasnosti jer ih on tada ostavlja i bježi. Najgori je treći, odnos vuka koji »grabi i razgoni« ovce. Nema im opstanka s najamnikom, a još manje s vukom. Svoj odnos dobrog pastira prema ovcima Isus opisuje međusobnim poznavanjem, povezujući ga s intimnim dubokim poznavanjem između njega i Oca u dijalogu ljubavi. Isusova briga za ovce ide tako daleko da i one koje nisu u njegovu ovčinjaku želi prihvatiti kao svoje, da čuju njegov glas, ispune se povjerenjem te bude »jedno stado i jedan pastir« (Iv 10,16).

Braćo i sestre! U Isusovu govoru o dobrom pastiru prepoznajemo božanske koordinate unutar kojih se ostvaruje njegovo poslanje: »Veće

ljubavi nema nitko od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje« (Iv 15,13). On je Bog prijatelj, dokraja do u smrt za nas te ga je mladi Bogdan Mandić iz Herceg-Novoga u Boki kotorskoj prepoznao kao svoju životnu istinu, oduševio se za njega i počeo ga nasljedovati na redovnički način pod imenom Leopold. Shvatio je mali Hercegnovljanin kako je život smislen i velik kad prema drugima nastojite živjeti onaj odnos koji prema nama ostvaruje Bog, očitovan u Isusu Kristu. Tajna je Leopoldove veličine u neprijetvornu, vjerodostojnu življenju malenosti. Stoga zaključuje papa Pavao VI.: »Neizreciva je to, a ipak jasna i očita, čarobno prozračna pojava koja nam omogućuje da u liku skromnoga redovnika naziremo lik što nas zanosi i uzbuđuje.«

Kako nas zanosi i uzbuđuje? Tko bi mogao pohvatati i razumjeti sve povijesne silnice zla koje su uzrokovale velike tragedije i stradanja nedužnih ljudi u vrijeme II. svjetskog rata s jedne strane, a s druge strane Božje silnice dobra koje usred ljudskoga mraka, stvorena po ljudima, pokretanih zlom, spašava čovjeka i njegovo dostojanstvo te unatoč svemu daje povijesti smisao. Dok virus duhovne zaraze razorno hara svijetom, čija se bolest očituje u nadmenosti nacionalističkih i ideoloških protu-čovječnih sustava međusobnoga istrebljivanja, istovremeno »čovječuljak« Leopold služi antivirusnoj duhovnoj dezinfekciji u ispovjedaonici te mnoštvima ljudi pomaže da budu pomireni s Bogom i bližnjima, prihvaćajući različitosti kao prigodu za dijalog i promicanje zajedništva. Na taj način opovrgnuo je tvrdnju pruskoga kancelara i vojskovođe Otta von Bismarcka da se Isusovim blaženstvima ne može voditi rat. Uspješan rat ne vodi se oružjem, nego moću Božjega milosrđa, praštanja i ljubavi, kojima se pobjeđuje za vječnost. Leopold, malen stasom, neugledan pogledu, proživio je 40 godina gotovo cjelodnevno u ispovjedaonici, zapravo u srcima mnogih ljudi koji su ih otvarali pred njim i pred Bogom. Nevidljiv u ispovjedaonici postao je snažan glas onoga bogatstva Božjeg milosrđa, ljubavi i praštanja koje je duboko u sebi nosio i dijelio s ranjenim dušama, željnima Božjega lijeka. Pobri- nuo se Bog da u ono teško vrijeme ima u Padovi svoga slugu tješitelja, liječnika i hrabritelja slomljenih duša, da osjete po njemu nježnost dobrog pastira koji povija ranjenu ovcu. Po njemu su ljudi mogli gotovo

Tihomir Lončar, *Sveti Ivan Pavao II.*, požeška Katedrala

dotaknuti milosrdnoga Boga koji nikoga ne prezire i ne odbacuje, nego sve one koji su raskajani prima i uzdiže u dostojanstvo svojih sinova i kćeri, izgrađuje svoj narod, Crkvu, u vremenima razornih ideologija. Dok je nadbiskup Alojzije Stepinac u domovini Leopoldova hrvatskoga naroda božanskim nadahnućem u preteškim ratnim nevoljama hrabrio i tješio, spašavao i pomagao, a nemali broj njegovih svećenika požrtvovno služio ljudima u zlim okolnostima, polažući nerijetko i vlastite živote, Leopold je uložio sebe u ispovjedaonici za dobro čovjekove duše i Isusove Crkve. Oni su slava hrvatskoga naroda, Božji svjedoci zbog kojih se ponosimo. Oni su nam primjer da i mi u svojim osobnim i zajedničkim nevoljama vjerujemo Bogu, voditelju povijesti, te velikom evanđeoskom založenošću služimo dobru čovjeka.

Draga braćo i sestre! Uvjeren sam kako vas sv. Leopold danas ne želi otpustiti kućama s ovoga slavlja dok zajedno s njim pred Bogom ne odgovorite koja su vaša polazišta odnosa prema drugim ljudima, kakav je vaš identitet? Jesu li to najamnička, vučja razorna polazišta ili polazišta Isusa dobrog pastira koji za druge polaže život? Leopold ni u najtežim vremenima nije gubio vrijeme na besmislene rasprave, besplodne pothvate, kratkoročne projekte, nego se opredijelio za Isusov pastirski odnos prema svakom čovjeku. On vas danas iz nebeske proslave uvjerava kako takav pristup životu može unijeti mir u vašu obitelj, sklad u brak, razumijevanje u međususjedske odnose, uspjeh u radu, uvjerljivost u javnom djelovanju. Zašto ne zamoliti sv. Leopolda da vam pomogne odvažnije krenuti njegovim putom? Neka vas on ohrabri u takvoj odluci i svojim zagovorom prati u njezinu provođenju. Amen.

Šesta vazmena nedjelja – 100. obljetnica rođenja sv. Ivana Pavla II.

KATEDRALA, 17. SVIBNJA 2020.

Neizreciva istina u jednoj rečenici

Liturgijska čitanja:

Dj 8,5-8.14-17

Ps 65,1-3a.4-5.6-7a.16 i 20

1Pt 3,15-18

Iv 14,15-21

Poštovana i draga braćo i sestre!

Iz iskustva znadete kako se često događa da nekoj djeci poginu ili umru oba roditelja te ih nazivamo siročad. Ako nemaju najbliže rodbine koja bi ih prihvatila, ona se smještaju u ustanove, nekad nazivane orfanotrofij – sirotište, povjeravaju određenoj obitelji na udomiteljstvo ili posvajanje. Kad ta djeca odrastu i mogu se brinuti sama o sebi, ne smatramo ih više siročad. U slučaju njihove velike materijalne oskudice ili duhovne zapuštenosti ona mogu postati siromasi. No čuli ste kako Isus u današnjem Evandelju svojim učenicima, odraslim ljudima, kaže da ih ne želi ostaviti kao siročad i daje tom nazivu svoje značenje. Ugroženost koronavirusom u posljednje vrijeme na ponešto brutalan način podsjetila čovječanstvo kako smo svi jednako nemoćni pred smrću te nas potiče da se većim zanimanjem uključimo u razgovor o siročadi, koji je Isus pokrenuo o tom pitanju.

Da bismo shvatili s kime stupamo u dijalog o tako važnoj životnoj temi, dobro je uočiti kako na Posljednjoj večeri Isus prije svoje smrti

drži oprostajni govor učenicima te im daje do znanja da on u tom trenutku ne misli na sebe, nego je sav usmjeren na njih kako ne bi ostali siročad. Isusovo posvemašnje predanje za nas do u smrt na križu razlog je zbog kojega ima smisla da mu pružimo potpunu pozornost i povjerenje. On je znao da učenici polažu u njega velike nade, da će ih njegova smrt silno pogoditi i obeshrabriti te im je protumačio svoje viđenje onoga što se zbiva. Isusova riječ »neću vas ostaviti« uvjerala ih je da on svojom smrću neće nestati iz njihova života, nego će ostati prisutan na drugi način: »I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek: Duha Istine, kojega svijet ne može primiti jer ga ne vidi i ne poznaje« (Iv 14,16-17). – Takva je Božja riječ: u jednoj rečenici obznanjuje neizrecivu Istinu!

Braćo i sestre! Ono što mi svakodnevno doživljavamo kao nemoć, prolaznost, ranjenost zlom, grijeh i konačno smrt, Isus naziva svijetom. On je ušao u taj svijet da bi nas oslobodio zarobljenosti njegovom nemoći i darovao nam Branitelja, Duha Istine. Kad Isus naziva Duha Svetoga Braniteljem – grčki *Parakletom* – sugerira da je sve naše ljudsko postojanje poput sudskoga procesa u kojem nas zlo ili, bolje, Zli *dan i noć optužuje pred Bogom našim*, kako kaže Knjiga Otkrivenja (usp. Otk 12,10), a vlastita nam je obrana slaba te nam je potreban moćan odvjetnik, branitelj, da dobijemo životnu parnicu i na kraju ne postanemo prava siročad, gubitnici. To je djelo našega Gospodina! On je po svom tijelu položenom za nas u smrt prva linija naše obrane, prvi branitelj. Potom, nakon odlaska s ovoga svijeta daruje nam drugoga Branitelja, Duha Svetoga, koji nas može uvesti u Isusovo djelo spasenja, obraniti od predanosti u smrt.

Ova se pobjeda ostvaruje kao puno zajedništvo Božje ljubavi Oca i Sina i Duha Svetoga kojem pripadamo po Isusovoj mucii i smrti na križu. Vjerom prepoznamo i vidimo ono što ne prepoznaje i ne vidi svijet, a što Isus opisuje tvrdnjom: »Ja živim i vi ćete živjeti.« (...) »Ja u Ocu svom i vi u meni i ja u vama« (Iv 14,19-20). Naspram svijeta koji grca u zatvorenu krugu nemoći zla, zarobljenosti sebičnošću i svakovrskom drugom pokvarenošću i zloćom, Isus nas uključuje u otvoreno zajedništvo Božje ljubavi u kojem se ostvaruje vječnost:

»Tko mene ljubi, njega će ljubiti i Otac moj, i ja ću ljubiti njega i njemu se očitovati« (Iv 14,21). U navedeno zajedništvo uvodi nas Duh Istine tako što u nama čini živim Isusovo djelo pobjede nad smrću te u njemu istina nije tek teoretska razumska spoznaja, nego konkretno životno stanje koje nam Bog daruje. Sveti Pavao uvjerava Rimljane: »Onaj koji uskrisi Krista od mrtvih, oživjet će i smrtna tijela vaša po Duhu svome koji prebiva u vama« (Rim 8,11). Isti Apostol dodaje: »Ta ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!« (Rim 5,5). – Ljubav pobjeđuje i daruje život vječni!

Oslikani prozor na pjevalištu požeške Katedrale

Poštovani i dragi vjernici! Ulomak iz Djela apostolskih koji smo čuli u današnjem prvom čitanju podsjeća nas na to kako se Isusovo djelo ostvaruje u Crkvi po apostolskom služanju u snazi Duha Svetoga. Đakon Filip naviješta Isusa Krista u Samariji i krsti, ali u povezanosti s apostolima u Jeruzalemu koji šalju Petra i Ivana da se za krštene u ime Isusovo pomole i »tada polagahu ruke na njih i oni primahu Duha Svetoga« (Dj 8,17). U Filipovu djelovanju, povezanu s apostolskim poslanjem, prepoznajemo ostvarivanje čovjekova zajedništva na božanskom životu o kojem je Isus progovorio u Evandjelju. To se nastavlja događati i danas po služanju Crkve, njezinim naviještanjem Isusove radosne vijesti, krštenjem onih koji vjerom prihvaćaju Isusa Krista te sakramentom svete potvrde, koji je molitva i polaganje ruku biskupa, apostolskih nasljednika ili njihovih izaslanika. Radi toga i u sadašnjim okolnostima ugroze koronavirusom od posebne je važnosti krštenim mladim osobama u našim župama omogućiti primanje sakramenta svete potvrde kako bi bili ispunjeni Duhom Svetim, uspostavljeni u puno zajedništvo Crkve te ne ostanu napuštena siročad, napose u najtežim životnim stanjima. Valja upozoriti da od onih koji u današnjem Evandjelju primaju dar njegova Duha Isus traži: »Tko ima moje zapovijedi i čuva ih, taj me ljubi!« (Iv 14,21). Sveti Petar pak u drugom današnjem čitanju dodaje kako nam Isus Krist treba trajno ostati svet u srcima našim kako bismo mogli biti »uvijek spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama, ali blago i s poštovanjem, dobre savjesti« (1 Pt 3,15-16). – Kakva li dragocjena kršćaninova poslanja u snazi Duha Svetoga posred svijeta označena nemoću zla koje razara i upropaštava! Molimo za naše krizmanike da shvate svoje ljudsko dostojanstvo u snazi Duha Svetoga, primljena po sakramentu svete potvrde.

Draga braćo i sestre! S posebnom radošću želio bih danas o 100. obljetnici rođenja sv. Ivana Pavla II., utemeljitelja Požeške biskupije, zajedno s vama i svim drugim vjernicima naše mjesne Crkve zahvaliti Bogu što Karola Wojtyłu – kad je u ranim životnim godinama izgubio majku, a potom i oca – nije ostavio siročetom, nego ga je ispunio Duhom Braniteljem i Duhom Istine. Njegovom je snagom mladi Karol prihvatio Isusa Krista kao životnu Istinu, obrazlagao ga drugima

kao vlastitu nadu i nadu svijeta, svjedočio sjedinjenost sa svojim Gospodinom u najtežim životnim stanjima kao što je bila dugogodišnja patnja prouzročena pokušajem njegova ubojstva 1981. godine. Kad su se urušavali istrošeni bezbožni totalitarni sustavi vladavine XX. stoljeća, ostavivši za sobom mnoštvo nedužno progonjenih, ponižavanih i ubijenih ljudi, papa Ivan Pavao II. proročkom je neustrašivošću naviještao Božje milosrđe i praštanje po kojem se usred ljudskih povijesnih ruševina ostvaruje Božji pobjednički projekt čovjekova dostojanstva u Isusu Kristu, snagom Duha Svetoga. Podsjećao je da Isus nije umro samo za neke ljude, pripadnike određene nacije, rase, klase ili ideologije, nego za svakoga čovjeka bez razlike. Ohrabrivao nas je da s Bogom praštanja i milosrđa uđemo i u naše hrvatske povijesne – još neizliječene – ranjenosti te čišćenjem povijesnoga pamćenja tragamo za slobodom koju nam može darovati samo ljubav, veća od zla što nas je ponizilo.

Znakovito je da se 100. godišnjice Papina rođenja spominjemo o 75. obljetnici završetka II. svjetskog rata koji je velikom broju Hrvata i pripadnika drugih naroda kod nas donio »Križni put« osvetničkih ubijanja bez suda, ostavivši im kosti u mnoštvu nepoznatih grobova. Sjedinjeni s očinskom ljubavlju sv. Ivana Pavla II. želimo ih sve danas s njim zagrliti našim molitvenim srcem u koje uključujemo i svaku žrtvu stradalnika drugih naroda, ubijenih pod bilo kojom zastavom i zbog bilo kojih političkih, svjetonazorskih ili ideoloških razloga. Ne prihvaćajući da nam neki pojedinci i danas svojim ideološkim pristupom stradanjima određuju da se jednih žrtava spominjemo, a o drugima šutimo, posvjedočimo kako je Kristova ljubav, kojoj s papom Ivanom Pavlom II. posvema vjerujemo, jača od svih ljudskih podjela što ih neki žele nametati i mrtvima te ih ostaviti siročadi. Sveti Ivane Pavle, moli za nas da bude kako si nas učio i životom svjedočio! Amen.

Svetkovina Gospodinova uzašašća – Spasovo

KATEDRALA, 21. SVIBNJA 2020.

»Nebo nije mjesto nego osoba!«

Liturgijska čitanja:

Dj 1,1-11

Ps 46,2-3.6-7.8-9

Ef 1,17-23

Mt 28,16-20

Poštovana i draga braćo i sestre!

Svetkovinom Gospodinova uzašašća slavimo Isusa Krista u konačnom ostvarenju njegova poslanja koje je kao Sin Očev odvijeka primio, postavši čovjekom. No Isusovo djelo odnosi se na nas ljude te njegovo uzašašće na nebo pokreće najizazovnije pitanje: Koja je konačna sudbina čovjeka i svega postojećeg? Današnja svetkovina daje odgovor: Isus Krist je svojim uzašašćem uzdigao cjelovitoga čovjeka u njegovu preobraženom tijelu i sve stvoreno u puno zajedništvo Božjega života. To je smisao povijesti i svemira po Božjem naumu, ostvorenu u Isusu Kristu, te on za sebe u današnjem Evanđelju kaže: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji!« (Mt 28,18). Stoga osobno i zajednički, pojedinačno i globalno, gospodarski i politički trebamo u svom djelovanju promatrati Isusa Krista u slavi i u njemu prepoznati polazište i poticaj, smisao i cilj svega našeg postojanja i djelovanja. U njemu je Bog odredio domet svemu postojećem. No evanđelist u današnjem Evanđelju primjećuje: »A neki posumnjaše!« (Mt 28,17). Ako u navedeno djelo Božje u Isusu Kristu sumnjamo i ne prihvaćamo ga, tada nam se valja po ljudski dogovoriti što bi bio cilj i konac svega postojećeg? Tko

bi to mogao odrediti: Znanost? Politika? Gospodarstvo? Vojna moć? – Ne može prolazno dati smisao vječnom, nego samo vječno prolaznom! Stoga se danas želimo svrstati među jedanaesticu, među one koji nisu posumnjali i za koje kaže evanđelist: »Padoše ničice preda nj!« (Mt 28,17) te živom vjerom ispovjediti Isusa Krista našom osobnom i zajedničkom sudbinom, ciljem i svrhom stvorenoga, smislom svega postojećeg.

Braćo i sestre! Naviještena sveta čitanja pomažu nam dublje ući u otajstvo koje slavimo. Čuli ste kako sv. Luka u ulomku iz Djela apostolskih, podsjetivši na Isusov javni život i njegovu prisutnost među svojim nakon uskrsnuća, opisuje završetak poslanja koje mu je Otac dao na zemlji prvenstveno kao događaj očiju: »Bi uzdignut njima *naočigled* i oblak ga ote njihovim *očima*. I dok su netremice *gledali* kako on odlazi u nebo, gle, dva čovjeka stadoše kraj njih u bijeloj odjeći i rekoše im: 'Galilejci, što stojite i *gledate u nebo*? Ovaj Isus koji je od vas uznesen na nebo isto će tako doći kao što ste *vidjeli* da odlazi na nebo.'« Pored toga čuli ste, braćo i sestre, kako Apostol, pišući Efežanima, također spominje oči – ali oči srca – kojim se može Isusov događaj prepoznati u svoj dubini, širini, snazi i smislu te kaže: »Braćo! Bog Gospodina našega Isusa Krista, Otac Slave, dao vam Duha mudrosti i objave kojom ćete ga spoznati; prosvijetlio vam *oči srca da upoznate* koje li nade u pozivu njegovu, koje li bogate slave u baštini njegovoj među svetima i koje li prekomjerne veličine u moći njegovoj prema nama koji vjerujemo« (Ef 1,18-19). Na što li smo pozvani i što nam je omogućio Isus Krist! Uočili ste, braćo i sestre, kako sv. Luka u današnjem ulomku iz Djela apostolskih događaj Isusova uzašašća, nastavljajući opisivati ga kao zbivanje pred učeničkim očima, kaže da je on »uzdignut«, »odlazi u nebo«, »uznesen na nebo«, »odlazi na nebo« i zaključuje anđeoskim pitanjem »Što stojite i gledate u nebo?« te završava tvrdnjom: Isus će »isto tako doći kao što ste vidjeli da odlazi na nebo«.

Poštovani i dragi vjernici! Govor je o *odlasku, uzdignuću u slavu, uzašašću* na nebo. U napasti smo sve navedeno pojmiti spacijalnim, prostornim kategorijama, a ona nije sastavnica sadržaja vjere današnje svetkovine. Baštineći staru i ustrajnu ljudsku simboliku, Sveto pismo

ono što je bolje smješta gore, u »više« sfere, na »nebo«, a »dolje« je ono što vlada širokom horizontalom našega svijeta – zlo, smrt, »podzemlje«. Susret između Boga i čovjeka pojmljen je kao vertikalna prenosnica u skladu s kojom Bog »silazi« s neba (Post 11,5; Izl 19,11-13; Ps 144,5) da bi govorio čovjeku te »uzlazi« nakon što je završio svoje djelo. Simbolika uzlaska govori nam o ulasku u sferu božanskoga, onostranosti (transcendencije), zajedništva s vječnim. Stoga Isusovo uzašašće, opisano upotrebom prethodno prikazanom simbolikom u Dj 1,11 (1. čitanje) nije drugo nego novo, snažno očitovanje vjere u Krista uskrsloga. Nebo nije mjesto nego Osoba! On nije više prisutan među nama fizičkim podatkom svoga tijela, nego je na jednak način prisutan među nama oživljujućom Božjom snagom: nakon mračna »oblika sluga« on je sada »uzdignut« u Boga, prema kojem je usmjerio cijelo čovječanstvo (Fil 2,6-11), da bi bio »Krist sve u svima« (Kol 3,11).

Zato sv. Ivan govori o »uzdignuću«, o »uzašašću« Isusovu na dan njegove smrti na križu. Smrt-uskrsnuće-uzašašće tvore jedinstveno kršćansko pashalno otajstvo koje prepoznaje u Bogu konačno sabiranje ljudske povijesti i kozmičkoga bitka. Pravu vjeru opisao je Isus u svom odgovoru učenicima u današnjem prvom čitanju: Ona je snaga Duha Svetoga, svjedočenje i sveopća otvorenost. To su tri bitne sastavnice eklezijalnoga iskustva, naznačene u Djelima apostolskim kao konkretizacija Uskrsa i Uzašašća u nama. Vjera je, kako sam Isus tvrdi u Evanđelju, poslanje da učinimo njegovim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga (usp. Mt 28,19).

Braćo i sestre! Sveti Pavao u ulomku iz Poslanice Efežanima uvjера-va nas da je energija uskrsloga Krista, kojem je dana sva vlast na nebu i na zemlji, takva da nezaustavljivom snagom u sebe okuplja svu Crkvu. Ona je njegovo tijelo, prisutna u svijetu gotovo poput njegove fizičke prisutnosti, slično onom tijelu Kristovu na zemlji kojim je liječio i propovijedao. Ako je uskrsli Krist Gospodar svega postojećeg, koje želi privući k sebi, on je to još više s obzirom na Crkvu koju želi posvema imati u sebi. Ona je »prostor punine Božje i Kristove, to jest mjesto na kojem je uspostavljena i trajno nazočna prisutnost onoga Krista koji u sebi sve uglavljuje«. Punina Crkve je sam Krist uskrsli koji »ispunja sve u svima«.

Jednostavnom tvrdnjom u današnjem drugom čitanju: »Sve mu podloži pod noge, a njega postavi nad svime« (Ef 1,23), sv. nas Pavao potiče, a svetkovina Uzašašća ohrabruje da se ne udaljujemo od svijeta, nego u njemu tako djelujemo te bude što očitija Isusova pobjeda nad prolaznošću i punina njegove preobrazbe koja svijetu daje smisao. Neka tako bude. Amen.

Biskup Antun naviješta otajstvo Isusove pobjede nad smrću

Šime Vulas, *Sveti Josip*, reljef u drvetu,
kapela sv. Josipa Biskupskog doma u Požezi

Sedma vazmena nedjelja – Krštenje petoga djeteta
Branka i Anite Blažević

PAKRAC, 24. SVIBNJA 2020.

Promicanjem života pobjeđivati smrtne prijetnje

Liturgijska čitanja:

Dj 1,12-14

Ps 26,1.4.7-8a

1Pt 4,13-16

Iv 17,1-11a

Poštovana i draga braćo i sestre!

Svakodnevno smo svjedoci kako se ljudi s obzirom na neke događaje, osobe ili pitanja opredjeljuju za jednu ili drugu stranu, koju na različite načine obrazlažu, brane, a suprotnu napadaju. Primijetili ste kako je među ostalim kod nas već započelo političko svrstavanje za parlamentarne izbore u mjesecu srpnju, koje je nerijetko popraćeno niskom kulturom javne komunikacije: ponižavanjem, omalovažavanjem, prezirom i vrijeđanjem. I navedenim putom očituje se naša sloboda. No ako ona nije dovoljno upoznata s vrijednostima za koje je smisleno opredijeliti se, nerijetko ostaje zarobljenicom pojedinačnih ili skupnih interesa kratka daha. Čuli ste u današnjem prvom čitanju iz Djela apostolskih kako su se Isusovi učenici nakon njegova uzašašća u dvorani Posljednje večere molitveno udružili u zajedništvo u kojem je s njima bila i Isusova Majka. Dok su mnoštva s obzirom na Isusa bila opredijeljena negativno ili ravnodušno i ostala nemoćna,

njegovi učenici posvema za njega molitveno otvoreni postali su dionici njegove moći, snage Duha Svetoga, koja je pokrenula zajedništvo čije je ime Crkva, a koje se nije izgubilo u povijesnim vjetrometinama, nego traje i danas. Čudesno je što se i mi nalazimo u njemu, snagom istoga Isusova pobjedničkog Duha nad smrću. Naša svrstanost oko Isusa, opredjeljenje naše slobode za zajedništvo vjere, nade i ljubavi, smješta nas u Crkvi na onu razinu postojanja kojoj je vođa, punina i smisao Onaj koji nas je poveo u vječnost. Koliko trebamo Bogu biti zahvalni što nas voli u zajedništvu Crkve i prepoznaje kao one koji su se svrstali na stranu njegova projekta o čovjeku, a kojem je zajamčen uspjeh jer mu je temelj Isusova ljubav jača od smrti. Budimo ponosni što smo Isusovi u njegovoj Crkvi Katoličkoj i ne dajmo nikom da nam pomuti naše vjerničko srce bilo kakvim zlonamjernim pristupom i ocrnjivanjem. Radije prihvatimo i trpljenje nego da potamni u nama vjernost Isusu Kristu i njegovoj Crkvi, kako nas potiče sv. Petar u današnjem drugom čitanju.

Braćo i sestre! Svjedoci ste kako je mala, nevidljiva, smrtno opasna stvarnost nazvana koronavirus prestrašila čovječanstvo te ono poduzima različite mjere obrane. Tijekom gotovo dvomjesečnih mjera izolacije uvjerali smo se da se na najbolji način borimo protiv smrtnih prijetnji tako da promičemo život i njegovu pobjedu. Promatrajući roditelje Branka i Anitu Blažević s djetetom koje su donijeli na krštenje, želio bih im izraziti posebnu zahvalnost i poštovanje što su u Hrvatskoj ugroženoj smrću pronašli u vjeri snagu svrstati se i po peti put za život, pa i pod cijenu da ih netko pogleda s podsmijehom, a možda i prezirom. Opredijeliti se na stranu sebičnosti uvijek je tužno jer je ono kratkoročno i osuđeno na životni neuspjeh. Ljubav pobjeđuje na zemlji i u vječnosti. To je naš Gospodin Isus na križu koji nas je žrtvom ljubavi istrgnuo iz zagrljaja smrti te uzašašćem na nebo smjestio čovjeka u puno zajedništvo Božjega vječnog života. Radujem se, dragi roditelji, što ćete svoju malu Brunu po krštenju svrstati u zajedništvo Isusovih pobjednika, u Crkvu, koje ima značenje za vječnost. Sakrament krštenja je – naspram mnogih smrtnih virusa – Božji lijek za pobjedu života nad smrću u snazi Isusove muke, smrti i uskrsnuća. On je na svoj način

povezan s bračnom ljubavlju, plodnom porodom, ugrađenom u Isusovu ljubav, opredjeljenje s Bogom za vječnost. Ljubav je uvijek povezana sa žrtvom i trpljenjem. No ono nas – kako tumači sv. Petar u današnjem drugom čitanju – ispunja Isusovim Duhom slave, po kojem postajemo slavni pred Bogom, što je važnije od slave koju nam može dati svijet.

O tome govori Isus u današnjem Evanđelju. Odlazeći s ovoga svijeta, on se oprašta od svojih učenika te tumači kako je on postao čovjekom da bi izvršio Očevu poslanje, povezano s mukom i smrću, te se tako Otac proslavi u njemu i on u Ocu onom slavom koju ima kod njega prije početka svijeta. Taj Isusov *u* Ocu i Otac *u* njemu najdublji je Božji trojstveni vez kojem je ime ljubav, Duh Sveti. Kad se odnos *ja u njemu* i *on u meni* živi u braku te on bude plodan potomstvom, ostvaruje se na svoj način božanska stvarateljska moć ljubavi koja pobjeđuje smrt i daruje život. Po žrtvi ljubavi proslavlja se Bog u nama i mi u njemu. Dragi roditelji male Brune! Čestitam vam što ste se primanjem petoga djeteta uvrstili među Božje slavne ljude, postali istinski *celebrity* koji služe životu.

Taj isti dinamizam događa se u svakoj drugoj ljubavi i po njemu se ostvaruje naša istinska proslava, odraz slave – uspješna života – koji je u Bogu. Žrtvom ljubavi kojom su mnogi položili svoje živote za slobodu Domovine i ovdje u Pakracu postali su pobjednici, slavni, *celebrity*, te ih se uvijek spominjemo sa zahvalnošću. Usred svijeta sebična gubitništva, zla i smrti, biti žrtvom ljubavi svrstan na Božju stranu znači živjeti već ovdje početke vječnosti. Takvih je opredjeljenja silno potrebno danas u Hrvatskoj. Molimo da ih bude što više te tako naša Domovina bude predvorje vječnosti. Amen.

Šime Vulas, drveni oltar, kapela Sv. Josipa Biskupskog doma u Požegji

Svetkovina Pedesetnice – Slavlje sakramenta svete potvrde

KATEDRALA, 31. SVIBNJA 2020.

Biti voljeni Božji prijatelji za svu vječnost

Liturgijska čitanja:

Dj 2,1-11

Ps 103,1ab i 24ac.29bc-30.31 i 34

1 Kor 12,3b-7.12-13

Iv 20,19-23

Poštovani i dragi krizmanici!

Gledam vas i razmišljam! Sve je s vama počelo kao dar. Život niste naručili, nego primili kao dar. Roditelje niste birali, nego su vam darovani. Prijatelje niste tražili, primili ste ih kao dar. Ono najveće što vam se može dogoditi jest ljubav: ona je dar. I na kraju što se s vama ima zbiti – dar je. Stoga vas sa sv. Pavlom pitam: »Što imaš da nisi primio? Ako si primio, što se hvastaš kao da nisi primio?« (1 Kor 4,7). Ako niste Božji dar – čiji biste mogli biti? Želio bih danas zajedno s vama, s vašim roditeljima, kumovima, prijateljima i svima drugima s kojima ste povezani zahvaliti Bogu što nam je u svakom pojedinom od vas udijelio dragocjeni dar – ne samo za malo vremena – nego za vječnost. Tko se sve zanima za vas – od roditelja i drugih članova obitelji do učitelja i prijatelja – možete lako nabrojiti. Ali ne zaboravite: onaj koji vas je smislio i pozvao u život nije vas napustio, nego se trajno zanima za vas kao za svoj projekt, ima s vama najbolji

plan od svih mogućih koje ljudi mogu smisliti i želi u vama ostvariti puninu, smisao, vječnost. Zamislite tuge kad netko od nas počne o sebi razmišljati polazeći samo od onoga što on misli, želi i može te nastoji to ostvariti – i ne uspije! Ostane neostvaren čovjek ili, još gore: ruševina!

Kad god uzmem u ruke Evanđelje, iznenadim se što je Bog poslao Sina svoga Isusa Krista da se ne bavi prirodom, kućama, stanovima, predmetnom stvarnošću, nego čovjekom kao najvažnijim bićem kojem posvećuje svu svoju pozornost. Današnja svetkovina Pedesetnice posebno je svjedočanstvo što Bog želi i može s čovjekom postići. Kao njegov stvoritelj on zna da mu je iznad i prije svega za njegovo puno ostvarenje potreban Duh kojim ulazi u njegovo nedovršeno, zlom narušeno, a smrću ugroženo biće te ga tim svojim najjačim sredstvom želi uspostaviti u puno zajedništvo svoga života. Minulih tjedana svijet je prestrašila mala, nevidljiva i neuhvatljiva, a smrtonosna stvarnost, nazvana koronavirus. Današnja svetkovina pak podsjeća nas kako postoji nevidljiva, neuhvatljiva, a životvorna stvarnost kojoj je ime Duh Sveti. On pobjeđuje i smrt! Isus svojim učenicima ne obećava materijalna bogatstva, uspjeh na društvenoj ljestvici koju sebi ljudi postavljaju kao cilj jer to je prolazno, nego on djeluje u smislu onoga cilja koji je čovjeku postavio Bog: biti pobjednik i nad samom smrću. Ne samo da je to obećao, nego je to i ostvario i omogućio svakom čovjeku u Sinu svom Isusu Kristu – ne laganim, površnim i lagodnim putem – nego trpljenjem i smrću kojima je pobijedio našu ograničenost, prolaznost i raspadljivost. Čuli ste u zapisu Djela apostolskih u današnjem prvom čitanju kako na dan Pedesetnice Isus svojim daruje svoga Duha, stvarnost neuhvatljivu poput vjetra, moćnu poput vatre, osobito one kojoj je ime ljubav. Bog nam je u Isusu Kristu pristupio najmoćnijom svojom stvarnošću – ljubavlju – i bavi se nama neprestano tražeći način da nas njom ispuni i dovede do cilja i smisla našega postojanja. Ljubav je jedino sredstvo kojim se to može ostvariti!

Dragi krizmanici! To je Isus i u odnosu prema svakom od vas. Nema nekoga tko bi vam s boljom željom ili većim mogućnostima mogao pristupiti te vas povesti putem za kojim čeznete i ciljem koji želite postići. Osjetite se danas ponosnima što vam on po sakramentu svete

potvrde svjedoči kako mu je važan svaki pojedini od vas, da računa s vama. Još više: da po služenju biskupa i svećenika želi istom onom snagom Duha kojom je na dan Pedesetnice prožeo svoje apostole obdariti i vas, da iznutra budete opečaćeni darom njegove moćne ljubavi te ne ostanete u životnom mraku, nego hodite u njegovu svjetlu, postanete u punu smislu njegova braća i sestre u njegovoj Crkvi Katoličkoj i, rukom pod ruku, međusobno iznutra povezani njegovim Duhom, koraćate usred različitih životnih nevolja, slabosti i neuspjeha prema onom cilju za koji vas je on stvorio. To je njegov naum o vama, to ste vi po moći njegove ljubavi i snazi njegova Duha: njegovi voljeni prijatelji za svu vječnost. Opečatit će vas u sakramentu svete potvrde da bude prepoznatljivo tko ste – ne po svojim slabostima i nemoćima – nego po snazi njegova Duha ljubavi za svu vječnost. Radujem se zajedno s vama što u svetoj potvrdi ne primete tek neki dar, nego postajete velike osobe za Boga, rastete na razini »biti«, a ne samo »imati«, s njime već početno dosižete nebo.

Zbog svega onoga što Isus Krist ostvaruje u vama snagom svoga Duha, ugrađujući vas potpuno u zajedništvo svojih voljenih prijatelja koje se zove Crkva, nemojte ostati mlaki ili ravnodušni. To će vas ostaviti na površini života i nesretnima. Budite njegovi oduševljeni suradnici te povezani jedni s drugima uzajamno si pomažite da u vama ostane živo Isusovo djelo, djelatan Duh Sveti te s njime pobjeđujete sebičnost, zloću, pokvarenost koja vas drži zarobljenima na razini nemoći. Neka njegovom snagom u vama pobjeđuju dobrota, plemenitost, pravednost, poštenje, ljubav i svako drugo djelo Duha Svetoga, po kojem ste uzdignuti u Božji svijet za koje vam srce kaže da mu pripadate. To je istinska mladost koja nije vezana za godine koje imate nego za stanje duha. Budite hrvatski naraštaj mladih ljudi koji se ne bavi tuđim zloćama, ne smišlja o drugima zle namjere, ne kuje u mržnji osvete, nego budite iznutra slobodni u Duhu Svetom. Isus će i u vas danas – kao i u apostole u današnjem Evanđelju – dahnuti svoga Duha da možete praštati i biti veći od zla koje vas želi poniziti i zarobiti. Ulažite svoje snage u ono što je Božje, plemenito i dobro, i u toj slobodi izgrađujte svoju hrvatsku domovinu, ostavljajući za sobom trag svjetla i nade. I u

skromnim materijalnim mogućnostima živite od nutarnjega bogatstva i punine koja usređuje i osmišljava bolje i više od svega što vam mogu pružiti okolnosti u kojima se nalazite. Neka vašu mladenačku osobnost ne oblikuju okolnosti, nego vi oblikujete svijet oko sebe nutarnjom snagom svoga duha, izgrađujući ljudsko dostojanstvo i mir u svojoj hrvatskoj domovini. Bili blagoslovljeni i sretni na putu tih nastojanja u snazi Duha Svetoga. Neka tako bude. Amen.

Svetkovina Presvetoga tijela i krvi Kristove – Tijelovo

KATEDRALA, 11. LIPNJA 2020.

»Život kao kruh ili kruh kao život – to je naš Gospodin Isus«

Liturgijska čitanja:

Pnz 8,2-3.14b-16a

Ps 147,12-13.14-15.19-20

1 Kor 10,16-17

Iv 6,51-58

Poštovana i draga braćo i sestre!

Minulih tjedana mogli smo u brojnim i različitim komentarima među ostalim čuti kako je koronavirus nametnuo svojevrsni gubitnički način života. Virus je opasan, ispunja strahom, međusobno udaljuje ljude, izolira ih, stavlja u pitanje radna mjesta, ugrožava kruh svagdanji, oduzima dostojanstvo. Kolike li radosti moći se nakon gotovo potpune izolacije zbog koronavirusa ponovno susresti i zajedno slaviti svetkovinu Presvetoga tijela i krvi Kristove. Okupio nas je Gospodin koji je za sebe rekao: »Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek« (Iv 6,51). Isus nas podsjeća kako naspram načina života koji je nametnuo koronavirus postoji njegov, krušni stil života. Kruh, naime, okuplja, međusobno povezuje, priskrbljuje se radom, lomi se svima za hranu, stol na kojem ga blagujemo ostvaruje zajedništvo, radost života, potvrđuje naše ljudsko dostojanstvo. Život kao kruh ili kruh kao život – to je naš Gospodin Isus po svom euharistijskom otajstvu!

Sudjelovanjem na ovom slavlju svjedočimo mu danas zahvalnost, očitujemo vjernost, iskazujemo poklon, javno izražavamo odanost, potvrđujemo da smo kao članovi Crkve i ovdje u Požegi njegovo Tijelo.

Braćo i sestre! Božja riječ koju smo navijestili uvodi nas u duboke dimenzije otajstva Isusa Krista kao kruha za život svijeta. Ulomak iz osmoga poglavlja Knjige Ponovljenoga zakona, proglašen u prvom čitanju, nazvan je »zapovijed za život u blagostanju« i glasi: Spominji se! Sjećaj se! Zanimljiva zapovijed! Naime, Židovi su tijekom izlaska iz egipatskoga ropstva prošli kroz teške nevolje za koje sveti pisac kaže da su bile kušnje i ponižavanja kojima je Bog provjeravao svoj narod je li mu vjeran i od čega konačno želi živjeti. Podsjećao ga je na taj način da se istinski ne živi o kruhu, nego o svakoj njegovoj riječi, hranjivijoj od kruha, jer ona ulazi u dno ljudskoga bića, kako uvjerava pisac Poslanice Hebrejima: »Živa je, uistinu, Riječ Božja i djelotvorna; oštija je od svakog dvosjekla mača; prodire dotle da dijeli dušu i duh, zglobove i moždinu te prosuđuje nakane i misli srca« (Heb 4,12). No nakon što su Židovi zaposjeli obećanu zemlju i potpuno se nastanili u njoj, prestali biti lutalački nomadi, ustalili su se na zemlji i započeli život potrošačkoga blagostanja, izgrađujući vlastitu sigurnost. Ponos tehničkoga napretka, ljudska autonomija, gospodarska neovisnost i druge društvene vrijednosti nosile su sa sobom opasnost iskonskoga grijeha oholosti i samodostatnosti koje ugrožavaju vjeru u Boga osloboditelja, vođu povijesti izabranoga naroda. »Sjetite se« postaje stoga temeljni poziv Ponovljenoga zakona. Taj je izraz istoznačan s »vjerovati«, zauzeti se za obnovu povezanosti s Bogom saveza iz prijašnjih vremena koji sada, u doba blagostanja, ljudi doduše svjesno ne osporavaju i ne odbacuju, nego ga u vjerskoj ravnodušnosti jednostavno zaboravljaju. Biblijski »spomen« ponovno uvodi vjernika u Božji pothvat spasenja, obredno posadašnjuje događaje prošlosti i čini ga njihovim dionicima.

Draga braćo i sestre! Snažna je životna poruka navedenoga svetog čitanja koju ne smijemo ostaviti po strani jer bismo tako očitovali ravnodušnost prema Božjoj zauzetosti za nas. Kao da nas je Bog koronavirusom i svim nevoljama s njim povezanimama poput Židova u pustinji želio poniziti i iskušati na čemu gradimo svoj svijet, od čega konačno

želimo živjeti: od vlastitih dostignuća i onoga što zovemo suvremenim napretkom proizvodno-potrošačkoga društva ili od Božje vječne riječi i njegovih neprolaznih vrijednosti. Bog nam je u Požeškoj biskupiji na svoj način koronavirusom pomogao da u Godini Božje riječi dublje otkrijemo ono što je on za nas ostvario u Isusu Kristu, u njegovoj pobjedi nad smrću kao najčvršćem temelju na kojem valja graditi vlastito postojanje, a zalog toga nam ostavio u presvetoj euharistiji. Ona je trajan Božji poziv: »sjećajte se«, »spominjite se«. Upravo riječ »spomen« u smislu navedenoga starozavjetnog značenja upotrebljava Novi zavjet za euharistiju. Kad god je slavimo, spominjemo se onoga što je Bog u prošlosti ostvario za nas u Isusu Kristu, njegovoj smrti i uskrsnuću, zazivamo njegovu prisutnost u sadašnjosti, ispunjenu protegnutošću prema punom očitovanju toga djela u budućnosti o njegovu drugom dolasku. Tri vremenske dimenzije – prošlost, sadašnjost i budućnost – povezane su u jedno u »spomenu« koje u otajstvu svete mise vjerom naviještamo i slavimo. To na svoj način uvijek potvrđujemo i našim geslom: »Krist jučer, danas i uvijek!«

Kršćanska braćo i sestre! U naviještenom odlomku iz Knjige Ponovljenoga zakona izraz »spomen« trebao je Židove podsjetiti i uvesti u ono što je bilo bitno u pustinji gdje su iskusili posvemašnju ovisnost o Bogu. Hrana i piće, mana i voda, to jest cijelo preživljavanje, bilo je predano u Božje ruke kako bi shvatili da se »ne živi samo o kruhu, nego da čovjek živi o svakoj riječi što izlazi iz usta Gospodnjih« (Pnz 8,3). Živjeti iz vjere znači vratiti se na bit pustinje, odbacujući blagostanje pretvoreno u materijalizam, duhovnu otupljenost kao temelj vlastitoga postojanja, reprogramirati svoj život na neprolaznim vrijednostima, na daru Božje riječi, prepoznajući i u potrošačkom društvu svoju pustinjsku glad i žeđ, shvatiti potrebu drugačije i otajstvene vode izvedene »iz stijene tvrde kao kremen«, i prehrane »manom, nepoznatom tvojim ocima« (Pnz 8,16).

Braćo i sestre! Navedeno svetopisamsko svjedočanstvo očituje snagu bitne poruke današnje svetkovine i svakoga euharistijskog slavlja. Čovjeku koji – napose u našem zapadnom društvu – duhovno umire u tvrdoći svakodnevnih utrka za potrošnim dobrima, za idolima

tehnološke jednodimenzionalne civilizacije, Krist pruža drugačiju hranu i piće koji konačno utažuju njegovu žeđ za istinskim životom (Iv 4,13-14). U kafarnaumskoj sinagogi, kako izvješćuje današnje Evanđelje, Isus objavljuje svoj dar kruha života, hrane za život vječni, koju valja vjerom prihvatiti. To je navještaj koji je Crkva primila i od svojih početaka s radošću proglašavala u vjeri i bogoštovlju. To činimo i mi danas! Život vječni, božanski život, nije nešto što pripada samo Kristu i nije mogućnost kojoj se nadamo samo u dalekoj budućnosti, nego je stvarnost čiji dionici postajemo u sadašnjosti, kad god u euharistiji ulazimo »u zajedništvo krvi i tijela Kristova« (1 Kor 10,16). Po euharistiji se između Krista i vjernika već sada uspostavlja uzajamni odnos koji sv. Ivan u Evanđelju opisuje kao naš »ostati« u Isusu i njegov »ostati« u nama (Iv 6,56). Na njegov »ostati u nama« treba odgovarati našim vjerničkim »ostati u njemu«. Ovo iskustvo »božanskoga« koje vjernik postiže u »spomenu« večere Gospodnje omogućeno nam je njegovom objavom. Samo on svojom božanskom moći može učiniti da ono što je obznanio u kafarnaumskoj sinagogi bude stvarnost: »Tijelo je moje jelo istinsko, krv je moja piće istinsko. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje i ja u njemu. (...) Tko jede ovaj kruh, živjet će uvijek« (Iv 6,55–56.58). Kakva li duboka otajstva koje slavimo i stvarnosti čiji dionici vjerom postajemo!

Poštovana i draga braćo i sestre! S navedenom Isusovom objavom povezana je i tvrdnja sv. Pavla u današnjem drugom čitanju da po svetoj euharistiji postajemo zajedništvo tijela i krvi Kristove te se po nama očituje i ostvaruje jedinstvo Crkve. U davnini je sv. Ciprijan govorio: »Naša *koinonia* (zajedništvo) s Kristom tako je duboka da ostvaruje zajedništvo s braćom: kad ne bi prvo bilo stvarno, ne bi takvo bilo ni drugo.« Stoga nas današnja svetkovina stavlja pred pitanje ostaje li možda naše primanje svete pričesti nepotpuno zajedništvo s Kristom jer živimo međusobne podjele, svađe i sukobe, ponižavanja i ocrnjivanja. Ovo pitanje ima osobitu težinu u vremenu prije parlamentarnih izbora u Hrvatskoj.

Draga kršćanska braćo i sestre! Oživimo danas svoju vjeru u božanski euharistijski dar, s većim ga žarom slavimo i dubljom sabranošću

primajmo te mu se iskrenom odanošću klanjajmo. Molimo Gospodina da snagom svoga tijela položena i krvi prolivene za nas izliječi rane naših podjela te Crkva po nama usred sukobljavanja u hrvatskom društvu svjedoči i promiče ono zajedništvo koje u nama ostvaruje Isus Krist po svom euharistijskom otajstvu. Neka tako bude. Amen.

Dvadeseta nedjelja kroz godinu Spomen žrtava Slatinskoga Drenovca

SLATINA, 21. LIPNJA 2020.

»Zlo nema vlast nad krštenikom jer on pripada pobjedniku nad smrću«

Liturgijska čitanja:

Jr 20,10-13

Ps 68,8-10.14 i 17.33-35

Rim 5,12-15

Mt 10,26-33

Poštovana i draga braćo i sestre!

Neki dan ispred Katoličke osnovne škole u Požegi susreo sam troje učenika te sam ih zapitao kako je završila *online* nastava i koje je najteže pitanje na koje su tim putem trebali odgovoriti. Na prvi upit odgovorili su jednodušno kako je sve dobro završilo, a o drugom se nisu mogli složiti. Pomogao sam im i kazao: Najteže pitanje na koje – ne samo da nismo uspjeli odgovoriti u školi – nego na njega ne zna odgovoriti čovječanstvo do danas jest: otkud i zašto zlo u svijetu? Kad nas zadesi neka klimatska, prirodna, prometna ili slična nesreća – lakše je podnesemo. Ali kad nam zlo nanese neki čovjek, osjećamo se duboko poniženi i povrijeđeni. Ove nedjeljne večeri nakon svetkovine Presvetoga Srca Isusova zaustavljamo se u Slatini pred pitanjem: Zašto su ljudi u vrijeme II. svjetskog rata jedni drugima bili zli, zašto su pobijene tolike nedužne žrtve u Slatini i okolici, napose u Slatinskom Drenovcu, među kojima i trojica

svećenika – Julije Bürger, župnik u Slatini, Ivan Đanić, župnik u Orhovici, i Josip Martinac, župnik u Voćinu, a 1948. bio im je pridružen i Augustin Duković, župnik u Čačincima – i što je netko time želio postići? Nemamo pravoga odgovora! Obično samo ustvrdimo da je to učinio netko zao, zločinac, neprijatelj, a ne znamo objasniti zašto je on takav. Suočeni smo s neprotumačivim misterijem zla, iracionalno ubojita, neprihvatljiva, koje se unatoč svemu tome događa. Težini zla pridonosi i činjenica da kad s jedne strane ono bude počinjeno, nekim svojim opet iracionalnim putem traži isti odgovor. Zlo je povezano s potrebom odmazde, zatvarajući nas u bezizlazni krug njegova nutarnjega naboja negativnosti. Postajemo žrtvom zla najprije tako što nam je ono nanoseno, a potom i tako što na njega odgovaramo istom mjerom. Uvučeni u dinamizam zla postajemo gubitnici vlastite slobode, zarobljenici mraka!

Draga braćo i sestre! Pred počinjenim zlom u Slatinskom Drenovcu želio bih se s vama večeras zapitati: Ako ga ne možemo razumjeti, kako se onda pred njim trebamo ponijeti? Odgovor nam daje naviještena Božja riječ. Prvo čitanje ulomak je iz takozvanih ispovijesti Jeremije proroka. Duboko osjetljiv za Boga, s njime na zajedničkom valu, prorok je prosuđivao stanje svoga naroda i njegovih vođa polazeći od Božjih mjerila, govorio im istinu koja im se nije sviđala, zamjerio se zbog toga svima i svakom, postao osamljenik protiv koga su se svi urotili, progonili ga i spremali mu smrt. Jeremija shvaća da je nedužni stradalnik ljudske zloće koja ga želi pogaziti, ali ne popušta napasti da uzvрати neprijateljima svojom vlastitom mjerom zla, nego, kako čujemo u drugom dijelu današnjega prvog čitanja, povjerava Bogu svoju sudbinu. Prorok je svjestan da on protiv zla ne može ništa učiniti, ali je snažno uvjeren da Bog zna i može nešto početi i sa zlom te njemu povjerava svoju životnu parnicu. Siguran je kako je Bog veći od zla i može ga spasiti da ne postane žrtva nego pobjednik. Vjeruje da je Bog s njim kao snažan junak te je njegov odgovor na zlo posvemašnje povjerenje u Boga i predanje vlastite sudbine u njegove ruke.

Sveti Pavao u današnjem drugom čitanju uvjerava Rimljane kako je u slobodi prvoga Adama, opredijeljenoj protiv Boga, izvor zla koje

čovjeku oduzima početno dostojanstvo što mu ga je Stvoritelj udijelio i koje ga je učinilo gubitnikom. Jeremijin pak primjer pravednika koji je sebe povjerio u Božje ruke te mu zlo ne može nauditi potpuno je ostvaren u drugom Adamu, Isusu Kristu, kojega je ljudska bijeda zla osudila i u smrt predala, a on, sav predan u volju Božju, izdišući govori: »Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!« (Lk 23,46). Pisac Poslanice Hebrejima tumači: »I bi uslišan zbog svoje predanosti (...), posta svima koji ga slušaju začetak vječnoga spasenja« (Heb 5,7.9). Potpunom predanošću Ocu do u smrt Sin Očev oslobodio nas je zarobljenosti zlom te više ni jedna ljudska zloća nema zadnju riječ nego Sinovljevo predanje, moćnije od svake ljudske nemoći ranjenosti zlom. U novom Adamu, Isusu Kristu, na svoj način prisutan je svaki onaj koji je kršten i sjedinjen s njim postao dionikom njegove baštine, života vječnoga. Zlo nema više vlast nad krštenikom jer on pripada Pobjedniku nad smrću i njegovu gospodstvu. »To će biti baština pobjednikova« (Otk 21,7), zaključuje s ušitom pisac Knjige Otkrivenja.

Braćo i sestre! Pred zlom iz II. svjetskog rata koje se utisnulo u naše pamćenje, nemirima u kojima se i danas zbog više razloga nalazimo, silno je potrebna utemeljeno ohrabrujuća riječ. Može nam je pružiti samo Onaj koji je pobijedio zlo i smrt. Isus nam u današnjem Evanđelju triput ponavlja: »Ne bojte se ljudi!« (Mt 10,26.28.31). Dok u svom srcu prebiremo večeras žrtve Slatinskoga Drenovca, odzvanja posebnom snagom Isusov poziv: »Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali duše ne mogu ubiti. Bojte se više onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu« (Mt 10,28). Žrtvama kojih se spominjemo ubili su tijelo, ali nisu mogli ubiti dušu. No premda živi tijelom, ubojice su bili ljudi čije su duše ubijene mržnjom. Količina počinjenoga zla nad nedužnim ljudima pod različitim zastavama tijekom XX. stoljeća, i rasprave koje s različitih svjetonazorskih polazišta o njem ni danas kod nas ne prestaju, nose sa sobom opasnost da u pojedincima i skupinama pokrenu nove podjele i mržnju te ostanemo – ne samo pojedinci – nego narod ubijene duše. Potrebno je da se na Isusov poziv priznamo njegovima kao pojedinci i narod, moćan praštati i promicati pomirenje, kako bi nas Gospodin priznao svojima pred Ocem nebeskim. Njegova je riječ:

»Tko se odreće mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred svojim Ocem, koji je na nebesima« (Mt 10,33).

Naviještena Božja riječ potiče nas da večeras posvjedočimo kako s obzirom na sudbinu žrtava u Slatinskom Drenovcu vjerujemo Božjoj pravdi ljubavi, ostvarenoj u Isusu Kristu na križu, te poput Jeremije zlo i zločinca predamo njezinu sudu. Usredotočujemo se na žrtve, gledamo ih pobjednički živima u Božjem zagrljaju i s piscem Knjige Mudrosti ispovijedamo: »Duše su pravednika u ruci Božjoj, i njih se ne dotiče muka nikakva. Očima se bezbožničkim čini da oni umiru, i njihov odlazak s ovog svijeta kao nesreća; i to što nas napuštaju kao propast, ali oni su u miru« (Mudr 3,1-3). To su naši pravednici, nedužno ubijeni u Slatinskom Drenovcu i na drugim mjestima stradanja, promatrani vjerom u Boga, većega od zla, osvjetljeni Isusovom ljubavlju jačom od smrti. Neka im je vječni počinak u Božjem miru. Amen.

Svećeničko ređenje

KATEDRALA, 27. LIPNJA 2020.

Upisani u genealogiju Božje ljubavi

Liturgijska čitanja:

1 Pt 5,1-4

Ps 146,6c-7ab.7c-8.9-10

Iv 15,9-17

Poštovana i draga braćo i sestre!

Promatrajući ovih dana političare koji na skorim parlamentarnim izborima žele dobiti naklonost birača, dobiva se dojam kako vjeruju da će to postići ružnim prikazivanjem suparničke strane i osobnim etiketiranjem. Očekuju da glasači biraju one koji su upotrebom teških riječi nadvisili druge. Tako se stvaraju međuljudske razdaljine, veće i dublje od onih što ih je uzrokovala ugroza koronavirusom, te se tim putem ne može očekivati dobar sastav Hrvatskoga sabora. Trebat će na izborima imati puno mudrosti i izdići se iznad spomenutih kriterija, birati zastupnike po njihovoj osobnoj kvaliteti, posvjedočenoj vlastitim ponašanjem na privatnoj i javnoj razini, po vrijednostima koje zastupaju i za koje se nesebično bez prijektivnosti zauzimaju.

Braćo i sestre! Slavlje ređenja đakona Marka i Mateja ne pripada tome svijetu, nego je događaj u Crkvi za čije pripadnike trajno vrijedi Isusova riječ: »Neće tako biti među vama!« (Mt 20,26). Crkva, naime, nije sportsko, političko, gospodarsko ili drugo natjecateljsko društvo u kojem netko želi postići ciljeve postavljene od samih ljudi, nego je ona po tvrdnji II. vatikanskog sabora »mesijanski narod« čija je »glava

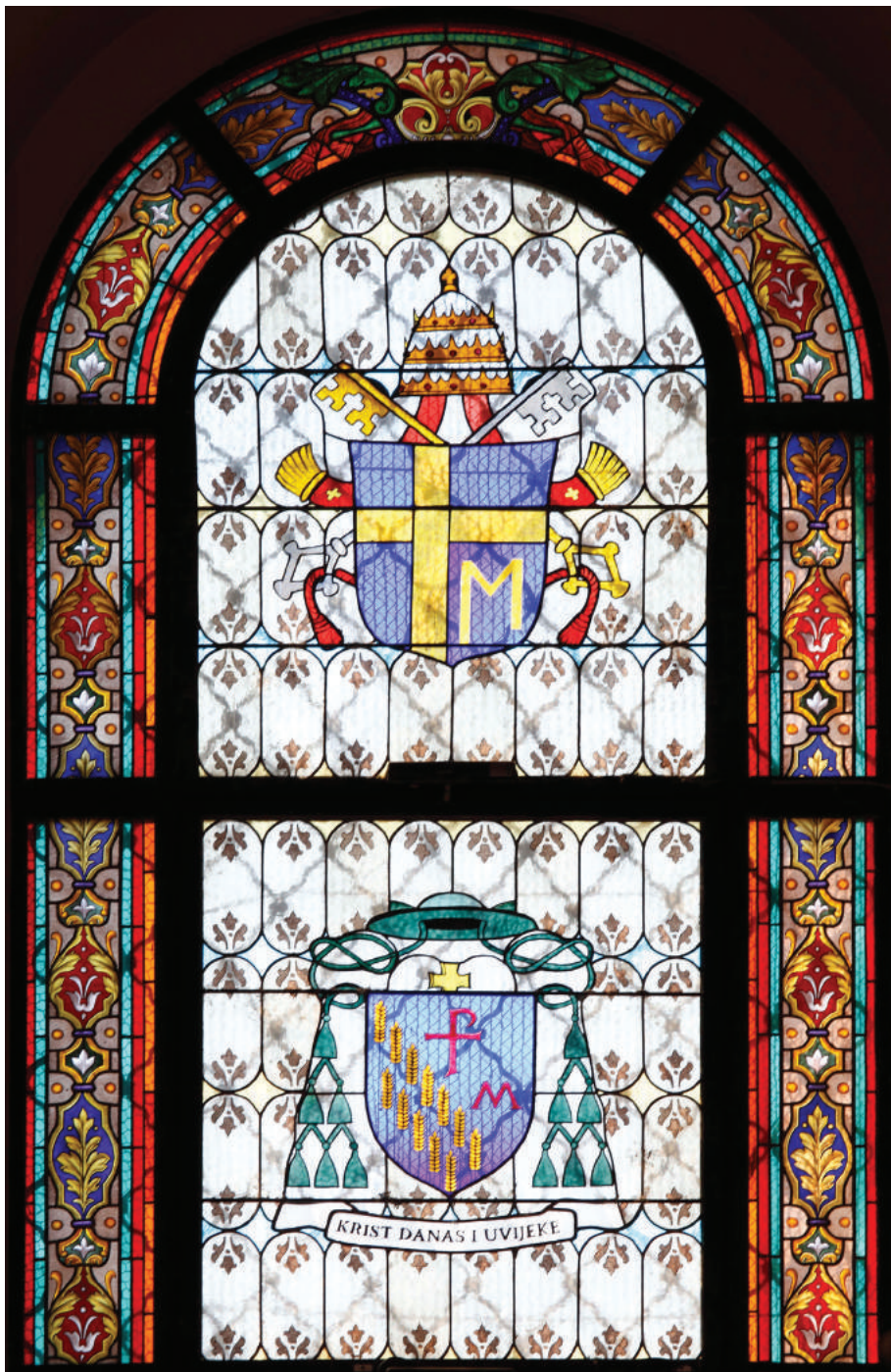
Krist, 'koji je predan zbog naših grijeha i koji je uskrsnuo radi našega opravdanja' (Rim 4,25) te sada slavno vlada na nebesima, pošto je stekao ime nad svakim imenom. Taj je narod u stanju dostojanstva i slobode djece Božje, u čijim srcima prebiva Duh Sveti kao u hramu. Zakon mu je nova zapovijed: ljubiti kao što nas je sam Krist ljubio (usp. Iv 13,34). I na kraju, svrha mu je kraljevstvo Božje koje je na zemlji započeo sam Bog i koje se mora dalje širiti, sve dok ga na kraju vremena on sam ne bude priveo punini, kad se bude pojavio Krist, život naš (usp. Kol 3,4), a 'samo stvorenje bit će oslobođeno od ropstva raspadljivosti u slobodu slave djece Božje' (Rim 8,21)« (LG 9).

Poštovani i dragi vjernici! Tvrdnja II. vatikanskog sabora da Crkva za razliku od svijeta ima za zakon novu zapovijed »ljubiti kao što nas je Krist ljubio« utemeljena je u Isusovim riječima, koje smo čuli u današnjem Evanđelju, te se očituje i ostvaruje kao zajednica odnosa po božanskom modelu. Ona je dinamizam trostrukoga odnosa Otac-Sin-učenik: »Kao što je Otac ljubio mene, tako sam i ja ljubio vas. Ostanite u mojoj ljubavi« (Iv 15,9). Činjenica da smo ljubljeni od Sina i trebamo »ostati« u njegovoj ljubavi povezana je unutarnjom božanskom snagom darivanja samoga sebe za druge, kao što Otac daruje sebe Sinu i Sin Ocu u Duhu. Samo na taj način ostvaruje se u nama radost koju Gospodin obećava. Isus svojim posredničkim djelom očituje život, a živjeti u ljubavi znači biti rođen od Boga. U naviještenom Evanđelju Isus nam predstavlja u čemu je kakvoća učeničke ljubavi: »Ovo je moja zapovijed: ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio!« (Iv 15,12). Mjera kršćanske ljubavi je Kristova sveobuhvatnost. Starozavjetnu zapovijed: »Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe« (Lev 19,18) Krist usavršuje pozivom »Ljubite se kao što sam ja ljubio vas«. To je beskrajna ljubav, koja nema granica ili iznimki, upravo onako kako su tvrdili istočnjački mističari: »Nakon Boga pristupaj svakom čovjeku kao Bogu.« U to uvjerava Isusova jasnoća u tvrdnji bez alternative: »Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje« (Iv 15,13). Time je izrekao svu dubinu ljubavi koja ima u Ocu svoj izvor, očituje se u Sinu prema čovjeku koji postaje njegov prijatelj, a ne sluga: »Jer vam priopćih sve što sam čuo od Oca svoga« (Iv 15,15).

Prezbiterско ređenje u požeškoj Katedrali

Dragi ređenici, Marko i Mateju! Postoje različiti izazovi koje nudi svijet i koje ste mogli izabrati kao opredjeljenje vlastitoga života. Međutim, vi ste prihvatili izazov Božjega poziva da po svećeničkom ređenju posvema sjedinite svoj život s Isusom Kristom Glavom i s njim se darujete za čovjeka. Tako na sasvim poseban način postajete dionici onoga dinamizma života kojem je izvor ljubav Očeva od vijeka, i Sinovljevi odgovor oduvijek, očitovan njegovim vjernim i posvemašnjim sebedarjem na križu, kao izraz da nema ljubavi veće nego kad netko položi život za prijatelje. Tom Isusovu sebedarju pridružujete svoje i tako zakoračujete na put života, radosti, punine, što samo posvemašnja darovanost Kristu za čovjeka može ostvariti. Ljubav koju Bog danas ulijeva u vas svetim ređenjem kreativna je, rađa u vama ljubav koju trebate dijeliti svim ljudima Isusovom sveobuhvatnošću. Vi se upisujete u genealogiju Božje ljubavi, u lanac brojnih vjernih i požrtvovnih svećenika koji su u snazi Duha Svetoga živjeli potpunu predanost Isusu Kristu po naviještanju radosne vijesti, slavljenju svetih otajstava i služenju napose malenima, siromašnima i bolesnima. Ponajprije u prezbiteriju požeške mjesne Crkve, a onda i svima koje ćete susretati na svom svećeničkom putu svjedočite kako ste drugačiji od svijeta te promičete dinamizam ljubavi koji sve povezuje u dostojanstvu primljenu od Boga, u međusobnom poštovanju, požrtvovnoj suradnji, neumorno se trudeći oko onoga što je za spas duša i ljudsku istinsku sreću u Isusu Kristu. Kao svojevrсни pravilnik svoga svećeničkog života ponesite s ovoga slavlja upisan u srce naputak sv. Petra iz današnjega drugog čitanja: »Pasite povjereno vam stado Božje, (...) – ne prisilno, nego dragovoljno, po Božju; ne radi prljava dobitka, nego oduševljeno; i ne kao gospodari Baštine nego kao uzori stada. Pa kad se pojavi Natpastir, primit ćete neuveli vijenac slave« (1 Pt 5,2-4). Povjeravam vaše svećeništvo i poslanje u požeškoj mjesnoj Crkvi brižnoj i vjernoj ljubavi Isusove Majke, moleći je da pomogne kako bi se vaše djelovanje ostvarivalo u skladu s navedenim Petrovim riječima. Neka tako bude. Amen.

Oslikani prozor na pjevalištu požeške Katedrale

Dvadeset i treća obljetnica utemeljenja Požeške biskupije i imenovanja prvoga biskupa

KATEDRALA, 5. SRPNJA 2020.

Božja nakana o čovjeku i sudbini svijeta objavljena malenima

Liturgijska čitanja:

Zah 9,9-10

Ps 144,1-2.8-9.10-11.13cd-14

Rim 8,9.11-13

Mt 11,25-30

Poštovana i draga braćo i sestre!

Mi danas imamo srce puno pitanja – među ostalim kako će biti na izborima, kako s koronavirusom, potom pitanja iz našega osobnog i obiteljskog života. No najvažnije je postaviti si pitanje je li Bog, njegov Duh, prisutan u mom srcu jer se tek tada može nešto ozbiljnije sa mnom dogoditi. Već uobičajeno govorimo da nas je Isus naučio jednu molitvu – Očenaš, a u današnjem Evanđelju susrećemo Gospodina kako moli na sasvim određeni način. Isus ponajprije uzdiže zahvalnost i slavu Bogu što on svoja otajstva i svoje nau-me objavljuje malenima. U malenima je prisutna Božja misao i njegove nakane o čovjeku, sudbina čovječanstva i svijeta. Kakva li izazova! Dok oni veliki, koje nazivamo gospodarima svijeta, u svojim srcima imaju neke svoje naume, maleni imaju Božje naume.

Pridružujem se Isusu i zahvaljujem Ocu za sve one malene ljude u našoj Biskupiji u kojima se ostvaruje Božja prisutnost te oni razmišljaju o Božjem, razumiju Božje i to nastoje ostvarivati. Spomenuta Isusova

molitva zahvala je Ocu za spoznaju koja se događa u malenima kao odjek uzajamne spoznaje Oca i Sina. Otac pozna Sina, Sin pozna Oca, a Otac daje onima kojima hoće da poznaju njegova Sina. Neka i Otac i Sin dadnu da u našoj Biskupiji budu mnogi koji razumiju Boga, sporazumijevaju se s njim i žive po njegovu naumu, u njegovim božanskim dimenzijama. Želio bih s Isusom zahvaliti Ocu što među mnogim malenima u našoj Biskupiji postoji ta spoznaja kojoj se mnogi raduju i za koju zahvaljuju. Konačno, ova Isusova molitva njegov je poziv izmorenima i opterećenima od života, da ne idu nekome drugom, nego dođu k njemu. Osoba je ta koja nas može odmoriti u svim našim duhovnim umorima i izgubljenostima. Želio bih s Isusom i s vama moliti za sve one koji u našoj Biskupiji trpe tko zna zbog kojega umora, bilo bolesti, bilo neimaštine ili možda kojih drugih razloga, povjeravajući ih Isusu Kristu, najboljoj osobi, koja ih može odmoriti.

Posebним osjećajima srca zajedno s vama zahvaljujem Bogu što nam je darovao sv. Ivana Pavla II. te je sveti Papa, pun osjetljivosti »za sve Crkve« po božanskom naumu utemeljio našu požešku mjesnu Crkvu, uvrstivši je u zajedništvo opće Crkve kojem rimski biskup predsjedava u ljubavi. Zahvaljujem svoj braći svećenicima, među njima najbližim suradnicima u Biskupskom ordinarijatu i Stolnom kaptolu, redovnicima, redovnicama, vjeroučiteljima što su mi uz Božju pomoć koja nije izostala podarili svoje povjerenje i suradničku raspoloživost te sam tijekom 23 godine biskupskoga služenja mogao vršiti svoje poslanje i slabim silama pridonijeti da Isus Krist, isti jučer, danas i uvijek, može među nama djelovati i ostvarivati kraljevstvo Božje. Posebnu pak zahvalnost želim posvjedočiti brojnim vjernicima koji slijede Isusa krotka i ponizna srca te u njima odjekuje Božja riječ koju razumiju, s radošću prihvaćaju i od nje žive, očitujući to na poseban način na hodočašćima u naša Marijina svetišta gdje poput nje – vjerne službenice Božje – u toj riječi pronalaze istinu vlastitoga života i smisao u njezinu vjernu vršenju. Svojom jednostavnošću i malenošću, ali dubokom vjerom, nadom i ljubavlju, kršćanskim životom u braku i obitelji te u javnom životu oni svjedoče u našim župama kako je Crkva Isusov živi organizam koji se očituje i ostvaruje u našoj Biskupiji.

Ostvarujemo danas najdublju odanost i povezanost s papom Franjom i općom Crkvom, s nadbiskupom đakovačko-osječkim i metropolitom Đurom te drugim biskupima naše crkvene pokrajine čije nebeske zaštitnike, sv. Ćirila i Metoda, danas slavimo, kao i s ostalim pastirima Crkve u Hrvatskoj. Dugogodišnji svećenički žar našega misionara Karla Prpića na poseban način povezuje nas s Crkvom u Africi, u kame-runskoj biskupiji Ngaoundéré, čiji mi je biskup Emmanuel Abbo prošlih dana zahvalio što smo mu nedavno ponovno uputili određeni broj misnih nakana kojima naši vjernici pomažu tamošnjim svećenicima u skromnim životnim uvjetima i s malim prihodima te tako podupiru njihovo dostojanstvo i ohrabruju ih u poslanju. Svoje biskupijsko zajedništvo proširujemo i na kršćansku ekumenu diljem svijeta čiji je izraz i povezanost s pravoslavnim carigradskim nadbiskupom, ekumenskim patrijarhom Bartolomejem, koji mi je nedavno s ponešto zakašnjenja zbog okolnosti koronavirusa uputio uskrсну čestitku, koju vam želim pročitati u cijelosti:

»Njegovoj Preuzvišenosti Antunu Škvorčeviću, požeškom biskupu, predsjedniku Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ekumenizam i dijalog, našem voljenom bratu u Gospodinu: Krist je uskrsnuo! S osjećajima radosti i veselja upućujemo Vam naše osobne pozdrave i najsrdačnije želje u ovo vazmeno vrijeme koje nas duhovno uzdiže. Neka Vas vazda snaži Krist Gospodin, koji je u pobjedi nad smrću raskinuo sponu Podzemlja i zauvijek otklonio od nas žalac smrti. I neka blistava svjetlost njegova slavnoga uskrsnuća trajno bude sjajni svjetionik koji obasjava svu stvarnost i u svijet unosi vječni život i mir. Prenoseći Vam naše iskrene molitve za blagoslovljene vazmene blagdane, na Vas i na one koji su s Vama zazivamo beskrajnu milost i milosrđe Uskrsloga Gospodina te ostajemo s velikom ljubavlju i poštovanjem. U molitvi i bratskoj povezanosti – Bartolomej, nadbiskup Carigrada-Novog Rima i ekumenski patrijarh.«

Po zagovoru svoje Presvete Majke uzdržao nas Gospodin usred suvremenih nevolja i lutanja vjernima poslanju koje nam je povjerio u Požeškoj biskupiji, učinio nas dostojnima ljubavi koje nam ne uskraćuje. Hvala ti, Gospodine Isuse Kriste, danas i uvijek. Amen!

3

PREMINULI SVEĆENICI

Lijevo: Celestin Medović i Oton Iveković, evanđelisti, freska na svodu požeške Katedrale

Desno: Celestin Medović, Isus na Maslinskoj gori, freska na svodu požeške Katedrale

Josip Poljan, Memorijal voćinskim žrtvama *U majčinom naručju*

Preč. Marijan Golec

župnik u Bebrini i Dubočcu

BEBRINA, 23. SVIBNJA 2020.

Liturgijska čitanja:

Dj 18,23-28

Ps 46,2-3.8-9.10

Iv 16,23b-28

Poštovana braćo svećenici,
dragi vjernici Župe Bebrina i Dubočac!

Zelio bih zajedno s vama nakratko se prisjetiti tko je bio svećenik Marijan Golec s kojim se danas opraštamo. Rođen je 17. siječnja 1944. u Koprivnici od oca Slavka i Ane r. Đudajek. Osnovnu školu polazio je u rodnom gradu, a kao svećenički kandidat i pitomac Dječaćkoga sjemeništa pohađao je potom Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zagrebu na Šalati gdje je maturirao 1963. Iste godine primljen je u Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište u Zagrebu te je započeo studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Vojni rok služio je 1966. i 1967. u Gnjljanu na Kosovu. Nadbiskup Franjo Kuharić zaredio ga je u zagrebačkoj katedrali za đakona 1969. godine, a 12. travnja 1970. za svećenika. Kao mladomisnik najprije je privremeno upravljao Župom Orehovica i Lipovljani, a potom mu je povjerena uprava Župe sv. Marije Magdalene u Bebrini koju je vodio tijekom gotovo pedeset godina sve

do svoje smrti, a jednako tako i Župu sv. Mihaela Arkandela u Dubočcu, s prekidom od nekoliko godina neposredno prije Domovinskoga rata. U to vrijeme ostao je sa svojim vjernicima, podnoseći nemale nevolje, a nakon rata zauzeo se za liječenje duhovnih i materijalnih rana. S posebnim marom trudio se oko obnove teško oštećene župne crkve sv. Mihaela Arkandela i izgradnje razorenoga župnog stana u Dubočcu. Istovremeno je nastojao popraviti ratne štete na crkvi sv. Marije Magdalene u Bebrini. U znak priznanja za vjerno svećeničko služenje, pastoralna nastojanja i materijalnu brigu u dvije župe, 5. studenog 2007. imenovan je začasnim kanonikom Stolnoga kaptola sv. Petra u Požegi.

S posebnim osjećajima zahvalnosti i poštovanja želio bih s vama na ovom oproštaju podijeliti iskustvo moga posljednjeg susreta s preč. Marijanom Golecom, na kojem sam mogao osjetiti njegovu plemenitu dušu, više nego iz navedenih nadnevaka iz njegova života. Dan prije odlaska u slavonsko-brodsku bolnicu, u nedjelju 8. ožujka 2020., posjetio sam ga u župnom domu u Bebrini te mi je smireno i predano u Božje ruke protumačio kako odlazi na operaciju zbog nastalih zdravstvenih tegoba i da će ga u bolnicu odvesti o. Nikola Stupjak iz Kaniže. Kazao je da ima svećeničku oporuku i da bi nakon povratka iz bolnice želio u njoj ponešto dodati. Progovorilo je potom njegovo svećeničko srce sa svim radostima i žalostima, tjeskobama i nadama koje su pratile njegovo pastoralno djelovanje. Prikazao mi je profil dviju župa koje su mu bile povjerene na upravu i njegova nastojanja, kako u Dubočcu koji se brojčano jako smanjio, tako i u Bebrini s filijalama Kuti i Banovci. Uz više radosnih i lijepih svjedočanstava o vjeri i vjernosti Kristu i Crkvi brojnih ljudi iz obiju župa, istaknuo je i neke negativne pojave, napose u novije vrijeme, potuživši se kako za njih nije uspio naći pravi pastoralni odgovor, u uvjerenju da će to znati njegov nasljednik.

Podsjetio me je kako smo ja i njegov brat Ivica isto godište te smo zajedno boravili u Sjemeništu na Šalati i u Bogoslovnom sjemeništu i zaređeni za svećenike. Osvrnuo se na njegov boravak u Kanadi gdje je u Župi Hrvatskih mučenika u Mississaugi nedaleko od Toronta djelovao niz godina među našim iseljenicima i naglo preminuo od srčanoga udara. Ispriповjedio je kako je naslijedio od njega određenu uštedevinu,

kao i od obiteljske kuće koju je u Koprivnici prodao kad je ostao sam s majkom koja je preminula i pokopana u Bebrini. Posvjedočio je da je sredstva koja je imao na raspolaganju nastojao tako rasporediti da što manje optereti bebrinsku župnu blagajnu za vlastite potrebe te i na taj način uzmogne dati svoj doprinos u obnovi crkvenih zdanja. Ono što je od toga preostalo oporučno je namijenio opet za crkvene svrhe. Prisjetio se kako mu je rano preminuo otac, potom brat i majka te da je ostao bez bliže rodbine, ali da nikada nije zbog toga patio od bilo kakve gorčine, nego je sve svoje životne snage usmjerio na služenje Bogu i ljudima. Iz svega što je preminuli župnik pripovijedao nazirala se skromnost i jednostavnost tiha čovjeka, vjerna svećenika koji nikada nije prihvaćao izazov zla i trošio snage u negativnosti, nego nastojao biti sa svima u zdravim odnosima, svjedočeći vedrinu i u najtežim životnim stanjima. Na kraju razgovora u župnom domu u Bebrini dogovorili smo se za način na koji će funkcionirati pastoralna zamjena u župi Bebrina i Dubočac tijekom njegova boravka u bolnici i oporavka nakon toga. No Gospodin je odredio drugačije. Pokazalo se da je njegova bolest teža nego što se pretpostavljalo. Oporavak nakon operacije nije išao onako kako se očekivalo te je predao svoju plemenitu dušu Bogu 26. ožujka 2020. u 76. godini života i 50. godini svećeništva. Položen je u grob pokraj svoje majke na bebrinskom groblju 28. ožujka 2020. u nadi uskrsnuća.

Draga braćo i sestre! Naviještena sveta čitanja potiču nas da na ovom oproštaju preminuloga župnika Marijana položimo u svoje srce da bismo ga pamtili molitvom, napose župljani kojima je tako vjerno služio. Ulomak iz Djela apostolskih prikazuje nam sv. Pavla u njegovu žaru naviještanja i svjedočenja Isusa Krista u koje je – kako smo čuli – bio uključen i učeni Apolon, i Priscila i Akvila te mnogi drugi u ono doba, a nebrojeni tijekom dvije tisuće godina do danas. Kako ne vidjeti među njima i župnika Marijana Goleca koji je nastavio njihovo djelo u našoj hrvatskoj domovini, nošen istom snagom uskrsloga Gospodina i njegova Duha, izgrađujući Crkvu Božju? Hvala ti, župniče Marijane, za tvoje evangelizacijsko služenje! Vjerujem da ste zamijetili kako sv. Luka u današnjem ulomku iz Djela apostolskih naziva Crkvu i kršćanski život »Putom Gospodnjim« ili »Putom Božjim«. Na tom »Putu« bio je

i naš preminuli svećenik te je nastojao da mu se što vjernije pridruže po mogućnosti svi koji su mu bili povjereni u Župi Bebrina i Dubočac. Svjestan da taj »Put« vodi u vječnost, radovao se onima s kojima je njime mogao hoditi, a tugovao zbog onih koji su ostali ravnodušni ili možda čak protivni tom »Putu«. Hvala ti, svećeniče Marijane, što si vjernike neumorno vodio Božjim putem!

Dragi Bebrinci i Dubočanci! Župnik Marijan uložio je cijeli svoj svećenički vijek, žrtvu i ljubav, radosti i nade, nevolje i strepnje u dobro vaših duša. On vam zacijelo nakon svega iz vječnosti s Apostolom poručuje: »Braćo moja ljubljena i željkovana, radosti moja i vijenče moj, tako – čvrsto stojte u Gospodinu« (Fil 4,1). »Sve činite bez mrmljanja i oklijevanja da budete besprijekorni i čisti, djeca Božja neporočna posred poroda izopačena i lukava u kojem svijetlite kao svjetiljke u svijetu držeći riječ Života meni na ponos za Dan Kristov, što nisam zaludu trčao niti se uzalud trudio« (Fil 2,14-16). Preminulom župniku koji nije odustao naviještati vam radost evanđelja ni onda kad ga je potkapala ravnodušnost, a možda i prezir pojedinaca, odgovorite na ovaj njegov poziv snažnijim opredjeljenjem za život po vjeri, zauzetijim izgrađivanjem zajedništva u svojoj župi i biskupiji.

Pored toga, dok vam je župnik Marijan bio pastir u Bebrini i Dubočcu, nastojao je vjerno slijediti Isusove riječi iz današnjega Evanđelja kako treba ustrajno moliti i iskati od Oca u Isusovo ime, svjedočeći posluš njegovu poticaju: »Ištite i primit ćete da radost vaša bude potpuna!« Poštovani i dragi Bebrinci i Dubočanci! Preminuli župnik bio je s vama pedeset godina molitelj! To njegovo dragocjeno djelo nije dovršeno te vjerujem da ga je on nastavio iz vječnosti ostvarivati svojom molitvom za svoje župe i župljane u Bebrini i Dubočcu, koje je volio Isusovom ljubavlju. Usuđujem se reći da ni njegova radost u vječnosti neće biti potpuna dok joj se ne pridružite svi vi koji ste mu bili povjereni u zemaljskoj Crkvi. Na ovom oproštaju s njim neka vaša zajednička odluka bude: Ostajemo s preminulim župnikom sjedinjeni u molitvi kako bi naša radost zajedno s njim bila jednom potpuna u vječnosti. Neka tako bude. Amen.

Vlč. Tomislav Vučur

župnik u Međuriću

MEĐURIĆ, 29. SVIBNJA 2020.

Liturgijska čitanja:

Dj 25,13-21

Ps 102,1-2.11-12.19-20ab

Iv 21,15-19

Poštovana braćo svećenici,
dragi vjernici međurićke župe,
cijenjena obitelji, rodbino i prijatelji vlč. Tomislava Vučura!

Zelio bih na ovom oproštajnom slavlju s preminulim župnikom vlč. Tomislavom Vučuricom zajedno s vama svratiti pogled u prošlost i prisjetiti se nekih datuma iz njegova života, a u svjetlu naviještene Božje riječi promotriti njegovu budućnost onkraj groba i smrti. Rođen je 15. travnja 1968. u Mostaru od oca Joze i Mare Vučur, a kršten 27. travnja 1968. u župnoj crkvi sv. Franje Asiškoga u Bukovici, Mostarsko-duvanjska biskupija. Obitelj se preselila u Hrvatsku u Voloder te je Tomislav pohađao osnovnu školu u Kutini, gdje je nastavio i srednju školu – smjer metalurgije, maturiravši 1987. godine. Stupio je u Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište 1988. i započeo studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Đakon je postao 10. listopada

1993., a 26. lipnja 1994. kardinal Franjo Kuharić zaredio ga je za svećenika u zagrebačkoj katedrali. Imenovan je potom župnim vikarom u Župi Blažene Djevice Marije u Novoj Kapeli, gdje je ostao tri godine, nakon čega je 1997. postavljen upraviteljem Župe Uzašašća Isusova u Ruševu. Godine 1999. povjerena mu je Župa sv. Mateja Apostola u Mačkovcu, odakle je tijekom kratka vremena upravljao i Župom sv. Josipa u Vrbju. Upraviteljem Župe sv. Ilije Proroka u Gradini postao je 2001., a 2003. preuzima za sljedećih sedam godina Župu sv. Ivana Krstitelja u Crncu da bi 2010. bio imenovan župnikom Župe sv. Nikole Biskupa u Međuriću. Prije nekoliko godina počeo je ozbiljnije poboljšivati, vodeći bitku s bolešću koja je uza sve zdravstvene pothvate nezaustavljivo napredovala, te je nakon devet godina službe u Međuriću 6. travnja 2020. u 52. godini života i 26. godini svećeništva napustio ovaj svijet.

No tu ne završava njegov životopis! Naviještena Božja riječ osvjetljuje pojedine crte svećeničkoga lika Tomislava Vučura koje nadilaze njegovu prolaznost. Sveti Luka u prvom današnjem čitanju iz Djela apostolskih kao u nekom televizijskom isječku zgusnuto prikazuje seriju likova s kojima se susreće sv. Pavao u svom svjedočenju za Isusa Krista. Kraljevski par Agripa i Berenika u posjetu Festu u Cezareji doznaju da židovski veliki svećenici i starješine optužuju Pavla te ga je Feliks strpao u zatvor. Fest je održao sud utvrdivši kako se ne radi ni o kakvu zlodjelu, nego o nečem što su tužitelji našli »prijeporno o svojoj vjeri i o nekom Isusu koji je umro a Pavao tvrdi da je živ« (Dj 25,19-20) te se u to nije htio miješati, nego je radije prihvatio optuženikov priziv na cara u Rimu, gdje će Pavao svoju vjernost Isusu Kristu na kraju platiti glavom.

Braćo i sestre! Navedeni postupak kao da se u različitim varijantama nastavio događati tijekom dva tisućljeća. Sredinom prošloga stoljeća dobio je i kod nas okrutan izraz. Tada su određeni politički krugovi poput Agripe i Berenike te suca Festa iskazivali ravnodušnost *prema nekom Isusu koji je umro, a katolici tvrde da je on živ*. Drugi su ih opet poput židovskih prvaka progonili i osuđivali na smrt. Optuženici su se prizivali na vladara, ali on nije za njih mario, nego ih je prepuštao različitim ideološkim slugama čija je zadaća bila ponižavanje, ucjenjivanje i obespravljanje, dodjela statusa građana trećega reda. U to vrijeme

supružnici Jozo i Mara Vučur u svom Mrkodolu nedaleko od Tomislavgrada, poput Pavla, odmjeravaju sebe pred životom i vječnošću, prošlošću i sadašnjošću te se čvrsto opredjeljuju živjeti vjernost Isusu Kristu u njegovoj Crkvi Katoličkoj i prenositi ga na svoju djecu, svjedočiti vjeru i pod cijenu prezira i progona, ponižavanja i žrtve. Svoga vjerničkog stava nisu se odrekli ni kad su se preselili u Hrvatsku. Žar za Isusa Krista i njegovu Crkvu mali Tomislav ponio je iz obitelji. Jednoga će dana u dnu svoga mladenačkog bića osjetiti da ga Isus posebno voli kao Petra u današnjem Evanđelju i čuti njegovo pitanje: *Tomislave, ljubiš li me više nego ovi?* U njegovu srcu nije bilo sumnje, hrabro je odgovorio: *Gospodine, ti znaš da te volim!* Krenuo je svećeničkim putem svjedočenja da je Isus Krist opredjeljenje njegove ljubavi. Uvjerenje »Isus te voli!«, koje je nosio u srcu, ispisao je i na vlastiti automobil te u toj sigurnosti prešao s ovoga svijeta u vječnost. Obistinila se na njemu tvrdnja Knjige Mudrosti: »Stekavši savršenstvo u malo vremena, dugo je živio; i jer mu je duša bila draga Gospodinu, On ga je hitro izbavio od zloće oko njega« (Mudr 4,13-14).

Draga braćo i sestre! S nemalom sam utjehom promatrao vlč. Tomislava na njegovu bolesničkom krevetu u Svećeničkom domu u Požegi te na palijativnom odjelu Bolnice sv. Rafaela u Strmcu kako pred sobom ima veliki Gospin kip s Isusom u naručju i druge svetinje te kako je pogledom na njih jačao svoju vjeru i predanje Bogu i na taj način bio dionik njegova svijeta ne bojeći se smrti. Kao da je na ustima imao s pjesnikom još samo jedno pitanje: »Kakav li ću biti kad se budemo gledali oči u oči ja i ti? Kakav li ću onda biti? Kakav će to biti susret kad se budemo gledali oči u oči ja i ti? Jedan čovjek i njegov Bog!« Uvjeren sam, draga braćo i sestre, da ga je na kraju ovozemaljskoga hoda dočekao Onaj koji ga voli i kojega je on volio te se u vječnosti dogodio susret oči u oči sa svom jasnoćom punine postojanja koju jedino Isusova ljubav, pobjednica nad smrću, može darovati.

Pred tim čudesno utješnim otajstvom naša današnja oproštajna riječ postaje duboka zahvalnost Bogu za dar života vlč. Tomislava Vučura i ponizna molitva da mu u beskrajnu svoje ljubavi i neizmjernosti milosrđa udijeli oproštenje slabosti i grijeha te ugleda ono u što je na

zemlji vjerovao i u nadi već posjedovao. Svećeniče Tomislave, neka je mir tvojoj duši opečaćenoj u krštenju i svetom redu životvornim Duhom za vječnost u zajedništvu Boga živoga i u neprolaznu svjetlu uskrsloga Gospodina. Smrt je zaustavila tvoje tijelo u zemaljskoj prolaznosti i raspadljivosti, ali neka tvoja neponovljiva i jedinstvena osoba živi vječno u Božjoj neraspadljivosti po zaslugama muke, smrti i uskrsnuća Onoga kojeg si na zemlji volio i kojem si vjerno služio. Neka ti ne nestane spomena iz našega pamćenja, a povezanosti s tobom u našim molitvama dok te ne susretnemo oči u oči ondje gdje – po vidiocu Knjige Otkrivenja – »smrti više biti neće, ni tuge, ni jauka, ni boli biti više neće jer – prijašnje uminu« (Otk 21,4). Uđi u posjed pobjedničke baštine što ju je svojim vjernima obećao Isus Krist, jedini Živi, onaj koji »ima ključeve Smrti i Podzemlja« (Otk 1,18), a koja je ostvarena na križu: »I ja ću mu biti Bog, a on meni sin«, za svu vječnost (Otk 21,7). Neka tako bude. Amen.

Prelat Vjekoslav Marić

umirovljeni župnik Župe sv. Leopolda Mandića u Požegi

POŽEGA – GROBLJE KRISTA KRALJA, 20. LISTOPADA 2020.

Liturgijska čitanja:

Ef 2,12-22

Ps 84,9ab-10.11-12.13-14

Lk 12,35-38

Poštovana braćo svećenici,
redovnici i redovnice, dragi vjernici!

Znakovito je što je prelat Vjekoslav Marić preminuo na Misijsku nedjelju i blagdan Sv. Luke evanđelista, 18. listopada, u Općoj županijskoj bolnici u Požegi. Naime, bio je žarke vjerničke duše, pučki misionar koji je tijekom devedeset i četiri godine života, sedamdeset godina svećenički svjedočio cjelovito predanje Bogu, uložio ga u poslanje koje mu je povjerila Crkva u duhu Evanđelja primljena od apostola. To potvrđuje i 35 imenovanja i razrješenja zapisanih u njegov svećenički Osobnik.

Vjekoslav Marić rodio se 10. lipnja 1927. u pleterničkom Gradcu od oca Ivana i majke Alojzije r. Oharek. Osnovnu školu polazio je u rodnom Gradcu, a Gimnaziju u Požegi kao pitomac Nadbiskupskoga orfanotrofija. Pred maturu bio je istjeran iz Gimnazije kao »klerikalno

nastrojen« učenik s gubitkom prava nastavka školovanja u cijeloj tadašnjoj Jugoslaviji. Ispit zrelosti polagao je 1947. godine u Zagrebu na Šalati pred privatnom komisijom te je ispit imao privatni karakter jer tada Nadbiskupska klasična gimnazija još uvijek nije imala pravo javnosti te nije na njoj mogao polagati maturu. Kao izvanredni slušač stupio je u Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište i započeo filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za đakona ga je zaredio pomoćni zagrebački biskup msgr. Josip Lach 7. listopada 1951. u zagrebačkoj katedrali, a 14. listopada 1951. pomoćni biskup msgr. Franjo Salis-Seewis zaredio ga je za prezbitera te je nedavnoga 14. listopada pred svetkovinu Sv. Terezije Avilske započeo 70. obljetnicu svećeništva. Već kao mladomisnik bio je poslan u Župu sv. Franje Ksaverskoga u Viduševac na Baniji, osvojivši srca tamošnjih vjernika. Oni su zamolili Nadbiskupski duhovni stol u Zagrebu da ga nakon odsluženoga vojnog roka u Mostaru i Sarajevu pošalje za župnika u Viduševac, pišući da je on »kao pastir prigrlio svoje stado, te stekao veliku ljubav među omladinom i starijim župljanima, u ono kratko vrijeme, što je bio poslat od 'Prečasnog Naslova' da misuje i propovijeda riječ Božju, nakon smrti svećenika blaženopočivšeg Ivana Vrbanac«. Molba je bila uslišana te je mladi svećenik Marić od 1952. do 1967. bio upravitelj Župe Viduševac, a privremeno je vodio i župu Mala Solina, Glina i Maja. Svojim misionarskim duhom zajedno s nekolicinom drugih svećenika vršio je na Baniji dragocjeno služenje dušama u teškim vremenima ideološkoga progona Crkve. Za dekana Glinskoga dekanata postavljen je 1962. Na vlastitu molbu, godine 1967., imenovan je upraviteljem Župe Svih svetih u Požeškim Sesvetama, a 1975. u dogovoru s preč. Josipom Dumićem Nadbiskupski duhovni stol u Zagrebu postavlja ga za subsidijara požeške Župe sv. Terezije Avilske sa zadaćom i ovlastima organiziranja nove Župe bl. Leopolda Mandića u Požegi. Nakon višegodišnjih nastojanja uspio je dobiti građevinsku dozvolu i započeti gradnju nove župne crkve i župnoga doma. Za upornost, marljivost i vjernost u poslanju bio je 1989. imenovan počasnim kanonikom Prvostolnoga kaptola zagrebačkog.

S velikom radošću dočekaao je osnutak i uspostavu Požeške biskupije 1997. godine u kojoj je osobitom raspoloživošću prihvaćao vršiti različite obveze. Uz službu župnika Župe sv. Leopolda Mandića bio je član Zbora savjetnika (1997.-2008.), prvi ravnatelj Caritasa Požeške biskupije (1997.-2002.), član Prezbiterskoga vijeća, arhidakon Katedralnoga arhidakonata (2001.-2006.), nakon izgrađenoga novog požeškog groblja za koje se svesrdno zauzimao imenovan je rektorom grobljanske crkve Krista Kralja (2005.-2012.). Otvorio je Dječji vrtić sv. Leopolda Mandića (1999.), zauzeto radio s djecom i mladima u župnoj katehezi, uveo križarsku organizaciju, podupirao pjevanje mladih i zbor starijih, razvijao karitativnu djelatnost, a nadasve je u ispovjedaonici vjerno služio pomirenju ranjenih ljudskih duša s Bogom živim. U požeškom naselju Sajmište izgradio je crkvu Milosrdnoga Isusa i ondje započeo s pastoralnim djelovanjem, istovremeno s radom u filijalama Donjim i Gornjim Emovcima, Bankovcima, Novim Bankovcima, Kunovcima, Marindvoru, Štitnjaku, Novom Štitnjaku i Ugarcima. Papa Ivan Pavao II. ubrojio ga je 2000. među kapelane Njegove Svetosti, a 2012. među počasne prelate Njegove Svetosti. Iste godine o 85. rođendanu oslobođen je župnih obveza i umirovljen. Posljednje godine života planirao je provesti u vlastitoj kući u Požegi, ali se od 2017. do smrti smjestio u Svećenički dom u Požegi, gdje je u crkvenom ozračju našao mir, njegujući duhovni život, napose ustrajnom molitvom svete krunice. Dok se opraštamo s posmrtnim ostacima svećenika Vjekoslava Marića, želio bih mu od srca zahvaliti za silnu energiju kojom je časno, savjesno i vjerno vršio svoje svećeničko poslanje, za duboko upisani trag njegove duhovnosti u prva desetljeća života mlade požeške Župe sv. Leopolda Mandića, a još više za sve ono što je neumornim služenjem unosio u duše brojnih ljudi željnih Boga, pomažući im da u dubini svoga bića pronađu mir, a u župnoj zajednici svoj duhovni dom.

Draga braćo i sestre! Smatram svojom obvezom omogućiti preminulom svećeniku Vjekoslavu Mariću da na ovom oproštaju svojim riječima zahvali svima onima koji su mu bili posebno na srcu te to činim redosljedom kojim je to sam cijenjeni pokojnik naveo u svojoj Oporuci. »S osvrtnom na moj dosadašnji životni put«, piše prečasni Marić, »u

trenutku oblikovanja ove Oporuke smatram izrazito važnim najprije učiniti zahvale prema svima koje nosim u svom srcu i o kojima promišljam za sve dobro što su mi pružili.« Zatim nastavlja:

- »a) Bogu hvala za dar života, za pripadnost svetoj Crkvi, za svećenički poziv kao i za sve milosti koje mi je obilno darovao Gospodin.
- b) Hvala Majci Božjoj koja me pratila majčinskom ljubavlju cijeli život.
- c) Zahvaljujem Bogu za roditelje, oca Ivana Marića i majku Alojziju Oharek udanu Marić i za braću Đuru i Stanislava Marića, kao i za svu rodbinu, koji su mi bili na pomoć u svakom pogledu.
- d) Hvala braći svećenicima za suradnju, pomoć i dobar primjer u životu i radu.
- e) Bogu sam zahvalan za uzorne vjernike u župama u kojima sam obavljao svoju uzvišenu svećeničku službu. Bilo je divnih apostola, suradnika, roditelja u župama Viduševcu, Maloj Solini, Požeškim Sesvetama i u Požegi, u župi sv. Leopolda Mandića.
- f) Bogu hvala za duhovna zvanja. Od mojih učenika stasalo je sedam svećenika, jedan đakon u redu Kapucina, a iz župa u kojima sam vršio službu župnika 18 časnih sestara položilo je svoje svečane vječne zavjete. (...)
- g) Osvrt želim dati i na ministrante, čitače Svetog Pisma, pjevače i svirače u Crkvenom zboru, roditelje kao klanjatelje, križare te angažirane osobe i djecu u Vrtiću Sv. Leopolda Mandića, za koje smatram da su s Božjom pomoći blagoslov Župe Sv. Leopolda Mandića i Grada Požege.
- h) Snažna potpora u duhovnom životu Župe Sv. Leopolda Mandića bile su časne sestre Sv. Vinka Paulskog. Ustrajno su bile uz bolesnike, siromašne i vjeroučenike. (...) Iz naše Župe Sv. Leopolda Mandića stasalo je petero vjeroučitelja koji su vrijedni svake pohvale i Božju pomoć.
- i) Zahvaljujem Bogu za Požešku biskupiju i za prvog Biskupa Požeške biskupije, msgr. Antuna Škvorčevića čijom je ljudskom i biskupskom brigom na njivi Gospodnjoj očuvan i unaprjeđen plodan vjerski život.

j) Ponizno molim svakoga koga sam u svom svećeničkom radu moguće i na bilo koji način povrijedio ili ražalostio, da primi moju iskrenu ispriku i u srcu nađe snage da mi oprosti. Ja svima od iskrenog i toplog srca opraštam za sve što sam tijekom života trpio i molim Boga da im oprosti« – zaključuje preč. Marić u svojoj Oporuci.

Draga braćo i sestre! Premda je svećenik Vjekoslav Marić preminuo u visokim godinama života, svejedno njegova smrt stvara neke neprotumačive, tajanstvene razdaljine koje nas dijele od njega, a njegov fizički odlazak iz naše sredine uzrokuje u nama tugu rastanka. Pišući Efežanima, uvjerava nas sv. Pavao u današnjem prvom čitanju kako su svi oni koji su izvan Krista, udaljeni od Božjega građanstva, tuđi Savezima obećanja, bez nade i neznabošci na svijetu. Oni pak koji su u Kristu Isusu, koji nekoć bijahu daleko, dođoše blizu – po krvi Kristovoj. »Doista, on je mir naš« (Ef 2,14), ushićeno zaključuje Apostol. Nema veće utjehe u trenutku rastanka s preminulim svećenikom Marićem od činjenice da je on po svetom krštenju, sakramentu svetoga reda i vjerodostojnu svećeničkom životu tako bio ugrađen u Krista da je u njemu po ljubavi kojom je na križu razorio moć smrti već ovdje na zemlji živio blizinu Božje punine života. Odloživši u smrti prolaznost – postao je dionikom njegove neprolazne uskrsne slave. Nije na ovom svijetu bio – kako tvrdi sv. Pavao – tuđinac i pridošlica, nego sugrađanin svetih i ukućanin Božji, nazidan na temelju apostola i proroka čiji je zaglavni kamen sam Krist, rastao je u hram svet u Gospodinu, prebivalište Božje u Duhu. To je Crkva Isusova kojoj je svećenik Marić svim srcem pripadao, za koju se svim snagama zauzimao, kojoj se radovao i drugima svesrdno pomagao da i sami u njoj budu zagrljeni ljubavlju s križa koja pobjeđuje smrt te sada u vječnosti – vjerujemo – uživa puninu onoga čemu se u prolazu zemljom nadao.

Braćo i sestre! Cijeloga života svećenik Marić bdio je na Božjim vratima, stoga ne sumnjam da mu ih je Gospodin u smrti širom otvorio te da ono što mu je na zemlji bilo u sjeni sada – po riječima sv. Pavla – postalo blizu. Na njemu se, vjerujem, ostvarilo Isusovo obećanje iz današnjega Evanđelja: »Blago onim slugama koje gospodar, kada dođe, nađe budne! Zaista, kažem vam, pripasat će se, posaditi ih za stol pa će

pristupiti i posluživati ih« (Lk 12,37). To je naš Bog u Isusu Kristu: stavlja nas za svoj vječni stol da bi nam na njemu poslužio svoju ljubav jaču od smrti. Svećeniče Vjekoslave! Moli za nas da razdaljine koje nas dijele od Boga budu dokinute našom živom vjerom te nam duh bude potpuno budan za Boga u Isusu Kristu u njegovoj Crkvi za ono dostojanstvo u vječnosti koje nam naš Stvoritelj želi udijeliti. Neka tako bude. Amen.

Vlč. Marijan Đukić

župnik u Kutjevu

KUTJEVO, 4. STUDENOG 2020.

Liturgijska čitanja:
Fil 2,12-18
Ps 26,1.4.13-14
Lk 14,25-33

Draga ožalošćena rodbino, braćo svećenici,
poštovani Kutjevčani i drugi sudionici ovoga oproštaja!

Zaredale su se svećeničke smrti ove godine u Požeškoj biskupiji. Šesti se svećenički zemaljski život ugasio, poslanje završilo. Preminuo je kutjevački župnik vlč. Marijan Đukić. Mnoštvo je pitanja koja i ova smrt postavlja, a istinski je odgovor samo jedan: Isus Krist jučer i danas, isti je i uvijek, jedina naša nada, uskrsnuće i život! U toj vjeri svećenik Marijan Đukić se rodio, svoje svećeništvo živio i umro, u njoj je istina o njemu i nakon smrti, za vječnost. To je utjeha ovoga oproštaja u kojoj želim posvjedočiti svoje duboko kršćansko suosjećanje njegovim sestrama Marijani i Kati, nećacima i drugoj rodbini, braći svećenicima, vjernicima župa u kojima je službovao, napose Kutjevčanima, na čelu s vlč. Dejanom Ilićem, župnim vikarom.

Marijan Đukić rodio se 10. lipnja 1954. u Domaljevcu, u Bosanskoj posavini, od oca Marka i majke Kate r. Lucić. Osnovnu školu polazio je u rodnom Domaljevcu. Upisao se 1969. u Sjemenište i Gimnaziju »Paulinum« u Subotici, položivši ispit zrelosti 1973. godine. Biskup Matija Zvekanović primio ga je među svećeničke kandidate Subotičke biskupije te ga uputio u Bogoslovno sjemenište u Đakovo gdje je na Visokoj teološkoj školi završio studij. Vojni rok služio je u Vranju 1975.-1976. Za đakona ga je zareadio đakovački ili bosanski i srijemski biskup Ćiril Kos u đakovačkoj Katedrali 1978., a za svećenika subotički biskup Matija Zvekanović 15. srpnja 1979. u župnoj crkvi sv. Marka Evanđelista u Starom Žedniku. Godinu dana vršio je službu župnoga vikara u Župi sv. Terezije Avilske u Subotici, a zatim istu službu u Župi sv. Petra i Pavla u Bačkom Monoštoru da bi 1984. bio imenovan upraviteljem Župe sv. Josipa Radnika u Đurđinu, odakle je zbog ratnih zbivanja 1992. prešao u Hrvatsku.

Inkardiniran je u Zagrebačku nadbiskupiju godine 1993. te mu je povjerena uprava Župe Uznesenja BDM u Končanici, koju je vršio do 1996., kada preuzima Župu sv. Bartola Apostola u Dežanovcu i Župu Gospe Lurdske u Uljaniku. Godine 2000. imenovan je župnikom Župe Marije Kraljice i sv. Jurja mučenika u Davoru, a privremeno je upravljao i Župom sv. Ilije Proroka u Orubici. Potom je 2010. premješten za župnika u Župu Rođenja BDM u Kutjevo. Zahvatila ga je opaka bolest te se s njom hrvao tijekom tri duge godine.

Premda smo se posljednjih mjeseci susretali u župnom domu u Kutjevu i razgovarali o različitim pitanjima, vlč. Marijan, predosjećajući završetak svoga života, šest dana prije smrti napisao mi je: »Zadnje vrijeme polako me uništava moja bolest, koja je krenula pogrešnim tokom i svakim danom je sve teže podnosim te moram često u bolnicu, na terapiju, a vjerojatno i na operacije, i u takvom stanju jednostavno ne mogu više obavljati župničku službu te molim da me stavite u neku mirovinu.« Pretekao nas je Gospodin i prije zemaljskoga umirovljenja pozvao ga je u vječni mir na Dušni dan, 2. studenog, u 67. godini života i 42. godini svećeništva. Kao da je vlč. Marijan predvidio dan smrti kad je u svojoj Oporuci odredio: »Moje zemne ostatke sahranite u mojem

rodnom mjestu Domaljevcu, na groblju gdje sam dugi niz godina slavio Misu za pokojne i propovijedao na Dan mrtvih.« Njegov prijelaz s ovoga svijeta k Ocu upravo na Dušni dan postao je najsnažnija propovijed svima nama o tome tko je on bio i kako je na zemlji živio.

Sam je to sažeo u jednu rečenicu te u Oporuci kaže: »Svoj život sam darovao Bogu i vjernicima gdje sam obavljao svoju svećeničku službu, od Subotice, Bačkog Monoštora, Đurđina, zatim u Hrvatskoj u Končanici, Dežanovcu, Uljaniku, Davoru, Orubici i Kutjevu.« A u spomenutom pismu koje mi je napisao neposredno prije smrti dodaje: »Gdje god sam bio, nastojao sam dati sve od sebe. Na pastoralnom planu sam pokušavao navješćivati Riječ Božju i od povjerenog stada učiniti zajednicu vjernika koja će svoj život živjeti u Crkvi, a poslije osnivanja i u Požeškoj biskupiji. Posebno puno sam radio u ovoj teškoj Kutjevačkoj župi gdje su veliki problemi (...) sve do kutjevačke crkve koja je trenutno u obnovi i za koju mi je jako stalo da je vidim u svojoj njezinoj ljepoti.« S istim žarom završio je izgradnju i opremanje filijalne crkve u Kuli kako bi prognani Srijemci imali ondje svoj dostojan duhovni dom.

Braćo i sestre! U tvrdnji vlč. Marijana: »Svoj život sam darovao Bogu i vjernicima« na svoj način prepoznavamo ostvarivanje Isusova poziva iz naviještenoga Evandelja da se treba odreći svega i nositi svoj križ kako bismo bili njegovi učenici. Zacijelo je on prije toga u svojoj mladenačkoj slobodi po Isusovu napatku iz današnjega Evandelja sjeo, promislio i dobro odmjerio te sebi obrazložio – ne kako će sagraditi neku kulu ili voditi određeni rat – nego kojim će putem najbolje izgraditi zdanje svoga života i biti pobjednik. Odlučio se kao svećenik cjelovito darovati za duše, služiti im vjernošću Isusu Kristu.

Želio bih mu od srca i bratski zahvaliti što je od utemeljenja Požeške biskupije savjesno i požrtvovno vršio poslanje koje mu je bilo povjereno u nekoliko župa. Prenosim i zahvalu msgr. Ivana Penzeša, administratora Subotičke biskupije, i msgr. Slavka Večerina, imenovanoga subotičkog biskupa, koji u sažalnici što sam je od njih primio kažu: »Vlč. Marijan Đukić je svojim marljivim radom i vedrim duhom

ostavio neizbrisiv trag u našoj Biskupiji, u srcima mnogih svećenika s kojima je iskreno prijateljevao, ali i tolikih vjernika laika. Na svemu tomu želimo mu izraziti iskrenu zahvalnost.« Zajedno s vama, braćo i sestre, preporučujem dušu preminuloga župnika milosrdnom Sucu, u uvjerenju koje je on zapisao u svojoj Oporuci: »Vjerujem da sam u mojim slabostima često i griješio, ali Božje milosrđe je beskonačno i nadam se i ja naći u njegovoj ljubavi.«

Dragi velečasni Marijane! Na zemlji te je resila vedrina duha kojom si radosno nosio sve terete svoga svećeničkog poslanja. Vjerujem da srdačnošću sv. Pavla koju je očitovao prema Filipljanima, kako čujemo u današnjem prvom čitanju, i ti s njim iz vječnosti poručuješ svojim Kutjevčanima: »Ljubljeni moji (...) ne samo za moje nazočnosti nego mnogo više sada, za moje nenazočnosti, sa strahom i trepetom radite oko svoga spasenja! (...) Sve činite bez mrmljanja i oklijevanja da budete besprijeborni i čisti, djeca Božja neporočna posred poroda izopačena i lukava u kojem svijetlite kao svjetlila u svijetu držeći riječ Života meni na ponos za Dan Kristov što nisam zaludu trčao niti se zaludu trudio« (Fil 2,12.14-16).

Nadam se, dragi Kutjevčani, kako ćete pod vodstvom novoga župnika nastojati postupno završiti obnovu svoje župne crkve, vrijedna spomenika vjere i kulture, da je vlč. Marijan vidi iz vječnosti – kako reče – u svoj njezinoj ljepoti. Ali razumjeli ste, zgrada vaše obnovljene župne crkve trebala bi biti znak one ljepote vaših života koje snažno s Bogom izgrađujete, da »svijetlite kao svjetlila u svijetu« te se toj ljepoti žive kutjevačke Crkve vlč. Marijan može diviti iz vječnosti. Ne zaboravite napomenu sv. Pavla da »Bog u svojoj dobrohotnosti izvodi u vama i htjeti i djelovati« (Fil 2,13). Siguran sam kako će se preminuli župnik s one obale života zauzimati da se to dogodi. Ostanite s njim povezani svojom molitvom, župnim zajedništvom u vjeri i svakim drugim nastojanjem da živite u skladu s pozivom koji vam je Bog uputio u Isusu Kristu te se jednom u sjaju njegove pobjede nad smrću nadete s vlč. Marijanom u vječnom Božjem zajedništvu. Neka tako bude. Amen.

Vlč. Branko Gelemanović

župnik Župe Bezgrješnog začeca BDM u Novoj Gradiški

NOVA GRADIŠKA, 6. PROSINCA 2020.

Liturgijska čitanja:

1 Sol 4,13-18

Iv 14,1-6

Preuzvišeni gospodine biskupe Vjekoslave,
draga ožalošćena rodbino, braćo svećenici,
poštovani sudionici ovoga oproštaja!

Zajedno s vama želio bih se nakratko prisjetiti tijeka zemaljskoga života preminulog svećenika Branka Gelemanovića. Rođen je 7. siječnja 1960. (u Srpcu) od oca Ivana i majke Marije r. Olič, kršten 14. siječnja 1960. u župnoj crkvi Marije Kraljice i sv. Jurja mučenika u Davoru, gdje je primio i sakrament prve svete pričesti i svete potvrde. Osnovnu školu polazio je u Davoru, a potom se upisao u Međubiskupijsko sjemenište na Šalati u Zagrebu i pohađao Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju, maturiravši 1979. Iste godine stupio je u Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište u Zagrebu i započeo studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Vojni rok služio je 1980. i 1981. u Trebinju i Brčkom. Nakon što je diplomirao, kardinal Franjo Kuharić zareadio ga je u zagrebačkoj katedrali, 29. lipnja 1985., za

đakona, a 29. lipnja 1986. za svećenika. Prve tri svećeničke godine služio je kao župni vikar u Župi sv. Josipa Radnika u zagrebačkim Gajnicama, a potom je bio imenovan župnim vikarom u Župi sv. Ane u Križevcima. Godine 1991. postavljen je za upravitelja Župe Rođenja Blažene Djevice Marije u Drnju i istovremeno mu je bila povjerena i privremena uprava Župe sv. Marka Evanđelista u Sigetcu. Godine 1995. postao je upravitelj Župe sv. Petra i Pavla u Peterancu, gdje je proveo godinu dana, a potom je postavljen u službu upravitelja Župe sv. Emerika u Oriovcu i privremenoga upravitelja Župe sv. Ilije Proroka u Brodskom Stupniku. Godine 1999. imenovan je župnikom Župe Presvetoga Trojstva u Daruvaru te 2002. dekanom Pakračkoga dekanata. Osnutkom nove Župe sv. Antuna Padovanskoga u Daruvaru povjerena mu je njezina uprava, koju je vršio do 2013. godine. Započeo je izgradnju nove župne crkve i pastoralno pokrenuo djelovanje župe. Pored toga bio je član Upravnoga vijeća Ustanove Požeške biskupije za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika te član Povjerenstva Požeške biskupije za ekumenizam i dijalog. Godine 2014. razriješen je uprave Župe Presvetoga Trojstva u Daruvaru i imenovan župnikom Župe Pohoda Blažene Djevice Marije u Siraču, iz koje je 2017. premješten za župnika Župe Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije u Novoj Gradiški.

Nakon nešto više od tri godine djelovanja u ovoj župi, zahvaćen opakim virusom, bio je smješten u Opću bolnicu u Novoj Gradiški, a ubrzo potom prevezen u Klinički bolnički centar u Osijeku, gdje je okrijepljen svetim sakramentima preminuo u petak 4. prosinca 2020. u 61. godini života i 35. godini svećeništva. Naša očekivanja njegova ozdravljenja nisu se obistinila, nego ga je Gospodin pozvao k sebi da bi mu na početku ovogodišnjega došašća u punini razotkrio slavu svoga božanskog lica. Dok se velečasni Branko spremao prostrti oltar u župnoj crkvi i stol u župnom domu da bi proslavio svetkovinu Bezgrješnoga začeca BDM, zaštitnice župe kojoj je bio na čelu, pretekao ga je Gospodar života te ga je pozvao za svoj nebeski stol u vječnosti da, izliječen moćnom Isusovom ljubavlju s križa, pobjednicom nad smrću, bude dionik zajedništva beskraja s Ocem i Sinom u Duhu Svetom.

Draga braćo i sestre! Kad sam posljednji put telefonski razgovarao s vlč. Brankom u novogradiškoj bolnici dan prije njegova prijelaza u Osijek, snažno sam osjetio kod njega raspoloženje puta, spremnost za odlazak daleko, uzbuđenje i znatiželju susreta s novim, neviđenim i iznenađujućim. Kratko mi je tada kazao kako su mu oba plućna krila zahvaćena upalom te se zbog otežana disanja nalazi na kisiku. Na svoj poslovično optimističan način dodao je: »Bit će dobro!« Kao da smo se u tom trenutku našli u Isusovu i Filipovu društvu iz Evanđelja u kojem je vlč. Branko još jedanput postavio najteže životno pitanje: Zašto sam se rodio, kamo sam zapravo krenuo, do kamo mogu stići vlastitim, već ranijom bolešću izmorenim tijelom i malaksalim snagama. Čuo je Gospodinov jasan odgovor: »Ja sam Put i Istina i Život« (Iv 14,6) i u njega je ponovno položio sve svoje nade. Shvatio sam da mi je u tvrdnji »bit će dobro« vlč. Branko posvjedočio svoju nemalu uzbuđenost pred konačnom dionicom puta kojom mu je prijeći na zemlji, uvjeren da je Isus i za njega pripremio mjesto u kući Oca svoga, da će doći i uzeti ga k sebi te bude ondje gdje je on, njegov proslavljeni Gospodin, pobjednik nad smrću – u punom zajedništvu Očeva života, za svu vječnost, onako kako je on to u svojoj Oporuci i pisanim putem poželio.

Braćo i sestre! Proteklih dana iz osječkoga Kliničkog centra obavještivali su me da je zdravstveno stanje vlč. Branka na respiratoru stabilno. Znao sam da pri tom prvenstveno trebam misliti na stabilnost njegove vjere kojom se predao svom Gospodinu, iščekujući njegov dolazak. Prisjetio sam se kako se on za stolom u župnom domu u Davoru, nakon krštenja nećakinjine kćeri Iris, petoga djeteta u obitelji Matošević, prošloga 6. studenog, pošto je upravo završio s propisanom izolacijom, šalio s nemoći koronavirusa. Na svoj način pridružio se sv. Pavlu kad je pitao: »Gdje je, smrti, pobjeda tvoja? Gdje je, smrti, žalac tvoj?« i odgovorio: »A hvala Bogu koji nam daje pobjedu po Gospodinu našem Isusu Kristu!« (1 Kor 15,55). U iščekivanjima vijesti iz Osijeka nizale su mi se slike iz njegova života! Među ostalim prisjetio sam se kako vlč. Branko nije iskazivao žurbu u izgradnji nove crkve sv. Antuna Padovanskoga u Daruvaru. Ali kad je preuzeo Župu Bezgrješnog začeca BDM u Novoj Gradiški, brzo se prihvatio poslova obnove

zapuštene župne crkve te je u nešto više od tri godine služenja, uz pastoralna nastojanja, sveto zdanje do te mjere obnovio da se može nazreti njegova izvorna ljepota. Kao da je imao na pameti riječi sv. Pavla »vrijeme je kratko« (1 Kor 7,29) i da je uskoro na redu ona najvažnija gradnja njegova života, čije dovršenje može ostvariti samo uskrsli Gospodin, a o kojoj razlaže sv. Pavao Solunjanima u naviještenom prvom čitanju. Apostol sa svom izvjesnošću vjere tumači da na kraju našega zemaljskog postojanja, kad više nitko nema mogućnosti za nas bilo što učiniti, ostaje Isusova moćna pobjednička snaga nad smrću, da naše raspadljivo obuče u neraspadljivost i naše prolazno u neprolaznost, da našu neponovljivu i jedinstvenu osobu uskrisi na Božju stvoriteljsku puninu života.

U toj nadi želio bih, braćo i sestre, sa sv. Pavlom reći svima vama ožalošćenima, ponajprije subraći svećenicima, rođenoj braći Pavi i Zvonimiru te njihovim obiteljima, drugoj rodbini i prijateljima: »Nećemo da budete u neznanju glede vlč. Branka koji je usnuo, da ne tugujete kao oni koji nemaju nade« (usp. 1 Sol 13). Ako je Bog uskrisio Isusa, onda će uskrisiti i njega koji je usnuo u Isusu, da bi uvijek bio s Gospodinom. Taj »uvijek biti s Gospodinom« (1 Sol 4,17) sudbina je onih koji su mu cijelim životom požrtvovno služili i bili vjerni na zemlji. Od sveg srca zahvaljujem vlč. Branku što je takvim opredjeljenjem vršio svoje svećeničko poslanje i neka mu je vječni mir u ljubavi milosrdnoga Gospodina! Nije nam lako izbrisati njegovo ime iz naših telefonskih adresara, ali zato ga to dublje upišimo u adresar našega srca i pamtimo svojom trajnom molitvom te tako i dalje budimo s njim kao što je on s Gospodinom. Tješimo se uzajamno Božjim obećanjima i nadama, iščekujući trenutak susreta s preminulim svećenikom Brankom u vječnosti. Neka tako bude. Amen.

Preč. Valentin Halić

umirovljeni župnik u Čađavici i
kanonik Stolnoga kaptola u Požegi

POŽEGA – GROBLJE KRISTA KRALJA, 23. PROSINCA 2020.

Liturgijska čitanja:

Iz 25,6a.7-9

Lk 12,35-40

Poštovani članovi požeškoga Stolnog kaptola,
braćo svećenici, ožalošćena rodbino,
dragi sudionici ovoga sprovodnog slavlja!

Na ovom oproštaju od posmrtnih ostataka preč. Valentina Halića svima vam izričem svoje duboko kršćansko suosjećanje, dijeleći s vama tugu rastanka od još jednoga člana prezbitarija požeške mjesne Crkve i požeškoga Stolnog kaptola sv. Petra. S osobitim osjećajima poštovanja svjedočim svoje suosjećanje sestrama preminuloga svećenika Anamariji i Viktoriji s obiteljima te braći Antunu i Augustinu s obiteljima, Stjepanu Vuku, čađavičkom župniku, i Mirku Rončeviću, načelniku Općine Čađavica, sa zamolbom da moju sućut prenesu vjernicima i mještanima navedene župe i općine. Želio bih podsjetiti na ono što je časnoga pokojnika činilo prepoznatljivim u neponovljivosti i jedinstvenosti njegove ljudske i svećeničke osobe.

Spomenuo bih ponajprije nekoliko nadnevaka iz njegova života i službi koje je obnašao. Prečasni Valentin Halić rodio se 12. veljače 1943. godine u Maloj Subotici u Međimurju od oca Ivana i majke Karoline r. Novak. Osnovnu školu polazio je u Maloj Subotici i Čakovcu, a srednju Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zagrebu kao svećenički kandidat u Međubiskupijskom sjemenište na Šalati. Nakon mature 1962. godine stupio je u Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište u Zagrebu i započeo studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, da bi ga privremeno prekinuo služenjem vojnoga roka u Pirotu i Petrovaradinu. Za đakona ga je u zagrebačkoj katedrali zareadio zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić 1968. godine, a za svećenika 1969. Povjerena mu je služba župnoga vikara u Đurđevcu. Potom je 1971. imenovan upraviteljem Župe sv. Petra Apostola u Čađavici, gdje je proveo cijeli svoj svećenički vijek. Uz spomenutu župničku službu u Čađavici nakratko je 1984. bio župnik *in solidum* u Župi sv. Marije Magdalene u Sopju zajedno sa slatinskim župnikom Franjom Udovičićem i sladojevačkim župnikom Stjepanom Hlevnjakom, a privremeno je 1992. upravljao i Župom Podravska Moslavina te bio bilježnik Našičkoga dekanata. Nakon osnutka Požeške biskupije u dva mandata bio je član biskupijskoga Ekonomskog vijeća, a 2000. imenovan je kanonikom Stolnoga kaptola sv. Petra u Požegi.

Od bogoslovskih dana pokazivao je posebnu osjetljivost za pravdu. Za nju se zauzimao pokatkad i na vrlo emotivan način te su ga komunističke vlasti 1978. godine osudile na 4 mjeseca zatvora u Lipovici. Zbog zdravstvenih razloga umirovljen je 2015. godine i otada je živio u Svećeničkom domu u Požegi sve do 21. prosinca ove godine kad mu je kod objeda pozlilo te je hitno prevezen u Opću županijsku bolnicu u Požegi, gdje je ubrzo preminuo u sedamdeset i osmoj godini života i pedeset i drugoj godini svećeništva. Tako je za njega i liturgijsko i životno vrijeme došašća, nada i iščekivanja završilo pred ovogodišnji Božić rođenjem za vječnost.

Prečasni Valentin Halić volio je Crkvu i vršio savjesno svećeničko poslanje na svoj osobit način, kako je to posvjedočio i u svojoj Oporuci. Teško osjećajući nepravdu, progon vjernika i Crkve te svih domoljuba,

zauzimaio se za slobodu, napose u vrijeme Hrvatskoga proljeća 1971. godine. Za demokratskih promjena na prvim slobodnim izborima bez prikriivanja podupirao je stranku nacionalnoga programa neovisnosti Republike Hrvatske. U svom pastoralnom djelovanju nastojao je biti vjeran crkvenim propisima, što mu je pokatkad priskrbilo i određena nerazumijevanja kod vjernika. Ostao je upamćen kao čovjek reda koji je na svoj način ostvarivao. Rado se tijekom mirovine sjećao Čađavice i njezinih vjernika te je onamo svraćao kad mu je to bilo moguće. Od srca zahvaljujem prečasnom Valentinu Haliću za sve što je tijekom 44 godine svoga svećeničkog služenja u Čađavici nastojao činiti, ulažući sebe za dobro Crkve i spasenje duša. Molim Gospodina da mu oprostii sve grijehe, slabosti i propuste. U njegovo ime molim i sve one koje je možda u trenutcima naglosti nesvjesno i nenamjerno povrijedio.

Mnoštvo je crtica iz njegova života koje svjedoče o karakteru, vrlinama i duhu kojima je stvarao posebno ozračje u Crkvi i društvu. Spomenut ću samo jednu, iz koje je moguće prepoznati barem djelomično duhovni profil njegova lika. Volio je sjesti za stol i blagovati s osobama koje je uveseljavao razgovorom, temama i tumačenjima zbivanja na sebi svojstven način. U nekoliko prigoda duhovito je za stolom u blagovaonici Svećeničkoga doma izjavio da ne želi umrijeti gladan, nego sit te je i druge poticao na blagovanje. Znakovito je da mu je prije dva dana srce klonulo upravo za stolom u vrijeme objeda i da je ubrzo nakon toga preminuo.

No u tom njegovu šaljivom povezivanju smrti sa stolom i blagovanjem bila je zacijelo prisutna čežnja njegova srca, glad za puninom života i konačnoga smisla postojanja, o kojoj je razmišljao na temelju Božjih obećanja i mogućnosti ostvarenih u Isusovoj mucii, smrti i uskrsnuću, zbog kojih se i opredijelio biti svećenik. U kratku ulomku iz Knjige Izaije proroka, naviještenom u prvom čitanju, Bog se objavljuje kao biće posve zauzeto za čovjeka i, služeći se obiteljskom slikom stola i blagovanja, tumači da će na kraju povijesti čovječanstva i svemira biti uspostavljeno zajedništvo svih naroda na brdu Sionu. Ondje će nestati sve što je zastiralo život u svoj njegovoj izvornoj jasnoći kako ga je Bog stvorio i gdje će on obrisati svaku našu suzu, ublažiti bol i dokinuti smrt.

U dramu naše ljudske prolaznosti i smrtnosti uključio se sam Sin Očev koji pred svoju smrt okuplja za stol svoje učenike, kako smo čuli u Evanđelju, da bi im pružio blagovati euharistijski kruh i piti vino kao predokus i početak zajedništva za stolom u kraljevstvu Božjem, ostvarenom obećanju danom po proroku Izaiji. U svakom euharistijskom slavlju Isus sa svojim prijateljima obnavlja navedenu gestu blagovanja, pričesnike ispunja snagom svoje žrtve na križu i čini dionicima pobjede nad smrću, kraljevstva Božjega, koje se još treba potpuno ostvariti na svakom pojedinom od nas i na svemu stvorenju. U Isusovoj riječi koju je u naviještenom Evanđelju uputio apostolima odzvanja obećanje namijenjeno svim njegovim vjernim učenicima tijekom povijesti: »Da, vi ste ustrajali u mojim kušnjama. Ja vam stoga u baštinu predajem kraljevstvo što ga je meni predao moj Otac: da jedete i pijete za mojim stolom u kraljevstvu momemu i sjedite na prijestoljima sudeći dvanaest plemena Izraelovih« (Lk 12,24-27). U jutarnjim satima na dan svoje smrti svećenik Valentin sjeo je s Isusom za euharistijski stol u kapeli Svećeničkoga doma, blagovao s njim euharistijski kruh i pio čašu te je njegova smrt za stolom u blagovaonici, vjerujem, samo prijelaz za Isusov stol u vječnosti. Postao je tako dionikom punine života u koji je vjerovao, kojem se nadao, koji je naviještao i slavio u svetim otajstvima.

Svećeniče Valentine! I ti si tijekom svoga svećeničkog služenja i poslanja u Crkvi ustrajao s Isusom u kušnjama. Stoga, vjerujem, nećeš ostati gladan u vječnosti, nego ćeš za stolom u Gospodinovu kraljevstvu biti hranjen njegovom ljubavlju jačom od smrti, kojoj su bila predokus i početak sva tvoja svećenička predvođenja misnih slavlja i hranjenja svetim tijelom i krvlju za euharistijskim stolom u Čađavici, požeškoj Katedrali, Svećeničkom domu i drugim mjestima tvoga zemaljskog boravka. Neka ti je vječni mir u uskrslom Gospodinu kojem si na zemlji odano služio. Amen!

Sadržaj

Uvodna riječ 5

1. PISMA, PORUKE, ČESTITKE

Pismo vjernicima o opasnosti koronavirusa
»Budni budite i u svako doba molite« 11

Pismo o obvezi provođenja odredaba biskupa HBK
u vezi sa sprječavanjem širenja bolesti COVID-19
Vršiti svećeničko poslanje u okviru trenutačnih mogućnosti 15

Dokumenti Apostolske pokorničarne o sakramentu pomirenja i
mogućnosti potpuna oprosta u stanju pandemije koronavirusa 18

Pismo proglašenja Dana pokore i obraćenja
»Molimo da nam se Bog smiluje te odvрати od nas opasnost
koronavirusa, potresa i drugih zala« 21

Pismo svećenicima o proslavi Velikoga tjedna 2020.
»Strpljivo i s pouzdanjem služimo vjernicima u izvanrednim
okolnostima« 27

Pismo svećenicima za Veliki četvrtak 2020.
»Ne prestajem Bogu zahvaljivati za vas« 32

Uskrsna čestitka papi Franji 36

Uskrsna čestitka svećenicima
»Uskrsli Gospodin vodi posebnu brigu o nama svećenicima,
njegovim najbližim zabrinutim učenicima« 38

Uskrsna poruka 2020. »Tko se ponizuje, bit će uzvišen«	41
Odredba o zvonjenju na Uskrs u podne i blagoslov uskrsnoga jela Neka se oglase sva crkvena zvana i vjernike podsjetite na radost Isusove pobjede nad zlom i smrću.	46
Pismo bogoslovima Nastojati neumanjenim žarom oko svoje cjelovite izgradnje	48
Pismo načelniku Stožera civilne zaštite RH Molba za ukidanje obustave vjerskih okupljanja za Požeško-slavonsku i Virovitičko-podravsku županiju	50
Pojašnjenje zahtjeva za ukidanje obustave okupljanja u crkvama Važnost duhovnoga imuniteta	52
Pismo vjeroučiteljima »Nevolja je pomogla da se po vama čudesno umreži Crkva u obitelj, a obitelj u Crkvu«	55
Pismo pripravnici za prvu svetu pričest i potvrdu Po primanju svetih sakramenata Isus ulazi duboko u vaša mladenačka bića	58
Priprava kandidata za prvu svetu pričest i potvrdu internetskim putem	60
Poziv na molitvu za kišu i blagoslov polja »Kao vjernici želimo biti potpora poljoprivrednicima«	62
Pismo sestrama klarisama i članovima biskupijskoga Djela za duhovna zvanja »Vaše kucanje na vrata Božanskoga Srca služba je posebna dostojanstva u našoj biskupiji«	64
Marijin mjesec svibanj u župama Požeške biskupije »Neka Marija svojom majčinskom ljubavlju zagrlji napose sve prestrašene«	67
Pismo o ublažavanju izolacijskih mjera s obzirom na vjernička okupljanja »Strpljivo i s razumijevanjem svjedočiti svoju pripadnost Isusu Kristu i njegovoj Crkvi«	70
Pismo svećenicima o 100. obljetnici rođenja sv. Ivana Pavla II., utemeljitelja Požeške biskupije Papa putnik znakovito je postao papa patnik.	73

Poziv dekanima na slavlje preuzimanja svetih ulja u požeškoj Katedrali »Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza!«	76
Pismo svećenicima prigodom Dana svećeničkoga posvećenja »Sve je dar koji smo primili, za koji poniznim srcem trebamo zahvaliti«	78
Pismo svećenicima i vjeroučiteljima o župnoj katezezi u uvjetima ugroze koronavirusom Surađivati da djeci i mladima pomognemo rasti u vjeri	81
Pismo o božićnim ispovijedima i blagoslovu obitelji Svjedočiti župljanima kršćansku blizinu, molitvom donijeti ohrabrenje, učvršćivati svoju povezanost s njima	83
Pismo prigodom Nedjelje Caritasa i Dana molitve za žrtve koronavirusa »Ljubavlju služite jedni drugima«	87
Božićna poruka 2020. »Za njih nije bilo mjesta u svratištu«.	89

2. HOMILIJE

Dan obnove čišćenja pamćenja i spomena mučenika Dan molitve, pokore i žrtve, kajanja i obraćenja Božje je praštanje najveća svemirska moć	101
Nedjelja Muke Gospodnje – Cvjetnica »Trpljenje nije znak odbačenosti nego izabranosti od Boga«	106
Veliki četvrtak – Misa posvete ulja »Koliko sam svjestan onoga što sam postao u svećeničkom ređenju?«.	109
Veliki četvrtak – Misa večere Gospodnje »Ne zaboravimo: euharistija je hrana jakih!«.	112
Veliki petak – Križni put Uvodna riječ	115
Veliki petak – Križni put – Homilija »Stavite danas Isusov križ u središte svoga doma, da se njegova ljubav snažnije nastani u vašem srcu«	117

Veliki petak – Obred Muke Gospodnje »Tvoje spasenje zove se Isus Krist«	119
Velika subota – Vazmeno bdjenje »Po svetom krštenju prešao sam iz prolaznosti u vječnost«	123
Nedjelja Uskrsnuća Gospodnjega »Isus je svjetlo na kraju tunela naših umiranja«	127
Uskrsni ponedjeljak »Vjerom vidjeti ono što ljudima slijepe nutrine ostaje nepristupačno«	131
Druga vazmena nedjelja – Nedjelja Božjega milosrđa »Milosrđe je savršena Božja sloboda«	134
Blagdan sv. Marka evanđelista Svemirski najvažnija činjenica: Bog ljubi čovjeka	138
Treća vazmena nedjelja »Čežnje su proplamsaji vječnosti na našem strmom smrtnom putu«	142
Dvadeset i peta obljetnica vojno-redarstvene akcije »Bljesak« Sloboda koja prašta.	146
Hodočašće u Voćin Zahvaliti majčinskoj ljubavi koja nas trajno prati i zagovara.	151
Četvrta vazmena nedjelja – Nedjelja Dobroga Pastira Provala lopova, najamnika i kradljivaca u našu životnu dramu	158
Peta vazmena nedjelja – Dan molitve o 75. obljetnici završetka II. svjetskog rata »Ljubav je moćna svaki ljudski pakao pretvoriti u nebo«	162
Blagdan sv. Leopolda Mandića Veličina neprijetvorne i vjerodostojno življene malenosti.	166
Šesta vazmena nedjelja – 100. obljetnica rođenja sv. Ivana Pavla II. Neizreciva istina u jednoj rečenici.	171
Svetkovina Gospodinova uzašašća – Spasovo »Nebo nije mjesto nego osoba!«	176
Sedma vazmena nedjelja – Krštenje petoga djeteta Branka i Anite Blažević Promicanjem života pobjeđivati smrtne prijetnje	181
Svetkovina Pedesetnice – Slavlje sakramenta svete potvrde Biti voljeni Božji prijatelji za svu vječnost	185

Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove – Tijelovo »Život kao kruh ili kruh kao život – to je naš Gospodin Isus«	189
Dvadeseta nedjelja kroz godinu Spomen žrtava Slatinskoga Drenovca »Zlo nema vlast nad krštenikom jer on pripada pobjedniku nad smrću«	194
Svećeničko ređenje Upisani u genealogiju Božje ljubavi	198
Dvadeset i treća obljetnica utemeljenja Požeške biskupije i imenovanja prvoga biskupa Božja nakana o čovjeku i sudbini svijeta objavljena malenima	203

3. PREMINULI SVEĆENICI

Preč. Marijan Golec župnik u Bebrini i Dubočcu	209
Vlč. Tomislav Vučur župnik u Međuriću	213
Prelat Vjekoslav Marić umirovljeni župnik Župe sv. Leopolda Mandića u Požegi	217
Vlč. Marijan Đukić župnik u Kutjevu	223
Vlč. Branko Gelemanović župnik Župe Bezgrješnog začeca BDM u Novoj Gradiški	227
Preč. Valentin Halić umirovljeni župnik u Čađavici i kanonik Stolnoga kaptola u Požegi	231

ANTUN ŠKVORČEVIĆ

»RIJEČ BOŽJA NIJE OKOVANA«

Pisma, poruke i homilije u vrijeme pandemije koronavirusa

Požega, lipanj 2021.

POŽEŠKA BISKUPIJA

Trg Svetog Trojstva 18, Požega

www.pozeska-biskupija.hr

ISBN 978-953-7647-36-0

9 789537 647360